TARTALOM

ELŐSZÓ

5 Zongor Gábor: Szerkesztői előszó

VÉLEMÉNY

9 Tóth Ákos: A jövőnkért legalább lehet küzdeni

TANULMÁNY

13 Zongor Gábor: Országgyűlési képviselőjelöltek és - jelölések

31 Bódi Ferenc – Bódi Dániel: Nem fújták a trombitát – 2026-os országgyűlési választás és a települési önkormányzatok

51 Szegvári Péter: Budapest is választott

71 Agg Zoltán – Király Luca Erzsébet: Választások a megyei jogú városokban – néhány szempont és megjegyzés

83 Bódi Dániel – Bódi Ferenc: Népességdinamika – zsugorodó és növekvő népességű települések – és a 2026-os országgyűlési választások összefüggései

97 Fekete Károly – Dombi Gábor – Horváth Csanád Bátor: Térfoglalás és ellenhatás – A Balaton Kiemelt Térség a 2026. évi országgyűlési választásokon

ESETTANULMÁNY

115 Oláh Miklós: Cseppben a tenger – Választókerületi esettanulmány a 2026-os parlamenti választások Veszprém megyei 2. számú választókerületének eseményeiről és az eredményekről

147 Németh Sándor – Pozsgai Andrea: Rendszerváltástól rendszerváltásig – Vas vármegye 2. országos egyéni választókerület (Sárvár) 2026-os országgyűlési választási eredményeinek elemzése

171 Mezei Katalin: Kinek a sorsa? A 2026-os országgyűlési választás tanulságai Győr-Moson-Sopron vármegye 5. számú országos egyéni választókerületében

187 Gutai István: Nem vagyunk a lavór alján

VÉLEMÉNY

193 Müller Dénes: Kinek a nevében?

203 Tóth Ákos: Legyűrni a hatalom hübriszét

RECENZIÓ

207 Tábori Ferenc: Egy könyv a magyar parlamenti választások történetéről

AKTUÁLIS

213 Agg Zoltán: A szerkesztő jegyzetei

219 Szerzői útmutató

COMITATUS Önkormányzati Szemle

COMITATUS ÖNKORMÁNYZATI SZEMLE
36. ÉVFOLYAM 258. SZÁM – 2026 ŐSZ

258

CONTENT

PREFACE

5 Gábor Zongor: Editorial Preface

OPINION

9 Ákos Tóth: At Least We Can Fight for Our Future

STUDY

13 Gábor Zongor: Candidates for the National Assembly and Nominations

31 Ferenc Bódi – Dániel Bódi: They did not sound the Trumpet - The 2026 Parliamentary Election and Local Municipal Governments

51 Péter Szegvári: Budapest has voted too

71 Zoltán Agg – Luca Erzsébet Király: Elections in Cities with County Rights – Some Aspects and Notes

83 Dániel Bódi – Ferenc Bódi: Population Dynamics and the 2026 Parliamentary Elections: The Relationship between Shrinking and Growing Settlements

97 Károly Fekete – Gábor Dombi – Csanád Bátor Horváth: Territorial Acquisition and Counter-Effect Specifics of Lake Balaton Area in the 2026 Parliamentary Elections

CASE STUDY

115 Miklós Oláh: The Ocean in a Drop - A Constituency Case Study on the Campaign Events in the Two-Faced National Individual Constituency No. 2 in Veszprém County and the Results of the Parliamentary Elections

147 Sándor Németh – Andrea Pozsgai: From One Regime Change to the Next - Analysis of the 2026 National Parliamentary Election Results for Vas County's 2nd National Election District (Sárvár)

171 Katalin Mezei: Whose Fate is it? - Lessons from the 2026 Parliamentary Election in National Individual Constituency No. 5 of Győr-Moson-Sopron County

187 István Gutai: We are still not at Rock Bottom

OPINION

193 Dénes Müller: In Whose Name?

203 Ákos Tóth: Overcoming the Hubris of Government Power

REVIEW

207 Ferenc Tábori: A Book on the History of Hungarian Parliamentary Elections

AKTUÁLIS

213 Zoltán Agg: Editorial Notes

219 Author's Guide

Oláh Gergely Máté: Kampány 2026-2925

IMPRESSZUM

- Alapította: Comitatus Társadalomkutató Egyesület

- Felelős kiadó: Universitas-Győr Nonprofit Kft. ügyvezetője
- Terjesztő: Universitas- Győr Nonprofit Kft.
- Levélcím: 9026 Győr, Egyetem tér 1.
- Online szerkesztő | Széchenyi István Egyetem
- Nyomdai munkálatok: Palatia Nyomda
- Felelős vezető: Radek József

- Szerkesztőség: 9200 Mosonmagyaróvár, Vár tér 2.
- E-mail: comitatus@sze.hu
- Honlap: https://comitatus.sze.hu/

- ISSN 1215-315X (Nyomtatott)
- ISSN 2732-1797 (Online)

- DOI: 10.59809/Comitatus.2026.36-258

DOI: 10.59809/Comitatus.2026.36-258.5

Szerkesztői előszó

Editorial Preface

A Comitatus Önkormányzati Szemle létrejötte óta rendszeresen és visszatérően foglalkozik az önkormányzati választásokon túl az országgyűlési választásokkal is. A mostani választási tematikus szám lényegét tekintve követi a korábban kialakított hagyományokat azáltal is, hogy az országos választások önkormányzati vonatkozásai is markánsan megjelennek.

Ugyancsak kísérletet tettünk még a választások előtt, hogy az önkormányzati érintettségű politikai pártoknak a véleményét megismerjük a jövőre, ezen belül is az önkormányzati világra vonatkozóan. Oláh Miklós által készített, részletes online kérdőívre sajnos egyetlen párttól sem kaptunk választ. Mint a kampány során nyilvánvalóvá vált, hogy a választási harcban az önkormányzatiság ügye nem igazán jelent meg.

A 2026-os országgyűlési választások átütő és fölényes TISZA győzelme eredményét tekintve látszólagosan egyszerű küzdelmet feltételezett, miközben ténylegesen az 1990-es rendszerváltáshoz fogható hatású volt, mivel egy 16 évig tartó és le- és felbonthatatlannak tűnő hatalmi erő megsemmisítését eredményezte. Ebből adódóan az immáron tizedik országgyűlési választás sok tekintetben nem volt összevethető a korábbiakkal és nagyon sok újdonságot hozott.

A jelen választási összeállításban 13 írással és egy, a témába vágó recenzióval találkozhat az olvasó. A Comitatus hagyományainak megfelelően az egyes írások jellege és stílusa is meglehetősen sokszínű, így a publicisztikától a véleménycikkig, a szociográfiai önvallomástól az esettanulmányokon át a klasszikus tanulmányokig sokféle írásból tevődik össze egy értékelő, elemző összeállítás a legutóbbi országos választásokról.

A választási kötetet Tóth Ákos, a demokrácia és az önkormányzatiság iránt elkötelezett újságíró 2026. április 11-i, azaz a választások előtti nap írt felvezető publicisztikája nyitja és ugyancsak tőle származik a záró írás, amely két hónappal a választások után készült. Ebbe a politikai helyzetet és közérzületet kiválóan megfogalmazó keretbe foglaltuk a további írásokat.

Zongor Gábor országos áttekintésben mutatja be a jelöltállítás folyamatát és a jelöltek körét, kiemelten a győztes (TISZA) és a legyőzött (Fidesz–KDNP) összevetésében. Az ismertek és ismeretlenek csatáját az utóbbiak nyerték, amelynek következtében a politikában jórészt járatlan szereplőkből tevődik össze az Országgyűlés.

Bódi Ferenc és Bódi Dániel szerzőpáros tanulmánya a főváros nélkül, a települési önkormányzatok szintjén vizsgálta a választási részvételt, valamint a településméret és a két meghatározó politikai erő eredményessége közötti összefüggéseket. Fontos megállapítás, hogy a TISZA győzelme nem magyarázható a szokásos előnyökkel (helyi beágyazottság és nyilvánosság birtoklása), valamint a polgármesterek Orbán Viktor felszólítása ellenére nem, vagy nem jól fújták a trombitát.

Szegvári Péter tanulmánya a fővárosi országgyűlési választási eredmények elemzését a 2024-es önkormányzati és európai parlamenti választások eredményeit elemezve, mintegy előrejelzésnek tekintve mutatja be érzékletesen. A szerző a fővárosi közgyűlésben bekövetkezett személyi változásokat vizsgálva arra mutat példát, hogyan függ össze az önkormányzati és az országos politika.

Agg Zoltán és Király Luca Erzsébet szerzőpáros politológiai megközelítésű szakmai esszéje a megyei jogú városok választási eredményét mutatja be összevetve a korábbi önkormányzati eredményekkel is. Külön értéke az írásnak, hogy kitér a győri és a debreceni választásokra, mintegy esettanulmány jelleggel.

Bódi Dániel és Bódi Ferenc szerzőpáros kísérleti tanulmánya a gyakran felmerülő kérdésen túl, hogy az eltérő településméretek miképpen befolyásolják a választási eredményeket, arra is keresi a választ, mik az összefüggések a települési (népességi) dinamika és a választási eredmények között. A tanulmány négy településkategóriát különít el: zsugorodó, enyhén zsugorodó, stagnáló és növekvő településeket, és a településkategóriák azonosítását követően a TISZA és Fidesz–KDNP eredményét vizsgálja az egyes kategóriákban.

Fekete Károly, Dombi Gábor, Horváth Csanád szerzőcsapat tanulmánya követte a korábbi évek gyakorlatát, mely szerint a Balaton Kiemelt Térség részletes vizsgálatát végezte el a választási eredményekre fókuszáltan. A tanulmány röviden kitekint arra is, hogy a 2024-es önkormányzati választásokon fideszes polgármestert választó településeken miként alakult a választás eredménye, amely egy újabb dimenzióval gazdagította az írást. A kutatás fontos vizsgálati területe a térségben kihelyezett források és a választási eredmény összefüggéseinek elemzése.

A választási kötet külön értéke, hogy egyes választókerületekről olyan esettanulmányok is készültek, amelyek szerzői lakóhelyük révén közvetlenül is érintettek.

Oláh Miklós a balatonfüredi központú Veszprém vármegye 02. OEVK esettanulmánya kapcsán átfogóan elemzi és mutatja be az országos választás folyamatát és eredményét. Az általános megállapítások érvényességét jól igazolják a részletesen vizsgált választókerületi tapasztalatok és eredmények. A tanulmány részletesen igazolja, hogy a Fidesz kampány számtalan eleme kontraproduktív volt, amelyek jelentős mértékben hozzájárultak a vereségükhöz és a TISZA kétharmados győzelméhez.

Németh Sándor és Pozsgai Andrea szerzőpáros annak a 10 egyéni országgyűlési választókerületnek az egyikét, a Sárvár központú Vas vármegyei 02-es OEVK-nak az eredményét vizsgálta, ahol nem a TISZA jelöltje, hanem Ágh Péter, a Fidesz–KDNP korábbi országgyűlési képviselője nyert, meglehetősen kis arányban. Az esettanulmány erénye, hogy a vizsgált választókerületet mindvégig fókuszban tartva, de átfogó képet nyújt 1990-től az országgyűlési választások országos és Vas megyei eredményeiről. A 2026-os választások bemutatásánál kitér a TISZA felemelkedésének okaira és a választókerületi eredmények bemutatásánál településföldrajzi kategóriák szerint elemzi az eredményeket, amelyek lényegét tekintve az országos trendeknek megfelelnek.

Mezei Katalin mint mosonmagyaróvári lokálpatrióta, nem szokványos módon, hanem a helyi/területi identitás oldaláról vizsgálta a Győr-Moson-Sopron vármegye 05. számú országos egyéni választókerületében történteket a történelmi traumáktól az intézményi kötődésen át a migrációig. Külön értéke az írásnak az identitás alapú megközelítésen túl, hogy megvizsgálta a választás lehetséges eredményét a választókerület területének többféle lehetséges lehatárolása alapján is, de mint megállapította, nem lelhető fel olyan változat, amely ne a TISZA egyértelmű eredményét hozta volna.

Gutai István kézirata egy Sárpilisről készülő, megjelenés előtt álló falurajz önállóan kezelhető részlete. Az írás alapvetően szociográfiai megközelítésben ifj. Figler János polgármesterrel folytatott interjúra alapozva személyes élményeket is tartalmazó módon mu-

tatja be a Tolna vármegyei kisközség választásokat megelőző helyzetét, valamint a választási eredményt. Izgalmas annak láttatása, hogy a települési identitás mély gyökerei miképpen hatnak ki a választások eredményére. Ugyancsak továbbgondolásra ösztönöznek a jövőre vonatkozó felvetései a ma már ellenzékinek tekinthető polgármesternek.

Müller Dénes írása izgalmas problémát vet fel, mely szerint egy választott önkormányzati vezető mennyiben kötelezheti el magát az őt jelölő párt kampányának, amennyiben országos önkormányzati érdekképviseleti szerepet is betölt. A véleménycikk valamennyi, mind a nyolc országos önkormányzati szövetség elnökének aktivitására kitér és közösségi médiában való megjelenésüket bőségesen dokumentálja. A kérdés megvitatása és továbbgondolása révén lehet konszenzusos alapon kialakítani, hol van a pártpolitikai határ az önkormányzatok érdekvédelmében.

Az egyes írások eltérő megközelítésben, de ugyanakkor sokszor egymást erősítő módon mutatják be a 2026-os országgyűlési választások folyamatát, eredményét és jelentőségét.

Több tanulmány is vizsgálta a kormányzati célzott támogatások és a választási eredmények összefüggését, és e tekintetben is érvényes a megállapítás, hogy a Fidesz utóbbi időszakban folytatott kormányzása és kampánya alapvetően kontraproduktív volt. A 2026-os magyarországi országgyűlési választások bizonyították, hogy a hosszantartó illiberális hatalmi berendezkedés is leváltható, ha alapvetően biztosított a választások egyik fontos eleme, a titkos szavazás.

A választási összeállítás bőséges és jól áttekinthető táblázatokkal és térképekkel segíti láttatni a mondandót, ugyanakkor alapul is szolgálhat újabb elemzésekhez.

Tábori Ferenc recenziójában Révész Sándor: Húzzuk a keresztünk című A magyarországi választások 1905–2018 közötti története kapcsán írt kötetét vizsgálva arra a megállapításra jutott, hogy a fellelhető ténybeli tévedések és hiányok miatt a könyv nem ismeretterjesztő, hanem publicisztikai mű. A könyvismertetés is bizonyította, hogy milyen nehéz tárgyszerűen, elfogulatlanul feldolgozni az egyes választások történetét.

Szerkesztőtársaimmal együtt abban bízunk, hogy a Comitatus 2026-os választási száma szakmailag megalapozott, ugyanakkor továbbgondolásra és vitára ingerli a szakértő olvasót, illetve további esetfeldolgozásokra, mélyfúrásokra inspirál egyes kutatókat. Örömmel teszünk eleget a témában további írások közlésére.

Jelen számunkat Oláh Gergely Máté fotóművész választási kampány időszakot idéző szociográfiai erejű fényképei teszik még teljesebbé.

Zongor Gábor
Comitatus Önkormányzati Szemle
Szerkesztőbizottság elnöke

Oláh Gergely Máté: Kampány 2026-9967

DOI: 10.59809/Comitatus.2026.36-258.9

TÓTH ÁKOS

A jövőnkért legalább lehet küzdeni[1]

At Least We Can Fight for Our Future

•

SZERZŐ:

Tóth Ákos, újságíró, a Jelen munkatársa

AUTHOR:

Ákos Tóth, Journalist, Contributor to Jelen

„Számon tarthatják, mit telefonoztam
s mikor, miért, kinek.
Aktákba írják, miről álmodoztam
s azt is, ki érti meg.
És nem sejthetem, mikor lesz elég ok
előkotorni azt a kartotékot,
mely jogom sérti meg.”
(József Attila: Levegőt!)

Van úgy, hogy az ember nem hisz a szemének. Annyiszor megcsalta már. De az is lehet, hogy annyiszor hitt neki: akkor például, amikor maroknyi DK-s tüntető a Műegyetemnél az „összefogás” szót skandálva rávette Mesterházy Attilát arra, hogy vegye be őket a választási együttműködésbe, miután az MSZP elnöke Bajnai Gordont sikeresen kigolyózta a lista első helyéről. Akkor az pont az volt, aminek látszott, a katasztrófába vezető útnak. Ki emlékszik ma már erre, 2013. október 23-ra? Bajnai Gordon fölhagyott a politikával, az MSZP széthullott, már írmagja sincs, a DK pedig épp most, a szemünk láttára omlik össze, április 12. a végzet napja lesz Gyurcsány Ferenc egykori pártja számára.

Nemcsak nekik lesz az.

Igaz, Gyurcsány Ferenc sincs már, visszavonult, s ha nem is „kurvajó”, a baloldal megújítását célzó köteteket ír, ahogy azt egykoron egy őszödi délutánon ígérte, whiskygőzben, hanem krimiket, s mi tagadás, ahhoz talán nagyobb ér-

zéke is van: a baloldal megújulásából semmi nem lett, elporladásából annál inkább, krimiben pedig bővelkedünk, s talán ehhez még az ő közismerten széles fantáziája sem volna elegendő – ebben a pár hónapban legalábbis akkor, amikor talán épp nem mertünk hinni a szemünknek, mesterművek sorjáztak előttünk, a magyar valóságban felbukkant minden: kémjátszma, lehallgatott beszélgetések, titkosszolgák innen-onnan, a Kreml cselszövése, elborult elméjű amerikai elnök szimpátiaüzenete, Orbán Viktor helikopteren, robbantási előkészület, összeesküvés-elmélet és valódi összeesküvés, szex, drog, videó – tényleg nem hiszünk a szemünknek.

És akkor itt van még nekünk Szijjártó Péter is, aki, mint a legnagyobb színészek, tökéletes átéléssel játssza el, hogy semmi gond nincs azzal, ha jó barátja, Szergej Lavrov orosz külügyminiszter legutolsó lakájává válik. Elhiszi magának, hogy ez így jó. Így éli meg.

A NER viszont az, aminek látszik, még ha az ember nem is hisz a szemének – alternatív valóságérzet. Az volt már a csírájában is, amikor Orbán Viktor és Kövér László az UD Zrt. magánszolgálati hadseregen keresztül kormányzati embereket figyeltetett meg, miközben épp az államra akarta ráhúzni a törvényszegés vádját, úgyhogy nincs mit csodálkozni azon, ha minden egyes nap kiderül, hogy kormányon minden gátlás nélkül használják immáron az állami szerveket is ilyen célra; hajrá, mindent a hatalomért, Pegasust, Alkotmányvédelmi Hivatalt, mindent bevetnek.

Persze, sokáig tényleg minden az volt az, ami annak látszott, ami, s kénytelen voltunk elhinni: Orbán Viktor harminc évre tervez. Kádár Jánosnyi sorsot szán magának. S ha nem is épp úgy, mint elődje, de ebben a kampányban, Győrben, maga is eljutott a tiszta beszéd feladásáig; sosem lesz feledhető, ahogy egy utolsó házmester rikácsolásával szállt szembe az ellene tüntetőknek.

Nem hitt a szemének.

Nem hitte el, hogy ez vele is megeshet.

Tizenhat év nagy idő. Tizenhat évig nem lehet büntetlenül kormányozni. Orbán Viktor uniós védernyője, Angela Merkel is lelépett 16 év után, de már négy évvel korábban akart – a politikai kényszerek vették rá a folytatásra, s nem is lett dicső a távozása, ahogy Orbán Viktor távozása sem lesz az. Angela Merkel még látta a hatalomban Gyurcsány Ferencet – nem szívelte –, s látta azt is, hogyan szilárdítja meg rendszerét, s teszi leválthatatlanná Orbán Viktort. Az Európai Unió pedig eközben nem hitt a szemének. Nem hitte el, hogy ez megtörténhet itt, Európában, Magyarországon, nem hitte el, hogy őket így ki lehet játszani, nem hitte el, hogy amit látnak, az éppen az, ami: autokrácia épült Európa szívében, éppen az Európai Unió pénzéből.

Mert pénz az dögivel volt. Annyi pénz jött az EU-tól, úgy hasított a világgazdaság, hogy csodákat lehetett volna tenni: átalakítani az ipari szerkezetet, átállni a tudásalapú gazdaságra, megújítani az oktatást, a nyelvtanítás avítt rendszerét, működő egészségügyet csinálni, olyan közigazgatást, amely az embereket szolgálja, nem a működtetőit, felfuttatni és versenyképessé tenni a kis- és középvállalkozásokat, erősíteni az állampolgári jogokat, az ön-kormányzást, sikeressé a magyar szellemet, a tudást, hogy nemcsak Európában, de azon túl is híre menjen, hogy a magyar név megint szép legyen.

Nem lett szép.

Szégyen lett. És nem hiszünk a szemünknek, amikor meglátjuk a sajnálkozó és kissé lenéző pillantásokat, amint átlépjük a határt – mert Orbán Viktor minden határt átlépett.

Talán valamikor még azt akarta, hogy a kormányzása jó legyen. Talán valamikor még voltak morális gátjai. Talán valamikor még voltak elképzelései arról, hogy miként lehetne ezt az országot nem a sarkából kiforgatni, hanem csak kissé megváltoztatni. Más szemléletűvé tenni. Talán valamikor még gondolkozott azon, hogy valóban polgári Magyarországot kéne kialakítani. Talán valamikor még gondolkodott azon, hogy ez mit is jelent. Talán valamikor átgondolta, hogy mi a különbség a polgári Magyarország és a feudális társadalom között, hogy hová vezet az egyik, hová a másik, talán valamikor voltak elképzelései a teljesítményről, a hitről, a hazaszeretetről, talán valamikor voltak érvényes gondolatai arról, hogy mit jelent másnak e táj, s mit nekünk, talán valamikor nem gondolta úgy, hogy a Balatont el lehet lopni, a hegyeket le lehet darálni, a vizeket megfertőzni, az egész országot akkumulátorgyárakkal kitömni, a munkát közmunkává silányítani, a tudást kétkezivé degradálni; talán valamikor még kormányozni is akarta ezt az országot, jó irányba terelni, nemcsak hatalmat gyakorolni. Nemcsak olyan állammá tenni, amely minden egyes pillanatban meghatározza, befolyásolja az emberek életét, amely eltelepszik, eluralkodik, elhatalmasodik, amely agyonnyom, amely betüremkedik mindenhová, elural minden pillanatot, amelyben a legkevésbé sem a teljesítmény, hanem a lojalitás számít – ó, nem, nem a hazához, hanem az állampárthoz –, ahol nem lehet másnak lenni, ahol nem írható le, amit gondol az ember, s ha mégis leírja, akkor szembesülnie kell a következményekkel, ahol ők-re és mi-re osztják a hazát, a világot, mindent; ahol nem jó élni. Ahol visszahozzák a Kádár-rendszert.

Orbán Viktor itt, Európa „szívében" ugyanis ezt tette. Tizenhat év alatt visszacsempészte a Kádár-rendszert, ellopva a rendszerváltást és minden ahhoz fűzött, meglehet, naiv reményt, de még a rendszerváltás kudarcos elemeit is ellopta, s a maga képére változtatta. Tizenhat évig formálta-gyúrta a rendszert úgy, hogy azt hihesse, hogy soha nem lehet leváltani. Tizenhat évig alakítgatta úgy a törvényeket, hogy azok ne fordulhassanak ellene. Tizenhat évig ültette kizárólag a saját embereit a kulcsfontosságú pozíciókba, tizenhat évig gyakorolta a kegyúri jogokat, tizenhat évig függött kizárólag tőle, hogyan alakul az ország sorsa, s nemcsak az országé, hanem akárkié. Tizenhat év alatt kirúgták a Ferihegyi repülőtér nevének megváltoztatását ellenző bizottság tagjait, kirúgták a meteorológiai szolgálat vezetőit, megalázták az akadémikusokat, Orbán Viktor felkent szolgája, egy palkovicslászló nevű megalázta a világ egyik legnagyobb tudósát, Lovász Lászlót, az Akadémia elnökét, elüldözte a CEU-t, a talán legversenyképesebb magyar egyetemet, és nagyon hosszan folytatható a sor: tizenhat év alatt éppen tizenhat évig éltek vissza a hatalommal.

És most rájuk dől ez az egész.

Saját tizenhat évük dől rájuk. Meg az az ország, amit maguknak építettek, mert a maguk választási törvénye ejtette csapdába őket. A TISZA Párt egy nap múlva, április 12-én fölényesen fog győzni. Nem történhet másként.

Nem történhet másként, mert volt egy pillanat, amikor minden belobbant: ez két éve volt, amikor a korrupció és a kormány által előidézett gazdasági krízis a morális válsággal együtt söpört el mindent. Ez volt a bicskei botrány. Kis túlzással, a demokrácia mégis csak sokat köszönhet Novák Katalinnak. Ízlelgessük kicsit: gazdasági krízis, korrupció, morális válság. Ugye, egyszer mintha átéltük volna ugyanezt?

Igen, higgyünk a szemünknek, megint, újra, ugyanarról van szó, s ugyanabba a folyóba léptünk – Gyurcsány Ferenc őszödi beszéde tette akkor nyilvánvalóvá a rendszer kudarcát és alávalóságát, most Orbán Viktor rendszere jut ugyanarra a sorsra; most már csak az a kér-

dés, hogy át kell-e élnünk ismét ugyanezt, újra kell-e katartikus pillanat, újra szükségünk lesz-e a megvilágosodásra.

De már annyira unalmasak a katartikus pillanatok. Annyira unalmas, hogy nem merünk hinni a saját szemünknek: annak, hogy most mégis, minden hatalom ellenére is, leváltják őket. Annyira unalmas, hogy azt mondják, s mindent meg is tesznek azért, hogy ne a saját szemünknek higgyünk, hanem annak, amit láttatni akarnak. Annyira unalmas az a hatalom, amely csak és kizárólag hatalmaskodni akar. Annyira unalmas volt már Gyurcsány Ferenc és annyira unalmas lett Orbán Viktor – utóbbi esetében pedig leszögezhetjük, hogy minden populista vezér halála az unalom és a nevetségesség. Orbán Viktort márpedig nagyon lehet unni, és nevetségessé is vált a kampány során.

Holnap, április 12-én a Fidesz elveszíti a választást.

Hogy a győztes erő lerombolja-e a NER-t, az már más kérdés. Mindenesetre a múltunkat már nem kaphatjuk vissza, az már oda, de a jövőnkért legalább lehet küzdeni.

Most utoljára.

Gyurcsány már elment. Ideje Orbánt is elzavarni, amíg nem késő.

JEGYZETEK

1 Kelt: 2026. április 11-én, József Attila születésnapján, egy nappal a sorsdöntő választások előtt.

DOI: 10.59809/Comitatus.2026.36-258.13

ZONGOR GÁBOR

Országgyűlési képviselőjelöltek és -jelölések

Candidates for the National Assembly and Nominations

SZERZŐ:

Zongor Gábor, jogász, közigazgatási szakértő, nyugalmazott önkormányzati érdekvédő, zongor53@gmail.com, ORCID: 0009-0009-4269-4243

JEL kód: H11, P25, P48, R58

Kulcsszavak: országgyűlési választások • önkormányzati választások • jelöltek • ismertség

Absztrakt: Az országgyűlési választások során mindig a végeredmény a legfontosabb, hogy mely politikai csoportosulás szerzi meg a mandátumok többségét és milyen arányban győzedelmeskednek, hogyan oszlanak meg az egyéni képviselői és az országos listás helyek és végső soron hogyan alakul a Parlament összetétele és a kormányalakítás. Ugyanakkor érdemes áttekintenünk a jelöltté válás folyamatát és a jelöltek körét, hiszen csak belőlük válhat valaki képviselővé. A legtöbb adatot a Nemzeti Választási Iroda honlapjáról (https://www.valasztas.hu/valasztasi-adattar) gyűjtöttem, valamint a politikai pártok honlapjáról, illetve a hazai sajtótermékek tudósításaiból merítettem.

Az elemzésemben a 2026-os választásra koncentráltam és jelöltekre vonatkozó legáltalánosabb számokat csak 2014-ig visszatekintve vetettem össze, mivel ekkortól jött létre a 106 egyéni választókerületi rendszer, vagyis a csökkentett, 199 fős létszámú Országgyűlés.

Miután jelen értékelés a választási eredmény ismeretében került összeállításra, így óhatatlanul figyelembe vettem a 2026. április 12-ei szavazás végeredményét és elsődlegesen a mandátumot szerző, illetve országos listát állító pártokra koncentráltam.

Jelöltállítás és a jelöltek köre szempontjából is megállapítható, hogy a legutóbbi

országgyűlési választások a régi, hagyományos, megszokott, ezáltal már meg is unt pártok és a múlt nélküli, innovatív megoldásokat alkalmazó, sok tekintetben ismeretlen személyeket felvonultató új párt küzdelmét hozta, és annak eredményeként a tízedik parlamenti választás révén a képviselők személyi összetételét tekintve is nagymértékben megújult a törvényhozó hatalom.

AUTHOR:

Gábor Zongor, Lawyer, Public Administration Expert, Retired Local Government Advocate, zongor53@gmail.com, ORCID: 0009-0009-4269-4243

JEL code: H11, P25, P48, R58

Keywords: *parliamentary elections • local elections • candidates • name recognition*

Abstract: *In parliamentary elections, the final result is always the most important factor: which political group wins the majority of seats and by what margin, how the seats are divided between individual representatives and those elected from national party lists, and, ultimately, how the composition of Parliament and the formation of the government will take shape. At the same time, it is worth reviewing the process of becoming a candidate and the pool of candidates, since only they can become representatives. I gathered most of the data from the National Election Office's website—https://www.valasztas.hu/valasztasi-adattar—as well as from the websites of political parties and reports in the domestic press.*

In my analysis, I focused on the 2026 election and compared the most general figures regarding candidates only up to 2014, as that was when the system of 106 single-member districts was established—that is, the reduced National Assembly with 199 members.

Since this analysis was compiled with the election results in mind, I inevitably took into account the final results of the April 12, 2026, vote and focused primarily on the parties that won seats and fielded national lists.

In terms of both the nomination process and the pool of candidates, it is clear that the most recent parliamentary elections pitted the old, traditional, familiar, and thus already tiresome parties and a new party with no past, employing innovative solutions and fielding candidates who were unknown in many respects. As a result, the tenth parliamentary election brought about a significant renewal of the legislative branch in terms of the composition of its members.

A KÉPVISELŐJELÖLÉS FONTOSSÁGÁRÓL

A politikai rendszerváltás, 1990 óta megtartott országgyűlési választásokon az európai és világ trendeket követő szabályozásnak köszönhetően a politikai pártok uralma érvényesült. Az elmúlt 36 évben megtartott 10 országgyűlési választáson mindösszesen 15 politi-

kai párt szerzett mandátumot, közülük jó néhány már azóta meg is szűnt. A pártok közül egyedüli a Fidesz az, amelyik mindegyik választás eredményeként frakcióval rendelkezett a parlamentben.

A legtöbb, nyolc frakció a 2022–2026 közötti ciklusban volt, míg 4-4 párt alkotta az Országgyűlést 2002–2006–2010 között, valamint a jelenlegi, 2026-os választást követően.

Az Országgyűlési képviselők számának 2014-es jelentős csökkentését követően megtartott négy választás adatainak összevetéséből jól látható, hogy a jelöltek száma drasztikusan csökkent 2022-ben, amikor is hat ellenzéki párt (DK–JOBBIK–MOMENTUM–MSZP–LMP–PÁRBESZÉD) közös jelölt indításával törekedtek a mandátumok megszerzésére. A legutóbbi választáson induló jelöltek száma hasonló a négy évvel korábbihoz, mivel ekkor megint a mandátum maximálás vezette az ellenzéki pártok többségét, így maradt a választókerületenként átlagos 6 jelölt szám, a 2014-ben és 2018-ban átlagosan indult 14-15 fővel szemben.

1. táblázat: A legutóbbi országgyűlési választáson indult képviselőjelöltek száma
Table 1: The Number of Parliamentary Candidates Who Stood in the Last Parliamentary Election

Jelöltek száma	2014	2018	2022	2026
Önálló párt jelölt	1266	1351	352	460
Közös párt jelölt	226	160	278	165
Független jelölt	39	36	34	38
Összes jelölt	1531	1547	664	663

Forrás: saját szerkesztés a Nemzeti Választási Iroda honlapja alapján.
Source: based on information from the National Electoral Office's website.

Annak ellenére, hogy mindig volt lehetőség politikai szervezettől függetlenül is indulni a választásokon, viszont a politikai pártok meghatározó szerepének következtében a független jelöltek viszonylag kis számban jártak sikerrel. 1990-ben dr. Czoma László, dr. Fodor István és Király Zoltán tudtak függetlenként nyerni úgy, hogy mindhárman tagjai voltak az utolsó népköztársasági Országgyűlésnek. Kétszer került függetlenként megválasztásra Kupa Mihály, először 1991-ben időközi választáson,[1] majd 1998-ban ugyanabban az egyéni választókerületben. Ezt követő választásokon a függetlenként indulók nem jártak sikerrel, vagyis a politikus személyisége egyre inkább háttérbe szorult. 2015-ben időközi választáson Kész Zoltán győzött Veszprémben, míg Mellár Tamás 2018-ban Pécsett, Hadházy Ákos 2022-ben Budapesten, Zuglóban aratott sikert függetlenként úgy, hogy mindhárman az ellenzéki pártok támogatását élvezték, így mögöttesen megjelentek a pártszempontok is.

A 2026-os országgyűlési választások jelölési szakasza is jelentős mértékben eltért a korábbi kilenc választástól abból adódóan, hogy a 2020-ban Egerben alapított Tisztelet és Szabadság Pártot (TISZA Párt) – a Fidszet elhagyó és országos politikai pályára lépő – Magyar Péter és köre 2024-ben az Európai Parlamenti és önkormányzati választásokat megelőzően „átvette", és az így létrejött TISZA Párt tudatosan elhatárolódott a kormányzó és ellenzé-

ki pártoktól egyaránt, amelynek következtében a jelöltjei között nem találunk korábbi országgyűlési képviselőket és a jelöltek túlnyomó többsége országosan alig ismert személyiség.

Ezzel szemben a 2022-ben 106 egyéni körzetben megválasztott országgyűlési képviselők többsége ismételten elindult a választásokon. A volt parlamenti pártokon túl egyes parlamenten kívüli pártok is kísérletet tettek a választáson jelöltállításra.

A 2026-os választások alapvetően a négy évvel korábbi törvényi szabályozáson alapultak, viszont a lakosság számának változására tekintettel a fővárosban a korábbi 18 választókerületből 16-ot hoztak létre és a korábban jellemzően a kerületek egységére épülő beosztást is jelentősen átalakították. A Budapesten megszüntetett két választókerületet Pest vármegye választókerületi számának bővítésére használták fel, így a legnépesebb vármegyében már 14 képviselő választására nyílt lehetőség. A többi, 18 vármegyében nem történt változás a választókerületi beosztásban.

A JELÖLTTÉ VÁLÁS FOLYAMATA

A pártok választáson való indulásáról és a színeikben induló képviselőjelöltek kiválasztásáról többnyire az adott párt valamilyen belső, vezető szervezeti egysége döntött, így például a Mi Hazánk Mozgalom (Mi Hazánk) és a Demokratikus Koalíció (DK) esetében az Országos Elnökség, míg a Magyar Kétfarkú Kutya Párt (MKKP) esetében végső soron a taggyűlés (kongresszus) döntött a jelöltekről.

A Fidesz–Magyar Polgári Szövetség (Fidesz) és a Kereszténydemokrata Néppárt (KDNP) pártszövetség esetében formálisan az országos Választmány, de ténylegesen a döntést a miniszterelnök-pártelnök Orbán Viktor hozta meg immár tradicionálisan. A 106 induló bejelentésre a 2026. január 10-ei Fidesz kongresszuson került sor, bár a fővárosban induló 16 jelöltet már január 6-án közzétették.

E tekintetben új utat választott a TISZA Párt azáltal, hogy előválasztást hirdetett és bonyolított le a képviselőjelöltek kiválasztására. Magyarországon előválasztás először a 2022-es ellenzéki összefogás jelölt állításánál történt, amikor is az összefogásban résztvevő pártok jelöltjei versenyeztek a miniszterelnök- és a képviselőjelöltségért. Itt pártok versenye zajlott, míg a TISZA esetében egy, mindössze kétéves, huszonvalahány taggal rendelkező párt kereste az alkalmas és helyben elfogadott jelölteket. A TISZA kétlépcsős jelöltállítási folyamatát a párt elnöke, Magyar Péter Facebook oldalán jelentette be 2025. szeptember 16-án a következő módon: „Az első körben a több ezer jelentkezőből megnevezzük minden választókerületben azokat a jelölt-jelölteket, akiket a párt vezetése ajánl a TISZA közösségének. Ezek a jelöltek bemutatkoznak a TISZA Szigeteknek és közösen végigjárják az adott választókerületet.

Miután a három jelöltből a TISZA Világ applikáción keresztül a politikai közösségünk két jelöltet kiválaszt, a választókerület teljes lakossága dönthet – szintén a TISZA Világon keresztül – a TISZA végső jelöltjeiről."[2]

Az eredeti tervnek megfelelően szeptember 30-ig megtörtént a 3 jelölt-jelölt kiválasztása, majd egy hónapon keresztül közös munka keretében igyekeztek magukat megismertetni a választókerületben. A TISZA közösség belső szavazását követően maradt két jelölt közötti, immáron a szélesebb közvélemény előtt zajló szavazást a tervezetthez képest későbbi

időpontra halasztották annak érdekében, hogy a jelölt-jelöltjeik ne kerülhessenek idő előtt a kormánypárti támadások kereszttüzébe. A TISZA jelöltekről egyébként viszonylag részletes információkat szerezhettek az érdeklődők a párt honlapjáról.[3] A TISZA jelöltekről is végső soron a párt elnöksége döntött, így például sokáig nem volt ismert, hogy kit indítanak a Borsod-Abaúj-Zemplén megye 07. számú egyéni választókerületben, ahol végül Csézi Erzsébet énekes, divattervező lett a párt jelöltje.

JELÖLŐ PÁRTOK 2026-BAN

Összesen 30 pártot mint jelölő szervet vett nyilvántartásba az Országos Választási Bizottság, míg 6 szervezet elutasításra került. Az egyéni országgyűlési képviselő jelöltséghez legalább 500 érvényes aláírásra volt szükség.

A regisztrált szervezetek közül végül sikerrel állított legalább egy jelöltet a korábbi Országgyűlésben képviselővel rendelkező pártok közül:

- a Fidesz– Magyar Polgári Szövetség (Fidesz),
- a Kereszténydemokrata Néppárt (KDNP),
- a Demokratikus Koalíció (DK),
- a Mi Hazánk Mozgalom (Mi Hazánk),
- a Jobbik Magyarországért Mozgalom (Jobbik),
- az LMP – Magyarország Zöld Pártja (LMP – Zöldek).

Az Országgyűlésben frakcióval rendelkező pártok közül végül nem indított jelöltet:

- a Magyar Szocialista Párt (MSZP),
- a Momentum Mozgalom (Momentum),
- a Párbeszéd – A Zöldek Párja (Párbeszéd).

A parlamenten kívüli pártok közül legalább egy jelölttel rendelkeztek:

- a Tisztelet és Szabadság Párt (TISZA Párt),
- a Magyar Kétfarkú Kutya Párt (MKKP),
- a Szolidaritás Pártja,
- a Magyar Munkáspárt (Munkáspárt),
- a Normális Élet Pártja (NÉP),
- a Nemzetegyesítő Mozgalom a Szentkorona Országaiért (NEEM),
- a Középen Állók Pártja (Középpárt),
- az IRÁNY a Jövő Párt (IRÁNY Párt),
- a Magyar Igazság és Élet Pártja.

A pártok közül, 2006-tól közösen állított jelölteket a Fidesz és a KDNP, valamint új megállapodás alapján a Szolidaritás Pártja és a Munkáspárt tett kísérletet együttesen mandátum szerzésére.

Az egyéni képviselőjelöltséghez szükséges 500 aláírást végül 663 személy szerezte meg 2026-ban. A szavazólapokra a visszalépések következtében 659-en kerültek fel, de közülük is többen visszaléptek, azaz „kiestek”, így végül is 639 jelöltre lehetett szavazni.

2. táblázat: A 2026. országgyűlési egyéni képviselőjelöltek száma a szavazólapokon
Table 2: The Number of Individual Parliamentary Candidates for the 2026 Parliamentary Election on the Ballot Papers

Területi egység	TISZA	FIDESZ–KDNP	Mi Hazánk	DK	MKKP	Egyéb párt	Független	Összesen
Budapest	16	16	16	15	16	11	10	100
Bács-Kiskun	6	6	6	5	2	4	4	33
Baranya	4	4	4	4	3	5	1	25
Békés	4	4	4	4	3	5	1	25
Borsod-Abaúj-Zemplén	7	7	7	7	5	16	5	54
Csongrád-Csanád	4	4	4	4	4	3	2	25
Fejér	5	5	5	5	5	7	2	34
Győr-Moson-Sopron	5	5	5	5	3	5	3	31
Hajdú-Bihar	6	6	6	6	4	7	0	35
Heves	3	3	3	3	2	5	1	20
Jász-Nagykun-Szolnok	4	4	4	4	1	5	4	26
Komárom-Esztergom	3	3	3	3	3	0	0	15
Nógrád	2	2	2	1	1	3	0	11
Pest	14	14	14	14	14	14	0	84
Somogy	4	4	4	4	2	8	0	26
Szabolcs-Szatmár-Bereg	6	6	6	6	2	11	1	38
Tolna	3	3	3	3	1	5	0	18
Vas	3	3	3	2	1	1	2	15
Veszprém	4	4	4	4	4	5	1	26
Zala	3	3	3	3	2	3	1	18
Összesen	106	106	106	102	78	123	38	659

Forrás: saját szerkesztés a Nemzeti Választási Iroda honlapja alapján.
Source: based on information from the National Electoral Office's website.

Országos átlagban, egy egyéni választókerületben 6 jelölt közül lehetett választani. Mindegyik választókerületben csupán 5 jelölt szerepelt a szavazólapon Vas és Komárom-Esztergom vármegyékben. Az utóbbiban csak az országos listát állító pártok állítottak jelölteket.

A legtöbben, átlagosan csaknem 8-an indultak Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében. Csaknem valamennyi választókerületben 7 jelölttel találkozhattak a választópolgárok Heves (6,66) és Fejér (6,8) vármegyékben.

A legtöbb, összesen 10-10 jelölt közül lehetett választani Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye 03. és 05. számú választókerületében. Budapesten 9 jelölt versengett a 16. számú Országos Egyéni Választókerületben (továbbiakban: OEVK).

A legkevesebb jelölt, mindössze 4-4 volt Bács-Kiskun 01. számú OEVK-ban, ahol Kopping Rita[4] a DK jelöltje a pártja ellenében saját elhatározásából lépett vissza, míg Hajdú-Bihar 06. számú választókerületében a MKKP eleve nem indított jelöltet.

Három párt (a Fidesz–KDNP, a Mi Hazánk és a TISZA) valamennyi egyéni választókerületben állított jelöltet és mind a 106 választókerületben lehetett a jelöltjükre szavazni. A DK egyedül Vas 01. számú OEVK-ban nem indított jelöltet, lényegében a függetlenként induló Czeglédi Csabát támogatták, aki végül visszalépett, akárcsak még 5 jelöltjük, így 100 jelöltjük maradt versenyben.

Az MKKP jelöltjei közül végül 75 körzetben lehetett szavazni, miután hárman visszaléptek.[5]

A Szolidaritás Pártja – Munkáspárt pártszövetség 59 választókerületben állított jelöltet, akik közül senki sem lépett vissza.

A Jobbik jelöltjei közül 40 jelölt maradt versenyben, mivel 7 jelölt, aki szerepelt a szavazólapon, időközben visszalépett.

A NÉP és a Középpárt 6-6 jelöltje közül az utóbbi pártnál egy jelölt bár szerepelt a szavazólapon, de visszalépett. A NEEM 2 választókerületben, míg az IRÁNY Párt, az LMP – Zöldek és a Magyar Igazság és Élet Pártja 1-1 jelölttel vett részt a választáson.

NŐK RÉSZVÉTELE A VÁLASZTÁSOKON

A szavazólapokon szereplő 659 jelöltből 142 volt nő, ami 21%-os arányt jelent. A női képviselők a legnagyobb arányban (30%) a TISZA Párt, illetve az MKKP (28%) színében indultak. A kisebb pártok jelöltjei között minden negyedik volt nő, míg a DK esetében az arány 24% volt. A függetlenként indulók 16%-a nő, a Mi Hazánk és a Fidesz–KDNP jelöltek esetében egyaránt 12% volt a nők aránya.

Hasonló a nők jelenléte az országos listát állító öt párt esetében, mint az egyéni jelöltek tekintetében, ha a listán szereplő első 10 személyt vizsgáljuk. A TISZA Párt esetében minden második nő, így 10-ből 5 szerepel a listán. Az MKKP esetében az arány 10/4, míg a Mi Hazánknál 10/3. A Fidesz-KDNP és a DK országos listáján az első 10-ben 2-2 nő szerepelt, igaz az utóbbi párt listáját vezette egyedül nő, Dobrev Klára.

A 2022-BEN NYERTES EGYÉNI KÉPVISELŐK ÚJBÓLI INDULÁSÁRÓL

Az összehasonlítás érdekében érdemes visszatekintenünk a 2022-ben megválasztott képviselőkre, abból a szempontból, hogy tervezték-e a pártjaik, illetve önmaguk a tovább folytatást.

A 106 egyéni képviselői helyből négy esztendővel ezelőtt a Fidesz–KDNP jelöltek nyertek 87 körzetben. Az akkori győztesek közül néhány esetben időközben jelentős változás történt, ami az ismételt indulást lehetetlenné tette. Potápi Árpád János a Tolna 02. számú OEVK nyertese 2024. október 17-én meghalt és a kiírt időközi választást dr. Csibi Krisztina nyerte, viszont őt ismételten indította a kormánypárti szövetség. Dr. Hende Csabának, aki 2002-től volt képviselő, 2025. május 31-vel megszűnt a mandátuma a Vas 01. számú OEVK-ban, mert június 1-től az Alkotmánybíróság tagja lett. Ugyancsak 2025. május 31-gyel szűnt meg a mandátuma dr. Kovács Zoltánnak a Veszprém 04. számú OEVK-ban, ahol 1998-tól hét alkalommal nyerte el a körzete választópolgárai többségének szavazatát, mert június 1-től a Magyar Nemzeti Bank Felügyelő Bizottság tagja lett. Ez utóbbi két helyen már nem tarthattak időközi választást.

Az előző két képviselőn túl nem indította újra a kormánypárti szövetség, vagy nem indult egyéni választókerületben még 23 korábban nyertes képviselő.

- 1990-től folyamatosan, kilenc cikluson keresztül képviselő Kósa Lajos (Debrecen), Dr. Hörcsik Richárd (Sátoraljaújhely) aki az első ciklust követően 1998-tól folyamatosan, összesen nyolc ciklusban;
- 1998: Farkas Sándor (Szentes), Dr. Pósán László (Debrecen), Czerván György (Nagykáta), Pánczél Károly (Dabas), Szászfalvi László (Barcs);
- 2002: Lázár János (Hódmezővásárhely), Tasó László (Debrecen), Dr. Tiba István (Hajdúböszörmény), Kontrát Károly (Balatonfüred);
- 2006: Vigh László (Zalaegerszeg);
- 2010: Dr. Kovács József (Gyula), Riz Gábor (Miskolc), Kara Ákos (Győr), Dr. Aradszki András (Érd), Vécsey László (Gödöllő);
- 2014: Simon Róbert (Győr);
- 2018: Herczeg Tamás (Békéscsaba), Dr. Kállai Mária (Szolnok), Dr. Szabó Tünde (Nyíregyháza);
- 2022: Dr. Szeberényi Gyula (Kecskemét), Dr. Kiss János (Miskolc).

Az említett 25 képviselő túlnyomó többsége ciklusról ciklusra hozta választókerületét. Különösen figyelemre méltó, hogy Debrecen három korábbi képviselője és Győr két képviselője közül egyik sem indult újra, míg a két miskolci, illetve kecskeméti, valamint nyíregyházai képviselőből csak az egyik tett kísérletet a folytatásra, továbbá visszavonult még több megyei jogú város központú képviselő is, így Békéscsaba, Érd, Hódmezővásárhely, Szolnok és Zalaegerszeg esetében, Szombathelyt is ide számolva 11 megyei jogú városban nyúltak hozzá a korábbi képviselőkhöz valamilyen mértékben a Fidesz–KDNP részéről.

A 2022-es ellenzéki összefogás (DK–JOBBIK–LMP–MSZP–MOMENTUM–PÁRBESZÉD) Budapesten 17 választókerületben és vidéken, két körzetben (Pécs és Szeged)

szerzett összesen 19 mandátumot. Az országgyűlésben végül a következő frakciókban foglaltak helyet az egyéni körzetben megválasztott képviselők:

- DK: Dr. Oláh Lajos, Arató Gergely, Varju László és Barkóczi Balázs;
- LMP: Csárdi Antal;
- MSZP: Hiszékeny Dezső, Vajda Zoltán, Kunhalmi Ágnes, Dr. Hiller István és Szabó Sándor;
- MOMENTUM: Orosz Anna,[6] Hajnal Miklós, Dr. Szabó Szabolcs és Tóth Endre;
- PÁRBESZÉD: Tordai Bence, Jámbor András, Szabó Timea és Dr. Mellár Tamás;
- Független: Dr. Hadházy Ákos.

A 2026-os választáson a TISZA győzelmének elősegítése érdekében a MOMENTUM és az MSZP, valamint a PÁRBESZÉD pártként nem indult, viszont mindegyik párt néhány képviselője függetlenként (Dr. Szabó Szabolcs,[7] valamint Vajda Zoltán, Kunhalmi Ágnes, Dr. Hiller István és Szabó Sándor, továbbá Tordai Bence[8] és Szabó Tímea) elindult a választásokon, mint ahogy ugyancsak függetlenként kísérletet tett a mandátuma megőrzésére Csárdi Antal és Dr. Hadházy Ákos is. Végső soron a 19 ellenzéki egyéniben nyertes képviselő kevesebb, mint fele (Dr. Oláh Lajos, Hiszékeny Dezső, Orosz Anna, Hajnal Miklós, Tóth Endre, Jámbor András és Dr. Mellár Tamás) mondott le eleve az indulásról. A képviselőjelöltség megszerzését követően a két eleve függetlenként indulón túl dr. Hiller Istvánt kivéve az összes többi korábbi országgyűlési képviselő visszalépett.

Az egyéni képviselővel rendelkező pártok közül egyedül a DK indította újból pártszínben a képviselői többségét. A 19 érintett egyéni országgyűlési képviselőből végső soron szavazni lehetett Budapesten 3 DK (Arató Gergely 07., Varju László Bp. 12. és Barkóczi Balázs Bp. 13.), valamint 3 független (Csárdi Antal Bp. 02, Dr. Hadházy Ákos Bp. 06. és Dr. Hiller István Bp. 16.) jelöltre.

AZ ORSZÁGOS LISTÁT ÁLLÍTÓ PÁRTOK EGYÉNI KÉPVISELŐJELÖLTJEIRŐL

TISZA-jelöltekről

A TISZA jelöltekről részletes információt nyújt a párt által közzétett https://magyartisza.hu/jeloltek honlap.

Önkormányzati tapasztalattal viszonylag kevesen rendelkeznek, hiszen a párt Budapesten kívül nem vett részt a 2024-es önkormányzati választáson. Így TISZA párti képviselőket csak a fővárosi közgyűlésében találhatunk. Ebből a körből országgyűlési képviselőjelölt lett Bujdosó Andrea frakcióvezető és Porcher Áron képviselő.

A vidéki önkormányzati szereplők közül TISZA képviselőjelölt lett Borics Mihály Csór község független és Göröghné Bocskai Éva Hajdúböszörmény város civil (Böszörményi Harmadik Oldal Egyesület) szervezet által jelölt polgármestere.

Önkormányzati képviselőként indultak a parlamenti mandátumért:

- Békéscsaba megyei jogú városban Bodóczi István (Patrióta Békéscsaba Egyesület);
- Mezőtúr városban Dr. Farkas Csongor (Tegyünk Együtt Közösségünkért Egyesület Mezőtúr);

– Kadarkút városban Dr. Lőrincz Viktória (független);
– Sárvár városban Strompová Viktória (Sárváriakért Egyesület).

Érdekesség, hogy ketten is fontosnak tartották korábbi önkormányzati szerepvállalásukat megemlíteni a bemutatkozó anyagukban:
– Dr. Kovács Gyula Izsák község független képviselője volt 1998–2002 között;
– Benke József Kadarkút város független képviselője, egy ciklusban alpolgármestere volt 2002–2019 között.

Dr. Gurzóné Gombos Mária az „Összefogás a Magyarországi Románokért" Egyesület (ÖMRE) jelöltjeként tagja lett az Országos Román Nemzetiségi Önkormányzatnak.

A 106 egyéni képviselőjelölt szakmai végzettségét áttekintve megállapítható, hogy a választásokon indulók túlnyomó többsége felsőfokú iskolai végzettséggel, sőt sokan több diplomával is rendelkeznek. Ennek megfelelően a jelölt által megjelölt végzettséget, végzettségeket vettem figyelembe, így az összegzés inkább csak a főbb jellemzők felvillantására alkalmas. Öt szakmacsoport uralja a képzettségek listáját. A legtöbben, 20-an közgazdászok, őket a jogászok (17), a pedagógusok, tanárok (13), majd 11 orvos és egy fogorvos követi. A jelöltek között 10 különféle (agrár, gépész, építész, üzem) mérnök található. Találkozhatunk a jelöltek között 5 rendőrrel és 4 politológussal is. A jelöltek között van 2-2 informatikus, pszichológus, színész, katona, énekes és gyógyszerész.

A TISZA jelöltjei között csupán egy-egy filozófus, ökológus, természetvédő, közigazgatási menedzser, matematikus, mentőtiszt, dietetikus, személyszállítási menedzser, marketinges, óvónő, szociális munkás és református lelkész végzettségűvel találkozhattunk, és van egy szociológus is, aki egyben irodalomtörténész.

A TISZA jelöltek között sokan hosszabb-rövidebb ideig tanultak és dolgoztak külföldön is.

Mindössze négy olyan jelölt szerepel a TISZA egyéni képviselőjelöltjei között, akinek nincsen felsőfokú végzettsége, viszont évtizedes vállalkozói gyakorlattal rendelkeznek. A jelöltek között találhatjuk a 22 éves tanulót, Kovács Hunort, aki a „második technikusi képzését végzi Debrecenben szoftverfejlesztő szakon".[9]

FIDESZ–KDNP-jelöltekről

A 106 egyéni képviselőjelöltből 62-en a meglévő mandátumuk megtartása érdekében indultak a választásokon. Érdemes áttekinteni, hogy a Fidesz–KDNP jelölteknek milyen kormányzati, illetve önkormányzati funkciói, megbízásai voltak:
– miniszter: Nagy István agrárminiszter, Tuzson Bence igazságügyi miniszter, Hankó Balázs kultúráért és innovációért felelős miniszter és Navracsics Tibor közigazgatási és területfejlesztési miniszter;
– államtitkár: Steiner Attila, Fülöp Attila, Zsigmond Barna Pál, Zsigó Róbert, Koncz Zsófia, Tállai András, Vargha Tamás, Czunyiné Bertalan Judit, Vitályos Eszter, Rétvári Bence, Ágh Péter, V. Németh Zsolt, Takács Péter és Nagy Bálint.

Különféle biztosi megbízatással rendelkezők közül 17-en indultak, köztük 6 országy-

gyűlési képviselő egyben kormánybiztosként, egy miniszterelnöki biztosként és 11-en egyéb megbízatásaik és funkcióik mellett miniszteri biztosként. Közülük érdemes kiemelni azokat, akik (Hollósy András, miskolci alpolgármester, Fekete Dávid, győri önkormányzati képviselő és Szilasi Gábor, zalaegerszegi önkormányzati képviselő) önkormányzati választott tisztségük mellett kapták megbízásukat a közigazgatási és területfejlesztési minisztertől.

A képviselőjelöltek között találhatunk 4 főispánt (Tarnai Richárd, Takács Árpád, Berkó Attila és Vámos Zoltán), akik ugyancsak kormányzati megbízást teljesítettek. A kormányhivatali alkalmazottak közül Nyíregyházán indult volna Polgári András kormányhivatali főigazgató, de miután „lábon lőtte magát", lecserélték Halkóné dr. Rudolf Éva egyetemi kancellárra. Az alsó középszinten szolgálatot teljesítők közül egyedül Cseh Tamás, a Kecskeméti Járási Hivatal vezetőjével találkozhattunk a jelöltek között.

Az előzőekben jelzett 40 kormányzati funkciót is betöltő személyen túl még két személy (Cziráki Attila, a Pécsi Szívgyógyászati Klinika professzora és Halkóné dr. Rudolf Éva, a Nyíregyházi Egyetem kancellárja) vállalkozott a képviselőjelöltségre állami alkalmazottként, illetve miniszterelnöki kinevezettként.

Az önkormányzati szféra szereplői is megjelentek a Fidesz–KDNP jelöltek között 20 körzetben, jellemzően ott, ahol eddig nem voltak sikeresek, vagy a korábbi képviselőjüket lecserélték.

- Vármegyei közgyűlés elnöke: Bánné Gál Boglárka (BAZ);
- vármegyei közgyűlés tagja: Kónya István (Békés);
- fővárosi önkormányzati képviselő: Radics Béla;
- polgármester: D. Kovács Antal Róbert (Budapest Kőbánya), Szabó István (Derekegyház), Antal Szabolcs (Hajdúsámson), Kelei Zita (Őrtilos);
- alpolgármester: Fazekas Csilla (Budapest I. kerület), Czirbus Gábor (Makó), Barcsa Lajos (Debrecen), Széles Diána (Debrecen), Katus Norbert (Sülysáp), Feldman László (Dabas);
- települési önkormányzati képviselő: Kocsondi Márk (Budapest XXII. kerület), Gyepes Ádám (Budapest III. kerület), Csuzda Gábor (Ózd), Farkas Levente (Szeged), Czuczor Gergely (Budaörs), Vántsa Botond (Szigetszentmiklós), Szeles Szabolcs (Győr).

Az újonnan indított képviselőjelöltek között csupán kettő olyannal találkozhattunk, akinek nem volt közvetlen kormányzati megbízatása, ők Németh Balázs, a közmédia volt híradósa, a Fidesz-frakció szóvivője, valamint Papp Zsolt, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara elnöke. Így csaknem valamennyi új jelölt valamilyen módon és mértékben kormánypárti „hivatalt viselt".

A most zárult kormányzati ciklusban aktív kormányzati funkcióval nem rendelkező 42 országgyűlési képviselő között viszont 12 olyan személyt találunk, aki a korábbi Orbán kormányok időszakában töltött be funkciót. Így a jelöltek között voltak korábbi miniszterek, Seszták Miklós és Süli János, volt államtitkárok (Szatmáry Kristóf, Erdős Norbert, Bodó Sándor, Szabó Zsolt, Bencsik János, Pogácsás Tibor, Horváth István, Cseresnyés Péter), valamint volt biztosok (Tessely Zoltán és Vinnai Győző).

A Fidesz–KDNP 106 egyéni képviselőjelöltje, a bejelentett és hangsúlyozott frissítés ellenére alapvetően nem hozott felszínre új arcokat, annak ellenére, hogy 25, zömében régi képviselő nem indult újra. A képviselőjelöltek között 66 ciklust záró országgyűlési képviselővel találkozhatunk, közülük 24-en egyidejűleg kormányzati szerepet is betöltöttek.

Mi Hazánk-jelöltekről

A Mi Hazánk 2022–2026 közötti parlamenti frakciójának tagjai mind indultak egyéni körzetben. Így Toroczkai László frakcióvezető, a párt elnöke, Dúró Dóra az Országgyűlés alelnöke, a párt elnökhelyettese, Dr. Apáti István frakcióvezető-helyettes, jogász, a párt alelnöke, Novák Előd frakcióvezető-helyettes, a Honvédelmi és Rendészeti Bizottság tagja, Dócs Dávid Országgyűlési jegyző, a párt alelnöke és Szabadi István országgyűlési képviselő, a párt igazgatója. A többi 100 képviselőjelölt zömében már négy esztendővel korábban is elindult a választásokon. A Mi Hazánk a 2024-es önkormányzati választásokon jelentős mértékben tudta növelni mandátumainak számát, így nem meglepő, hogy a 62 vármegyei önkormányzati képviselője közül 25-öt, a fővárosi kerületi képviselők közül 4-et,[10] míg a megyei jogú városi közgyűlési tagokból 12-öt indítottak a mandátum megszerzéséért. Ennek révén a párt meglehetősen aktivizálta önkormányzati bázisát.

DK-jelöltekről

A Demokratikus Koalíció 15 fős frakciójából – a korábban már jelezett három egyéniben győztes képviselőjén túl – a 11 listás képviselők közül heten (Gréczy Zsolt, Dr. Komáromi Zoltán, Gy. Németh Erzsébet, Földi Judit, Varga Zoltán, Vadai Ágnes és Kálmán Olga) egyéni körzetben indultak. A DK is igyekezett az önkormányzati bázisát aktivizálni, így a 40 vármegyei közgyűlési tagjából 16-ot, a fővárosi kerületi képviselők közül 4-et, míg a megyei jogú városi közgyűlésekből 6-ot, míg a fővárosi közgyűlés tagjaiból egyet indítottak. Érdekesség és talán a helyi jelöltek hiányát is jelzi, hogy a főváros 16. kerületében képviselő Nemes Gábor Pest megyében a 07. számú Pécel központú OEVK-ban indult. Dunaújváros ugyancsak sajátos a tekintetben, hogy a megyei jogú város két alpolgármestere is indult a választáson, Szabó Zsolt a saját körzetében, míg Mezei Zsolt a sárbogárdi körzetben.

A DK jelöltállítási folyamatában és a kampány időszakában is több zavaró körülmény került napvilágra. A Jobbik egykori elnöke, Jakab Péter a DK jelöltjeként indul Miskolcon,[11] az eredetileg induló dr. Mokrai Mihály volt alpolgármester, így a másik miskolci körzetbe került át. Itt eredetileg Majoros László Ferenc indult volna, aki korábban két évig Pácin község polgármestere volt. Az eredetileg a Pest 10. számú OEVK-ban bejelentett és egészségügyi okok miatt visszalépett Kocsis Éva helyett Kenéz Istvánt[12] a szomszédos választókerületi elnököt indította a DK.

Ugyancsak hír volt, hogy a letartóztatott alpolgármestert indította a DK képviselőjelöltként a Fejér megyei 5-ös körzetben.[13]

Nem tervezett visszalépések is nehezítették a DK sorsát. Először Kopping Rita kecskeméti önkormányzati képviselő lépett vissza a képviselő jelöltségtől. Őt követte Godó Beat-

rix Salgótarjánban, majd Szabó Zsolt, Dunaújváros alpolgármestere is kiszállt a választási küzdelemből.[14] A visszalépések mögött egyértelműen annak a választópolgári akaratnak a hatása jelent meg, amely szerint nem támogatják, hogy a DK jelöltjeivel veszélyezteti a Fidesz leváltását. Ennek jó példája a következő nyilatkozat:

„Azzal a kéréssel fordult szavazói felé Csige Tamás, a DK egyéni képviselőjelöltje a hajdú-bihari 6-os választókerületben, hogy egyéniben ne rá, hanem a tiszás Göröghné Bocskai Évára voksoljanak, és csak listán ikszeljenek a DK-ra."[15]

MKKP-jelöltekről

A Magyar Kétfarkú Kutyapárt indulása kapcsán kezdetektől azt hangsúlyozta, hogy egyrészt azért állított egyéni képviselőjelölteket a szükséges számban, hogy tudjanak országos listát állítani, másrészt arra kérték a támogatóikat, hogy egyéniben a TISZA jelöltjére szavazzanak és csak a listán voksoljanak rájuk. A párt vezetője Kovács Gergely hegyvidéki polgármester lényegében nem vett részt a párt kampányában, viszont 10 fővárosi önkormányzati képviselőjük indult a parlamenti választáson és közülük 4-en vidéken. A legismertebb Döme Zsuzsanna, aki fővárosi és 9. kerületi képviselőként az ózdi körzetben indult. A vármegyei közgyűlésekben egyedül Fejérben szereztek mandátumot, itt viszont kettőt és mindkét tagjuk (Berényi Gábor és Paszicsnyek János) indult egyéniben, mint ahogy a 11 kutyapártos megyei jogú városi képviselő közül egyedül a veszprémi Szűcs Zoltán indult. A párt jelöltjei közül hármat (Sándor Balázs [Veszprém 03. OEVK], Gór-Nagy György [Pest 14.] és Czvanczig László Nógrád 01.) visszaléptettek,[16] a Tisza reménybeli sikere érdekében. A MKKP jelöltjeiről nehéz statisztikát készíteni, mivel az érintettek bemutatkozásai leginkább a humoruk megismerésére alkalmas.

ISMERT ÉS ISMERETLEN FÜGGETLEN JELÖLTEKRŐL

A korábban már említett, a legutóbbi Országgyűléstől elköszönő párt frakciókban ülő és függetlenként induló képviselőjelölteken túl érdemes felvillantani még néhány ismert nevet. Így immáron függetlenként ismételten kísérletet tett a Parlamentbe kerülésre Simonka György, aki Fidesz–KDNP jelöltként 2010–2022 között, és Szanyi Tibor, aki MSZP színben 1998–2014 között, valamint Mirkóczki Ádám, aki jobbikosként 2010–2019 között volt országgyűlési képviselő. Az utóbbi kettő ismertségét növelte, hogy még tagjai voltak az Európai Parlamentnek is.

A jelöltállítások során az utóbbi idők választásainál gyakorta előfordult, hogy a választók megtévesztése céljából a pártok olyan jelöltet indítsanak, akinek neve alkalmas a zavarkeltésre. Ilyen a 2026-os választások során is történt, egyrészt Tisza Péter[17] néven indult egy jelölt a kaposvári körzetben, aki miután megkapta az indulásért a „juttatását", visszalépett. Nem lépett viszont vissza Magyar Péter[18] a Sárvár központú választókerületben, akiről a nevén kívül semmit sem lehetett tudni, így fényképe sem jelent meg.

A képviselőjelöltek különféle szempontú összevetését megnehezítette, hogy az egyes pártok eltérő mélységben tették közzé a jelölt főbb jellemzőit, így például a születési adatok

hiányában nem lehet tudni, melyik párt átlagosan milyen korú jelöltekkel próbált mandátumot szerezni. A TISZA Párt ebből a szempontból is törekedett az átláthatóságra, az ismeretlen szereplők ismertebbé tételére, míg a Fidesz–KDNP jelölteknél az elért és betöltött funkciók ismertetése volt hangsúlyos.

AZ ORSZÁGOS LISTÁKRÓL

Az országgyűlési képviselők mandátuma azonos függetlenül attól, hogy egyéni választókerületben, vagy listán történt a megválasztásuk. Ugyanakkor politikai értelemben véve lényegesen erősebb a legitimációja az egyéni körzetben megválasztottnak. Az országos listán megválasztott képviselők lényegesen jobban függnek a pártjuk döntésétől.

Az utóbbi négy választáson az országos listák számát tekintve is jelentősek a különbségek (2014-ben 18, 2018-ban 23, 2022-ben 6 és 2026-ban 5 párt tudott országos listát állítani), amely mögött egyrészt a korábban már említett ellenzéki összefogás, másrészt a szabályozás feltételrendszerének szigorodása figyelhető meg.

Az egyéni országgyűlési jelöltek jogerős nyilvántartásba vételét követően nyílt lehetőség arra, hogy a pártok kezdeményezzék országos listáik nyilvántartásba vételét.

Országos pártlista állítására 7 párt, illetve pártszövetség tett kísérletet. Az országos lista állításának feltételei, hogy összesen legalább 71 körzetben indítsanak jelöltet és mindezt úgy, hogy legalább 14 vármegyében és a fővárosban legyen legalább egy jelöltjük. Végül is 5 szereplős lett a lista, mivel a Tea Párt Közösség (Tea P.K.) úgy kívánt listát állítani, hogy egy egyéni jelöltet sem állított, míg a Szolidaritás párt – Magyar Munkáspárt szövetség nem tudta a kellő számú egyéni jelöltet biztosítani, csak 59 regisztrált jelölttel rendelkeztek. Így végül az országos pártlistán a következő 5 párt szerepelt a szavazólap sorrendjében:

1. Magyar Kétfarkú Kutyapárt (MKKP) (63 fős lista, 78 egyéni jelölt),
2. TISZA Párt (185, 106),
3. Mi Hazánk (240, 106),
4. Demokratikus Koalíció (DK) (108, 105),
5. Fidesz–KDNP (279, 106).

Érdemes röviden áttekinteni a pártlistákat abból a szempontból, hogy az egyéni választókerületben induló jelöltek milyen helyet foglaltak el az országos listán.

Az MKKP 87 egyéni jelöltjéből a 63 fős országos listán 47-en szerepeltek, vagyis 16 olyan személy is a listára került, aki nem indult egyéniben. Ilyen első személy a 9. helyen dr. Nánásiné Abonyi Gyöngyi.

A TISZA Párt 185 fős listáján a 105 egyéni jelöltön túl még 80-an voltak a listán, csupán Bóna Szabolcs (Győr-Moson-Sopron 03. számú OEVK) nem szerepelt az országos listán az egyéni képviselőjelöltek közül. Az ismert személyek közül Kapitány István az ötödik, Orbán Anita (6.), Hegedüs Zsolt (11.) és Kármán András (21.). Előkelő, 19-ik helyen szerepel még a viszonylag ismeretlen Szücs Dóra. A lista érdekessége, hogy a 27. helytől a 49-ig, valamint a 141-től 174-ig nincsenek egyéni jelöltek.

A Mi Hazánk 240 fős listáján az első tízben csak olyanok szerepeltek, akik egyéniben is indultak. Az első csak listás a 11. helyen Kispalkó Szilveszter, rajta kívül még heten szerepelnek az első 50 helyen, majd a 115. helytől csak listás jelöltek szerepelnek.

A DK első két helyén szereplő Dobrev Klára és Molnár Csaba egyéniben nem indult és rajtuk kívül még Oláh Lajos (7.), László Imre (18.), Niedermüller Péter (19.) és további 20 fő listás, így 22 olyan egyéni jelölt indult, aki nem került rá a párt 108 fős listájára.

A Fidesz–KDNP 279 fős országos listáján az első 10 között nem szerepelt egyéni jelölt (Orbán Viktor, Semjén Zsolt, Kövér László, Gál Kinga, Szentkirályi Alexandra, Kubatov Gábor, Kósa Lajos, Németh Szilárd, Kocsis Máté és Latorczai János). Az első egyéni jelölt a listán, a 11. helyen Lezsák Sándor (Bács-Kiskun 04. számú OEVK) volt. Az egyéni képviselőjelöltek közül a legtávolabbi, 194. helyen szerepelt a listán Kelei Zita (Somogy 02. számú OEVK).

Navracsics Tibor közigazgatási és területfejlesztési miniszter kérésének megfelelően nem került a listára, így a kormánypártok képviseletében ő az egyetlen, aki „csak" egyéni választókerületben törekedett mandátumszerzésre.

Az utolsó helyeken, a 195. helytől jellemzően az EU parlamenti képviselők szerepelnek, előtte vármegyei közgyűlési és kormányzati szereplők.

ÖSSZEGZÉS

A 2026-os választásokon is egyértelművé vált, hogy az országgyűlési választások során a pártok megítélése, támogatottsága a meghatározó. A mandátumok több mint 70%-át megszerző TISZA jelöltek nem csupán országosan, de a választókerületükben sem voltak többnyire igazán ismertek. Magyar Péter pártelnökké válását megelőzően Varga Judit igazságügyi miniszter férjeként vált viszonylag ismertté, és dr. Ruszin-Szendi Romulusz vezérkari főnökként volt valamelyest ismert a közélet iránt érdeklődők számára. A kulturális életből ismerhettük Rost Andrea operaénekest, Csézi Erzsébet énekest, Bódis Krisztina írót, Nagy Ervin színészt, valamint sporteredményei alapján Kulcsár Krisztiánt, a Magyar Olimpiai Bizottság volt elnökét.

A választásokat elvesztő Fidesz–KDNP lényegében kormányzati szereplők sokaságát felvonultatva vett részt a választásokon. A volt kormánypárti szövetség jelöltjeinek ismertsége kimagasló volt, de a kormányzással és a hatalomgyakorlás módjával elégedetlen választópolgárok a „Biztos választás" helyett a váltásra szavaztak, MOST!

A választási eredmény ismeretében egyértelmű, hogy az országgyűlési képviselők túlnyomó többségének tanulnia kell a képviselői szerepet és az Országgyűlés működésének rendjét, munkáját. Ezért is volt helyénvaló, hogy az Országgyűlés Hivatala képzést[19] szervezett a kezdők számára.

INTERNETES HIVATKOZÁSOK

- 24.hu: https://24.hu/belfold/2026/02/09/mezei-zsolt-dk-kepviselo-jelolt/ (Letöltés ideje: 2026.08.21.)
- 24.hu: https://24.hu/belfold/2026/03/13/tisza-peter-valasztas-kaposvar-exrendor/ (Letöltés ideje: 2026.08.21.)
- 24.hu: https://24.hu/kozelet/2026/04/10/csige-tamas-dk-tisza/# (Letöltés ideje: 2026.08.21.)
- 444: https://444.hu/2026/01/26/a-jobbik-egykori-elnoke-jakab-peter-a-dk-jeloltjekent-indul-mis-

kolcon (Letöltés ideje: 2026.08.21.)
- 444: https://444.hu/2026/04/26/az-osztrak-hatarig-mentunk-hogy-talalkozzunk-magyar-peterrel-akirol-kozel-ezer-ember-hitte-azt-hogy-o-az-igazi (Letöltés ideje: 2026.08.21.)
- Arcanum: https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/TenyekKonyve-tenyek-konyve-1/1992-D18D/magyar-tarsadalom-politika-F449/idokozi-valasztasok-1991-F74B/ (Letöltés ideje: 2026.08.21.)
- Dunaharaszti online: https://dunaharasztionline.hu/helyihirek/kozelet/2026/01/20/kenez-istvan-lett-regionkban-a-dk-orszaggyulesi-kepviselojeloltje/ (Letöltés ideje: 2026.08.21.)
- Facebook: https://www.facebook.com/peter.magyar.102/posts/pfbid034NThVyfAvUmcbdKYgUBJUYob8gBa7ZPu3wWcqZr8b6EW1sxSxzzpedM1jgVHa26bl (Letöltés ideje: 2026.08.21.)
- HVG: https://hvg.hu/elet/20260402_mkkp-kepviselojelolt-visszalepes-kormanyvaltas-nagy-david-bejelentes#mnhej8bcup934v763dd (Letöltés ideje: 2026.08.21.)
- HVG: https://hvg.hu/itthon/20260320_demokratikus-koalicio-kecskemet-kepviselojelolt-kopping-rita-visszalepes-kizaras (Letöltés ideje: 2026.08.21.)
- HVG: https://hvg.hu/itthon/20260401_visszalepes-dk-dunaujvaros-jelolt-nagy-ervin-szabo-zsolt (Letöltés ideje: 2026.08.21.)
- Jelen: https://jelen.media/a-hianyzo-harmadik-szabo-szabolcs-es-a-biboi-zsakutca/ (Letöltés ideje: 2026.08.21.)
- Magyar Hang: https://hang.hu/belfold/harom-helyen-visszalepteti-jeloltjeit-a-kutya-part-187107 (Letöltés ideje: 2026.08.21.)
- Népszava: https://nepszava.hu/3317275_tordai-bence-visszalepes-tisza-part-koncz-aron-valasztas (Letöltés ideje: 2026.08.21.)
- Országgyűlés: https://www.parlament.hu/documents/d/guest/14_alairt_tajek_kepzes (Letöltés ideje: 2026. 08. 21.)
- TISZA: https://magyartisza.hu/jeloltek (Letöltés ideje: 2026.08.21.)
- TISZA: https://magyartisza.hu/jeloltek/jasz-nagykun-szolnok-03 (Letöltés ideje: 2026. 08. 21.)

JEGYZETEK

1 Miután Németh Miklós korábbi miniszterelnök lemondott függetlenként elnyert egyéni mandátumról a Szerencs központú választókerületben, 1991. szeptember 15-én megtartott második fordulós választáson 56%-os támogatottsággal nyert. https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/TenyekKonyve-tenyek-konyve-1/1992-D18D/magyar-tarsadalom-politika-F449/idokozi-valasztasok-1991-F74B/

2 https://www.facebook.com/peter.magyar.102/posts/pfbid034NThVyfAvUmcbdKYgUBJUYob8gBa7https://www.facebook.com/peter.magyar.102/posts/pfbid034NThVyfAvUmcbdKYgUBJUYob8gBa7ZPu3wWcqZr8b6EW1sxSxzzpedM1jgVHa26bl ZPu3wWcqZr8b6EW1sxSxzzpedM1jgVHa26bl

3 https://magyartisza.hu/jeloltek

4 https://hvg.hu/itthon/20260320_demokratikus-koalicio-kecskemet-kepviselojelolt-kopping-rita-visszalepes-kizaras

5 https://hang.hu/belfold/harom-helyen-visszalepteti-jeloltjeit-a-kutya-part-187107

6 Lemondott mandátumáról 2025. május 5-tel, mert visszavonult a közélettől.

7 https://jelen.media/a-hianyzo-harmadik-szabo-szabolcs-es-a-biboi-zsakutca/

8 https://nepszava.hu/3317275_tordai-bence-visszalepes-tisza-part-koncz-aron-valasztas

9 https://magyartisza.hu/jeloltek/jasz-nagykun-szolnok-03

10 Érdekesség, hogy Vékony Csaba Mi Hazánk 10. kerületi képviselő függetlenként indult a Bp. 07. OEVK-ban, ahol a párt a 14. kerületi Czeglédi Jánost indította.

11 https://444.hu/2026/01/26/a-jobbik-egykori-elnoke-jakab-peter-a-dk-jeloltjekent-indul-miskolcon

12 https://dunaharasztionline.hu/helyihirek/kozelet/2026/01/20/kenez-istvan-lett-regionkban-a-dk-orszaggyulesi-kepviselojeloltje/

13 https://24.hu/belfold/2026/02/09/mezei-zsolt-dk-kepviselo-jelolt/

14 https://hvg.hu/itthon/20260401_visszalepes-dk-dunaujvaros-jelolt-nagy-ervin-szabo-zsolt

15 https://24.hu/kozelet/2026/04/10/csige-tamas-dk-tisza/#

16 https://hvg.hu/elet/20260402_mkkp-kepviselojelolt-visszalepes-kormanyvaltas-nagy-david-bejelentes#mnhej8bcup934v763dd

17 https://24.hu/belfold/2026/03/13/tisza-peter-valasztas-kaposvar-exrendor/

18 https://444.hu/2026/04/26/az-osztrak-hatarig-mentunk-hogy-talalkozzunk-magyar-peterrel-akirol-kozel-ezer-ember-hitte-azt-hogy-o-az-igazi

19 https://www.parlament.hu/documents/d/guest/14_alairt_tajek_kepzes

Oláh Gergely Máté: Kampány 2026-1861

DOI: 10.59809/Comitatus.2026.36-258.31

BÓDI FERENC – BÓDI DÁNIEL

Nem fújták a trombitát
2026-os országgyűlési választás és a települési önkormányzatok
—
Magas választási részvétel s földcsuszamlás jellegű győzelem településméret vonatkozásában

They did not sound the Trumpet

The 2026 Parliamentary Election and Local Municipal Governments

–

High Voter Turnout and a Landslide Victory Across Different Size of Settlements

•

SZERZŐK:

Bódi Ferenc, PhD, tudományos főmunkatárs, ELTE Társadalomtudományi Kutatóközpont, Politikatudományi Intézet, 1476 Budapest 100, Pf. 340., bodi.ferenc@tk.hu, ORCID: 0000-0003-2362-3174

Bódi Dániel, Phd-hallgató, Miskolci Egyetem, Világ- és Regionális Gazdaságtan Intézet, bodidaniel90@gmail.com

JEL kód: Z18

Kulcsszavak: Földcsuszamlás szerű választási győzelem • választási részvétel • 2026-os országgyűlési választás • Magyarország • vidéki települési önkormányzatok.

Absztrakt: A tanulmány a 2026-os országgyűlési választás települési szintű sajátosságait vizsgálja, különös tekintettel a történelmi léptékű részvételre és a TISZA Párt földcsuszamlásszerű győzelmére. Az elemzés Budapest nélkül, a települési önkormányzatok szintjén értékeli a választási részvétel, a településméret és a két meghatározó politikai erő eredményessége közötti összefüggéseket. Az eredmények szerint a 2026-os választás megtörte a korábbi évtizedek részvételi términtázatait: az Alföld korábban passzívabb települései is jelentős mértékben aktivizálódtak. A TISZA Párt legnagyobb arányú győzelmét a nagyobb városokban érte el, ugyanakkor sikeréhez döntően hozzájárult az 1 000 és 20 000 fő közötti települések (falvaktól a kis-középvárosokig) kiemelkedő részvételi aktivitása is. A vizsgálat rámutat, hogy a Fidesz–KDNP-hez kötődő polgármesterek által vezetett települések választói magatartása érdemben nem tért el az azonos méretkategóriába tartozó más településekétől. A korábbi kormányzópárt helyi önkormányzati beágyazottsága nem bizonyult elegendőnek a választási vereség megakadályozásához.

AUTHORS:

Ferenc Bódi, PhD, Senior Research Fellow, HUN-REN Institute for Political Science – Centre for Social Sciences, bodi.ferenc@tk.hu, ORCID: 0000-0003-2362-3174

Dániel Bódi, , PhD Student, University of Miskolc, Institute of World and Regional Economics, bodidaniel90@gmail.com

JEL code: Z18

Keywords: Landslide electoral victory • voter turnout • 2026 parliamentary election • Hungary • rural local governments

Abstract: *The study examines the settlement-level characteristics of the 2026 Hungarian parliamentary election, with particular attention to the historically high voter turnout and the landslide victory of the Tisza Party. Excluding Budapest, the analysis evaluates the relationship between voter turnout, settlement size, and the electoral performance of the two major political forces at the level of local municipalities. The findings show that the 2026 election disrupted earlier spatial patterns of voter participation: settlements in the Great Hungarian Plain, which had previously been characterized by lower electoral activity, became significantly more mobilized. The Tisza Party achieved its strongest results in larger towns and cities, yet its overall success was also strongly supported by the high turnout recorded in settlements with populations between 1,000 and 20,000 (ranging from villages to small and medium-sized urban settlements). The analysis shows that voters in municipalities led by Fidesz-KDNP mayors did not behave substantially differently from voters in other settle-*

ments of the same size category. The former governing party's local municipal embeddedness proved insufficient to prevent electoral defeat.

BEVEZETŐ

A magyarországi 2026-os országgyűlési választást két sajátosság vitathatatlanul jellemezte: egyrészt 1990 óta a legmagasabb részvételt ért el (79,56%),[1] másrészt földcsuszamlásszerű győzelmet aratott az új politikai formáció, amely a tizenhat éve folytonosan kormányzó pártot, illetve pártkoalíciót leváltotta. Az okokat most nem részletezve a kutatás fókuszát a települési önkormányzatok életvilágára irányítjuk, s két kutatási kérdést teszünk fel. Első kérdés: A TISZA Párt elsöprő győzelme megváltoztatta-e az országgyűlési választások részvételi arányának eddig mért települési és térspecifikus mintázatait (Bódi F. – Bódi M. 2011, 2023), vagy ez a választás olyan településtípusokat és térségeket is aktivizált, amelyek máig inkább passzívabbak voltak? Második kérdés: A TISZA Párt mely település szegmensekben volt legeredményesebb, s esetleg mely településtípusokban volt gyengébb a négy ciklus óta folyamatosan kétharmad mandátum többséget elért kormányerőkkel szemben. Végül górcső alá vettük a kormánypárti polgármesterek által irányított településeket, amelyek száma fővároson kívül 563 volt a 2024-es önkormányzati választások eredménye alapján, s amely településeken összeségében 2.380.905 választó szerepelt a névjegyzékben.

A vizsgálatunk elemzési szintje a települési önkormányzatok halmaza, amelyből Budapestet kivettük, mivel ez az az önkormányzati halmaz, amelynek egyéni országgyűlési választó kerületeinek határai nem követték maradéktalanul a kerületi önkormányzatok határait, illetve nem respektálták annak területeit. Ez a szétcsúszás különösen felerősödött, amint a korábbi kormány két ízben módosította a választási törvényt, s az egyéni választókerületek határait (Bódi M. – Kovalcsik, 2024).[2] Nem foglalkoztunk a megyei szintű eredményekkel sem, mivel 2010-ig létező megyei pártlistás választás kiesett a választási rendszerből, s így a választási eredmények is elvesztették megyei relevanciájukat. A pártok teljesítményértékelése során eltekintettünk a longitudinális elemzéstől is, mivel a most győztes párt, a TISZA korábban nem indult parlamenti választáson. Habár a TISZA a 2024-es EP választáson szerepelt – s hét mandátumot szerzett is -, de az Európai Parlament választási rendje jelentősen eltér a nemzeti szintű szabályozástól, mivel az előbbi tisztán arányos választási rendszer, azaz csak pártlistára szavaznak a választók, lényegében az egész ország egy választási kerület, ellentétben az országgyűlési választás rendszerétől, amely vegyes rendszer, amelynek „sarokköve" a választókerületekben elért egyéni mandátum.

A vizsgálatunk tárgya tehát egyrészt a történelmi léptékű magas részvétel eloszlása településtípusonként, településméret szerinti, s másrészt a „földcsuszamlásszerű választási győzelem" (landslide victory) eredményének településszintű (települési önkormányzatok szintjén mérhető) áttekintése és értékelése. Mielőtt az adatok értékelésére rátekintünk, érdemes tisztázni, mikor beszélhetünk „magas választói részvételről", s mikor nevezhetünk egy választási győzelmet „elsöprőnek, kiütésesnek, fölényesnek", azaz az angol tükörfordítás szerint „földcsuszamlásszerűnek".

FOGALMI KERETEK

A választási részvételnek jelentős szakirodalma van, amelyek longitudinális és komparatív módszerekkel vizsgálják az eltérő időben és területen (országokban, tartományokban, településtípusokban) a választók aktivitását. A legegyszerűbb mérőszámot a választáson megjelentek és a választási névjegyzékben szereplők számának arányából kapjuk.[3] A választási részvétel erősen politikai kultúra függő, azaz ezt akár indikátorként is használhatjuk a politikai aktivitás mérésére, ha és amennyiben a választás önkéntes, azaz a választók szabadakaratukból mennek el voksolni, nincsenek erre kényszerítve, fizikai és pszichés megfélemlítés alatt nem állnak. A magas részvétel minden esetben a nyertes fél legitimitásának mértékét is kifejezheti, de adott esetben a vesztes félnek is kapaszkodó, amennyiben a választás eredményét éles verseny eredményezte. Arend Lijphart szerint a jólléti államok fejlett demokráciáiban a választási részvétel csökkenése akár rendszerszintű gondokra is utalhat, ezért a magasabb részvétel a demokratikus reprezentáció szempontjából kívánatos (Lijphart, 1997). Az összehasonlító vizsgálatai alapján az amerikai kutató 70%-t, vagy azt meghaladó részvételt tartja kívánatosnak a stabil demokráciák számára (Lijphart, 1998). Ugyanakkor megállapítható, a választási részvételi arányok erősen társadalmi-gazdasági kontextusok függvénye (Frank, Martínez, 2023), azaz olyan területi indikátor is egyben, amely adott terület népességének sajátja úgy, mint a jövedelem vagy az iskolázottság szintje.

Amennyiben elfogadjuk Lijphart axiómáját, azaz a 70%-t mint határvonalat, abban az esetben Magyarországon a 2002-es, a 2018-as és a 2022-es eseményeket tekinthetnénk enyhén magas részvételt elért országgyűlési választásoknak. Ha az IDEA[4] összehasonlító kutatások „normáit" vesszük alapul, Magyarországon az 1990-es, 1998-as, a 2010-es, valamint 2014-es parlamenti választások részvételi hajlandósága alacsonynak tekinthetőek, az 1994-es és a 2006-os parlamenti választásokat közepes részvételűnek minősíthetnénk. A választási részvétel függhet a választási rendszertől és a demokratikus intézmények minőségétől, teljesítményétől is (Norris, 2022). A hazai kutatók is a részvétel és a politikai intézmény rendszerek, a pártrendszer és a választási rendszer közötti összefüggésekre hívták fel a figyelmet (Körösényi et al., 2007). Alábbi elemzés elsődlegesen a Nemzeti Választási Iroda (NVI) adatok alapján a választási földrajzban használt módszerekre támaszkodik, s ennek segítségével a területi és településtípusok közötti sajátosságokra mutat rá.[5] 2026-os magyarországi parlamenti választási részvétel minden idők legnagobb aktivitást elért szabad és demokratikus választása lett, amely európai összevetésben is magasnak számít a közel 80%-os rátával, amely megközelíti azon országok választási részvételi indexét, ahol a választáson az állampolgároknak kötelező részt venni (Belgium, Ausztria).

Földcsuszamlásszerű győzelem nem tekinthető egzakt fogalomnak, alapvetően abban az esetben beszélhetünk erről a jelenségről, ha a győztes párt, vagy jelölt a második helyen álló ellenfelét legalább annyi százalékponttal előzi meg, mint amit az induló jelöltek közül a mögötte álló elért. A fenti fogalom szinonimájának tekinthető „kiütéses győzelem" esetét említhetjük abban az esetben is, ha a győztes párt, vagy választási koalíció a választókerületek legalább kétharmadát, háromnegyedét elviszi. Nincs mindenütt elfogadható egységes definíciója e választási kimenetre vonatkozóan, például az Encyclopaedia Britannica vagy a Cambridge Dictionary elég világosan fogalmaz, de nem ad küszöbértéket a fogalom mel-

lé. Ugyanígy Patterns of Democracy szerzője is konzekvensen használja a landslide victory kifejezést, a pártrendszerek és aránytalan választási eredmények vonatkozásában, de nem definiálja, azaz nincs normatív meghatározása erre a speciális választási jelenségre (Lijphart, 1999). Nohlen, aki több kötetben kontinensenként tekinti át a választások eseményét, sem definiálja tételesen a földcsuszamlásos, azaz kiütéses győzelem fogalmát (Nohlen et al., 2005, 2010). A kiütéses győzelem, avagy fölényes győzelem fogalmának talán azért sem lehet megtalálni átfogó és egyetemes fogalmát, mivel e választási események jellemzően időben és térben kötött jelenségek. Az elemző szakújságírók már 50% felett, vagy plusz 20 százalékpont előny esetében földcsuszamlásról írnak, s ez különösen érvényes, ha egy újonc kihívó az inkumbens ellenfele fölé kerekedik, akit már-már egy mitikus „verhetetlenség mítosza" leng körül.[6]

Minden idők talán legnagyobb kiütéses győzelmére példa Ronald Reagan republikánus elnökjelölt sikere Jimmy Carter demokrata párti elnök ellenében 1980-ban, amikor a győzelemhez szükséges 270 elektori mandátum helyett 489-t megszerzett a hivatalában lévő elnökkel szemben, aki csak 49 mandátumot gyűjtött be. Habár az összes szavazatnak csak 50,7%-at kapta meg a republikánus kihívó, de winner takes all elv alapján Reagan győzelme még is fölindulásszerű volt. Ettől nagyobb arányban egy elnöki pozícióját védő elnök, illetve elnökjelölt győzött 1936-ban, amikor Franklin D. Roosevelt kihívója a republikánus Alf Landon mindössze 8 elektori szavazatot szerzett, ez lényegében két államban elért győzelme hozta (Maine és Vermont). Ebben az esetben nem csak a győztes mindent visz elve szerint volt földindulásszerű Roosevelt győzelme, de az említett esetünkben az összes voks 60,8%-t is be tudta söpörni (Nohlen, 2005).

A magyarországi választástörténetben, földindulásszerű győzelemről 2010-ben beszélhetünk, amikor az akkori kihívó választási pártkoalíció a kormánypártokkal ellenében 176 választókerületből 173-at szerzett meg, s összességében a hajdani parlamenti helyekből 263-at (386 mandátumból), ezzel alkotmányozó többséget ért el a törvényhozásban. Hasonló alkotmányozó többséget 1994-ben ért el a szocialista rendszer utódpártja a rendszerváltó kormánnyal szemben, az 1990-es választás kormányzati pozícióra esélyes, azonban a választást végül elbukó liberális párttal kötött „meglepetés koalíció"[7] révén. A legelső kiütéses győzelmet elért párt, az MSZP a voksok 33%-t szerezte meg, azonban a parlamenti mandátumok több mint a felét.

A vesztes felek oldalára is érdemes figyelmet szentelni, 1994 után a vesztes MDF, KDNP, FKgP pártkoalíció sosem tudott korábbi formában kormányerővé válni, s mi több, a pártok néhány választás után felmorzsolódtak, s ez történt a 2010-ben alulmaradt MSZP-vel és SZDSZ-el is, amely pártok a Fidesz–KDNP választási koalíciótól kaptak ki, végzetesen. A két korábbi elsöprő győzelemben van egy közös körülmény – bár az előbbi balközép, míg az utóbbi jobbközép győztes pártkoalíció – mindkét korábbi elsöprő győzelem esetében kitapintható a nyertes fél erős helyi politikákba való beágyazottsága. 1994-es győztes kihívó jól kihasználta a média és más országos szintű befolyásoló tényezők mellett a helyi erőforrásait, mivel a vidéki Magyarországon szerteágazó erős társadalmi tőkével bírt, mivel az önkormányzatokban, s a helyi gazdasági szervezetekben is ott voltak a „káderei", a megbízható emberei, akikre a sétáló kampányát építhette. A visszatéréshez jó alapul szolgált az a 660 volt tanácselnök, akiket 1990-ben polgármesternek választottak (Bódi et al., 2025). Hasonló volt a helyzet 2010-ben, amikor a kiütéses győzelemét a Fidesz

már 2006-os önkormányzati győzelmére, s a helyi politikába beágyazott „káderekre" tudta alapozni, mivel az említett önkormányzati választáson az akkor ellenzékinek mondható polgármesterek számát megduplázta. A 2010-es helyhatósági választáson ismét duplázott már, mint kormánypárt, így 2002-höz képest pontosan négy és félszeresére növelte polgármestereinek számát, amelyet a következő önkormányzati választáson még tovább tudott növelni – a kormány konform polgármesterek szám 2014-ben 628 fő volt (Bódi – Kovalcsik, 2025). A vidéki önkormányzatokban 2006 és 2014 között lényegében megtörtént a korábbi pártállam utódpártjának, az MSZP pozícióinak a megszerzése. Az államot saját hatalmi érdekeinek alávető új hatalmat reprezentáló Fidesz és az állampárti örökséggel bíró MSZP között megtörtént az őrségváltás.

A VÁLASZTÁSI RÉSZVÉTEL ÉS ANNAK TÉRBELI MEGJELENÉSE

Mint említettük, a 2026-os választás a demokratikus és szabad választások magyarországi történetében rekordot hozott, majd elérte a nyolcvan százalékot, ez nemzetközi összevetésben is jelentős eredmény. Comparative Study of Electoral Systems (CSES) adatai alapján hagyományosan a skandináv országokban jellemzően magas a nemzeti szintű ügyekben a választási reprezentáció, ezekben az országokban, különösen Dániában és Svédországban 85% körüli, Norvégiában inkább 80% körüli. Németország is alapvetően magas részvételt mutat a parlamenti választásokon, nagyobb szórással, de közelít Norvégiához. A legalacsonyabb részvételt a balkáni országok érik el (40-50%), sereghajtó Bulgária és Görögország, valamint Románia, továbbá gyenge a választási aktivitás a balti országokban is (50-59%), de meglepően tartósan alacsony Svájcban, 50% alatti a részvétel. Magyarország eddig legalacsonyabb részvételt 1998-ban produkálta, 57,0% és a legmagasabb részvétel 2002-ben 70,5% volt, amelyet pár tized százalékkal múlt alul a 2018-as és 2022-es választás.

1. táblázat: A 2026-os országgyűlési választások eredményei a TISZA és Fidesz–KDNP vonatkozásában településméret szerint[8]
Table 1: 2026 Parliamentary Election Results for TISZA and Fidesz–KDNP by Municipality Size

Településkategória	Települések száma	Névjegyzékben szereplők száma	Részvétel (%)	TISZA egyéni szavazatarány (%)	Fidesz–KDNP egyéni szavazatarány (%)	Érvénytelen szavazatok aránya (%)
100 000 felett	7	507 774	80,770	61,939	30,703	0,394
50 000 –100 000	10	578 330	83,014	58,900	33,740	0,446
20 000–50 000	41	1 038 796	81,364	59,314	32,854	0,454
10 000 –20 000	86	897 434	80,363	55,557	36,365	0,448
5 000–10 000	144	677 926	76,884	50,836	41,062	0,531
3 000–5 000	191	613 702	76,830	49,636	42,101	0,604
1 000–3 000	903	1 265 455	75,954	45,773	46,306	0,647
1 000 alatt	1 772	792 953	77,406	41,383	50,916	0,785

Forrás: NVI adatok alapján Bódi Dániel számította.
Source: the calculations based on data from the National Election Office (NVI) were performed by Dániel Bódi.

Magyarországon a parlamenti választásokat az országos részvételi aránytól függetlenül mindig az jellemezte, hogy a nagyobb településeken inkább, nagyobb arányba mentek el szavazni,[9] mint a kisebb lélekszámú településeken, azonban az 1 000 főnél kisebb települések esetében minden parlamenti választás kapcsán egy „felpattanást" mértünk. A kis- és aprófalvak az önkormányzati választási események alkalmával is magasabb részvételt mutattak, mint a városok és népesebb települések. A parlamenti és önkormányzati választáson is magas részvételt produkáló településeket neveztük el hiperaktív településeknek (Bódi F. – Bódi M., 2011, 2023).

2026-ban hasonló eloszlást mérhettünk a településméretek vonatkozásban a 100 000 főnél népesebb települések esetében megközelítette a 81%-t, az 50–100 000 között meghaladta a 83%-t, az országos átlagot meghaladták a 10 000 főnél népesebb települések is. A 10 000 és 3 000 népességszám közé eső településeken a részvétel aránya 4-5 százalékponttal elmaradt az országos átlagtól, a korábbi választások trendjét követve. Ugyanakkor az 1 000 fő alatti falvak esetében a részvétel rátája most is magasabb volt a 10 000 és az 1 000 fő közötti településekhez viszonyítva (1. táblázat).

A nagyobb település magasabb választási részvétel – országgyűlési választás – közötti kapcsolatot magyarázhattuk volna egy erőteljesebb „civic duty" hatással (Milbrath, 1981), azaz egy erőteljesebb polgári kötelességtudat jelenlétével, de miért törik meg ezt a

trendet a kis- és aprófalvak életvilágában? Miért mértük választásról-választásra ugyanazt az anomáliát az 1 000 főnél kisebb lélekszámú településhalmazban? Erre több feltevést fogalmaztunk meg korábban, egyrészt feltételeztük a magasabb részvételt, mely adódhat a helyi társadalmak demokrácia deficitéből, amelynek oka az egydimenziós hatalmi struktúra (Bódi, 2006, 2020), amely többnyire latens módon törekszik a mindenkori centrális (kormány) hatalomnak megfelelni, ezért a választások alkalmával „mozgósítja" a helyben élő választási névjegyzékben szereplő személyeket. Ezt a „tolóhatást" a helyi hatalom különböző eszközökkel tudta érvényesíteni – a kilencvenes években és az ezredforduló táján elsősorban szociális transzferek voltak (segélyek, támogatások) a „terelés" eszközei, később a közmunkához jutás diszkrecionális kiosztása, illetve megtagadása. A direkt hatást kiegészíthette továbbá a „megbélyegzéstől" való félelem is, amely alatt a helyi közösségek viselkedésétől eltérőket, azaz „mindenki így csinálja" hatást érthették alatta. A 2026-os parlamenti választás előtt a közbeszéd tárgya lett a „szavazatvásárlás" témája, amelyet A szavazat ára című dokumentumfilm[10] részleteiben tárt fel, amely a választás előtti hónapban a közösségi médiában fotótűzként terjedt el. A dokumentumfilmesek Bódi Mátyás magyarországi gettók lehatárolásának módszerével lokalizálták (Bódi M. – Kovalcsik, 2023), azokat a településeket, illetve településrészeket, amelyeken feltételezhetően a szavazatok direkt irányítása megtörténhetett, amellyel több egyéni országgyűlési kerület választási kimenetét lehetett manipulálni korábbi választási események során.

Az 1 000 léleknél kisebb lélekszámú települések száma 1777 darab, ahol a választási névjegyzékekben közel 800 000 választó szerepel, ez a Budapesten kívül élő választók 12,44%-a. Továbbá, ha figyelembe vesszük, hogy a vidéki választókerületek közül mennyi helyezkedik el kis- és aprófalvas térségekben, ez a szavazattömeg még különösebben felértékelődik az ország északi és keleti területein, s Dunántúl déli és nyugati övezeteiben, ahol a kisnépességű falvak helyezkednek el.

A 2026-os országgyűlési választáson jelentősen megnőtt a választási hajlandóság – a korábbi választási eseményekhez mérten 10-15%-kal többen mentek el szavazni –, ez a változás nem csupán mennyiségi tényező, de a korábbi évtizedekben bevéső dött „mintázatot" is átírta.

Több évtized választási eseményeinek adatait vizsgálva megállapítható, hogy a választási részvétel területi vetülete lényegében nem változott. Azaz a magasabb választási aktivitást mutató települések Nagykanizsa – Sátoraljaújhely tengelytől északra helyezkedtek el, e választótengelytől délre csak kisebb enklávék mutattak csak 4-8 esetben (8 választást megfigyelve) átlag feletti eredményt, többségében megyeközpontok (Bódi F. – Bódi M., 2003:141). A választótengelytől délre többségében alacsony választási részvételt mutató települések alkottak egy összefüggő mezőt. A Rural society power and social integration[11] kötetben (Csurgó et al., 2023) publikált munkában közöltük, hogy 1990 és 2018 között – nyolc országgyűlési eseményt feldolgozva – a magyar önkormányzatok közel harmadában, 1002 településen sosem volt magasabb a választási részvétel aránya az aktuális év átlagánál. Az országos átlag felé került 925 település egy-három alkalommal. A településméret és részvétel között nem mutatható ki szoros összefüggés, mivel a cella értékeinek az eloszlása egyenletes. Azaz közel azonos aktív, illetve passzív település volt egy-egy településméret kategóriában nyolc választási esemény aggreált áttekintése során (Bódi F. – Bódi M., 2003:139). Az eltérés elsődlegesen nem a településméret, hanem a térben elfoglalt hely, azaz a regionális területi lokációval hozható kapcsolatba.

A 2026-os términtázat a korábbi választási eseményhez képest lényegesen eltért. Az átlag felett erősen aktív települések (85% feletti aktivitást mutatók, 397 település) zömében továbbra is inkább a választási aktivitástengelyétől északra helyezkedtek el, de ugyanakkor a korábbi évtizedekben alacsony aktivitást mutató alföldi települések bekerültek a 75-85% közötti halmazba, amely a jelenlegi átlagtól plusz mínusz öt százalékkal tér el, számuk 1607 darab (1. térkép).

Korábban az Alföldön lévő települési önkormányzatokban elő választók aktivitása egy alkalommal sem érte el az aktuális év átlagát. Az 1990 és 2018 között több mint 1 000 ilyen települést számoltunk, amelynek zöme az említett nagy tájegységen helyezkedett el, s ez a megrögzült alacsony választási részvétel átnyúlt Fejér megye déli részére, s lefedte szinte egész Tolna és Somogy megye falvas térségeit is (Bódi F. – Bódi M., 2023:140).

A 2026-as választáson ez kiterjedt, s lényegében összefüggő „passzívzóna" megszűnt, feltöredezett, maradványokban azonban maradtak a Dél-Heves, Nagy-Kunság tájain, délen a szerb határ mellett, keleten a román határon végig Battonyától Csengerig, az ukrán határ teljes hosszán, valamint a szlovák határmentén, Bodrogközben. Az ország északi részén a Sajó és a Hernád folyó völgyében fekvő kistelepülések sem érték el a 70%-t, azaz több mint 10%-kal alatta maradtak az országos átlagnak. A legutóbbi országgyűlési választáson a passzív települések (49-70%) száma 534 volt (1. térkép).

A 2026-os történelmi magasságú részvételi arány hatással volt a korábbi választási aktivitás términtázatára. Egyrészt megtörte az alföldi települések zömében évtizedekig tapasztalható folyamatos passzívitást, ugyanakkor megmaradt a kis- és aprófalvak relatív többlet aktivitása a nagyobb vidéki településekhez képest. Azzal, hogy megszűnt az észak-déli választási aktivitás választótengelye, az Alföld települései aktívabban beleszóltak az ország, s ezzel saját sorsuk alakításába. A kis- és aprófalvak választási aktivitásának anomáliája nem szűnt meg, de ettől függetlenül az őket átfogó választókerületekben a választási eredmények a kormánypártok számára nem lettek maradéktalanul kedvezőek. Ebben a településméretben igen magas a rontott, azaz érvénytelen voksok aránya, 0,8%, ez az arány lényegében duplája a 10 000 főnél népesebb településeken számolt érvénytelen szavazatoknak. Nem tudhatjuk, miért növekszik az érvénytelen szavazatok aránya monoton módon, fordított arányban a település méretével. Feltételezhető, az érvénytelenséget nem csak tévedés okozhatta, hanem tudatos rontás is, az ok egyfajta tiltakozás, vagy kényszertől való szabadulás lehetett. Az érvénytelen szavazatok térbeli eloszlását mutató térképi ábrán jól látható, hogy az átlag feletti értéket produkáló települések főleg azokon a térségekben találhatóak, ahol az országos átlagtól alacsonyabb volt a választói részvétel (2. térkép).

A FÖLDINDULÁSSZERŰ TISZA GYŐZELEM ÉS A TELEPÜLÉSMÉRET ÖSSZEFÜGGÉSEI[12]

A TISZA Párt a 106 egyéni választókerületből 96-ot begyűjött,[13] ez lényegében megfelel a földindulásszerű fogalom kritériumának. A választókerületek begyűjtése nem volt egyszerű, mivel a kihívó pártnak szembe kellett nézni két jelentős hiánnyal, amely nehezítette munkáját. Egyrészt az országos médiában jelentős hátránya volt, másrészt nem voltak olyan helyi politikusai, akik már korábban az önkormányzatok képviselőtestületeiben,

vagy épp polgármesteri székeiben ültek volna. Magyarországon eddig minden kiütéses győzelmet elért párt helyi beágyazottsággal bírt a helyi társadalmak életvilágában. A sikeres egyéni országgyűlési jelölt támaszkodhatott a helyi infrastruktúrára (közösségi terek, helyi média stb.), a helyi humánerőre (hivatalok adminisztrációja), s főleg a helyi támogató polgármester társadalmi tőkéjére (Putnam, 2000; Coleman, 1988), amely olyan kapukat is képes volt megnyitni, amit egy kívülről jött ember nem tudott volna elérni, különösen nem a vidéki hétköznapi életvilágában. A városi társadalmi környezet személytelenebb, de ugyanakkor Magyarországon kevés olyan település van, amely ezzel a személytelenséggel bírna Budapesten kívül (Angelusz – Tardos, 2009; Utasi, 2002).

A TISZA sikerének centrumát a fővároson kívül a nagyobb települések magjai adták, ezt demonstrálja az 1. táblázat. A győztes párt a 20 000 főnél népesebb településeken tudott kiütéses győzelmet aratni. Ebben a nagyobb lélekszámú településkategóriában kétszer annyi szavazatot értek el, mint a második helyen végzett párt. A TISZA szavazat eredményessége monoton módon a településmérettel arányosan csökken. A hajdan volt kormánypárt szavazatgyűjtő képessége pedig épp fordított irányba növekedett. Így a Fidesz a három és 5 000 fő népességű településeken a TISZÁ-t beéri, az 1 000 fő alatti településméretben pedig meg is előzi.

Amennyiben az országot átszövő abszolút hatalmi struktúrát egy Leviatánban ábrázolnánk, mint azt Hobbes tette ismert művében (Hobbes, 2001), akkor az alábbi anatómiai hasonlatban ábrázolhatnánk a magyarországi választási eredményeket: a szív az 50–20 000 közötti népességszámú települések, amelyek egy-egy választókerület központi településeit adják többnyire. A gerincoszlop tartja el az ország gazdaságát, s biztosítja a közszolgáltatások jelentős részét, ide tartoznak az 50 000 főnél népesebb önkormányzatok. Az idegpályák csomópontjai a 10–20 000 lelket számláló kis- és középvárosok, amelyek nem tömegükkel, inkább elhelyezkedésük révén töltenek be kulcsszerepet. Az ország izomszövetét a 3–10 000 fő közötti önkormányzatok adják, amelynek tömege meghatározó és átfed minden tájat és térséget. Az ország puhaszövetét a 3 000-nél kevesebb lelket számláló települései adják – egy két kivételtől eltekintve falvai –, ez majdnem akkora tömeg, mint az izomszövet, de kisebb erővel bírnak, az ország legkevésbé ismert részei, 2 700 helyi társadalom variációnak összessége.

A Fidesz a legsúlyosabb veszteségeket a középvárosokban könyvelhette el, ahol a választói névjegyzékben több, mint egy millióan voltak regisztrálva – ezek a 20 és 50 000 népességszámmal bíró települések (59 versus 33%). Ezeknek a városoknak a méretükön kívül területi pozíciója is jelentős, mivel e városok adják egy-egy választókerületnek a szívét. Vitathatatlan fontos tényezők a 100 000-nél népesebb, s továbbá az 50 000 és 100 000 közötti népességű városok, ahol további közel 1 100 000 választó él, ez a településhalmaz alkotja a magyar választási topográfia gerincoszlopát. Magyarországon, aki a szívet és a gerincoszlopot el tudja érni és meg tudja hódítani, az lényegében akár megnyerheti a választást, jelen voksolási rendszer keretein belül (Tisza 62-59 versus Fidesz 31-34%).

Magyarország alsó irányítóközpontjait alkotják, s mint idegpályák központjai átfogják az egész országot, a legérzékenyebb részét a magyar társadalomnak, a 10 000 és a 20 000 közé eső kisvárosok, ahol ugyan „csak" 900 000 választó él, de földrajzi, igazgatási közszolgáltatási, valamint helyi gazdasági funkcióit tekintve a vidékre talán legnagyobb hatással bíró település szegmense, itt a TISZA 56 versus 36 arányban megsemmisítő arányban verte a kormányerőket.

Az országot behálózzák, mint testet az izomszövetek az 5 000 és a 3 000, valamint a 10 000 és az 5 000 lakópolgárt tömörítő falvak- és kisvárosok, ahol 1 300 000 választó él. Ebben a kiterjedt és kulcsfontosságú településkategóriában, ha nem is kiütéses győzelemmel, de magabiztosan nyert a TISZA (51-50 versus 41-42%).

Az ország puhaszövetét alkotja az a 2.665 település, zömében falvak, amelyekben 2 058 000 választó lakik. Ebben a kategóriában a Fidesz bár előnyben maradt, de nem tudta megvédeni állásait a feltörő új erővel szemben (46-41 versus 46-51%). Az 1 000 és 3 000 fő népeséget tömörítő településeken a kormánypártok beérték a TISZÁ-t – itt több szavazó lakik, mint az 50 000 főnél népesebb településeken. A TISZA egyedül csak az 1 000 főnél kisebb lélekszámú településeken maradt alul a Fidesszel szemben, de ebben a településkategóriában kevesebb, mint 800 000 fő él. Ez a 3 000 fő népességtől kisebb lélekszámú, puhaszövet volt a kormánypárt végvonala, ha ezt áttörik, akkor a kormányzáshoz szükséges többség elvész, s amennyiben ez a vonal csak meggyengül, abban az esetben is a kormány elveszti alkotmányozó többségét. Ezt korábban egyetlen párt, vagy pártszövetség sem tudta – nem hogy bevenni – megközelíteni. A kormánypárt olyan mélyen beásta magát ebbe a bonyolult és átláthatatlan szociális dzsungelbe, amit a városi politizáláshoz szokott politikusok nem ismertek, nem akartak megismerni, s lehet, le is néztek.

Korábbi vizsgálatok ezt az erődrendszert elkezdték feltérképezni, lépésről-lépésre görgették végig az egeret a műholdtérképeken, s mérték fel a falvak és kisvárosok vakfoltjait. Összegyűjtöttek számos információt, s feltérképezték azt a vidéket, amelynek megismerésére előtte többen erőt és türelmet nem áldoztak. Az aprólékos és tűpontos kutatásokból kiderítették, hogy egy adott helyen adott választás napján hogy formálódott a voksok leadásának a hulláma, s ebből lehetett következtetni arra, hogy bizonyos térségekben a választókat mikor szállították a szavazóhelységekbe. A pártok jelenlétére is a választási adatok részleteiből tudtak következtetni, miszerint vizsgálták azt, hogy a választási biztosok, szavazatszámlálók hol jelentek meg, s milyen szervezetek tudták őket delegálni (Bódi M., 2021). Kiderült, a Fidesz lényegében minden településméret szintjére eljutott, még a legkisebb községekbe is. Ellentétben több korábbi kihívójával szemben, amely politikai szervezetek a főváros határánál alig-alig jutottak tovább (LMP), vagy, ha volt is párt, amely vidéken erős bázissal rendelkezett, az éppen a Duna vonalát nyugat felé lényegében nem tudta átlépni (Jobbik). Az ország lágyteste nem kapott elég figyelmet a politikatudományban, a szociológiai és a földrajzi, esetenként a néprajzi és az antropológiai kutatások figyelmének homlokterébe pedig a politikai jelenségek ritkábban kerültek. A pártok holdudvarában inkább politológus, jogász, közgazdász hátterű személyek kerültek, akik egyszerűen nem tartották fontosnak a közel 2 700 falu életvilágát „kirakni", megfejteni.

A TISZA GYŐZELEM ÉS VÁLASZTÁSI RÉSZVÉTEL

A teljes településállományon a részvételi arány és a TISZA Párt egyéni országgyűlési jelöltjére leadott szavazatok aránya között pozitív irányú kapcsolat mutatható ki. A Pearson-féle korrelációs együttható értéke r = 0,321, a determinációs együttható értéke pedig R^2 = 0,103, ami azt jelenti, hogy a részvételi arány önmagában a TISZA-jelölt települési szavazatarányának mintegy 10,3%-át magyarázza. A regressziós együttható 0,424, vagyis

1 százalékponttal magasabb részvételi arány átlagosan 0,424 százalékponttal magasabb TISZA-szavazataránnyal jár együtt.

A lakosságszám szerinti bontás ugyanakkor jelentősen árnyalja ezt az összefüggést. A 100 000 fő feletti, valamint az 50 000–100 000 fős településkategóriákban gyenge negatív kapcsolat látható a részvétel és a TISZA-jelölt szavazataránya között. Ezzel szemben a közepes és kisebb településeken erős pozitív együttmozgás mutatható ki. A legerősebb kapcsolat az 5 000–10 000 fős és a 3 000–5 000 fős kategóriákban jelentkezik, ahol a korrelációs együttható értéke r = 0,605, illetve r = 0,597, a determinációs együttható pedig 36,6%, illetve 35,7%.

Az eredmények alapján a magasabb választási részvétel és a magasabb TISZA-jelölti szavazatarány közötti kapcsolat elsősorban az 1 000–20 000 fős települések körében érvényesül. A nagyvárosi kategóriákban ez az összefüggés nem jelenik meg, míg az 1 000 fő alatti településeken gyengébb pozitív kapcsolat látható. Ez arra utal, hogy a részvétel politikai hatása településméret szerint differenciáltan jelentkezik.

2. táblázat: A TISZA Párt eredményessége és részvétel közötti korreláció településméret szerint az országgyűlési választáson 2026-ban
Table 2: The Relationship Between the TISZA Party's Electoral Results and Voter Turnout Across Settlement Sizes in the 2026 Parliamentary Election

Településkategória	Korreláció	R^2	Regressziós együttható
100 000 felett	-0,193	0,037	-0,329
50 000–100 000	-0,220	0,048	-0,231
20 000–50 000	0,498	0,248	0,437
10 000–20 000	0,507	0,257	0,604
5 000–10 000	0,605	0,366	0,643
3 000–5 000	0,597	0,357	0,669
1 000–3 000	0,523	0,274	0,608
1 000 alatt	0,244	0,060	0,303

Forrás: NAV és KSH adatiból számolta Bódi Dániel.
Source: the calculations based on data from the NVI and the Central Statistical Office were performed by Dániel Bódi.

Tehát megállapítható a TISZA földindulásszerű győzelméhez nagymértékben hozzájárult a vidéki Magyarországnak a megszokottnál nagyobb részvételi aktivitása, amely átlépte a 70%-s üvegplafont, s ez különösen érvényes az 1 000 és az 50 000 közötti népességű települések életvilágára, ahol Budapesten kívül a magyar választók 70,5%-a él. Az említett halmazon belül különösen erős a korreláció a választási részvétel szintje és a TISZA eredményessége, azaz szavazatgyűjtő képessége között az 1 000 és a 20 000 fő közötti népességű településeken, ahol a vidéki választók több mint a fele szerepel a választási névjegyzékben (54,2%).

NEM FÚJTÁK A TROMBITÁT

Vélhetően, amikor a kormány belső körei számára a TISZA előnye világosság vált, akkor a miniszterelnök a Fidesz Országos Önkormányzati Fórumán[14] megkérte a párt polgármestereit: „Ezt a választást nektek kell megnyernetek, a trombitát nektek kell fújni." A fórumon több önkormányzati vezető volt a polgármesterek mellett, akiknek világosan közölték, ez a választás rajtuk múlik, a kimenet attól függ, hogy a helyi politika szereplői hogyan „állnak bele" a kampányba. A kormánykoalíciónak 563 polgármestere volt Budapesten kívül, amelyből 301 szuper inkumbens volt, azaz legalább három választást már megnyert az önkormányzatában egymást követően.

3. táblázat: Fidesz-KDNP-s polgármesterek által vezetett települési önkormányzatok, 2026-ban
Table 3: Local Municipal Governments Led by FIDESZ–KDNP Mayors in 2026

Településkategória	Fideszes polgármesterek által vezetett települések száma	Névjegyzékben szereplők száma	Részvétel (%)	TISZA egyéni szavazatarány (%)	Fidesz egyéni szavazatarány (%)	Érvénytelen szavazatok aránya (%)
100 000 felett	4	453 040	80,559	61,135	31,654	0,389
50 000 –100 000	5	259 025	83,566	58,035	34,437	0,422
20 000 –50 000	16	389 971	80,191	58,370	33,908	0,497
10 000 –20 000	40	493 127	80,098	54,207	38,498	0,464
5 000 –10 000	58	312 979	77,049	50,093	41,912	0,538
3 000–5 000	48	139 314	76,197	47,460	44,775	0,647
1 000–3 000	185	252 554	74,975	43,094	49,329	0,719
1 000 alatt	207	80 895	75,692	38,850	53,628	0,794
ORSZÁGOS*	563	2 380 905				

** Budapest nélkül*
Forrás: NVI adataiból a számításokat Bódi Dániel végezte el.
Source: the calculations based on data from the NVI were performed by Dániel Bódi.

A kormány konform polgármesterek által vezetett önkormányzatok területén élő választók lényegében nem szavaztak másként, mint az adott településméret kategóriában lévő települések polgárai. A 20 000 főnél népesebb településeken a valamikori kormánypárt jelöltjei épp olyan arányban kaptak ki, mint más településeken. A két legkisebb népességű kategóriában a Fidesznek sikerült egy kicsit jobban megszorongatni a TISZÁ-t, de miután a kormánypárti helyi politikus vezette 3 000 főnél kisebb lélekszámú településeken mind-

össze 333 000 szavazó él, szétszórva az országban, így egy-egy választókerületre, s ezáltal az országos kimenet sorsára valószínűleg nem volt jelentős ráhatásuk. Azonban annak a tíz, még kormánypárti választókerület választási eredményét érdemes tovább elemezni, amelynek többsége kis- és aprófalvas térségbe esett: Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar, Nógrád, Borsod-Abaúj-Zemplén és Vas megyékben. Ez a munka azonban egy újabb cikknek kínál lehetőséget.

A korábbi kormányfőnek a kérése releváns volt, mivel a kormány konform polgármesterek által vezetett települési önkormányzatokban majd 2 400 000 választó él, különös véletlen a Fidesz–KDNP-nek épp ennyi szavazatot sikerült összegyűjteni. Amennyiben a kormánypárti polgármesterek fújták volna a trombitát, akkor talán sikerült volna vidéken az átszakadt védvonalakat feltölteni. A trombiták harsogása azonban elmaradt, ez részben köszönhető annak, hogy a kormány az önkormányzatoktól hosszú regnálása alatt jelentős jogköröket, felelősséget és forrást vont el (Dobos – Pálné Kovács, 2025; Bódi D. et al., 2025; Péteri, 2025). Ha fújták is a trombitákat az önkormányzatok vezetői, sok esetben részesei lehettek a kormányszintű visszaéléseknek, azaz a korrupciós ügyek gyanúja őket is beárnyékolta (Bódi D. et al., 2025). Különösen a kormánykonform települések jobban kaptak fejlesztési forrásokat, de ezek felhasználásába a helyi lakópolgároknak nem sok beleszólása és belelátása lehetett. Úgy, ahogy a kormány és a kormánypárt eltávolodott a társadalomtól, épp úgy a helyi notabilitásainak többsége is lecsúszott a valóságról. Nem zárható ki, ha a harsogtak is a trombiták, Jerikó falai nem omlottak le, a csoda nem jött el, az önkormányzatok varázstalanná váltak, legalábbis a kormánykonform polgármesterek többségének igen.

A kormánypárti polgármesterek által vezetett településhalmazban is megvizsgáltuk: a választási részvétel mértéke és a TISZA Párt eredményessége közötti kapcsolatot – feltételeztük a kormánypárt által erősen uralt helyi politikai miliőben a magasabb részvétel talán kevésbé hatott kedvezően a TISZA eredményességére. Ugyanazzal a módszertannal számoltunk, mint a teljes vidéki halmaz esetében (lásd 2. táblázat), az eredmény kisebb eltérések mellett az országos sokaságon mért eredményt tükrözte vissza a településméret szerinti kategóriákat összevetve. A 4. táblából kiolvasható a fideszes polgármesterrel rendelkező települések esetében a nagyvárosi kategóriákban (100 000 felett) gyakorlatilag nincs kapcsolat. A közepes és kisebb településeken viszont itt is erős vagy közepesen erős pozitív kapcsolatot találtunk. Különösen a 10 000–20 000, az 5 000–10 000, valamint a 3 000–5 000 fős kategóriákban jelentős az együttmozgás. Ez azt jelenti, hogy még azokban a településcsoportokban is, ahol a polgármester kormánypárti, a magasabb választási részvétel többnyire magasabb TISZA párti eredménnyel járt együtt.

4. táblázat: A Tisza párt eredményessége és részvétel közötti korreláció településméret szerint az országgyűlési választáson 2026-ban (N=563)
Table 4: The Correlation Between TISZA Party Performance and Voter Turnout by Municipality Size in the 2026 Parliamentary Election in Municipalities Led by Pro-Government Mayors (N=563)

Településkategória	Korreláció	R^2	Regressziós együttható
100 000 felett	-0,021	0,000	-0,025
50 000–100 000	0,020	0,000	0,031
20 000–50 000	0,528	0,278	0,410
10 000–20 000	0,597	0,357	0,828
5 000–10 000	0,609	0,371	0,623
3 000–5 000	0,521	0,275	0,553
1 000–3 000	0,472	0,223	0,502
1 000 alatt	0,323	0,104	0,372

Forrás: NVI adataiból a számításokat Bódi Dániel végezte el.
Source: the calculations based on data from the NVI were performed by Dániel Bódi.

KÖVETKEZTETÉSEK

A prima facie kutatás a következő összefüggésekre mutatott rá; TISZA Párt földindulásszerű győzelméhez a magas részvételével bizonyíthatóan hozzájárult, különösen az 1 000 és a 20 000 fő közötti népességű települések halmazában, amelyben az ország vidéki szavazóinak több, mint fele él. Minden idők legnagyobb részvétele mellett tartott országgyűlési választás nem csak egy rekorddöntés, de egyben szükséges is volt az új politikai erő elsöprő győzelméhez. A részvétel kiugró eredményei megtörték a korábbi évtizedek berögzött térbeli sémáját, miszerint a választótengelytől (Nagykanizsa – Sátoraljaújhely) északra inkább aktív, s ettől délre inkább passzív települések terülnek el. Az Alföld településeinek történelmi aktivitása minden bizonnyal jelentős mértékben hozzájárult a TISZA kiütéses győzelméhez a tizenhat éve alkotmányos többséggel regnáló Fidesz–KDNP felett. Ezt a nagyarányú győzelmet a kormányzópárt önkormányzatok szintjén kiépült klientúrájával sem tudták megállítani, amelyhez köthető 2 400 000 választó. Ez a jelenség inspirálta jelen cikk címét is.

A cikk két kutatási kérdésére a rövid válasz: a TISZA bár a legeredményesebb (Budapesten kívül) a vidék szívét és gerincoszlopát alkotó nagyobb lélekszámú településeken volt – azaz 100 000-nél nagyobb, s az 50 és a 100 000 fő közötti, ugyanakkor a választást jellemző történelmi magas részvétel különösen az 1 000 és a 20 000 között népes települések halmazában hatott, amely nélkülözhetetlen volt elsöprő győzelméhez. A magas részvétel a kormánypárti polgármesterek vezette településeken is a TISZA Pártnak kedvezett, különösen a kisvárosok vonatkozásában, de lényegében 1 000 és 50 000 főt számláló települések halmazában ezt az együttjárást kimutattuk. A 2026-os parlamenti választás Magyarországon megtörte három évtized választástopográfiai mintázatát. Ezt a mintázattörést az Alföld kisvárosaiban lezajlott választási forradalom eredményezte, amelynek a mély és alapos kutatása még további munkát jelöl ki számunkra.

JEGYZETEK

1 Nemzeti Választási Iroda (NVI) hivatalos adata alapján a névjegyzékben szereplő 7.527.742 főből megjelent 5.988.778 szavazó.

2 2011. évi CCIII. törvény az országgyűlési képviselők választásáról, (elfogadva; 2011. december 23.), amely 386-ról 199-re csökkentette a képviselők számát, a választókerületek száma pedig 176-ról 106-ra redukálódott. 2024. évi LXXIX. törvény az egyes választási tárgyú törvényeket módosította, azaz 2011. évi CCIII. törvény 1. és 2. mellékletét, amelyek az országgyűlési egyéni választókerületek számát, sorszámát, székhelyét és területi beosztását tartalmazzák. Ez utóbbi olyan választókerületeket eredményezett, amely maradéktalanul nem vette figyelembe a fővárosi kerületi önkormányzatok elhelyezkedését, a benne élő polgárok térhez köthető identitását. Ez az anomália más városokban is észlelhető volt, Győr, Miskolc, Kecskemét stb., de ezen városok esetében az országgyűlési adatokat az adott településre tudtuk kalkulálni, a NVI adatok alapján.

3 Jelen tanulmányban a részvételt az egyéni országgyűlési jelöltekre leadott szavaztok alapján számoltuk.

4 International Institute for Democracy and Electoral Assistance (International IDEA), 1955 alapított kormányközi szervezet, székhelye Stockholm, elérhető: https://www.idea.int/

5 Jelen cikk a Választási Földrajz tudományos és ismeretterjesztő portál mórszereire és elemzéseire támaszkodik. Elérhető: https://www.facebook.com/electoral.geography/?locale=hu_HU

6 A statisztikai elemzésünkben a földcsuszamlásszerű győzelemként a 20%-t vagy azt meghaladó előnyt tekintettük. Ez egy egyszerű százalékpontos eltérés alapján értendő különbség.

7 A kampányban a két párt, az MSZP és az SZDSZ nem manifesztálta kormánykoalíciós terveit, vagy esetleges szándékát – ketten együtt azonban kétharmados többséget szereztek az Országgyűlésben.

8 Budapest kivételével valamennyi önkormányzatot figyelembe véve 3154 települési önkormányzatban 6.372.370 választói névjegyzékben szereplő szerepelt.

9 Az önkormányzati választások esetében ez fordítva volt. A kisebb lélekszámú településeken nagyobb arányban, ellenben a nagyobb lélekszámú településeken kisebb arányban járultak az urnákhoz a választók (Bódi F. – Bódi M., 2023).

10 A szavazat ára. Elérhető: https://www.reddit.com/r/hungary/comments/1s4d7ku/a_szavazat_%C3%A1ra_youtube/

11 Csurgó, Bernadett – Mathieu, Nicole – Megyesi, Boldizsár (eds.): *Rural Society, Power and Social Integration,* Budapest, Debrecen, Paris: Centre for Social Sciences, Debrecen University Press, Social Dynamics and Recomposition of Spaces Laboratory, 2023. Elérhető: https://real.mtak.hu/188726/1/Rural%20society.pdf

12 A vizsgálatunk során az egyéni jelöltekre leadott szavazatokat vettük figyelembe, mivel az egyéni jelöltek kapcsolta az aktuális választókerületekben lévő települési önkormányzatokkal sokkal jobban megragadható, mint általában a pártok kapcsolata egy adott településsel.

13 Valamennyi egyéni országgyűlési választókerületből elvitte az összes budapesti választókerületet, azaz 16-t, s a fővároson kívül pedig további 80-t.

14 2026. január 19-én**,** Budapest Kongresszusi Központban tartott rendezvényen.

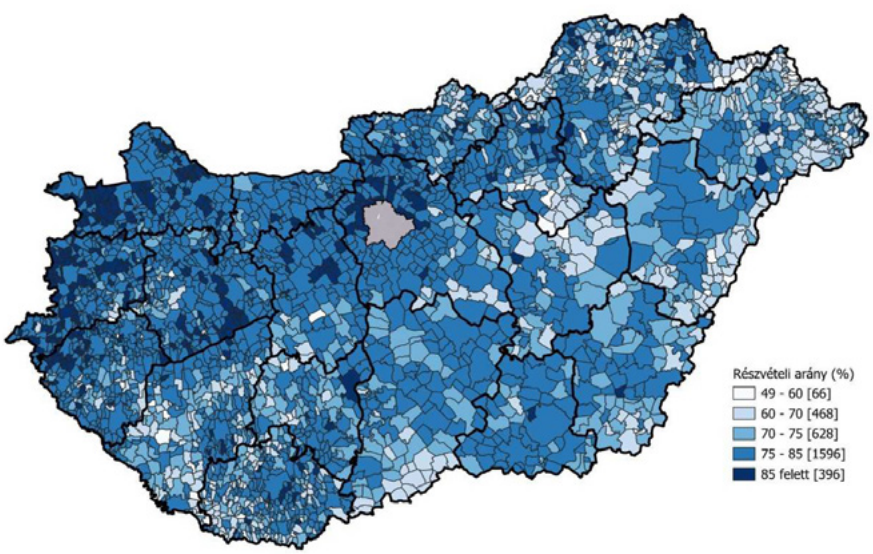
IRODALOMJEGYZÉK

- Angelusz Róbert – Tardos Róbert: *Kapcsolathálózati szemlélet a társadalom- és politikatudományban,* Politika Tudományi Szemle, 2009 /2. 29–57. Elérhető: https://real.mtak.hu/112190/1/2009_2_angelusz.pdf
- Bódi Ferenc: *A helyi önkormányzatok születése Magyarországon,* RETÖRKI Könyvek 45, Antológia, Lakitelek, 2020, 171–208.
- Bódi Ferenc: *A falusi önkormányzatok újraéledése és demokráciadeficitje,* in: Bőhm Antal (szerk.): A helyi hatalom és az önkormányzati választások Magyarországon 1990–2002, MTA PTI, 2006, 320–337.
- Bódi, Ferenc – Bódi, Mátyás: *Where are the voters? Three decades into a silent democracy (Electoral geographical approach),* in: Csurgó, Bernadett – Mathieu, Nicole – Megyesi, Boldizsár (eds.): Rural Society, Power and Social Integration. Budapest, Debrecen, Paris: Centre for Social Sciences, Debrecen University Press, Social Dynamics and Recomposition of Spaces Laboratory, 2023, 121–141. Elérhető: https://real.mtak.hu/188726/1/Rural society.pdf
- Bódi Ferenc – Bódi Mátyás: *Hol vannak a választók?,* Politikatudományi Szemle, XX. 2011, 51–74. Elérhető: https://real.mtak.hu/112013/1/bodi.pdf
- Bódi Ferenc – Szalai Ádám – Kovalcsik Tamás: *Területi és településfejlesztési forráselosztás és választási eredmények összefüggései a tanácsi rendszert váltó önkormányzati rendszerben,* in: Bódi Ferenc – Pálné Kovács Ilona (szerk.): Önkormányzati választások, Az önkormányzatiság három évtizede Magyarországon, Gondolat, 2025, 95–111.
- Bódi Ferenc – Kovalcsik Tamás: *Polgármesterek ellenzékisége, kormánykonformitása, mandátumtartósság kapcsolata a központi politikával 1990 és 2024 között,* in: Bódi Ferenc – Pálné Kovács Ilona (szerk.): Önkormányzati választások, Az önkormányzatiság három évtizede Magyarországon, Gondolat, 132 – 147.
- Bódi Dániel – Patyán László – Kardos Rita: *Helyi közszolgáltatások a vidéki önkormányzatokban,* in: Bódi Ferenc – Pálné Kovács Ilona (szerk.): Önkormányzati választások, Az önkormányzatiság három évtizede Magyarországon, Gondolat, 2025, 35–66.
- Bódi Mátyás: *A jelenlét nélküli jelen(lét) – a hazai pártszervezetek fejlettségének területi különbségei,* Földrajzi Közlemények, 2021/3, 232–248. https://doi.org/10.32643/fk.145.3.4
- Bódi Mátyás – Kovalcsik Tamás: *A Fidesz társadalmi bázisának változása 1998–2022 között,* Földrajzi Közlemények, 2023/1, 40–51. https://doi.org/10.32643/fk.147.1.3
- Coleman, James S.: *Social capital in the creation of human capital*, American Journal of Sociology, 1988/94 (Supplement), S95–S120. Elérhető: https://faculty.washington.edu/matsueda/courses/587/readings/Coleman%201988.pdf
- Csurgó, Bernadett – Mathieu, Nicole – Megyesi, Boldizsár (eds.): *Rural Society, Power and Social Integration,* Budapest, Debrecen, Paris: Centre for Social Sciences, Debrecen University Press, Social Dynamics and Recomposition of Spaces Laboratory, 2023. Elérhető: https://real.mtak.hu/188726/1/Rural%20society.pdf
- Dobos Gábor – Pálné Kovács Ilona: *Önkormányzati autonómia, közjogi keretek és hatalmi pozíciók,* in: Bódi Ferenc – Pálné Kovács Ilona (szerk.): Önkormányzati választások, Az önkormányzatiság három évtizede Magyarországon, Gondolat, 2025, 11–34.
- Farrell, David M.: *Electoral Systems: A Comparative Introduction*. Palgrave Macmillan, 2011.
- Frank, Richard W. – Martínez i Coma, Ferran: *Correlates of Voter Turnout,* Political Behavior, 2021/45, 607–633. https://doi.org/10.1007/s11109-021-09720-y
- Gallagher, Michael – Mitchell, Paul (eds.): *The Politics of Electoral Systems*, Oxford University Press, 2005. https://doi.org/10.1093/0199257566.001.0001
- Hobbes, Thomas: *Leviatán,* Polis Kiadó, Budapest, 2001, 380.

Kovalcsik Tamás – Bódi Mátyás: *Javaslatcsomag a hazai országgyűlési választókerületi rendszer felülvizsgálatára,* Területi Statisztika, 2024/4, 413–447. https://doi.org/10.15196/TS640401
Körösényi András – Tóth Csaba – Török Gábor: *A magyar politikai rendszer,* Osiris Kiadó, 2007.
Lijphart, Arend: *Patterns of Democracy*, Yale University Press, 1999, 368.
Lijphart, Arend: *The Problem of Low and Unequal Voter Turnout – and What We Can Do About It, IHS* Political Science Series, 1998/ 54. Elérhető: https://irihs.ihs.ac.at/id/eprint/1045/1/pw_54.pdf
Lijphart, Arend: *Unequal Participation: Democracy's Unresolved Dilemma,* American Political Science Review, 1997/1, 1–14. https://doi.org/10.2307/2952255
Milbrath, Lester Walter: *The Nature of Political Beliefs and the Relationship of the Individual to the Government,* American Behavioral Scientist, 1968/12, 28–36.
Nohlen, Dieter – Stöver, Philip (eds.): *Elections in Europe: A Data Handbook*, Nomos Verlag, Baden-Baden, 2010.
Nohlen, Dieter (ed.): *Elections in the Americas: A Data Handbook*, 2 vols., Oxford: Oxford University Press, 2005.
Norris, Pippa: *In Praise of Skepticism, Trust but Verify,* Oxford University Press, 2022, 320.
Péteri Gábor: *Helyi pénzügyek szabályozása, Három évtized útkeresése,* in: Bódi Ferenc – Pálné Kovács Ilona (szerk.): Önkormányzati választások, Az önkormányzatiság három évtizede Magyarországon, Gondolat, 2025, 67–94.
Putnam, Robert D.: *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*, Simon & Schuster, 2000.
Utasi Ágnes: *A bizalom hálója*, Új Mandátum Könyvkiadó, 2002.

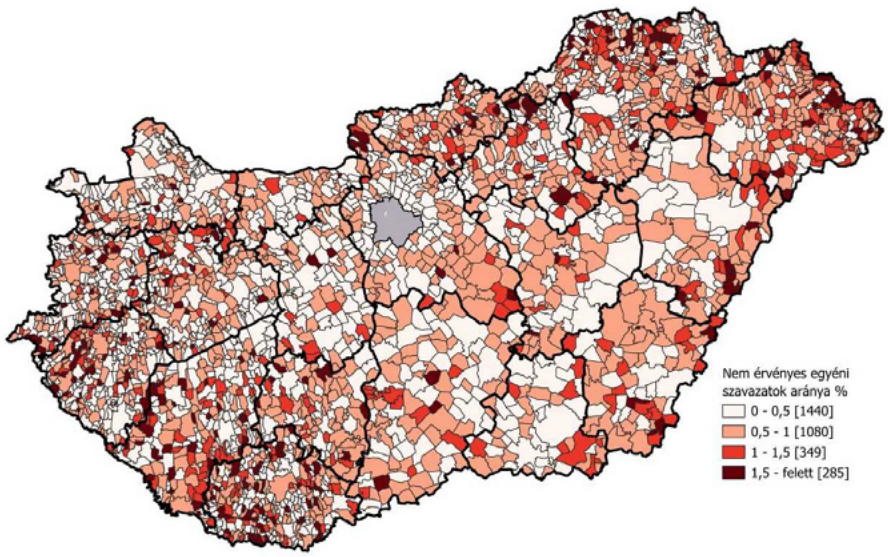
MELLÉKLET

1. térkép: Választási részvétel a 2026-os országgyűlési választáson – települési önkormányzatok szintjén
Figure 1: Voter Turnout in the 2026 Parliamentary Election – at the Level of Municipalities

Forrás: NVI adatok alapján Bódi Dániel számította.
Source: the calculations based on data from the NVI were performed by Dániel Bódi.

2. térkép: Érvénytelen szavazatok eloszlása a 2026-os országgyűlési választáson – települési önkormányzatok szintjén
Figure 2: Distribution of Invalid Votes in the 2026 Parliamentary Election – at the Level of Municipalities

Forrás: NVI adatok alapján Bódi Dániel számította.
Source: the calculations based on data from the NVI were performed by Dániel Bódi.

Oláh Gergely Máté: Kampány 2026-0418

DOI: 10.59809/Comitatus.2026.36-258.51

SZEGVÁRI PÉTER

Budapest is választott

Budapest has voted too

Mottó*:*
"Minden szeretet fölkelés.
Minden falak és minden határok
és minden végességek ellen.
Szelíd, de leverhetetlen fölkelés."
/Ancsel Éva/

•

SZERZŐ:

Szegvári Péter, címzetes egyetemi docens, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, city.consultbt@gmail.com**,** ORCID:0000-0001-5645-9505

JEL kód: H11, P25, P48, R58

Kulcsszavak: országgyűlési választások • helyi önkormányzati választások • európai parlamenti választások • választási földrajz • közvélemény-kutatás • központi és helyi hatalom viszonya • partnerségi kormányzás

Absztrakt: A tanulmány bemutatja a választási közvélemény-kutatások adataira alapozott és a 2024-ben megrendezett önkormányzati és európai parlamenti választások eredményeire támaszkodó előrejelzéseket, továbbá a pártok választási kampányában és jelölési rendjében ezzel kapcsolatban kimutatható elemeket. Értékeli a 2026-ban lezajlott fővárosi országgyűlési választások eredményeit, figyelemmel a 2022-es választásokhoz képest a központi kormány által használt „választási földrajz" politikai manipulációs logikája jegyében 18-ról 16-ra csökkentett egyéni választókerületek és a budapesti listás választások adataira. Áttekinti, hogy a „választási forradalom" milyen kihatással van a Fővárosi Önkormányzat 2024-ben kialakult összetételére és a helyi választási eredmény alapján létrejött „konszenzuális városkormányzási modell" feltételei mellett a jövőbeni lehetséges működésére. Egyúttal elemzi a központi kormányzat és a budapesti önkormányzatok hatalmi

viszonyrendszerének változásából adódó következményeket, figyelemmel a győztes kormánypárt választási programjában szereplő budapesti önkormányzatokat érintő elképzelésekre, valamint a „többszintű kormányzás" és a „partnerségi kormányzás" jegyében a fővárosi önkormányzatok és a központi kormányzat közötti hatékonyabb együttműködési formák kialakítására.

AUTHOR:

Péter Szegvári, Professor, Eötvös Loránd University, Faculty of Law and Political Sciences, city.consultbt@gmail.com, ORCID:0000-0001-5645-9505

JEL code: H11, P25, P48, R58

Keywords: *national elections • local elections • European parliamentary elections • electoral geography • electoral survey • central and local power • partnership governance*

Abstract: *The study shows the predictions on the result of national elections in Budapest regarding to the electoral surveys and the data of local and European parliamentary elections in 2024, furthermore the effects of these into the elements of parties' electoral campaign and candidate system. Evaluates the result of national elections in 2026 in the capital city of Hungary versus in 2022, regarding to the data of reduced number of individual constituency system from 18 to 16 because of the 'electoral geography' used by the former central government and to the parties' election list. Surveys the effects of the 'electoral revolution' to the composition and operation of the Assembly of Budapest City Council determined by the results of local and European parliamentary election in Hungary, regarding the principles of 'consensual democracy'. Analyses the opportunities of potential institutionalisation of better co-operation between the local and central governments regarding the principles of 'multi-level governance' and 'partnership governance', especially to the changes of political power in the central level and the elements of the electoral programme of winner party, related to the local government system in the capital city and its districts.*

SZEIZMOGRÁFIA[1]

Mivel 2010 után a parlamenti kétharmad birtokában „összecsúszott" az alkotmányozó és a törvényhozó hatalom, a „joggal való kormányzás" / 'rule by law' logikája (Tamanaha, 2004) érvényesült az országgyűlési választásokra vonatkozó szabályozásban is, beleértve a fővárosi egyéni választókerületek lehatárolását. Vagyis a jogbiztonságot megtestesítő kiszámítható kormányzati jogalkotás helyett a politikai helyzetre reagáló eseti jogalkotás vált rendszeressé, amely az érvényességét a formális legalitásra és a választáson elért legitimitásra alapozza (Szegvári, 2025a). A NER általános jellemzőjeként a választási rendszerre

vonatkozó szabályozásban is tetten érhető, hogy 2010-től a kormányzati jogalkotás során a jogállam alkotmányos követelményétől eltérve miképpen volt alkalmazható a „joggal való kormányzás" mellett a „színlelt joguralom" /'theather of rule of law' (Humphreys, 2010) gyakorlata is, amelyben a valódi szándékokat elleplező szabályozás ún. jogállami kritériumokra hivatkozik (Szegvári, 2025a), s ahol az „állampolgárok nem a jog, hanem a mindenkori parlamenti többség uralma alatt állnak" (Laki, 2021:379).

Az európai uniós és a helyi önkormányzati választások előjelzései

Ennek egyik kirívó példája a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek 2024. évi választásának összekapcsolása az európai parlamenti választások időpontjával, amely érintette a 2019-ben megválasztott önkormányzatok működését, s egy korábban, 2019-ben létrejött jogviszonyba utólag épített be fontos változtatásokat. A két választás 2024-ben történő összekapcsolása tulajdonképpen arra való reakcióként is értelmezhető a központi kormányzat részéről, hogy a 2022. évi országgyűlési választások eredményének feldolgozását követően a kormányzó pártok ezzel szerették volna az ellenzéki összefogást ellehetetleníteni a jövőbeni önkormányzati és európai parlamenti választásokon (Szegvári, 2025a). Kevés sikerrel, hiszen az egyre „blokkosodó" politikai struktúrában a 2024-ben lezajlott választásokon egyre inkább kirajzolódott Budapesten egy „kritikai választás" /'critical election' (Gandhi et al., 2007; Kozák, 2021; Popper, 1962; Przeworski, 1999; Szabó A. et al., 2026) jövőképe, amely magas részvételi aránnyal és nagyfokú érzelmi megnyilvánulásokkal párosult, de még a rendszer keretei között. Ennek jeleként az európai parlamenti választásokon a korábbi 43,48%-os részvételi arányt túlszárnyalva 59,46%-os részvétel mellett a Fidesz 44,82%-os szavazataránnyal elért 11 mandátuma mellett a frissen létrejött TISZA a leadott szavazatok 29,6%-os arányával 7 európai parlamenti helyet, míg az MSZP–DK–Párbeszéd–Zöldek 8,03%-kal 2 és a MI HAZÁNK 6,71%-kal 1 mandátumot szerzett. Ez is jelezte, hogy a jövőbeni választások a Fidesz–KDNP és a TISZA Párt közötti fő versengéssé alakulnak.

Ugyancsak a „joggal való kormányzás" megnyilvánulásaként értelmezhető az a jogszabályi rendelkezés is,[2] amely a fővárosi közgyűlés tagjainak választási rendszerét közvetlenül a 2024. évi önkormányzati választásokat megelőzően alakította át arányos, kizárólag listás választási rendszerré. 2014-ben az akkori „politikai barométerek" jelzései alapján változott úgy a korábbi arányos választási rendszer, hogy a 23 kerületi polgármester mellett 9 listás képviselő és a főpolgármester alkotta a közgyűlést, de a 2019-es választási eredmények nem igazolták vissza kormányzó pártok ezzel kapcsolatos választási reményeit. A szabályozás megváltoztatása is arra a konkrét politikai helyzetre kívánt megoldást találni, hogy a közvélemény-kutatások szerint a kerületi polgármesterek megválasztásával nem lett volna egyértelműen biztosítható a közgyűlésben a kormányzó párti többség, de a listás választáson valószínűleg igen, ezért a politikai célok eléréséhez a kormányzó politikai erő – mivel megtehette – a sarkalatos törvényi szabályozást vette igénybe (Szegvári, 2025c).

Az előzetes „választási matematika" igazolódott, hiszen a 2024. évi önkormányzati választásokon a Fidesz összesen 23-ból 6 kerületben tudta megszerezni a kerületi polgármesteri pozíciót. Viszont ez a szabályozási technika a Fidesz szempontjából annyiban eredményes

lett, hogy a választást követő helyzetben teljesen mindegy, hogy ki a főpolgármester, hiszen a közgyűlés döntésétől függ, hogy „erős" vagy „gyenge" főpolgármester vezeti a várost Budapesten. Miután a 33 tagú közgyűlésben a főpolgármesterrel együtt a DK–MSZP–Párbeszéd 7 képviselői helyhez jutott, s ebből a csapatból egy 3 fős DK-s frakció is alakult, míg a Fidesz és a TISZA Párt 10-10 fővel, a Vitézy-féle Podmaniczky Mozgalom és a Kutyapárt 3-3 fővel képviselteti magát a testületben, így 1990 után másodjára fordul elő, hogy a főpolgármester „kisebbségi kormányzásra" kell, hogy berendezkedjen (Szegvári, 2025a). Fontos megjegyezni, hogy a TISZA az „utolsó pillanatban" összeállított fővárosi listájára leadott szavazatokkal a kormányzó párttal azonos számú mandátumot szerzett, ami a fővárosban egyértelművé tette, hogy a következő választásokon felerősödik a „blokkosodás" jelentősége, egyúttal az ellenzéki szerepek újrapozícionálása.

Ezzel párhuzamosan a Fővárosi Önkormányzat működésében is megfigyelhető a „kormányzati koalíciók" helyett a „parlamenti koalíciók" intézményesültsége, vagyis a formális és az informális együttműködések rendszere (Janda et al., 1992; Mellors, 1989; Szegvári, 2001), ami a 2026. évi országgyűlési választásokra való felkészülés függvényében változatosan alakult. A „kiegyensúlyozott" képviselő-testületi modell kialakulása következtében az egzekúciós feladatokban való koalíciós együttműködés helyett, a legiszlációs funkcióban való „ügyek mentén" történő kooperáció mellett tettek hitvallást a pártok külön formális megállapodás nélkül. S bár annak egyértelmű rögzítése a pártok képviselői részéről nem történt meg, hogy milyen ügyek mentén képzelik el az együttműködést, a 2025. évi fővárosi költségvetés elfogadása, valamint a „Maxi-Dubaj" fejlesztés ügyében a budapesti elővásárlási joggal kapcsolatos döntés mégis jelzi azt, hogy a „többségi kormányzás" feltételeinek hiányában is lehet a helyi (ön)kormányzást hatékonyan biztosítani (Horváth M., 1996; Szegvári, 2025c). Ugyanakkor ennek ellenkezője is előfordult a Fővárosi Önkormányzat működésében, amikor a „nagypolitika" keretében kialakult intézményes megoldásokat kritikátlanul próbálták átültetni a helyi viszonyokra, olyankor is, amikor ennek kevésbé lett volna létjogosultsága a helyi önkormányzat működésében. A „választási felmelegedési időszak" előrehaladtával a TISZA fővárosi működésében egyértelműen megjelent a kormánypártokkal szembeni ellenzéki fellépés, s ezzel párhuzamosan az „ó-ellenzékkel" szembeni elhatárolódás demonstrálása.

A 2024. évi ún. felezős, vagyis az országgyűlési képviselői választástól eltérő időben tartott önkormányzati választásokat abból a szempontból is érdemes értékelni, hogy az önkormányzati választások jelentettek-e változást az előző politikai vezetéshez képest, illetve azt is, hogy a helyi választások tekinthetők-e „proteszt jellegűnek" a fennálló kormányzati többséggel szemben (Szegvári, 2025a). „Ebben ugyanakkor nemcsak az az érdekes, hogy személyében új polgármester vezeti-e a helyi közösséget, hanem az is, hogy a polgármester mögött milyen támogatói összetétel áll most. Mert bevett hatalomtechnikai megoldás, hogy az országosan kedvezőtlen politikai helyzetben lévő szervezetekhez tartozó helyi szereplők az önkormányzati választáson megpróbálnak ellépni a pártjuktól, míg a kedvező helyzetben lévő szervezethez elkezdenek már helyi szinten is csatlakozni szereplők." (Vető, 2024:44.)[3] Budapesten nemcsak az ellenzéki pártok támogatásával induló főpolgármestert, hanem 11 kerületben az ellenzéki pártok jelöltjeként vagy támogatásával újra induló, 2019-ben is mandátumot kapott kerületi polgármestert választották újra a választópolgárok. Az országos tendenciával ellentétben kisebb arányban a Fidesz jelöltjeként induló városrészve-

zetők közül 5 kerületi polgármestert választottak újra 2024-ben is, valamint 2 kerületben a függetlenként induló polgármester maradt, ők mindketten a kormánypártok támogatását élvezték ezen az önkormányzati választáson is. Ez is alátámasztja azt a véleményt, hogy „az önkormányzatok világában stabil hatalmi struktúra működik, beágyazott szereplőkkel, akik érdemi társadalmi támogatottságot tudhatnak maguk mögött. Az elmúlt évtizedek folyamatai többször rámutattak arra, hogy a helyi beágyazottság akár az országos politikával szemben is képes ellensúlyt képezni." (Vető, 2024:45.) Ugyanakkor ez a tény aláhúzza annak a megállapításnak a fontosságát, hogy a helyi közösségeket képviselő önkormányzatok is meghatározó szerepet játszhatnak – főként az egyéni választókerületekben – az országgyűlési választások kimenetelében. Ennek jelentőségét felismerve küldött Magyar Péter a TISZA egyéni országgyűlési képviselőjelöltjeivel közösen levelet 2026. január közepén a helyi közösségek vezetőinek, s ezt erősítette meg Orbán Viktor a 2026. január 19-én megtartott országos fórumon, ahol a Fidesz–KDNP helyi önkormányzati vezetői vettek részt.

Hatalmi reflexiók

A 2024. évi önkormányzati és európai uniós parlamenti választások alkalmat teremtettek a központi hatalom számára arra is, hogy annak tapasztalatait átültesse a 2026. évi országgyűlési képviselői választások előkészítéseként az egyéni országgyűlési képviselői körzetek átalakításának szabályozásába. A 2024. november 18-án a Kormány által benyújtott és a december 17-én az országgyűlés kétharmados parlamenti többsége által módosított szabályozás alap kiindulópontja az volt, hogy a jogállamiság jegyében az egyéni országgyűlési képviselői körzetek arányos kialakításának érdekében figyelembe kell venni a Budapest és Pest megye népességi változását, ami a hatályos szabályozás szerint megkövetelte a főváros és térsége választókerületi megváltoztatását. A szabályozás során a fővárosi országgyűlési választókerületek számának és területének meghatározásánál egyértelműen érvényesült a „választási földrajz" politikai manipulációs logikája. A „választási földrajz" lehetővé teszi a választókerületek politikai manipulatív átalakítását (gerrymandering) oly módon, hogy a választókerületek határainak átrajzolása valamelyik félnek a választásokon előnyt biztosít, amit természetszerűen rendszerint a hatalmat gyakorló kormányzat alkalmaz a szabályozáshoz meglévő többség birtokában. Ez a szándék olyan térképezési technikák alkalmazása során érhető tetten, amikor a település-szerkezettől nagyon eltérő, össze nem illő területeket vonnak össze. Ennek két módszere van: a „csomagolás" és a „keverés". Az első esetben az ellenfél politikai táborát egy kerületbe vonják, így ott túlnyeri magát, de a többi kerületben nem marad elég szavazója az egyéni győzelemhez. A második esetben az ellenfél szavazótáborát összekeverik a saját szavazótáborukkal, így olyan területeken is egyéni győzelem születik, ahol amúgy az ellenfél volt többségben (Mécs, 2025).

Ez a szándék kimutatható abban, ahogyan 18-ról 16-ra csökkentették a budapesti egyéni választókerületek számát. Egyrészt ezeket úgy is meg lehetett volna határozni, hogy a budapesti választókerületek számát nem 2, hanem 1 választókerülettel csökkentik, ami így – a 2024. évi választások eredményeit nézve – a jogalkotó szándéka szerint nagyobb esélyt adhatott a vidéki szavazóbázisra építő Fidesz számára, hogy ezzel is erősítse 2026-ra a pozícióit, mivel a kettőnél kevesebb fővárosi egyéni választókerület annak kedvez, aki

gyengébben szerepel Budapesten (Kovalcsik, 2024; Szegvári, 2025c). Másrészt a nagyobb csökkentés miatt nem maradt olyan választókerület a fővárosban, amelyhez ne kellett volna hozzányúlni, s a választókerületek határainak átrajzolásában is kimutatható volt ilyen irányú kormányzati törekvés.[4] Ezzel kapcsolatban megerősíthető az a szakértői vélemény, miszerint „a főváros új választókerületi térképe mintapéldája a választókerületi határ-manipulációnak, amely a Kormány szándéka szerint a TISZA szavazóbázisát hivatott negatívan érinteni" (Kovalcsik, 2024). A választókerületek átszabásával a jogalkotó szándéka szerint még konfliktushelyzetet is sikerült teremteni az addigra már sikeresen színre lépett TISZA és a korábban jól szerepelt ellenzéki pártok között, ami az elképzelések szerint szintén a Fidesz malmára hajthatta volna a vizet 2026-ban.

Társadalmi jelzések

A közjogi jelzések mellett indokolt figyelni arra is, hogy a civil szerveződések miként reagáltak a fennálló rendszerrel szembeni fellépésre, ami megágyazott egy a kelet-európai államokban már korábban átélt „forradalmi változás" előkészítésének (Przewolski, 1991; Bunce – Wolchik, 2012). A gyermekvédelemmel kapcsolatos demonstrációk, a rendszerváltó koncertek, a Pride betiltása és az arra való reakciók nemcsak arra hívták fel a figyelmet, hogy a rendszer roskadozik (Ágh, 2023), hanem arra is, hogy az „elég volt" hangulat egy a hatalmi elitváltás keretei között maradó, bár kétségkívül nagyarányú, kétharmados többséget biztosító „fülkeforradalom" határait átlépő „rendszerváltó élménnyé" konstituálódik (Berend T., 2026; Bunce et al., 2006; Mihancsik, 2021; Szabó A. et al., 2026; Szegvári, 2026).

FÖLDRENGÉS[5]

A jelöltállítások értékelése

Az előrejelzések (közvélemény-kutatások) „harca" következtében nemcsak az nyilvánult meg, hogy milyen módszertani megoldások fejezik ki legjobban a közvélekedést az egyes politikai pártokról, figyelemmel a választási esélyekre, hanem az is, hogy miként alakítsák az egyes ellenzéki pártok a jelölt-álllítási stratégiájukat. A választási kampány során a Fidesz–KDNP és a TISZA Párt közötti szinte kizárólagos vetélkedés felerősítette a „blokkosodás" folyamatát, mindkét párt valamennyi fővárosi választókerületben önálló jelölteket állított csatasorba. Emellett a korábban is önálló listát állító országos pártok közül a MI HAZÁNK és a MKKP önállóan indított jelölteket valamennyi – jelentősen átalakított – választókerületben. Egyúttal a TISZA „ó-ellenzékkel" szembeni elhatárolódása, valamint a négy év alatt átalakult politikai struktúra eltérő választási stratégiákat indukált az egyes ellenzéki pártoknál. A 2022-ben Budapesten sikeresen alkalmazott összefogás, amikor a DK–JOBBIK–LMP–MSZP–MOMENTUM–PÁRBESZÉD jelöltjei a 18 budapesti egyéni országgyűlési választókerületből 17-ben győztek, s kialakították a „bűnös város" politikai színtérképét, ilyen módon már nem volt megvalósítható.

Érdemes kiemelni ezzel kapcsolatban azt is, hogy a választási jelöltek kiválasztását és

a pártok kampányát is befolyásolhatta az a változás, hogy a hivatalban lévő 19 ellenzéki egyéni képviselő esetében 17-nek Budapesten teljesen átszabták a választókerületét, így az addigi ellenzéki pártokhoz kötődő jelöltek a 2026-os választások előtt már jóval kevésbé tudtak érvelni a TISZA jelöltjével szemben azzal, hogy márpedig helyben ők azok a népszerű jelöltek, akikre többen szavaztak az őket jelölő pártoknál, azaz jóval kevésbé érvényesülhetett esetükben az „inkumbens hatás”[6] (Kovalcsik, 2024). A „helyi beágyazottság” jelentőségének eliminálódása különösen tetten érhető volt a korábban megválasztott ellenzéki országgyűlési képviselők pártok által történő jelölésénél, vagy független jelöltként való újraindulásánál,[7] de ennél sokkal meghatározóbb volt az ő esetükben is az, hogy milyen támogatottsággal rendelkezik a korábbi jelölő pártjuk, illetve az „ellenzéki térben” hogyan értelmezik a TISZA jelöltjéhez való viszonyukat a kétpólusúvá vált politikai környezetben. A 2022-ben közös listát állító ellenzéki pártok is 2026-ban eltérően viszonyultak a TISZA előretöréséhez.

Azt követően, hogy Magyar Péter bejelentette jelöltként való indulási szándékát a 03. számú (XII. kerületi székhelyű) OEVK-ban, Hajnal Miklós a MOMENTUM országgyűlési képviselője 2025. március 26-án jelezte, hogy visszalép, és nem indul jelöltként ebben a körzetben, segítve ezzel a TISZA jelöltjét, aki elzárkózott minden korábbi ellenzéki szereplőtől, s akit képesnek tartott a kerületben érezhető „kormányváltó hangulat” eredményes megvalósítására. 2025. május 5-én Orosz Anna momentumos politikus jelezte, hogy lemondott a parlamenti mandátumáról, s nem indul a 2026. évi választásokon sem. A MOMENTUM elnöksége 2025. május 12-én megtartott ülésén – Fekete-Győr András kezdeményezésére – úgy döntött, hogy a párt következő küldöttgyűlésén azt javasolja, hogy a párt ne induljon el a jövő évi országgyűlési választásokon, mivel a felmérések szerint azon mindössze 3%-os eredményt érnének el, s a párt nem kíván akadálya lenni a kormányváltásnak. Ezt a szándékot erősítendő, azon a napon Tóth Endre a párt országgyűlési képviselője is bejelentette, hogy – a küldöttgyűlés döntésétől függetlenül – nem kíván indulni a választáson, mert szerinte a változást akaró választók a TISZA kezébe helyezték a kormányváltás feladatát az egyéni körzetek többségében. A MOMENTUM Mozgalom küldöttgyűlése 2025. június 7-én megtartott ülésén úgy határozott, hogy a kormányváltás elősegítése érdekében a párt nem indul a 2026-os országgyűlési választáson.

Jámbor András független országgyűlési képviselő, aki korábban a PÁRBESZÉD országgyűlési képviselőjeként, s a Szikra Mozgalom politikusaként is politizált, már 2025 júniusában szintén bejelentette, hogy nem indul a 2026. évi választáson, mert a saját közvélemény-kutatása alapján úgy látta, hogy nagyobb eséllyel segítené egy mandátumhoz a Fidesz–KDNP csapatát, ezért inkább a TISZA jelöltje mellett fog kampányolni. Szabó Szabolcs a XXI. kerületi központú választókerület képviselője, aki 2014 óta háromszor is nyert a Fidesz jelöltjével szemben, 2026 februárjában szintén bejelentette a visszalépését a választáson való indulástól, mivel érzékelte, hogy nincs jelölő szervezete (korábban ez a MOMENTUM volt), s az aláírásgyűjtés tapasztalatai alapján független jelöltként nem lenne esélye a TISZA jelöltjével szemben, akit egyébként alkalmasnak tart a választókerület megfelelő képviseletére. Szabó Tímea a PÁRBESZÉD országgyűlési képviselője független jelöltként elindult a 11. számú (III. kerületi székhelyű) OEVK-ban, de 2026. március 25-én visszalépett a jelöltségtől arra hivatkozva, hogy a kormányváltás érdekében félre kell lépni a jelenlegi politikai helyzetben. Tordai Bence 2018-tól a PÁRBESZÉD országgyűlési képvi-

selője, 2024. június 9-én kilépett a pártból, s azóta független képviselőként tevékenykedett, újraindult a 04. számú (II. kerületi székhelyű) OEVK-ban független jelöltként, de 2026. április 3-án visszalépett, mert a TISZA jelöltje nem lépett vissza az ő javára a jelöltségtől, s úgy ítélte meg, hogy a kettejük versengése a Fidesz esélyeit szolgálja.

Az MSZP Kongresszusa 2026. február 20-án úgy határozott, hogy a párt nem indul a 2026. évi országgyűlési választáson a kormányváltás elősegítése érdekében. Ennek megfelelően úgy döntöttek, hogy az országos listák esetében a TISZA listájára való szavazásra buzdítják a választóikat, s az egyéni választókerületekben pedig (4 kivétellel) a „legtöbb változást akaró polgárt elérni képes ellenzéki jelöltet támogatják". Így Budapesten az MSZP beállt támogatóként Kunhalmi Ágnes független jelöltként induló volt országgyűlési képviselő, az MSZP korábbi társelnöke mögé a 08. számú (XIX. kerületi székhelyű) OEVK-ban, aki 2026. április 4-én visszalépett a jelöltségtől; valamint támogatta a 14. számú (XVI. kerületi székhelyű) OEVK-ban a 2022-ben képviselőnek választott, pártonkívüliként az MSZP frakciójában tevékenykedő Vajda Zoltán függetlenként jelölését, aki azonban 2026. március 25-én visszalépett a jelöltségtől; továbbá segítette a 16. számú (XXIII. kerületi székhelyű) OEVK-ban Dr. Hiller István országgyűlési képviselő független jelöltként való indulását. Így a rendszerváltás utáni országgyűlési választások során először fordult elő, hogy az MSZP logója nem jelent meg a szavazólapokon a fővárosban. A Kongresszus döntését figyelembe véve végül nem indult a 2026. évi országgyűlési választáson a XIII. kerületi székhelyű OEVK-ban Hiszékeny Dezső a 2022-ben Budapesten egyéni választókerületben legnagyobb szavazatarránnyal (60,53%) megválasztott országgyűlési képviselő, aki 2025 októberében még úgy nyilatkozott, hogy nem tervezi a visszalépést a jelöltségtől, de fontosnak tartja, hogy egy ellenzéki jelölt induljon a választókerületben, ami országos pártegyeztetést igényel.

A DK 105 országgyűlési választókerületben indított saját képviselőjelöltet, így Budapesten is mindenütt. A párt igyekezett országosan ismert politikusokat, országgyűlési képviselőket, fővárosi önkormányzati tisztségviselőket a jelöltjei között szerepeltetni. Így indult a párt jelöltjeként: Gréczy Zsolt országgyűlési képviselő a 03. számú (XII. kerületi székhelyű) OEVK-ban; Arató Gergely országgyűlési képviselő a 07. számú (X. kerületi székhelyű) OEVK-ban; Molnár Gyula volt MSZP politikus, korábbi kerületi polgármester a 10. számú (XXII. kerületi székhelyű) OEVK-ban; Varju László országgyűlési képviselő a 12. számú (XIII. kerületi székhelyű) OEVK-ban; Barkóczi Balázs országgyűlési képviselő a 13. sz. (XV. kerületi székhelyű) OEVK-ban; Gy. Németh Erzsébet országgyűlési képviselő, a Fővárosi Önkormányzat korábbi főpolgármester-helyettese a 15. számú (XVII. kerületi székhelyű) OEVK-ban.[8] A megfelelő ellenzéki magatartással kapcsolatos vitákkal összefüggésben Ternyák András a 08. számú (XIX. kerületi székhelyű) OEVK-ban a DK jelöltjeként 2026. március 24-én visszalépett arra való hivatkozással, hogy a jelöltséget csak azért vállalta el, hogy a párt országos listát tudjon állítani, de meggyőződése szerint a dél-pesti városrésznek az az érdeke, hogy kormánypárti országgyűlési képviselője legyen, s ezért arra kérte a választókat, hogy ebben a választókerületben a TISZA jelöltjére szavazzanak. Egyúttal felkérte a többi ellenzéki párt jelöltjét, valamint a független jelöltként induló Kunhalmi Ágnest, az MSZP korábbi társelnökét, hogy kövessék a példáját. Párttársa példáját követve dr. Komáromi Zoltán is visszalépett 2026. március 26-án a jelöltségtől a 06. számú (XIV. kerületi székhelyű) OEVK-ban, ahol az ellenzéki pártok közül a MI HAZÁNK és

a MKKP jelöltjei, valamint a TISZA jelöltje, Velkey György László mellett, a 2022-ben a többpárti összefogás jelöltjeként képviselői mandátumot szerzett, most független jelöltként induló Hadházy Ákos is csatasorba állt. Így a DK 16 jelöltje közül 2 kiesett az egyéni képviselői küzdelmekből. 2026. március 26-án Dobrev Klára a párt elnöke utólag ugyan validálta ezeket a visszalépéseket, mivel ez nem befolyásolta az országos listaállítást, de ez inkább „politikai kármentésnek" tűnt, hiszen Magyar Péter egyértelműen elhatárolódott a DK-val való együttműködéstől, s a visszalépett jelöltek is arra hivatkoztak, hogy a szimpatizánsaik gyakran jelezték nekik, hogy a választás napján a TISZA jelöltjére fognak szavazni.

A 2022-ben Budapesten sikerrel szereplő többpárti összefogás szereplői közül a JOBBIK ezúttal önállóan szállt be ellenzékiként a versengésbe. A 104 országosan bejelentett egyéni képviselői jelölt közül azonban csak 48 választókerületben sikerült egyéni jelöltet nyilvántartásba vetetni, így a párt országos listát sem tudott állítani. Budapesten a 16 egyéni választókerületből 6 választókerületben a jelöltek kijelentették, hogy nem kívánnak indulni a választáson. Többek között a 03. számú (XII. kerületi székhelyű) OEVK-ban, ahol Magyar Péter is jelöltette magát, Szabó György a Fővárosi Közgyűlés korábbi képviselője is így nyilatkozott. Emellett 8 választókerületben nem sikerült a szükséges ajánlásokat összeszedni a jelölteknek, ezért visszautasították a jelöltként való nyilvántartásba vételüket. Többek között így nem jutott jelöltséghez Dr. Brenner Koloman országgyűlési képviselő sem a 02. számú (V. kerületi székhelyű) OEVK-ban. Így összesen 2 választókerületben sikerült jelöltet állítaniuk. A 10. számú (XXII. kerületi székhelyű) OEVK-ban Dr. Staudt Máté ugyan összegyűjtötte a szükséges számú aláírásokat, de 2026. március 16-án a választók visszajelzése alapján visszalépett a jelöléstől. A 11. számú (III. kerületi székhelyű) OEVK-ban Dr. Zsiga-Kárpát Dániel ugyancsak nyilvántartásba vételre került a jelöltek között, de 2026. április 9-én visszalépett, így kiesett a jelöltek sorából. 2026-ban így aztán Budapesten a választópolgárok egyáltalán nem szavazhattak a JOBBIK jelöltjeire.

A 2022-ben lezajlott országgyűlési képviselői választásokon még a győztes csapatban szereplő LMP erejéből 2026-ban már országosan is csak egy jelölt állítására futotta, az is Budapesten a 16. számú (XIII. kerületi székhelyű) OEVK-ban történt, ahol Szabó-Kellner Katalin az LMP társelnöke tudott kellő számú aláírást gyűjteni a nyilvántartásba vételhez.

Összességében megállapítható, hogy 2026-ban a választáson országosan nyilvántartásba vett 30 jelölőszervezet közül Budapesten 16 jelölőszervezet kívánt országgyűlési képviselőjelöltet indítani a választáson. Az országos listát állítani tudó országos pártok (Fidesz–KDNP, TISZA, MI HAZÁNK, DK és a MKKP) valamennyi fővárosi egyéni választókerületben tudtak jelöltet állítani. A JOBBIK azonban országos listát nem tudott állítani, s Budapesten is csak két választókerületben sikerült a kellő számú támogatást megszerezni a jelöltjeiknek, akik később a visszalépésük miatt kiestek a mandátumokért indított versenyből. Az országos pártok közül a SZOLIDARITÁS PÁRTJA – MUNKÁSPÁRT országos közös lista állítása nem sikerült, mivel a 90 egyéni választókerületi jelöltjükből a szükséges legalább 71-ből csak 59 helyen sikerült érvényesen jelöltet állítaniuk. Budapesten 4 választókerületben nem indítottak jelöltet, 4 választókerületben nem sikerült érvényesen a jelöltjüket nyilvántartásba vetetni, 8 esetben a jelöltjükre viszont szavazhattak a szavazólapon a választópolgárok. Budapesten 8 kizárólag egyéni jelöltet indító párt jelent meg a választáson, akik végül – az LMP–ZÖLDEK, valamint NÉP kivételével – érvényesen nem tudtak jelöltet állítani a szavazás napjára.[9] Budapesten a 16-ból 14 választókerületben 22

független jelölt is indult, akik közül 12 jelöltnek sikerült érvényesen nyilvántartásba vetetni magát, de ebből csak 7 fő neve szerepelt a választható jelöltek között a szavazólapon,[10] mert 5 jelölt később visszalépett,[11] és így kiesett a versenyből. 9 független jelölt pedig kijelentette, hogy nem kíván indulni a választáson, 1 fő pedig nem tudta megszerezni a szükséges számú aláírást, így elutasították a nyilvántartásba vételét.

A választások eredményének értékelése

Az előrejelzések alapján 2026. április 12-én valóban társadalmi és politikai földrengés jeleit láthattuk az országgyűlési választáson. Már a 2022-ben lezajlott országgyűlési választásoknál is látszott a felfokozott társadalmi várakozás, főként Budapesten jelent meg „kormányváltó hangulat", amit a korábbiakhoz képest és az országos részvételnél (70,31%) magasabb, 75,32%-os részvétel jelzett, 4 választókerületben 80% feletti volt a megjelent választópolgárok száma, s csak 2 választókerületben volt alacsonyabb a részvétel az országos átlagnál. A 2024-ben történt helyi önkormányzati és európai parlamenti választások tétje persze más, mint az országgyűlési választásoké, de a választópolgárok országos részvétele (58,10%) jóval meghaladta a korábbi választások részvételi mutatóit, különösen a fővárosban, ahol a választópolgárok 60,51% jelent meg. 2026-ban az országos megjelenés 79,56%-os volt, ez – a területi listák harmadik legnagyobb arányú aktivitásával – Budapesten 83,10%-os részvételt jelentett,[12] vagyis 1 056 573 választópolgár vett részt a fővárosban a szavazáson. 15 választókerületben a részvétel 80% feletti volt, a legtöbb résztvevő (87,82%) a 03. számú (XII. kerületi székhelyű) OEVK-ban volt, ahol Magyar Péter is jelöltette magát, ugyanakkor csak a 02. számú (VIII. kerületi székhelyű) OEVK-ban volt alacsonyabb a résztvevők száma az országosnál (75,62%).

Az igazi földrengésszerű változást azonban a választási eredmények igazolták. Az országos listán a TISZA 53,18%-kal 45 mandátumot szerzett, a Fidesz–KDNP 38,61%-kal 42 mandátumot kapott, a MI HAZÁNK 5,63%-kal 6 képviselői helyet szerzett. Budapesten a trendek nem változtak, de az elért országos adatoktól lényegesen eltérő eredmények születtek. A TISZA listájára leadott szavazatok az országosnál nagyobb arányt képviseltek (63,76%), a Fidesz–KDNP listája jóval kevesebb szavazatot kapott az országosnál (28,36%), míg a MI HAZÁNK kizárólag a Budapesten leadott szavazatok figyelembe vételével (4,59%) nem érte volna el a „parlamenti küszöböt". A három parlamentbe jutott párt mellett az országos listát állítani tudó DK és MKKP a fővárosban ugyan viszonylag nagyobb arányú szavazatot kaptak az országosnál,[13] de az eredményük egyáltalán nem befolyásolta a kormánypárt és a legnagyobb ellenzéki párt között kialakult viadal eredményét.

Az egyéni választókerületek adatait figyelembe véve Budapesten folytatódott a 2022-ben tapasztalt tendencia. Akkor az ellenzéki összefogás pártjai országosan 19 képviselői helyet szereztek, amiből 17 a fővárosban leadott szavazatok alapján keletkezett. 2026-ban Budapesten mind a 16 egyéni választókerületben a TISZA jelöltje győzött, de e mellé további 80 választókerületben sikerült az ellenzéki pártnak mandátumot szerezni, ami már nemcsak Budapest, hanem az ország politikai színtérképét is megváltoztatta. Az egyéni választókerületekben az országos listát állító pártok közül a MI HAZÁNK, a DK és a MKKP nem tudott mandátumot szerezni az egész országban, akárcsak Budapesten az egyéni választókerületekben más jelölőszervezetek jelöltjei és a független jelöltek sem.

Összességében rögzíthető, hogy országosan, de főként Budapesten a választáson való magas részvétel, valamint a leadott szavazatokban megmutatkozó majdnem kétszeres különbség az ellenzéki párt javára a kormánypártokkal szemben,[14] többet jelent egy kormányváltással felérő „kritikai szavazásnál", sokkal inkább nevezhető egy rendszerváltást megalapozó „választási forradalomnak" / 'electoral revolution' (Andorka, 1996; Ash, 2000; Berend T., 2005; Bunce et al., 2006; Kis, 1993; Kornai, 2007; Szabó A. et al., 2026) Ezt támasztja alá az a körülmény is, hogy míg a NER a legitimációját a 2010-es országgyűlési választások eredményére támaszkodva utólag alapozta meg a Nemzeti Együttműködés Programjának (NEP, 2010) kizárólag a kormánypárti többség szavazatával történő parlamenti elfogadásával, addig a TISZA azt már a választási kampány során megjelentetett „Működő és emberséges Magyarország alapjai" (TISZA Párt, 2026) című politikai programjában is kifejezte, hogy a választások tétje többet jelent egy kormányváltásnál, a párt ígérete egy valódi rendszerváltásról szólt a szavazás eredményének a függvényében.

UTÓRENGÉSEK[15]

Közjogi következmények

A választást követően a TISZA 141 parlamenti képviselője közül ketten Budapesten önkormányzati képviselők is voltak, s mivel ez a státusz összeférhetetlen az országgyűlési mandátummal, ezért lemondtak a Fővárosi Közgyűlésben betöltött mandátumukról. A jogszabályi előírások alapján a párt elnöke Bujdosó Andrea Anna megüresedett helyére, aki a párt fővárosi frakcióvezetőjéből avanzsált parlamenti frakcióvezetővé, a TISZA listáján 7. helyen szereplő dr. Kulja András Tivadar részére, míg Porcher Áron Sommerville megüresedett helyére a lista 8. helyén szereplő dr. Lakos Eszter részére javasolta a mandátum kiadását. Tekintettel arra, hogy mindkét újonnan mandátumot szerzett fővárosi önkormányzati képviselő egyben tagja az Európai Parlamentnek is, ami nem összeférhetetlen a helyi önkormányzati képviselőséggel, ezért a TISZA kezdeményezésére a Fővárosi Közgyűlés megváltoztatta a képviselő-testületi ülések szokásos szerdai napon történő megtartását annak érdekében, hogy az európai parlamenti képviselők részt tudjanak venni mindkét testület munkájában. Ez a jelenség is mutatja, hogy a TISZA új pártként már 2024-ben is viszonylag szűk körben tudott meríteni a fővárosi és az európai parlamenti jelöltek körében az alkalmas személyekből, s a 2026. évi országgyűlési választások is jelzik, hogy a személyi kapacitások tekintetében „túlgyőzték magukat". Erre utal az is, hogy a volt fővárosi frakcióvezető helyébe új személyt kellett állítani a 10 fős képviselőcsoport élére.

Emellett Vitézy Dávid miniszterré történő kinevezésével a Podmaniczky Mozgalom Egyesület esetében az ő megüresedett mandátumát is ki kellett adni a párt listáján 7. helyen szereplő dr. Hutiray Anna Borbála részére, aki korábban a közgyűlés külsős bizottsági szakértőjeként tevékenykedett, egyúttal új frakcióvezetőt is kellett választani a 3 fős képviselőcsoport élére. A TISZA kormányzati pozícióba kerülése, és Vitézy „átigazolása" jelentősen átrajzolja a Fővárosi Közgyűlésben a pártok között kialakult „patthelyzetet", ami vélhetően érinteni fogja a Fővárosi Közgyűlés működését és jobban lehetővé teszi a „parlamenti kormányzás" (Janda et al., 1992; Szegvári, 2001) technikáinak – az országos

politikától tehermentesített, az „ügyek mentén" történő politizálásnak – alkalmazását a budapesti városkormányzásban (Szegvári, 2026).

Mivel a Fidesz elnöke a parlamenti politikai szerepek megváltozására tekintettel és a párt megújulása érdekében jelentős személycserét javasolt az 52 fős parlamenti frakció összetételében, ez érintette a budapesti önkormányzati képviselők mandátumát is. Szentkirályi Alexandra országgyűlési képviselővé válásával egyidejűleg lemondott a fővárosi önkormányzati képviselői mandátumáról, s helyébe a párt listáján 11. sorszámmal szereplő dr. György Bence István lépett, ugyanakkor új frakcióvezetőt is kellett választani a 10 fős képviselőcsoport élére. Radics Béla a Fidesz–KDNP közös listájának 9. helyéről 2024-ben mandátumot szerzett a Fővárosi Közgyűlésben, amiről országgyűlési képviselővé válásával le kellett mondania összeférhetetlenség miatt. A párt képviselője az ő helyébe a párt listáján 59. sorszámmal szereplő Papp Tibor részére javasolta a fővárosi képviselői mandátum kiadását, aki 2024-ben a XVIII. Kerületben szintén képviselői mandátumot szerzett a párt kompenzációs listájának 2. helyéről, s mivel Budapesten egyszerre nem lehet fővárosi listás és kerületi kompenzációs listás mandátumot szerezni, ezért ezt az összeférhetetlenséget is meg kell szüntetni. Radics Béla, aki a 06. számú (XIV. kerületi székhelyű) OEVK-ban mindössze 24,65%-os, a fővárosban a legkisebb szavazataránnyal veszített, országgyűlési képviselővé válása a Fidesz berkein belül is feszültséget gerjesztett, aminek a hatására Borbély Ádám zuglói önkormányzati képviselő ez év április végén kilépett a pártból, s kritikai észrevételeinek a Zuglói Lapok 2026. évi júniusi számában a vele készült riportban a nyilvánosság előtt hangot is adott.

Politikai utórezgések

De az utórengések nemcsak a választások eredményéből adódó törvényes közjogi következmények miatt folytatódtak, hanem a társadalmi és politikai „felmelegedett hangulat" miatt is. Noha Magyar Péter kifejezetten cáfolta, mégis az önkormányzatok „ó-ellenzéki" és Fideszes vezetőitől, valamint a TISZA országgyűlési képviselőitől – más-más előjellel – felvetődött, hogy itt az idő a közhatalmi rendszerben a „teljes letámadásra", vagyis a kétharmados többség birtokában az előre hozott önkormányzati választások elrendelésére. Ezt a „helyi hatalmukat" féltő önkormányzati vezetők azzal indokolták, hogy 2024-ben a TISZA Budapesten kívül nem kívánt (tudott) önkormányzati pozíciókat elfoglalni, de a 2026. évi országgyűlési választások tükrében erre meg lenne a lehetőségük a TISZA országos támogatottsága és parlamenti kétharmados többsége miatt is. A TISZA nem fővárosi országgyűlési képviselői részéről pedig elsősorban azért fogalmazódott meg ilyen igény, mert tapasztalhatták, hogy sok olyan polgármester elzárkózik a velük való együttműködéstől, akik korábban a Fidesz mellett kampányoltak, vagy a kormányzati támogatások elmaradása miatti „kényszerből" inkább elzárkóztak a TISZA jelöltjeivel való együttműködéstől.[16] Bár Budapesten ez a kérdés valamennyi kerületi képviselő-testület és polgármester, valamint a főpolgármester esetében a buborékban gondolkodó „politikai elemzők" részéről felvethető, azonban erre semmi esély nincs, sokkal inkább a „politikai rémhírterjesztés" kategóriájába sorolható. Nemcsak azért, mert a Kormányfő cáfolta ezt, és nem is azért mert emögött esetleg nem jelent volna meg megfelelő humán kapacitás (bár ez a TISZA szigetekből még

akár kialakítható is lenne), hanem elsősorban azért, mert a jelenlegi „látszat önkormányzatiság" keretei között ennek nem sok értelme lenne a tényleges helyi hatalom és autonómia híján (Szabó T. et al., 2025; Szegvári, 2024a).

A TISZA választási programjából is az következik, hogy az önkormányzatok működőképességét biztosító rövid távú intézkedések mellett az Alaptörvény és a helyi önkormányzati törvény módosításával egyértelmű alkotmányos garanciát kívánnak adni az önkormányzati autonómiára, ami hosszabb távon történő jogalkotást és partnerséget igényel. A program „Működő állam – Erős önkormányzatok" fejezete biztosította ezt azzal, hogy a „korábban elvett hatásköröket, forrásokat és feladatokat visszaadjuk a településeknek vagy azok társulásainak, velük egyeztetett módon, az állam indokolt és elvárható szerepvállalásának megtartása mellett" (TISZA Párt, 2026:129). A TISZA választási programja a főváros esetében külön is kiemeli egy Budapest-törvény megalkotásának a szükségességét, amelyben szabályozzák a mindenkori kormány és a főváros pozitív, partneri együttműködésének kereteit.

Nem lenne észszerű, ha ez a decentralizáció egy az egyben visszaállítaná az 1990-ben kialakult „idealizált" önkormányzati autonómiára épült szisztémát, ami számos ellentmondástól és korszerűtlen megoldástól volt terhes. Magyarországnak olyan európai értékeken alapuló önkormányzati rendszerre van szüksége, amely a Helyi Önkormányzatok Európai Chartája elveit és értékeit ténylegesen érvényesíti, s egyúttal megfelel a társadalmi-gazdasági korszerűség követelményeinek. Az önkormányzati autonómia alkotmányos biztosítékai mellett az önkormányzati rendszer fennmaradt hiányosságaiból, ellentmondásaiból adódó problémákat is a decentralizációra alapozva szükséges megoldani (Atkári et al., 2026; Fumihiko, 2008; Pálné Kovács et al., 2022; Péteri, 2025; Szabó T. et al., 2025; Szegvári, 2021; Szegvári, 2024b; Szegvári, 2026; Zongor, 2024). A megoldásra váró reformok esetében a TISZA Párt is „az önkéntességen alapuló fokozatosság" és a „reális megvalósíthatóság" jegyében hosszabb távon gondolkodik (Bartuszek, 2026), ami főként akkor indokolt, ha a jelenlegi önkormányzati és közigazgatási struktúra „radikális megváltoztatására" vonatkozó korábbi kormányzati reformprogramokat (Ágh, 2002; Pálné Kovács, 2001; Verebélyi, 1993), illetve a „rendszerváltással egyenértékű" elképzeléseket (Dobos, 2025; Iker, 2025; Szabó et al., 2025; Szegvári, 2020; Szegvári, 2026) teszi magáévá az alkotmányozó hatalom. Mindez hosszabb távú jogalkotást és partnerséget, továbbá tényleges társadalmi párbeszédet igényel, ami túlmutat egy hatalom-technikai eszköz alkotmányosan vitatható és irreálisnak tűnő igénybevételén. Tehát indokolt a helyi önkormányzatok legitimitásának fenntartása, s a 2029-ben sorra kerülő önkormányzati választások előtt annak világos jogszabályi rögzítése, hogy milyen feltételekkel történjen a helyi közösségek vezetőinek kiválasztása.

Tekintettel arra, hogy a TISZA Párt programjában szerepelt a miniszterelnöki ciklus 8 évben történő korlátozása, ezért az ezzel kapcsolatban benyújtott Alaptörvény módosítási javaslattal összefüggésben felmerült a polgármesteri tisztség hasonló „cikluskorlátozása".[17] Európában több országban is van időbeli korlátja („cikluskorlátja") a polgármesterek újraválaszthatóságának. Bár az európai országok többségében (például Magyarországon, Franciaországban vagy Németországban) nincs ilyen korlátozás, és a polgármesterek elméletileg korlátlan alkalommal újraválaszthatók, léteznek kifejezett és szigorú kivételek. Az európai trend azt mutatja, hogy ahol létezik korlátozás, ott szinte mindenhol a 2 vagy

3 egymást követő ciklus a jogi plafon. A korlátozások bevezetését a jogalkotók általában a helyi korrupciós hálózatok kialakulásának megakadályozásával és a politikai elit frissítésének igényével indokolják.[18] Azt a kérdést, hogy egy ilyen „cikluskorlátozási" szabályt bevezessünk-e Magyarországon, semmiképpen nem indokolt összekapcsolni a végrehajtó hatalom „cikluskorlátozásával", hiszen két különböző közhatalmi intézményről beszélünk, erre inkább a hosszú távú, párbeszéden alapuló alkotmányozás és az önkormányzatokra vonatkozó átfogó szabályozás keretében indokolt kitérni.

Hasonló reakciót váltott ki az országgyűlési képviselők javadalmazását érintő új szabályozási elképzelés kapcsán az a parlamenti vitában elhangzott miniszterelnöki megjegyzés, hogy indokolt lenne a polgármesteri / főpolgármesteri javadalmazások hasonló mértékű korlátozása is. Bár a parlamentnek benyújtott normaszöveg erre nem tért ki, azért az önkormányzatok világát eléggé felbolydította. A polgármesterek egyéni reakciója mellett az önkormányzati érdekszövetségek is jelezték ezzel kapcsolatos kifogásaikat. Ugyanakkor úgy tűnik, hogy ez egy „túlreagált" észrevétel a benyújtott törvényjavaslatra, hiszen ebben szó sincs a helyi önkormányzati vezetők juttatásairól. Ugyanakkor indokolt, hogy a kormány és a helyi önkormányzati szövetségek partnerségi együttműködés keretében hosszú távon alakítsák ki – a közszolgálati bérrendszerrel összhangban – a polgármester / főpolgármester díjazásának társadalmi támogatottsággal elfogadott szabályozási alapelveit.

A társadalmi részvételen alapuló kormányzás kihívásai

A „választási forradalom" által lehetővé tett rendszerváltásra akkor lehet történelmi esély, ha a 2026. évi országgyűlési választásokat követően a kormányzó többség képes elfogadtatni a társadalommal egy alkotmányos reform keretében a konszenzuális demokrácia alkotmányos elveinek és értékeinek érvényre juttatását az államrendszer olyan átalakításával, amely nem a kizáráson, hanem a befogadáson alapul, ahol a „többség" nemcsak a kormányzati támogatottság minimális mértékével elégedett, hanem a lehető legszélesebb kiterjesztésére törekszik (Lipjhart, 1984; Szegvári, 2026). A közmegegyezésen alapuló kormányzás alkotmányjogi megfelelője egy olyan rendszer, ami előírja és ösztönzi a hatalom megosztását és korlátozását, beleértve a hatalom széles értelemben vett decentralizálását (Bibó, 1986; Constant, 1862; Council of Europe, 1985; IULA, 1985; Fóti, 2024; Gadó et al., 2024; Szegvári, 2026). Fontos, hogy a TISZA Párt választási programja tartalmazza az „alattvalói politikai kultúra" helyébe lépő, a részvételiségen alapuló „demokratikus politikai kultúra" intézményes feltételeinek kialakítását. A felelősségmegosztás és részvételiség elvei mentén megfogalmazza azt a célkitűzést, hogy „a döntések az érintettek bevonásával, hozzájuk a lehető legközelebb szülessenek, és mindenki vállalja a felelősséget a döntéseiért." (TISZA Párt, 2026:15.)

Ennek jegyében üdvözlendő, hogy a kormány létrehozta a Működő és Emberséges Magyarországért Intézetet (MEMI) abból a célból, hogy a közeletben felhalmozódott problémák megértetéséhez és kezeléséhez szükséges tudást, rendszerezett tapasztalatokat összegezze, és kidolgozza a strukturált társadalmi bevonás intézményes megoldásait és módszereit (Bobbio, 1984; Elster, 1998; Przeworski, 2019; Silva, 2020). Ez nemcsak a központi kormányzati döntések tekintetében indokolt, hanem a szubszidiaritás elve mentén a helyi önkormányzatok esetében is (Szegvári, 2026; Tosics, 2026). A 2026. évi országgyűlési választások mögött meghúzódó „társadalmi lázadás" az illiberális és autokrata rendszerrel szemben egyúttal arra is felhívja a figyelmet, hogy az átláthatóság és az elszámoltathatóság központi eleme kell legyen a közhatalom gyakorlásának (Berend T., 2026; Sík, 2026). Ennek egyik elméleti kiindulópontja az, hogy az „információ közjó. Az építő és valóban értékes közszolgálat nem a homályosságon, hanem a források átláthatóságán, az érintettek bevonásán és a magas szakmai színvonalon alapul." (XIV. Leó pápa, 2026). A jogállamiság helyreállítása szempontjából a modern közigazgatás szervezésében és működésében is a „többszintű kormányzás" (Piattoni, 2009) és a „partnerségi kormányzás" (Dahl, 1971; Manchester City Council, 2013; Rojas et al., 2007; Slack, 2007; Szegvári, 2025b; Tosics, 2026; Zongor, 2024) elveire kell támaszkodni.

JEGYZETEK

1 A szeizmográfia a földrengések és a kéregmozgások által keltett rezgéshullámok észlelésével, mérésével és az adatok rögzítésével foglalkozik.

2 2023. évi XCV. törvény az igazságosabb és arányosabb önkormányzati választások érdekében egyes választási tárgyú törvények módosításáról.

3 Mivel a felívelő politikai pályán lévő TISZA Párt a polgármesteri választásokba gyakorlatilag nem szállt be, ezért az utóbbi, „csatlakozási jelenséget" csak korlátozottan lehet értékelni, viszont a „dezertálási folyamatot" érdemes figyelembe venni. A II. kerületi ellenzéki polgármester esete jól példázza ezt, aki a pártpolitikától való elhatárolódást tekinti sikere egyik titkának (Tóth, 2024:143.).

4 A VIII. és a IX. kerületet nagyrészt egybevonták a 2-es OEVK-ban az V. kerület leginkább kormánypárti részével, ezzel mindkét kerület átbillenthetővé válhatott a Fidesz javára. Zuglót továbbra is két kerületre osztották, csak a délkeleti Alsórákost már nem a XVI. kerülettel, hanem a X. kerülettel vonták össze azért, hogy Zugló inkább ellenzéki többségét Kőbánya kormánypárti szavazói tudják ellensúlyozni az elképzelés szerint. Szintén érdekes példája látható a szavazótábor-keverésnek a 12-es és a 13-as választókerületekben, ahol a IV. kerület két teljesen szétszavazó részét tették két külön választókerületbe, és vonták egybe ellenkező pártszimpátiával rendelkező területekkel. A régi 5-ös kerületet (korábban a VI. és a VII. kerületekből állt), amely az egyik legellenzékibb területe volt a fővárosnak, három részre szabdalták, kapott belőle az 1-es, az 5-ös és a 6-os OEVK is. A 6-os választókerület társadalomképe ráadásul rendkívül színes lett, mert a belvárosi VII. kerületet fogja össze a kertvárosi XV. kerülettel, amely így szintén átbillenthetővé vált a jogalkotó szándéka szerint.

5 A földrengés a Föld felszínének hirtelen, rázkódó mozgása, amelyet a kőzetburokban felhalmozódott feszültség hirtelen felszabadulása, kőzettörések és elmozdulások okoznak. A felszabaduló energia rezgéshullámok formájában terjed a mélyből a felszín felé.

6 Az „inkumbens hatás" arra utal ebben az esetben, hogy a már hivatalban lévő, országgyűlési képvi-

selői vagy valamilyen helyben fontos pozíciót betöltő személy jelentős előnnyel indul a kihívóival szemben, elsősorban az ismertsége és a médiajelenléte révén, valamint az által, hogy a meglévő pozíciója stabilitást és kiszámíthatóságot sugároz a választók számára.

7 Ilyen helyzettel kellett szembesülnie Csárdi Antal országgyűlési képviselőnek, aki független jelöltként indult újra a 02. számú (VIII. kerületi székhelyű) OEVK-ban; Tordai Bence függetlenként induló, majd 2026. április 3-án visszalépett képviselőnek a 04. számú (II. Kerületi székhelyű) OEVK-ban; Hadházy Ákos függetlenként induló képviselőnek a 06. számú (XIV. kerületi székhelyű) OEVK-ban; Arató Gergely képviselőnek DK jelöltként a 07. számú (X. kerületi székhelyű) OEVK-ban; a 08. számú (XIX. kerületi székhelyű) OEVK-ban független jelöltként induló Kunhalmi Ágnes képviselőnek, az MSZP korábbi társelnökének, aki 2026. április 4-én visszalépett a jelöltségtől; Varju László képviselőnek DK jelöltként a 12. számú (XIII. kerületi székhelyű) OEVK-ban; Barkóczi Balázs képviselőnek DK jelöltként a 13. számú (XV. kerületi székhelyű) OEVK-ban; Vajda Zoltán függetlenként induló képviselőnek a 14. számú (XVI. kerületi székhelyű) OEVK-ban, aki 2026. március 25-én visszalépett a jelöltségtől; valamint Hiller István függetlenként induló képviselőnek a 16. számú (XXIII. kerületi székhelyű) OEVK-ban. Nem véletlen, hogy a "térképrajzolgatás" legkevésbé a XVII. kerületi székhelyű választókerületet érintette, ahol 2022-ben a fővárosban egyedüliként a Fidesz–KDNP jelöltje, Dunai Mónika nyert (igaz csak 780 szavazattal) a többpárti jelölttel szemben, s akit éppen a „beágyazódottságára" hivatkozva indított újra a kormánypárt, mint tapasztalt országgyűlési képviselőt.

8 Sikerrel állítottak jelöltet: a 01. számú (V. kerületi székhelyű) OEVK-ban; a 02. számú (VIII. kerületi székhelyű) OEVK-ban; a 03. számú (XII. kerületi székhelyű) OEVK-ban; a 08. számú (XIX. kerületi székhelyű) OEVK-ban; a 09. számú (XXI. kerületi székhelyű) OEVK-ban; a 13. számú (XV. kerületi székhelyű) OEVK-ban; a 15. számú (XVII. kerületi székhelyű) OEVK-ban; a 16. számú (XXIII. kerületi székhelyű) OEVK-ban.

9 Kizárólag egyéni jelöltet állító jelölőszervezetek Budapesten: Magyarországi Egyesült Emberiség – EgyE 1 jelöltet indított a 04. számú (II. kerületi székhelyű) OEVK-ban, de a jelöltjük kijelentette, hogy nem kíván indulni a választáson; Hallassuk a Hangunkat Szövetségesei Párt – HHSZ 1 jelöltet indított a 14. számú (XVI. kerületi székhelyű) OEVK-ban, aki végül nem kívánt indulni a választáson; Középen Állók Pártja – Középpárt valamennyi választókerületben indított jelöltet, de egyikben sem sikerült érvényesen nyilvántartásba vetetni őket, mert 14 esetben nem kívántak indulni a választáson, 2 esetben pedig nem tudták a kellő számú támogatást megszerezni a jelöltséghez; LMP – Magyarország Zöld Pártja – LMP – ZÖLDEK 1 jelöltet indított sikeresen a 16. számú (XXIII. kerületi székhelyű) OEVK-ban; Nemzetegyesítő Mozgalom a Szentkorona Országaiért – NEEM 7 egyéni választókerületben indított jelöltet, de egyik sem került fel a szavazólapra; Normális Élet Pártja – NÉP sikerrel állított jelöltet a 15. számú (XVII. kerületi székhelyű) OEVK-ban, viszont nem sikerült a jelöltállítás a további 15 választókerületben; Otthon Védelme Ingatlan Párt – OVIP 11 választókerületben indított jelöltet sikertelenül; Szabad Ország Mozgalom – SZOM 1 jelöltet indított sikertelenül.

10 Csárdi Antal a 02. számú (VIII. kerületi székhelyű) OEVK-ban, Hadházy Ákos a 06. számú (XIV. kerületi székhelyű) OEVK-ban, Vértes Csongor a 07. számú (X. kerületi székhelyű) OEVK-ban, Daróczi Zoltán és Szanyi Tibor a 14. számú (XVI. kerületi székhelyű) OEVK-ban, Dr. Hiller István és Bereczki Miklós a 16. számú (XXIII. kerületi székhelyű) OEVK-ban.

11 Tordai Bence a 04. számú (II. kerületi székhelyű) OEVK-ban, Kunhalmi Ágnes a 08. számú XIX. kerületi székhelyű) OEVK-ban, Kertész Éva a 09. számú (XXI. kerületi székhelyű) OEVK-ban, Szabó Tímea a 11. számú (III. kerületi székhelyű) OEVK-ban, Vajda Zoltán a 14. számú (XVI. kerületi székhelyű) OEVK-ban.

12 Hat további vármegyében szintén az országos átlag feletti részvételt rögzítettek: Vas 83,49%, Győr-Moson-Sopron 83,45%, Pest 82,55%, Veszprém 81,52%, Fejér 81,11%, Zala 80,77%.

13 A DK országosan 1,10%-ot, Budapesten 1,69%-ot kapott, míg a MKKP országosan 0,82%-os a fővárosban 1,42%-os támogatást szerzett.

14 Valamennyi egyéni választókerületben a TISZA jelöltje a párt országos listájára leadott 53,18%-os aránynál jobb eredménnyel győzött. 14 választókerületben 60% feletti szavazatot szereztek, ebből 8 helyen még a fővárosi 63,76%-os listás szavazatarányt is meghaladták, beleértve a párt elnökének választókerületét is. Ennél relatíve kisebb, de az országos listás szavazatarányt meghaladó eredményt értek el a 06. számú (XIV. kerületi székhelyű) OEVK-ban, ahol Velkey György László 53,52%-kal győzött a Fidesz–KDNP jelöltjével, Radics Bélával szemben (24,65%) mintegy kétszeres többséggel, de ebben a körzetben indult Hadházy Ákos független országgyűlési képviselő is, aki megkapta a szavazatok 16,12%-át. Ugyancsak viszonylag kisebb szavazataránnyal nyert a 16. számú (XXIII. kerületi székhelyű) OEVK-ban Tarr Zoltán 59,52%-kal, szintén mintegy kétszeres előnnyel a Fidesz–KDNP jelöltjével, Földesi Gyulával szemben (29,44%), emellett Hiller István független képviselő 3,12%, valamint Szabó-Kellner Katalin az LMP-ZÖLDEK jelöltje is (0,24%) ebben választókerületben szerepelt ellenzéki színekben.

15 Az utórengés egy fő rengést (földrengést) követő, kisebb magnitúdójú földmozgás, amely ugyanabban a földrajzi régióban pattan ki. Az utórengést a fő rengés (földrengés) miatt megváltozott feszültségi viszonyok okozzák, amely(ek) időtartama néhány órától akár hónapokig vagy évekig is eltarthat.

16 Erről szólt többek között Kassai Zsigmond cikke a 24.hu 2026. május 4-i számában, valamint Bábel Vilmos riportja a !!444!!! 2026. május 15-i fórumán.

17 Ezzel kapcsolatban Dr. Bihari Zoltán a TISZA országgyűlési képviselője úgy nyilatkozott Prokop Viktor, vele a Média Online fórumon 2026. május 21-én készített interjúban, hogy a miniszterelnöki cikluskorlátozással összhangban indokolt lenne a polgármesterek helyi „beágyazóadottsága" okán ennek a szabályozásnak a bevezetése a polgármesterek esetében is.

18 Olaszországban az egyik legrégebbi és legszigorúbb helyi cikluskorlát-rendszer működik, amelyet a település lakosságszáma alapján differenciálnak: nagyobb városokban a polgármesterek maximum két egymást követő ciklusig (2×5 évig) maradhatnak hivatalban, kisebb településeken a törvények enyhébbek, a 3000 fő alatti (majd később az 5000 fő alatti) lakosságú kisvárosokban a polgármesterek maximum három egymást követő ciklusban vezethetik a települést. Lengyelországban egy 2018-ban elfogadott reform értelmében a polgármesterek (és a faluvezetők) legfeljebb két egymást követő ciklusra (2×5 évre) választhatók meg. A törvény hatálya a 2018-as önkormányzati választásokkal indult el, így az első olyan polgármesterek, akiket ez a korlátozás közvetlenül érint, a 2020-as évek közepén érik el a hivatali idejük végét. Portugáliában szintén törvényi korlát védi a helyi politikai rotációt. A polgármesterek legfeljebb három egymást követő ciklusban tölthetik be a tisztséget egy adott önkormányzatnál. A harmadik ciklusuk lejárta után nem indulhatnak újra ugyanott, de egy másik településen – elméletileg – ismét megmérettethetik magukat.

IRODALOMJEGYZÉK

- Ancsel Éva: *Százynyolcvankét új bekezdés az emberről*, Budapest, 1989.
- Andorka Rudolf: *A társadalmi integráció gyenge kötései – rendszer-átalakulás Magyarországon*, Századvég, 1996/1.
- Ash, Timothy Garthon: *Conclusions*, in: Sorin, Antohi (ed.): Between Past and Future The Revolutions of 1989, and their Aftermath, CEUU University Press, 2000.
- Atkári János – Szegvári Péter: *Fordulat és rendszerváltás az önkormányzatoknál*, Népszava – Szép Szó, 2026. Április 19.
- Ágh Attila: *Regionalizáció és csatlakozás*, Önkormányzat, 2002/július–augusztus.
- Ágh Attila: *A tökéletes autokrácia tündöklése és bukása*, PROGRESS Tanulmánykötetek, Budapest, 2023.
- Bartuszek Lilla: *Visszakapják-e az önkormányzatok a szabadságukat kormányváltás esetén?,* Jelen, 2026.01.07.
- Berend T., Iván: *What is Central and Eastern Europe?,* European Journal of Social Theory, 2005/4, 401–416. https://doi.org/10.1177/1368431005056420
- Berend T. Iván: *Kormány- és rendszerváltások*, Blogbejegyzés, 2026. május 16.
- Bibó István: *Az államhatalmak elválasztása egykor és most*, in: Vida István (szerk.): Válogatott tanulmányok, 1945–1949, Budapest, 1986.
- Bobbio, Norberto: *The Future of Democracy. Minneapolis*, University of Minnesota Press, 1984.
- Bunce, Valerie J. – Wolchik, Sharon L.: *Favorable Conditions and Electoral Revolution*, Journal of Democracy, 2006/4, 5–18.
- Bunce, Valerie J. – Wolchik, Sharon L.: *Defeating Authoritarian Leaders in Portcommunist countries,* Cambridge University Press, 2012. https://doi.org/10.1017/CBO9780511977404
- Constant, Benjamin: *Az alkotmányos politika tana,* Pest, 1862.
- Council of Europe: *European Charter of Local Self-Government,* Strasbourg, 1985.
- Dahl, Robert: *Polyarchy: Participation and Opposition*, New Haven, 1971.
- Dobos Gábor – Pálné Kovács Ilona: *Önkormányzati autonómia, közjogi keretek és hatalmi pozíciók,* in: Bódi Ferenc – Pálné Kovács Ilona (szerk.): Önkormányzati választások, az önkormányzatiság három évtizede Magyarországon, Budapest, ELTE Társadalomtudományi Kutatóközpont, 2025, 11–34.
- Elster, Jon: *Deliberative democracy*, Cambridge University Press, 1998.
- Fóti Tamás: (2024) *Pluralizmus – hatalom-megosztás – önkormányzat: a demokrácia pillérei*, in: Tóth Ákos (szerk.): Vár állott, most... Merre tovább, önkormányzatok?, Jelen bookazine – 3, Budapest, 102–107.
- Fumihiko, Saito: *Decentralization and Local Governance: Introduction and Overview,* in: Fumihiko, Saito (ed.): Foundations for Local Governance, Heidelberg, Physica-Verlag, 1–24, 2008.
- Gadó Gábor – Kerekes Zsuzsa – Magyar Bálint (szerk.): *A joguralomtól az uralom jogáig / A jogállam felszámolása Magyarországon 2010–2024*, Budapest, 2024.
- Gandhi, Jennifer – Przeworski, Adam: *Authoritan Institutions and the Survival of Autocrats*, Comparative Political Studies, 2007/11, 1279–1301. https://doi.org/10.1177/0010414007305817
- Horváth M. Tamás: *Pártok a helyi önkormányzatokban*, Budapest, 1996.
- Humphreys, Stephen: *Theatre of the Rule of Law*, Cambridge University Press, 2011. https://doi.org/10.1017/CBO9780511732393
- IULA: *Worldwide Declaration of Local Self-Government (Önkormányzati Világdeklaráció),* Elfogadta a IULA – International Union of Local Authorities 1985-ben, Rio de Janeiro-ban.
- Iker Károly: *Javaslat átfogó önkormányzati reformra*, Népszava, 2025. október 19.
- Janda, Kenneth – Berry, Jeffry M. – Goldman, Jerry: *The Challenge of Democracy, Government in America*, Boston – Toronto, 1992.
- Kis János: *Reform és forradalom között*, Világosság, 1993/11.

- Kornai János: *Mit jelent a „rendszerváltás?, Kísérlet a fogalom tisztázására*, Közgazdasági Szemle, 2007/7.
- Kozák Márton: *A rendszerváltás magyar módja: Lehetséges-e demokratikus átmenet túlzottan aránytalan választási rendszerrel?*, in: Szentpéteri Nagy Richárd (szerk.): A választás fensége, 2021.
- Kovalcsik Tamás: *A Fidesznek kedvez, a Tiszának nem a keverés a választókerületeknél – térképen a változások*, Telex – Választási földrajz, 2024. november 19.
- Laki László: *A történelemnek nincs fantáziája*, in: Békés Zoltán (szerk.): A „színlelt" szocializmusból a „színlelt" kapitalizmusba, Belvedere Meridionale, 2021, 281–399.
- Lijphart, Arend: *Democracies, Forms of Majoritan and Consensual Government in 21 Countries*, Yale University Press, 1984.
- Manchester City Council: *Partnership Governance Framework and Guidance*, 2013/3.
- Mellors, Colin – Pijnenburg, Pert: *Political Parties and Coalitions in European Local Government,* Routledge, 1989.
- Mécs János: *Gerrymandering és önkormányzati választások – A választókerületek kialakításának alkotmányjogi kérdései a magyar helyhatósági választásokon*, MTA Law Working Papers 2025/2, Társadalomtudományi Kutatóközpont – MTA Kiválósági Kutatóhely. ISSN 2064-4515
- Mihancsik Zsófia (szerk.): *Kádártól Orbánig*, Kossuth – Noran Libro Kiadó, 2021.
- NEP – Nemzeti Együttműködés Programja: *Az Országgyűlés 1/2010. (VI. 16.) OGY Politikai nyilatkozata a Nemzeti Együttműködésről*, A Politikai Nyilatkozatot az Országgyűlés a június 14-én megtartott ülésnapján fogadta el, 2010.
- Pálné Kovács Ilona: *Regionális politika és közigazgatás*, Budapest – Pécs, 2001.
- Pálné Kovács Ilona – Finta István – Hoffman István – Péteri Gábor: *A helyi önkormányzati rendszer megújulásának irányai*, Comitatus, 2022/242.
- Péteri Gábor: *Helyi pénzügyek szabályozása, Három évtized útkeresése*, in: Bódi Ferenc – Pálné Kovács Ilona (szerk.): Önkormányzati választások, az önkormányzatiság három évtizede Magyarországon, Budapest, ELTE Társadalomtudományi Kutatóközpont, 2025, 67–94.
- Piattoni, Simona: *Multi-Level Governance in the EU, Does it work?,* 'Globalization and Politics: A Conference in Honour of Suzanne Berger', MIT, May 8 and 9, 2009.
- Popper, Karl: *The Open Society and its Enemies*, London, 1962.
- Przeworski, Adam: *Democracy and the Market, Political and Economic Reforms in Eastern Europe and Latin America*, Cambridge, 1991.
- Przeworski, Adam: *A minimalist conception of democracy*, in: Shapiro, Ian – Hacker-Gordon, Casiano (eds.): Democracy's Value, 1999.
- Przeworski, Adam: *Crises of Democracy*, Cambridge University Press, 2019.
- Rojas, Eduardo – Cuadrado-Roura, Juan R. – Güell, José Miguel Fernandez (eds.): *Governing the Metropolis – Principles and Cases, Inter-American Development Bank*, 2011. http://dx.doi.org/10.18235/0012552
- Slack, Enid: *Managing the Coordination of Service Delivery in Metropolitan Cities – The Role of Metropolitan Governance*, Policy Research Working Paper, 2007. https://doi.org/10.1596/1813-9450-4317
- Sík Domonkos: *Hogyan építhető újjá a társadalom önértelmezési képessége?,* Qubit, 2026. május 13.
- Silva, Carlos Nunes (ed.): *Contemporary Trends in Local Governance. Reform, Cooperation and Citizen Participation,* Lisbon, 2020. https://doi.org/10.1007/978-3-030-52516-3
- Szabó, Andrea – Bozóki, András – Szűcs-Zágoni, Zoltán Gábor: *Electoral Revolution: The Collapse of Hungary's Electoral Autocracy*, Democracy Seminar, May 4, 2026.
- Szabó Tamás – Szegvári Péter – Zongor Gábor: *A magyar önkormányzatiság útja a helyi hatalomtól a szakadék széléig,* PROGRESS könyvek, Szerk. Ágh Attila, Budapest, 2025.
- Szegvári Péter: *Helyi politika – helyi érdekek*, in: Kéri László (szerk.): Societas Politica, Fejezetek a politikai szociológia köréből, Miskolc, 2001, 121–140.

Szegvári Péter: *Miért ne maradjon üres a felsőházi terem*, Új Magyar Közigazgatás, 2020/4, 76–80.
Szegvári Péter: *Aktuális-e még a főváros és az agglomeráció önkormányzati és közigazgatási rendszerének reformja?*, in: Agg Zoltán – Zongor Gábor (szerk.): COMITATUS 30 ÉV/KÖNYV, Comitatus Könyvek, Veszprém, 2021, 182–191.
Szegvári Péter: *Az önkormányzati autonómia végveszélyben*, in: Ágh Attila (szerk.): Magyar zsákutca az Európai Unióban, Budapest, 2024(a), 252–298.
Szegvári Péter: *Budapest metropolisztérség területi versenyképességét és fenntartható fejlesztését támogató városkormányzási megoldási javaslatok*, in: Szirmai Viktória (szerk.): Budapest metropolisz, Egy közép-európai nagyvárostérség, Budapest, 2024(b), 334–343.
Szegvári Péter: *Budapest főváros a választások után,* Comitatus, 2025(a)/252, 61–78. https://doi.org/10.59809/Comitatus.2025.35-252.61
Szegvári Péter: *Merre tovább, önkormányzatok?*, in: Ágh Attila (szerk.): Az Orbán-rezsim kudarca az uniós elnökségben, PROGRESS tanulmánykötetek, Budapest, 2025(b), 282–327.
Szegvári Péter: *Önkormányzati politika és választások Budapesten 1990–2024 között*, in: Bódi Ferenc – Pálné Kovács Ilona (szerk.): Önkormányzati választások, az önkormányzatiság három évtizede Magyarországon, Budapest, 2025(c), 148–179.
Szegvári Péter: *Önkormányzati tájkép csata után – Homokozó és gumicsont*, in: Ágh Attila (szerk.): Visszatérés Európába – Kormányváltással a rendszerváltásért, PROGRESS Tanulmánykötetek, Budapest, 2026, 221–245.
Tamanaha, Brian Z.: *On the Rule of Law,* Cambridge University Press, 2004. https://doi.org/10.1017/CBO9780511812378
TISZA Párt: *A működő és emberséges Magyarország alapjai,* 2026.
Tosics Iván: *Mi lesz az önkormányzati reformmal?,* Népszava, 2026. április 16.
Tóth Ákos: T*artok tőle, hogy nagy lesz a baj*, in: Tóth Ákos (szerk.): *Vár állott, most... Merre tovább, önkormányzatok?,* Jelen bookazine – 3, Budapest, 2024, 136–145.
Verebélyi Imre: *Kis- vagy nagy-méretű önkormányzatok*, Magyar Közigazgatás, 1993/4.
Vető Balázs: *Tartóoszlopok, választás után*, in: Tóth Ákos (szerk.): Vár állott, most... Merre tovább, önkormányzatok?, Jelen bookazine – 3, Budapest, 2024, 42–45.
XIV. Leó pápa: *Az emberi hangok és arcok megőrzése – Leó pápa üzenete a társadalmi kommunikáció 60. világnapjára,* Magyar Kurír – Katolikus Hírportál, 2026. május 9.
Zongor Gábor: *A magyar önkormányzatiság végveszélyben*, in: Tóth Ákos (szerk.): Vár állott, most... Merre tovább, önkormányzatok?, Jelen bookazine – 3, Budapest, 2024, 58–61.

DOI: 10.59809/Comitatus.2026.36-258.71

AGG ZOLTÁN – KIRÁLY LUCA ERZSÉBET

Választások a megyei jogú városokban – néhány szempont és megjegyzés

Elections in Cities with County Rights – Some Aspects and Notes

•

SZERZŐK:

Agg Zoltán, nyugalmazott egyetemi docens, Pannon Egyetem, comitatus91@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9004-6234

Király Luca Erzsébet, egyetemi hallgató, Pannon Egyetem, kiralyluca75@gmail.com

JEL kód: K16, H70, H79, Z18

Kulcsszavak: megyei jogú városok • választások • Győr

Absztrakt: Tanulmányunkban a megyei jogú városokban a 2026. évi parlamenti választások eredményeit az előzményeivel összefüggésben vizsgáljuk. Hogyan függött össze az önkormányzati és a parlamenti választások eredménye? Külön esettanulmányban vizsgáljuk a győri választókerületeket. Végezetül néhány új szempontot és javaslatot is felvetünk. Szükség van-e előrehozott regionális választásra, igen vagy nem?

AUTHORS:

Zoltán Agg, Retired Associate Professor, University of Pannonia, comitatus91@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9004-6234

Luca Erzsébet Király, Student, University of Pannonia, kiralyluca75@gmail.com

JEL code: K16, H70, H79, Z18

Keywords: *cities with county rights • elections • Győr*

Abstract: *In this study, we examine the results of the 2026 parliamentary elections in the cities with county right in the context of their precedents. How did the results of the municipal and parliamentary elections interrelate? The electoral districts of Győr are analyzed in a separate case study. Finally we have some new aspects and proposals. New (pre-time) regional elections are needed, yes or not?*

KÉRDÉSFELTEVÉS

A parlamenti választások eredményeinek elemzésekor érdemes visszatekintenünk a politikai fordulópontokra. Hol dőltek el a választások? A fővárosban vagy vidéken, a városokban vagy a falvakban? A kutatók a vidéki városok kategóriáján belül meg szokták különböztetni a megyei jogú városokat a többi várostól. Ezek a városok ma már a népesség több mint 20%-át tömörítik, miközben Budapest lakossága az ország egyötödéről a 17,5%-ára apadt a 2022-es népszámlálási adatok szerint.

Miért is érdekesek tehát a megyei jogú városok? Itt lehetne egy kitérő arról, hogy menynyire jó ez a kategória társadalomföldrajzi vagy politikai szociológiai szempontból, ezt azonban e tanulmány társszerzőinek egyike, Agg Zoltán már megtette, a megyei jogú városok 2024. évi választásáról szóló cikkében (Agg 2025). Legyen most annyi elég, hogy nem egy kategóriába tartozik Esztergom és Debrecen, Baja és Miskolc.

Az eredeti megyei jogú városi feltételeknek, ami a legalább 50 ezres lakosságszámot követelte meg, ma már Dunaújváros, Hódmezővásárhely, Nagykanizsa mellett talán már Eger sem felelne meg. (Nem is beszélve Salgótarjánról és Szekszárdról, mely két város 1994-ben mint megyeszékhely nyerte el ezt a címet.) Egyedül Sopron városának lakossága lett több mint 70 ezer fő, csakúgy mint a sokáig (1979-ig) a legnagyobb magyar falu státusszal rendelkező, a 2006-ban újonnan megyei jogúvá vált Érdé. Ha a 2022-ben megyei jogúvá nyilvánított Baja és Esztergom mintájára a korábbi megyeszékhelyek általánosan igényelhetnék ezt a címet, akkor nem tudom, hogy milyen érvvel lehetne elutasítani pl. Balassagyarmat (a legbátrabb magyar város), Gyula, Szentes vagy legfőképpen az említett két újonnan ilyen címet kapott városon túl Szekszárdnál is népesebb Mosonmagyaróvár kérelmét. (Mivel azonban, amióta megszüntették a lakossági illetékbevételekből a megyei szintű önkormányzatoknak járó részesedés rendszerét, a megyei jogú cím nem jár többlet pénzzel, ezért ennek ma már nincs sok haszna az adott város számára.)

Választási földrajzi szempontból a különböző egyéni kerületeket vizsgálva nem mindegy, hogy milyen arányt képvisel a székhelyváros és a velük egy körzetben lévő kisebb település szavazópolgárainak száma. Leszavazhatja-e a falu a várost, avagy éppen a vonzáskörzetben élő választópolgárok is megérzik és követik a centrumtelepülés politikai hangulatát?

VISSZATEKINTÉS

2025-ben még úgy gondoltuk – akkor még egy szorosabb választási eredményt feltételezve –, hogy míg Budapesten az ellenzék, addig a falvakban a Fidesz az erősebb támogatottságú, ezért a választás a vidéki városokban dől el. Ezen belül is a legnagyobb figyelem a megyei jogú városokra irányult. Így volt ez már az ezredforduló előtt is. Az 1998-as Fidesz–MDF szövetségnek, – a független kisgazdapártiakkal trükkösen együttműködve – a választás második fordulójában kivívott győzelmét követően, az ellenzékbe szorult MSZP és SZDSZ számára a megmaradt bázist a megyei jogú városok jelentették. Az 1998-as őszi önkormányzati választások során sikerült megőrizni, sőt egy kicsit bővíteni a polgármesteri pozícióikat, ami bázisul szolgálhatott a következő parlamenti választásokhoz is (vö. Agg, 2005:92–99).

2002-ben az ellenzéki győzelemhez szükség is volt a megyei jogú városokban élők szavazataira. Bár akkoriban még 176 egyéni választókerület volt, ezért a mai választási rendszerrel nehezen összehasonlíthatóak az eredmények, de azért érdemes felsorolni, hogy hol tudott nyerni az akkori baloldali ellenzéki jelölt. Így egy-egy kerületben Győrött, Veszprémben, Nagykanizsán, Kaposváron, Pécsett (ott viszont mindhárom kerületben), Szegeden, Szolnokon, Salgótarjánban, Érden, Tatabányán, Esztergomban, Egerben, Békéscsabán, Miskolcon (itt is három kerületben) és Nyíregyházán (mindkét kerületben). A Fidesz (akkor még az MDF-fel szövetségben) stabilan tartotta pozícióit Sopronban, Szombathelyen, Zalaegerszegen, Kecskeméten, Debrecenben (mindhárom kerületben) és Szekszárdon, de elnyerte a másik kerület mandátumát Győrben, Veszprémben, Székesfehérváron és Szegeden is.

Hasonló volt a helyzet a 2006-os önkormányzati választásoknál is, de ezúttal a Fidesz és szövetségesei által elhódított nagyvárosok lettek fontos bázisai a 2010-es kétharmados győzelemnek. Ekkor, az öszödi beszédnek köszönhetően, az önkormányzati választásokat csúnyán elveszítette az MSZP–SZDSZ koalíció. Csupán Dunaújváros, Miskolc, Nyíregyháza, Pécs, Szeged és Székesfehérvár polgármesteri pozícióit sikerült megtartani (és Szombathelyt meglepetésre elnyerni), majd a 2010-es önkormányzati választásokra közülük is csupán Szeged maradt. 2014-ben is csupán a salgótarjáni polgármesteri széket sikerült a baloldalnak visszahódítania. Ezzel párhuzamosan a parlamenti választásokon is csak két-három mandátumot sikerült elnyernie az ellenzéknek a megyei jogú városokban, miközben Budapesten egyre nagyobb teret nyert. Nem véletlenül az egyik szegedi kerületnek volt 2014 és 2026 között végig ellenzéki képviselője, míg 2014-ben Miskolcon, 2018-ban Pécsett és Dunaújvárosban. Ez azonban csak „rendszerhiba" volt, csakúgy mint a 2015-ös veszprémi választásokon a független ellenzéki jelölt által elért ellenzéki győzelem. (Bár ez utóbbi azzal járt, hogy a Fidesz–KDNP pártszövetség elveszítette a kétharmados többségét a parlamentben.)

A 2019-es önkormányzati választásokon viszont előretört az egységes ellenzék a nagyvárosokban, miután a 2018-as hódmezővásárhelyi jobboldali ellenzéki polgármester diadala csalfa reményeket hozott az országos együttműködésre képtelen ellenzéknek. A megyei jogú városi polgármesteri székek közül elbukta Dunaújvárost, Egert, Érdet, Miskolcot, Pécset, Szombathelyt és Tatabányát is, így Hódmezővásárhellyel, Salgótarjánnal és Szegeddel együtt az ellenzéknek immár 10 nagyvárosban lett erős pozíciója, ez azonban nem volt elég a 2022-es áttöréshez.

A Fidesz 2024-ben is lényegében megőrizte pozícióit a megyei jogú városokban (vö. Agg, 2025:49–59). Az újonnan alakult Tisza Párt az önkormányzati választásokon egyedül a fővárosban indult, akkori támogatottságát az európai parlamenti választásokon elért eredményei alapján lehet megítélni. Három nagyvárosban: Szegeden, Szolnokon és Nyíregyházán viszont már ekkor is több szavazatot kapott mint a Fidesz.

KÖZVÉLEMÉNY-KUTATÁSOK CSALFA TÜKRE

Egy év múlva viszont nemcsak Budapesten, hanem a megyei jogú városokban is vezetett már a TISZA, még a kormányközeli Nézőpont szerint is, bár azt is hozzáteszik, hogy a Fidesz előnye azonban országosan még mindig öt százalék (Népszava, 2025). A megyei jogú városok politikai megoszlása hasonló Budapesthez: mindkét településtípusban 43 százalék volt a TISZA Párt szavazataránya, miközben a Fidesz a fővárosban 34 százalékos, a megyei jogú városokban pedig 35 százalékos támogatottságot élvezett.

A Nézőpont Intézet a közvélemény-kutatások eredményeit a megrendelő Fidesz elvárásaihoz igazította, sajátos módszertannal. A választások előtti legutolsó jelentése szerint az alábbi megyei jogú városokban nyert volna a TISZA jelöltje: Győr, Veszprém, Pécs (ezúttal mindkét választókerület), Miskolc (itt is két kerület), Nyíregyháza, Szeged (mindkét kerület), Kecskemét, Szolnok, Debrecen (mindhárom kerület), Érd, Dunaújváros. A Fidesz–KDNP biztos bázisának tekintették: Szombathely, Zalaegerszeg, Kaposvár, Nagykanizsa, Székesfehérvár, Békéscsaba, Baja, Esztergom és Salgótarján városát. Azt, hogy valami nem stimmel, abból lehetett látni, amikor Magyar Péter példáját követve a regnáló miniszterelnök is elkezdte nyilvános, szabadtéri helyszínekre szervezett országjáró kampányát. Ezzel azonban egyetlen helyen sem sikerült megakadályoznia a TISZA győzelmét.

IDÉN MINDEN MEGYEI JOGÚ VÁROSI KERÜLETBEN A TISZA GYŐZÖTT

A legnagyobb sikert a TISZA jelöltje a hagyományosan az ellenzék által elnyert szegedi 1-es választókerületben érte el 67,9 %-kal, de 60% fölötti eredményt ért el a tiszás jelölt Érden, Pécsett (mindkét kerületben), Dunaújvárosban, Miskolcon (mindkét kerületben), valamint Győrben és Nyíregyházán. Utóbbi helyen Gajdos László, a leendő élő környezetért felelős miniszter 64,8%-os eredményt ért el, jobbat mint Magyar Péter, aki szintén nagy arányú 63,7%-os győzelmet aratott Budapesten a saját választókerületében.[1] A legismertebb tiszás személyiségek közül Nagy Ervin Dunaújváros, Rost Andrea Szolnok, Radnai Márk pedig Esztergom képviselője lett.

A választási eredmények csak néhány esetben hozhatók összefüggésbe a megyei jogú városok önkormányzati ügyeivel. Ezen kevés kivétel közé tartozik Győr, ezért az itteni választókerületekkel külön is foglalkozunk.

A GYŐRI KÉT KERÜLET PÉLDÁJA (ESETTANULMÁNY)

A Győr-Moson-Sopron vármegye 1-es számú szavazókörzetét, melynek Győr a központja, az elmúlt időszakban a kormánypárt vitte el rendszeresen, így 2014 és 2022 között is a Fidesz–KDNP jelöltje nyert a körzetben. A 2026-os országgyűlési választás során azonban a TISZA párt jelöltje nyert ebben a körzetben nagy többséggel.

Győr egy gazdaságilag fejlett, ipari központ, amely jelentős középosztállyal rendelkezik. A városban jelenlévő társadalmi struktúra kedvezően hatott a kormánypárt gazdasági növekedést és stabilitást hangsúlyozó politikája számára. 2020 után azonban országos szinten erősödött a politikai polarizáció és a helyi választók részéről is megnőtt az igény a politikai megújulásra. Fontos kiemelni, hogy Győrben új ellenzéki erők is megjelentek, erre a TISZA Párton kívül példa még a város új polgármesterének, Pintér Bencének a megválasztása is.

A körzetért itt is a Fidesz–KDNP és a TISZA jelöltje között folyt érdemi küzdelem, habár megjelentek kisebb ellenzéki pártok és független jelöltek is. A TISZA jelöltje a győri születésű Diószegi Judit volt, aki rendészeti és bűnmegelőzési múlttal rendelkezik. A párt jelöltállítási folyamata előválasztás jellegű volt, a végső indulót több jelölt közti versennyel választották ki.

A Fidesz jelöltje Szeles Szabolcs, Győr alpolgármestere volt, aki kampánya során a korábbi teljesítményeket hangsúlyozta, a gazdasági stabilitást, valamint a helyi fejlesztéseket.[2]

Kiemelte az ipari beruházások támogatását, illetve a közlekedési fejlesztéseket is. Kampányát több országos és helyi politikai szereplő is támogatta.

A Demokratikus Koalíció jelöltje a körzetben Komáromszky Attila volt, aki a kampánya alatt elsősorban a demokratikus intézmények megerősítését, illetve a helyi közösségek érdekeinek képviseletét hangsúlyozta. Ezen felül külön kiemelte még az oktatás és az egészségügy fejlesztését is. Komáromszky a programját részletesen ismertette egy interjú keretein belül, az Oxygen Media választási interjúsorozatában.

Koródi István a Mi Hazánk jelöltjeként indult, programja pedig a párt országos témáira épült, tehát a nemzeti szuverenitás erősítésére, a közbiztonság javítására, valamint a bevándorlás szigorúbb szabályozására.

A TISZA kampánya elsősorban a változás narratíváját közvetítette, korrupcióellenességre és a társadalmi igazságosságra épített. Diószegi Judit nagy hangsúlyt fektetett a személyes találkozásokra, a közösségi médián belüli jelenlétre és egy civil jelleget is hangsúlyozott. Kampánya során hangsúlyos volt a rendszerkritika és az elitellenesség. Az általa rendezett lakossági fórumok interaktívabbak voltak, és így egy sokkal inkább közösségi jellegű eseményt tudott megjeleníteni. A médiában személyes hangvétellel és közvetlen kommunikációval szólította meg a választókat. Egy 2026. márciusi interjúban[3] Diószegi Judit azt hangsúlyozta, hogy egy emberekért dolgozó kormányra van szükség, ezen kívül kiemelte a demokratikus jogok tudatos használatát. Diószegi a kampánya alatt hangsúlyozta a bűnmegelőzéshez kapcsolódó múltját, illetve – az ország többi körzeteihez hasonlóan – alkalmazta ezzel a szakértelem fontosságát a politikusi lét megjelenítése helyett. Ez azonban nála kritikaként is megjelent, ugyanis sokak szerint probléma Diószegi Juditnál a politikai tapasztalat hiánya.

Ezzel szemben a fideszes Szeles Szabolcs a stabilitást emelte ki, és sokszor hangoztatta a pozitív gazdasági eredményeket, valamint helyi fejlesztéseket. Kampánya része volt a mun-

kahelyteremtés és az országos szinten használt „folytatjuk" üzenet használata. Kommunikációja része volt a TISZA jelöltjével szembeni kritika, ami a tapasztalat hiánya volt, ami szerinte egy kockázatos politikai kísérlet. Szeles Szabolcs még a választás napján kiadott nyilatkozatában is a stabilitást, a kiszámíthatóságot és a tapasztalatot hangsúlyozta. Kampánya során megkapta Orbán Viktor támogatását, ezen kívül gyakran hangoztatta, hogy a kormány munkájának a folytatása igazából helyi érdek. A jelölt szintén jelen volt a médiában, videóüzenetben is kommunikált a választás fontosságáról, azonban ez inkább volt hivatalos hangvételű, ellentétben állva Diószegi közvetlen és személyes jellegű kommunikációjával. Szeles Szabolcs kampánya tehát összességében felülről szervezett volt, stabilitásközpontú és intézményes jellegű, ami a meglévő politikai rendszer fenntartását szorgalmazta. Diószegi Judit, a TISZA jelöltje végül 60,22%-os eredménnyel győzte le a Fidesz-KDNP jelöltjét, aki csak 32,73%-ot ért el.

Győr-Moson-Sopron 2-es számú választókerülete szintén Győr központú körzet, amelyet szintén a kormánypárt dominált több cikluson keresztül. Ebben a körzetben is a TISZA és a Fidesz között zajlott az érdemi verseny, azonban jelen volt még a Mi Hazánk jelöltje, Pócs Miklós, a DK jelöltje, Orbán Adrienn és Pápai Petra, a Jobbik jelöltje, illetve Bodács Károly, az MKKP jelöltje.

Orbán Adrienn, a Demokratikus Koalíció jelöltje szintén beszélt részletesen a programjáról az Oxygen Média választásokról szóló interjúsorozatának keretein belül.

Pócs Miklós, a Mi Hazánk Mozgalom jelöltje kiemelt szerepet tulajdonított a helyi vállalkozások támogatásának, illetve a nemzeti érdekek kiemelésének.

A Jobbik jelöltjével, Pápai Petrával nem készült országos sajtóinterjú, azonban elsősorban megélhetési problémákkal foglalkozott, illetve a közszolgáltatások javításával.

Az MKKP jelöltje, Bodács Károly a város mindennapi problémáira helyezte a hangsúlyt, például az utak állapotára és a közterületek karbantartására. Nem rendelkezett nagy médiamegjelenésekkel, inkább közösségi és helyi akciókra épített.

A TISZA jelöltje ebben a körzetben Néher András volt, aki erős online kampányt folytatott. Néher András a TISZA Párthoz való csatlakozása előtt dolgozott Győrben az Audi Hungáriánál, de a 2019-es Audi-sztrájkban nem vett részt, ezt a kampány időszaka alatt többször is felhozta a helyi fideszes sajtó. 2023-tól már az osztrák Frequentis AG vállalatnál dolgozott, ez a vállalat irányítási és kommunikációs szervereket fejleszt a légiforgalom, a vasút, illetve a védelmi szektor számára.

A többi jelölthöz képest nagyobb számban volt jelen Facebookon, Instagramon és TikTokon is. A kampány során rövid videókat alkalmazott, amelyben személyes volt a hangvétele. Megjelentek a rendszerkritikus üzenetek, gyakran beszélt elszámoltatásról és a változás fontosságáról. Néher András aktívan reagált a beérkező kommentekre. Ahogy a többi tiszás jelöltnél, nála is jelen volt a korrupciós ügyek feltárásának ígérete, a beszédeiben hangsúlyozta a „lopott közpénzek visszaszerzését". Mivel Néher András nem volt a politikai elit tagja, ezért a kampánya során az „új szereplő" identitásra épített. Bemutatkozó fórumokat tartott, ahol elmesélte a történetét, saját motivációit és azt, hogy miért indult el a választáson.

A Fidesz jelöltje Fekete Dávid volt, aki a stabilitás és kormányzati folytonosság hangsúlyozására épített. Ő korábban (2012–2020 között) Győr fideszes alpolgármestere volt, ezen kívül a Fidelitas országos vezető politikusa. Egyetemi oktatóként is tevékenykedik a Széchenyi István Egyetemen, annak Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskolájában doktorál

2017-ben, ma habilitált egyetemi docens, kutatási területe a nagyvárosok gazdaságfejlesztése. 2024-ben a Fidesz–KDNP önkormányzati frakcióvezetője lett Győrben, 2025-ben pedig Győr és térsége élhetőségéért és fejlesztéséért felelős miniszteri biztossá nevezte ki Navracsics Tibor területfejlesztési miniszter. Konkrét kampányüzenetei között a biztonság, a kiszámítható jövő szerepelt, valamint a fideszesek által gyakran használt „folytatjuk" kifejezés. A helyi kampánya erős tudott lenni a médiában, ugyanis a helyi fideszes Győr+ segítette őt a pozitív cikkeivel. A kommunikációja azonban egy felülről szervezett kommunikáció volt, kevésbé személyes, mint Néher Andrásé. Videóüzeneteket posztolt és hivatalos nyilatkozatokat, a megszólalásai pedig kevésbé voltak spontánok, inkább kontrolláltak. Ezzel a kampánya stabil volt, de kevésbé interaktív. Győr Orbán Viktor országjárásának egyik fontos állomása volt, ő erősíteni próbálta a helyi jelöltet, az esemény azonban ellenzéki ellenállásba ütközött. Az ellenállások gyengítették a kampány kontrollját. Fekete Dávid a TISZA jelöltjével szemben defenzív volt, hangsúlyozta Néher András tapasztalatlanságát.

A körzetet végül Néher András nyerte el 54,85%-kal, míg Fekete Dávid csak 36,97%-ot ért el. A választások után Fekete Dávid kommunikációja látványosan visszaesett, a korábbi erős kampányüzenetei eltűntek, a kampány során nem tudta fenntartani a mobilizációt, kommunikációs struktúrája kifáradt.

A kampány idején egy gazdasági visszaélésre is fény derült.

Győrben ugyanis az önkormányzat működtetett egy úgynevezett lakáskasszát, amely önkormányzati forrásokat tartalmazott. Ez lakáscélokra (pl. bérlakás-programok, támogatások) szolgált, kezelését pedig a Győr-Szol Zrt. végezte. 2025 végén–2026 elején robbant ki az ügy, amikor a városi gazdasági beszámolók alapján jelentős hiány mutatkozott a lakáskasszában. A konkrét szám legalább 1,7 milliárd forint hiányt mutatott.[4] A politikai kommunikációban (különösen ellenzéki oldalról) az ügyet gyakran így nevezték: „kiütötték a lakáskasszát". Ez nem jogi kifejezés, hanem politikai, arra utal, hogy a pénz gyakorlatilag eltűnt, felhasználásra került, a kassza tehát kiürült. A győri polgármester, Pintér Bence szerint a lakáskasszából hiányzik minimum 1,7 milliárd forint. Ez nyilvános politikai konfliktust indított el és feljelentéshez vezetett. Egy ellenzéki képviselő, Balog-Farkas Renáta kérte a pénzmozgások részletes dokumentációját (bankszámlák, főkönyv stb.), a fideszes többségű bizottság azonban nem adta ki az anyagokat, ez pedig tovább erősítette a gyanút. Feljelentést tettek ismeretlen tettes ellen és nyomozás indult. A gyanú hűtlen kezelés volt és sikkasztás. Az eljárás még folyamatban volt a kampány idején. Fekete Dávid szerepe kulcsfontosságú volt, mert a Városstratégiai Bizottság elnöke volt. Ez a bizottság felügyelte a Győr-Szol működését, így a lakáskasszát is. Tehát nem ő kezelte közvetlenül a pénzt, de felügyeleti szerepe volt. A kritikusok szerint az ő bizottsági elnöksége alatt keletkezett a hiány, ezért politikai felelősség terheli. A kampányban ez úgy jelent meg, hogy „nem tudta ellenőrizni" vagy „nem akarta feltárni".

A FIDESZEN A KAMPÁNY SEM SEGÍT

Orbán Viktor 2026. március végén, országjárása során Győrben tartott beszédében a megszokottnál erőteljesebb, konfrontatív hangnemet alkalmazott. A beszéd több pontján éles kritikát fogalmazott meg politikai ellenfeleivel szemben, és hangsúlyozta a választások

tétjét. A bekiabáló ellentüntetőket indulatosan szólította meg: „Az ukránok szekerét toljátok, és nem a magyarok mellett álltok. Ukránbarát kormányt akartok és el akarjátok vinni a magyarok pénzét Ukrajnába. Ez az igazság." (Papp, 2026:323.)

Ezeket a megnyilvánulásokat a médiában és a közbeszédben túlzottan indulatosnak tartották. Fontos még, hogy ezen a győri eseményen – éppúgy mint előtte Veszprémben – ellentüntetők is megjelentek, és a Fideszt támogató „fekete kabátos emberek" elállták az utat és dulakodni kezdtek a tömegben.[5] Ekörül is vita robbant ki, mert az ellenzéki sajtó szerint ezek a fekete ruhások a Fidesz–KDNP által felbérelt „verőemberek" voltak, beazonosították ugyanis az őket irányító miniszteri biztost is.

Az akkori miniszterelnök kampánya Győrben nem segítette a fideszes jelölteket, de ez igaz volt a többi megyei jogú városra is. Győrben döbbenhetett rá Orbán Viktor, hogy teljesen elveszítette a fiatalok támogatását, ez okozhatta a „kiborulását" is.

Ezzel szemben Magyar Péter kampánya, amely nemcsak a legnagyobb településekre, hanem a kisebb falvakra is kiterjedt, kifejezetten eredményes volt. Azonos séma alapján épült fel a TISZA elnökének beszéde, amelyben megszólította a fideszes ellenfelet is. Nem kímélte a regnáló képviselőket, még az olyan népszerű témát felvállaló politikust sem, mint a veszprémi állatvédelmi miniszteri biztost. „Ide figyelj, te Ovádi Péter!" szólította meg, hasonlóképpen az összes jelölthöz és őt is felelősnek bélyegezte meg a kormány bűneiért és a feltételezett veszprémi korrupciós ügyekért. (Ilyen ügy egyébként eddig konkrétan nem került nyilvánosságra, de a közösségi fórumokon többen az Európa Kulturális Fővárosa program kapcsán vetették fel a túlárazott szerződések lehetőségét.) Magyar Péter szerint nincsenek „emberarcú" fideszesek, Navracsics Tibort éppúgy támadta, mint Lázár Jánost.

Nem segítette a megyei jogú városokban induló fideszes jelölteket az sem, amikor a Megyei Jogú Városok Szövetségének elnöke, Szita Károly kaposvári polgármester felhívással fordult a többi polgármesterhez, hogy ítéljék el az Indexben megjelent állítólagos (mint később azt a bíróság is megállapította valójában hamis) TISZA párti programban szereplő adóemelési szándékot.[6]

NÉHÁNY TOVÁBBI ÉRDEKESSÉG

Elveszítette a Fidesz korábbi fontos bázisát, az ország „második fővárosát", Debrecent is. Bár 2024-ben a polgármester-választáson ismét a Fidesz jelöltje győzött, annak ellenére, hogy akkor már kitört az akkumulátor gyári botrány, erősödtek a tiltakozó mozgalmak. 2026-ban azonban már nem indult Debrecenben Kósa Lajos, a Fidesz kedvence, aki a forint árfolyamának 2010-es bedöntése, legendás beszólásai ellenére (elvesztette közpénz jellegét, a huti-tuszu avagy hutu-tuszi kérdés és a kupakok adójának magyarázata) ellenére sohasem veszítette el a pártelnök bizalmát.

Kósa örökös képviselő ezúttal nem indult egyéni jelöltként. Debrecen két választókerületében a Fidesz a város regnáló alpolgármestereit indította. Nem volt jó ötlet, mert az akkumulátor gyári „botránybomba", ha késleltetve is, de mégiscsak kirobbant és szele kisöpörte a Fideszt a városból.

A választási eredményeket e tanulmány függelékeként mellékelt táblázatban a két nagy politikai erő jelöltjeire korlátozva mutatjuk be. A Mi Hazánk és a Demokratikus Koalí-

ció jelöltjeinek indulása érdemben sehol sem befolyásolta a választási küzdelmet, a többi pártról és független jelöltről nem is beszélve. (Tudom, hogy igazságtalan negligálni ezeket a – ma még létező – politikai pártokat, de az MKKP-t, az utókor kedvéért kiírva, a kétfarkú kutyásokat, előbb-utóbb az Államkincstár inkasszója, az MSZP-t, a Jobbikot saját vezetése számolja fel. A Momentum pedig, amely párt aktivistái végig kéretlenül is a TISZA mellett kampányoltak, hamarosan szembesülnek azzal a Pozsgay Imrének tulajdonított mondással, miszerint „a hála nem politikai kategória".)

Egyedül az egyik szegedi kerületben (e tanulmány függelékében Szeged 2. néven) számottevő a támogatottsága a szélsőjobboldal vezérének, Torockai László pártelnök-frakcióvezetőnek, aki a szavazatok 9,8%-át kapta, miközben pártjának jelöltje a másik, eredetileg „örök baloldali" kerületben mindössze 5,4%-ot ért el.

ZÁRÓ MEGJEGYZÉSEK

Összességében megállapítható, hogy bár a TISZA választási győzelme nem a megyei jogú városokon múlt, de ezek a városok fontos terepei voltak a választási kampánynak.

Csepeli György professzor szerint azonban „a választási kampányban a küzdelem végletesen leegyszerűsödött. A választás népszavazás lett, melyben a választók arról döntöttek, hogy marad-e Orbán Viktor és rendszere, vagy helyette jön Magyar Péter, aki megszünteti a maffiaállamot..." (Csepeli, 2026:9).

A győri és debreceni példa ugyanakkor megmutatja, hogy a botrányos esetek a TISZA pozícióját erősítették. A fideszes polgármesterek nem tudták segíteni jelöltjeik kampányát (akik közül többen az alpolgármesteri székből szerettek volna átülni a parlamenti padsorokba), ráadásul ezek a helyben korábban népszerű városvezetők a választási vereséget követően defenzívába szorultak. Kérdéses, hogy a következő önkormányzati választásokon sikerül-e megőrizniük a pozícióikat. Már ma (2026. júliusában – a szerk.) az is kérdés, hogy lesz-e előrehozott önkormányzati választás. Véleményem szerint, ha lesz is, erre majd csak az új Alkotmány elfogadását követően kerülhet sor, amivel párhuzamosan az önkormányzati törvény módosítása is megtörténhet. Egy radikálisan új jogi helyzet, az önkormányzati jogok visszaállítása, a szubszidiaritás elve alapján a pénzügyi helyzetük és önállóságuk megerősítése kellő indok lehet erre. Mivel a Tisza Pártnak nincs képviselete az önkormányzati testületekben (a fővárost kivéve), nyilvánvalóan nem hagyhatják, hogy önkormányzati bázison, az önkormányzati pénzekre támaszkodva, a Fidesz újból felépíthesse pozícióit, ahogy azt Navracsics Tibor is javasolta. (Mire e tanulmány megjelenik, az is kiderül, hogy a volt területfejlesztési miniszter még mindig a Fideszt erősíti, vagy már egy új konzervatív mozgalom, esetleg párt élére áll.) Agg Zoltán véleménye szerint az új Alkotmány jóváhagyása után, amibe akár a regionális (nagymegyei) szint is bekerülhet, nagy valószínűséggel megszüntethetik a megyei önkormányzati képviselőtestületeket és a főváros mintájára regionális gyűléseket választanak (vö. Kalamár, 2026).

A jövőt nem láthatjuk előre, de április közepe óta azt tapasztaljuk, hogy a politikai küzdelem nem ért véget a választási eredmény kihirdetésével, és ahogyan 2002 óta tapasztalhatjuk, a választási kampány folyamatosan izgalomban tartja nemcsak az elemzőket, hanem a pártok aktivistáit, s ma már az internet népét is.

JEGYZETEK

1 Az adatok forrása a Nemzeti Választási Iroda honlapja. Elérhető: www.valasztas.hu (Letöltés ideje: 2006.06.1–10. között)

2 Kisalföld: https://www.kisalfold.hu/helyi-kozelet/2026/04/valasztas-2026-szeles-szabolcs-szavazas (Letöltés ideje: 2026.08.21.)

3 ugytudjuk.hu: https://ugytudjuk.hu/cikk/2026-03-23_dioszegi-judit-magyarorszag-on-meg-kell-tanulnunk-hogy-eljunk-a-demokratikus-jogainkkal (Letöltés ideje: 2026.08.21.)

4 444: https://444.hu/2026/02/03/pinter-bence-szerint-17-milliard-forint-tunt-el-a-gyori-lakaskasszabol (Letöltés ideje: 2026.08.21.)

5 HVG: https://hvg.hu/itthon/20260327_orban-viktor-orszagjaras-gyor-riport-ellentuntetok (Letöltés ideje: 2026.08.21.)

6 24.hu: https://24.hu/belfold/2025/12/12/szita-karoly-mjvsz-tisza-megszoritas-fellepes-partpolitika (Letöltés ideje: 2026.08.21.)

IRODALOMJEGYZÉK

- Agg Zoltán: *Politikai földrajz és megyerendszer*, Közigazgatási és Informatikai Szolgáltató Iroda, Veszprém, 2005.
- Agg Zoltán: *Önkormányzati választások a megyei jogú városokban: folytonosság és megújulás*, Comitatus, 2025/252. https://doi.org/10.59809/Comitatus.2025.35-252.49
- Csepeli György: *Egy forradalom anatómiája*, Élet és Irodalom, 2026. július 17.
- Kalamár Kálmán: *Önkormányzati reformot, de hogyan?*, Népszava.hu, Szép Szó, 2026. Elérhető: https://nepszava.hu/3328152_onkormanyzati-reformot-de-hogyan? (Letöltés ideje: 2026.08.21.)
- Népszava: *Budapesten és a megyei jogú városokban a Nézőpont szerint is vezet a Tisza, a Fidesz előnye azonban országosan öt százalék*, 2025. Elérhető: https://nepszava.hu/3285945_nezopont-intezet-kozvelemeny-kutatas-tisza-fidesz-partpreferenciak (Letöltés ideje: 2026.08.21.)
- Papp Gergő: *Kiáradt, A Tisza útja a győzelemig*, Budapest, 2026.

FÜGGELÉK

A megyei jogú városi székhelyű egyéni választókerületek százalékos eredményei, városonként				
Városok, megyénkénti Névsorrendben (Bács-Kiskuntól Zaláig)	TISZA párti képviselőjelölt Neve, illetve százalékos eredménye		Fidesz–KDNP-s képviselőjelölt Neve, illetve százalékos eredménye	
Baja	**Csontos Bence**	53,15	*Zsigó Róbert*	39,26
Kecskemét 1.	Csőszi Attila	52,41	Dr. Salacz László	39,78
Kecskemét 2.	Molnár János	56,76	Cseh Tamás	35,38
Pécs 1.	Dr. Ruzsa Diána	62,97	Dr. Cziráki Attila	30,00
Pécs 2.	Dr. Kovács Áron	61,23	*Dr. Hoppál Péter*	30,91
Békéscsaba	Bodóczi István	57,44	Dr. Takács Árpád	34,36
Miskolc 1.	Juhász Roland	60,07	Csöbör Katalin	31,23
Miskolc 2.	Dr. Czipa András	60,31	*Hollósy András*	31,22
Szeged 1.	**Dr. Stumpf Péter**	67,85	Dr. Farkas Levente	24,45
Szeged 2.	Gajda Attila	56,64	Mihálffy Béla	31,72
Hódmezővásárhely	Dr. Ferenczi Gábor	58,36	Czirbus Gábor	33,26
Székesfehérvár 1.	Csiszár Béla	55,75	***Vargha Tamás***	35,91
Székesfehérvár 2.	Borics Mihály	53,91	***Törő Gábor***	36,57
Dunaújváros	**Nagy Ervin**	60,50	Dr. Mészáros Lajos	32,76
Győr 1.	Diószegi Judit	60,22	Szeles Szabolcs	32,73
Győr 2.	Néher András	54,85	*Dr. Fekete Dávid*	36,97
Sopron	Dr. Hallerné Dr. Nagy Anikó	52,07	*Dr. Barcza Attila*	40,00
Debrecen 1.	**Tárkányi Zsolt**	59,50	Dr. Barcsa Lajos	33,18
Debrecen 2.	Tompa Enikő	58,18	Dr. Széles Diána	35,00
Debrecen 3.	Csák László	50,92	Antal Szabolcs	42,79
Eger	Dr. Bódis Péter	55,54	Dr. Pajtók Gábor	36,60

Szolnok	**Rost Andrea**	58,84	Dr. Berkó Attila	32,45
Tatabánya	Dr. Sopov Ildikó Éva	59,80	Bencsik János	33,78
Esztergom	**Radnai Márk**	56,85	Erős Gábor	36,19
Salgótarján	Szavkó Zoltán Péter	52,17	***Becsó Zsolt***	39,42
Érd	Jelencsik József	60,11	*Kardosné Gyurkó Katalin*	32,26
Kaposvár	**Dr. Lőrincz Viktória**	57,45	***Gelencsér Attila***	33,66
Nyíregyháza 1.	**Gajdos László**	64,77	Halkóné Dr.Rudolf Éva	29,67
Nyíregyháza 2.	Szakács Péter Lajos	53,17	Dr. Vinnai Győző	40,46
Szekszárd	Dr. Sárosi József	51,57	***Horváth István***	39,54
Szombathely	Rápli Róbert	56,32	Vámos Zoltán	38,12
Veszprém	Dr. Gáspár Levente	57,79	*Ovádi Péter*	35,32
Zalaegerszeg	Dr. Nagy Márta	51,54	*Szilasi Gábor*	41,54
Nagykanizsa	Lovkó Csaba	55,37	***Cseresnyés Péter***	36,98

Forrás: Nemzeti Választási Iroda honlapja, www.valasztas.hu.
Source: Website of Nemzeti Választási Iroda, www.valasztas.hu.

Megjegyzés: Vastagon kiemelve a TISZA képviselői közül kormányzati szerepet (miniszter, államtitkár, kormánybiztos) kapott szereplők, míg dőlt betűvel a Fidesz jelöltjei között a korábbi államtitkárok, miniszteri biztosok stb. Vastag dőlt betűvel, ha korábban megyei jogú városi polgármester, megyei közgyűlési elnök (is) volt az illető. Erről részletesebben lásd e számunkban Zongor Gábor tanulmányát.

DOI: 10.59809/Comitatus.2026.36-258.83

BÓDI DÁNIEL – BÓDI FERENC

Népességdinamika – zsugorodó és növekvő népességű települések – és a 2026-os országgyűlési választások összefüggései

Population Dynamics and the 2026 Parliamentary Elections: The Relationship between Shrinking and Growing Settlements

•

SZERZŐK:

Bódi Dániel, Phd hallgató, Miskolci Egyetem, Világ- és Regionális Gazdaságtan Intézet, bodidaniel90@gmail.com

Bódi Ferenc, PhD, tudományos főmunkatárs, ELTE Társadalomtudományi Kutatóközpont, Politikatudományi Intézet, 1476 Budapest 100, Pf. 340., bodi.ferenc@tk.hu, ORCID: 0000-0003-2362-3174

JEL kód: Z18

Kulcsszavak: népességdinamika • zsugorodó települések • területi politikai mintázatok

Absztrakt: A tanulmány a magyarországi települések 2011 és 2022 közötti népességdinamikája és a 2026-os országgyűlési választások eredményei közötti összefüggéseket vizsgálja. A kutatás négy településkategóriát különít el: növekvő, stagnáló, enyhén zsugorodó és zsugorodó településeket. Az eredmények szerint a TISZA Párt valamennyi településkategóriában több szavazatot szerzett, mint a Fidesz–KDNP, ugyanakkor előnye a növekvő településeken volt a legnagyobb, míg a zsugorodó településeken számottevően mérséklődött. A részvételi adatok hasonló mintázatot mutatnak: a kedvezőbb népességdinamikájú településeken magasabb, a zsugorodó térségekben alacsonyabb választási aktivitás volt jellemző.

A tanulmány következtetése szerint a népességdinamika érzékelhetően befolyásolja a választási részvételt és a pártok közötti különbségek mértékét, de önmagában nem tekinthető meghatározó magyarázó tényezőnek. A 2026-os választás jelentősen átrendezte a korábbi térbeli politikai mintázatokat, miközben nem azonosíthatók egyértelműen kizárólagosan „tiszás" vagy „fideszes" településcsoportok.

AUTHORS:

Dániel Bódi, PhD Student, University of Miskolc, Institute of World and Regional Economics, bodidaniel90@gmail.com

Ferenc Bódi, PhD, Senior Research Fellow, HUN-REN Institute for Political Science – Centre for Social Sciences, bodi.ferenc@tk.hu, ORCID: 0000-0003-2362-3174

JEL code: Z18

Keywords: *population dynamics • shrinking settlements • spatial political patterns*

Abstract: *The study examines the relationship between population dynamics in Hungarian municipalities between 2011 and 2022 and the results of the 2026 parliamentary elections. The research distinguishes four settlement categories: growing, stable, slightly shrinking, and shrinking municipalities. The findings show that the TISZA Party received more votes than Fidesz-KDNP in all settlement categories, although its advantage was strongest in growing municipalities and considerably smaller in shrinking settlements. Turnout data reveal a similar pattern: municipalities with more favourable population dynamics recorded higher levels of electoral participation, while shrinking areas were characterized by lower turnout. The study concludes that population dynamics visibly influences turnout and the extent of the differences between the parties, but it cannot be regarded as a decisive explanatory factor on its own. The 2026 election significantly reshaped earlier spatial patterns of political support, while no clearly defined settlement groups can be exclusively assigned to either TISZA or Fidesz-KDNP.*

ZSUGORODÓ TELEPÜLÉSEK – ELMÉLETI HÁTTÉR

A nemzetközi szakirodalom a csökkenő népességszámú, valamint fokozódó gazdasági és társadalmi problémákkal szembesülő városokat kezdetben hanyatló városokként (declining cities), majd az ezredfordulót követően egyre inkább zsugorodó városokként (shrinking cities, schrumpfende Städte) írta le. A hanyatló város fogalma elsősorban az 1970-es évek gazdasági válságai nyomán terjedt el az angolszász szakirodalomban, különösen az Egyesült Államok ún. „Rust Belt" térségeiben lezajló folyamatok értelmezésére. Ezek a települések korábban a fordista ipari fejlődés meghatározó központjai voltak, mindenekelőtt az

autóipar és a nehézipar fellegvárai, amelyek súlyosan megsínylették a termelés alacsonyabb költségű országokba történő kiszervezését és a helyi gyártókapacitások leépülését (Sugrue, 2014).

A zsugorodó városok fogalma az egykori NDK városainak vizsgálata révén vált szélesebb körben ismertté (Oswalt, 2005). A kifejezés egyik előnye, hogy a népességcsökkenést nem kizárólag veszteségként, hanem bizonyos esetekben alkalmazkodási vagy újraszerveződési lehetőségként is értelmezhetővé teszi. Egyes szerzők a zsugorodást kifejezetten lehetőségként ragadják meg: Popper és Popper (2002) a kontrollált népességfogyás, vagyis a smart shrinkage fogalmát használják, míg más megközelítésekben a túlméretezett vagy túlzsúfolt városi struktúrák optimalizálásához kapcsolódó zsugorodás, azaz a right-sizing került előtérbe (Hollander – Németh, 2011).

A népességvesztéssel járó zsugorodás ugyanakkor a városfejlődés természetes szakaszaként is értelmezhető (Enyedi, 1984). Ennek egyik lehetséges mozgatórugója a belvárosi területeken tapasztalható életminőség-romlás, amely elvándorlást indukálhat (Berry, 1977). A folyamat kísérőjelenségeként a belvárosi térségek hanyatlása mellett gyakran megfigyelhető a kertvárosi negyedek felértékelődése is (Harvey, 2013). Lényegében ez a jelenség áll a főváros és nagyváros környéki agglomeráció népességnövekedése mögött. A humántőke-veszteség szempontjából különösen sérülékenyek azok a települések, amelyek gazdasági szerkezete egyetlen ágazatra vagy meghatározó vállalatra épül (Cunningham-Sabot – Fol 2009). Így válhatott a rendszerváltozást követő gazdasági szerkezetváltás áldozatává a szocialista iparvárosok többége.

A zsugorodás demográfiai hátterének értelmezésekor kiemelendő, hogy a jóléti államok urbánus térségeiben jelent meg elsőként a demográfiai átmenet, amely a termékenységi ráta jelentős csökkenésével és a születéskor várható élettartam növekedésével járt együtt. Ennek következményeként sok esetben csökkenő népességszámú és elöregedő helyi társadalmak alakultak ki (Kaa, 1987). A lakosságszám mérséklődése nem csupán demográfiai jelenség, hanem gazdasági visszaesést és társadalmi feszültségeket is előidézhet, amelyek az érintett várost negatív spirálba sodorhatják (Martinez-Fernandez et al., 2012).

Jelen tanulmány azonban a demográfiai értelemben vett zsugorodás, illetve növekedés szerint csoportosítja hazánk településeit. Ennek oka a tartalmi korlátok mellett egyszerű, hiszen abból a tételből indulunk ki, hogy a települések társadalmi-gazdasági erejét leginkább azok népességmegtartó képessége mutatja, melynek legkézenfekvőbb indikátora a népességszám változása.

URBANIZÁCIÓS TRENDEK – NEMZETKÖZI ÉS HAZAI KITEKINTÉS

A világ népességének gyors növekedésével párhuzamosan a városi népesség aránya is folyamatosan emelkedik. Míg 1950-ben a Föld lakosságának alig 30%-a, mintegy 746 millió fő élt városokban, addig 2000-re ez az arány közel 50%-ra, azaz 2,85 milliárd főre nőtt. Az előrejelzések szerint 2030-ra a városlakók aránya már meghaladja a 60%-ot, ami 5 milliárdnál több lakost jelenthet (UN-HABITAT, 2018). A városiasodás üteme különösen a fejlődő országokban intenzív, mindenekelőtt Afrika, valamint Kelet- és Délkelet-Ázsia tér-

ségeiben. Ezekben a régiókban a robbanásszerű urbanizációt gyakran súlyos válságjelenségek kísérik: tartós infrastrukturális hiányosságok, a városokon belüli társadalmi egyenlőtlenségek kiéleződése, valamint városi szegregátumok kialakulása. A mennyiségi növekedés ezért sok esetben nem az életkörülmények javulásával, hanem azok minőségi romlásával jár együtt, amit jól példáznak a harmadik világ milliós megapoliszainak gyorsan növekvő nyomornegyedei és bádogvárosai.

A transzatlanti térség városainak ezzel szemben a népességfogyás okozta kihívásokkal kell szembenéznie. Európában a 200 000 főnél népesebb városok mintegy 40%-a veszített lakosságából (Mykhnenko – Turok, 2008). A 2001 és 2011 közötti évtizedben a népességcsökkenés különösen Kelet-Közép-Európa 5 000 és 25 000 fő közötti kisvárosait érintette súlyosan: egyes országokban, például Lengyelországban a kisvárosok fele, míg Litvániában gyakorlatilag teljes köre népességvesztést szenvedett el. Magyarországon ugyanezen időszakban a városok 75%-ában csökkent a lakosságszám (Koós, 2020). Hasonló tendenciát jelez, hogy a 30 ezer főnél kisebb, budapesti funkcionális várostérséghez nem tartozó városi jogállású magyarországi települések 81%-ának csökkent a lakosságszáma a 2001. és 2011. évi népszámlálási adatok alapján (Pirisi – Máté, 2014).

A magyar kisvárosok településhálózaton belüli súlya ugyanakkor hosszabb távon viszonylag állandónak tekinthető. A legutóbbi három népszámlálás adatai egyaránt azt mutatják, hogy Magyarország népességének hozzávetőleg 30%-a él 30 000 főnél kisebb városokban: 2001-ben 30,2%, 2011-ben 30,3%, 2022-ben pedig ismét 30,2% volt ez az arány. Ez alapján megállapítható, hogy a kisvárosok népességi súlya a településhálózatban lényegében változatlan maradt. Más megközelítésben ez azt is jelenti, hogy a kisvárosok lakosságszáma az ország egészének népességcsökkenésével közel azonos arányban zsugorodott (Horeczki et al., 2023).

Fontos ugyanakkor hangsúlyozni, hogy mind Európában, mind Magyarországon tovább növekszik a városokban élők aránya, még ha ennek üteme jóval mérsékeltebb is, mint a fejlődő országokban. Az ENSZ előrejelzése szerint Európában a városi lakosság aránya a 2030-as évek végére elérheti a 80%-ot (Boros – Filippov 2020). Magyarországon hasonló tendencia várható: 2030-ra a lakosság mintegy háromnegyede, 2050-re pedig már több mint 80%-a élhet városokban.

Ez a növekedő városi arány azonban nem feltétlenül a városok természetes szaporulatából vagy pozitív vándorlási egyenlegéből következik. A magyarországi városok összlakossága a rendszerváltás óta — a növekvő városi arányszám ellenére — lényegében stagnál, illetve csak mérsékelten változik. Az arányok eltolódása végső soron nem elsősorban a városi népesség dinamikus gyarapodásával, hanem a magyarországi népesség általános fogyásával magyarázható. A zsugorodó népességen belül a változatlan, illetve lassabb ütemben csökkenő urbánus lakosság aránya egyre nagyobbá válik, miközben a rurális térségek népessége fokozatosan mérséklődik, egyes területeken pedig kiürülési folyamatok is megfigyelhetők (ESPON, 2020).

Népességdinamika és választási eredmények

Magyarország népessége a 2011-es és a 2022-es népszámlálás között 9,94 millióról 9,60 millió főre csökkent**,** vagyis az ország lakossága mintegy 334 000 fővel lett kevesebb. A népesség csökkenése azonban nem volt egyenletes a települések között, mivel voltak települések, amelyek ettől lényegesen nagyobb mértékben zsugorodtak s voltak, amely települések népessége ez idő alatt nőtt is.

Ha a népességváltozást felosztjuk zsugorodó (népességének több mint 15%-t veszítette el), enyhén zsugorodó (-5% és -15%), stagnáló (+5 és +5% között), valamint növekvő (növekedés több mint +5%) településekre, ez esetben a következő halmazokat kapjuk Budapest nélkül (1. térképi ábra).

A növekedő települések száma 540, amelyek Budapest körül egy gyűrűt alkotnak, a főbb közlekedési folyosók mentén pedig kisebb csápok mentén terjednek ki. A népesség növekedését mutató települések Székesfehérvár, Dunaújváros, Tatabánya irányába nyúlnak, de az említett megyeközpontok, illetve megyei jogú városokon túl már nem terjednek. A növekvő népességű települések érintve a fővárost a Budai-hegységben és a Duna-kanyarban alkotnak egy összefüggő területet főleg Pest megyében. A Duna jobb partján Dunakeszi, Fót, Vác háromszögben csoportosulnak. A növekvő települések csoportja Budapesttől délre Bács-Kiskun megye határági kiterjed az M5 út mentén, egy szűk korridoron, ellenben kelet felé nincs kifutó folyosója a gyarapodó népességű településeknek. Az ország központi részén kívül csak Győrt veszi körbe egy településgallér, amelyben gyarapodott a népesség a két cenzus között, ez a településhalmaz megszakítva, de eléri az osztrák határt. A Dunántúlon még egy másik ilyen népességtöbbletet képes elkönyvelni e településcsoport, amely a Balaton körül található Keszthely, Siófok, Balatonfüred központokkal. Fontos megjegyezni, hogy a településcsoporthoz tartozik számos község az ország legelmaradottabb szegleteiből is (pl. Ormánság, Cserehát, Beregi- és Szatmári-síkság). Az elsősorban romák lakta, fiatalos korszerkezetű települések szigetszerűen emelkednek ki környezetük zsugorodó településhálózatból.

A stagnáló falvak és városok halmazát 922 település alkotja, jelentős területet foglalva el az ország térképén. Ez a kiterjedt és összefüggő településcsoport mint a népességnövekedést elért települések spinover hatásának is tekinthető. A stagnáló települések összefüggő területeket foglalnak el Pest megye keleti és déli szektoraiban, s ez összefüggő kapcsolatban vannak Bács-Kiskun megye északi részével, Fejér megye északi részével, s lényegében lefedik egész Komárom-Esztergom megyét. Ilyen stagnáló települések érintik a „balatoni agglomeráció" erősebb demográfiai potenciállal rendelkező területeit. Három megyeközpont mint enklávék kiemelkednek a zsugorodó települések térségeiből, ilyen Debrecen, Nyíregyháza, Eger. Szeged is ehhez a csoporthoz sorolható, de az M5-ös mentén egy szűk folyosóval kapcsolatban van Kecskeméttel, s Bács-Kiskun megye dinamikusabb településeivel. Egy stagnáló településgallér érinti a Győrt ölelő növekvő településeket, s ez a perem áthajlik az osztrák határ mentén Szombathelyig, s annak szűk agglomerációjáig. A kis- és aprófalvak világában is megjelennek a stagnáló települések vonalszerű, egy-egy utat követő települések láncai, ilyet láthatunk Borsod-Abaúj-Zemplénben, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Baranya megyében. Ezen településláncok minden bizonnyal nem tekinthetőek a növekvő települések lecsorduló hatásának, mivel ezek perifériku zárványai az országnak.

A legnagyobb számú és legnagyobb kiterjedéssel bíró településhalmaz az enyhén zsugorodó települések együttese, számuk 1262 darab. Az országban komplett megyéket fednek le. Bács-Kiskun déli része, Baranya majdnem egésze, Somogy a Balatontól délre eső részei Kaposvárt kivéve, Zala összefüggő területei, Tolna egésze, Csongrád-Csanád Szeged kivételével, magába foglalva Hódmezővásárhelyt, Békés egésze, Jász-Nagykun-Szolnok Tiszántúli területei, Nógrád túlnyomó többsége, Hajdú-Bihar Debrecen és szűkebb vonzáskörzetét leszámítva, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyeközpontját és szűk környezetét kivéve, és végül Borsod-Abaúj-Zemplén majd egésze Miskolc megyeközpontját is bele értve ehhez a süllyedő ország részhez tartozik.

A zsugorodó településekhez 430 helyi települési önkormányzat sorolható, amelyek a fenti halmaz „magtelepüléseinek" is tekinthetőek. A népességfogyás centrumában Békés, Viharsarok tája foglal helyet, s a többi zsugorodó település szétszórva az ország aprófalvas tájaiban várja jobb sorsát.

Fontos kitérnünk arra is, hogy a különböző településhierarchiai szinteket milyen népességdinamika jellemezte. Leegyszerűsítve a kérdést: a településnagyság önmagában mennyiben befolyásolta a települések népességmegtartó képességét?[1] A növekvő települések között nem található megyeszékhely, vagyis a gyarapodás elsősorban nem a nagyvárosi központokban, hanem szuburbán vonzáskörzetekben, illetve kedvező térségi helyzetű községekben és városokban jelentkezett. A stagnáló és az enyhén zsugorodó kategóriákban ugyanakkor már több megyeszékhely és jelentős számú város is megjelenik, míg a legerősebb zsugorodás egyértelműen a községi jogállású településeket érinti (1. táblázat).

1. táblázat: Népességdinamikai csoportok megoszlása a településhierarchiai szinteken
Table 1: Population-Dynamic Groups by Settlement Hierarchy Level

Kategória	község	nagyközség	város	megyeszékhely
növekvő	461	26	53	0
stagnáló	793	34	87	8
enyhén zsugorodó	1029	55	169	9
zsugorodó	405	6	18	1

Forrás: népszámlálási adatok alapján saját szerkesztés.
Source: author's own compilation based on census data.

Kutatási kérdésünk a népességdinamika, lényegében az ország népességcsökkenése: a helyi települési önkormányzatok zsugorodása milyen befolyással lehetett a választások kimenetelére, azaz a TISZA kontra Fidesz párviadalban szerepet játszott-e a zsugorodó települések népessége, szavazóinak döntése, választói magatartása?

A TISZA Párt a fent felsorolt településhalmazok mindegyikében több szavazatot ért el, mint a kormánypárt, de a településcsoportok közt lévő különbség igen jelentős. A növekvő népességű települési helyi önkormányzatok csoportjában kiütéses győzelmet aratott, azaz ebben a szegmensben földcsuszamlás jellegű volt a sikere, mivel itt 21 százalékpontos

előnyt könyvelhetett el. A stagnáló települések csoportjában már szerényebb, de vitathatatlan előnyre tett szert, a 16 százalékpontos előnyével. Az enyhén zsugorodó települések életvilága sem okozott jelentős hátrányt a kormánypártokkal szemben, mivel itt 13-14 százalékpont volt, azonban a zsugorodó települések csoportjában már csak 6 százalékpont volt az előnye, amely csak harmada a növekvő településeken elért előnyének, s fele az enyhén zsugorodó településhalmazban elért voksaránynak (2. táblázat).

A következtetést ebből az egyszerű arányeloszlásból nem vonhatunk le, de felvetődik a kérdés a TISZA Párt győzelmét adó társadalmi támogatottságnak vannak-e olyan tényezői, amelyek 2026-ban a választási teljesítményét befolyásolhatták? Megfordíthatjuk a kérdést: a zsugorodó települések (a népesség ebben a településcsoportban több mint 15%-kal csökkent 2011 és 2022 között!), amelyek végül is az elmúlt évtizedek vesztesei, miért maradtak nagyobb arányban a volt kormánykoalíció jelöltjei mellett, mint más településcsoportok választói? A két párt közötti különbség mellett érdemes figyelmet fordítani a választás részvételi adataira is. A növekvő településeken a választók 83,2% elment választani, itt az országos átlag feletti volt a voksolási hajlandóság, közel 4 százalékponttal. A stagnáló település együttesben a részvételi hajlam elérte az országos átlagot (79,6%), azonban az enyhén zsugorodó népességgel bíró társadalmi csoportban a részvétel már szerényebb volt, s elmaradt az ország átlagától 3 százalékponttal, s zsugorodó népességű települések csoportja azonban már 5 százalékponttal marad el az ország egészétől.

2. táblázat: A népességdinamika (zsugorodó települések) alapján kategorizált települések választási eredményei a két esélyes párt vonatkozásában 2026-ban
Table 2: 2026 Election Results for the Two Main Parties by Municipality Type Classified According to Population Dynamics (Shrinking Municipalities)

Kategória	Települések száma	Névjegyzékben szereplők száma	Részvételi arány (%)	TISZA egyéni szavazat	Fidesz egyéni szavazat	TISZA (%)	Fidesz (%)
növekedő	540	1 138 967	83,181	532 417	336 024	56,500	35,659
stagnáló	922	2 228 990	79,553	952 527	674 244	54,059	38,266
enyhén zsugorodó	1 262	2 680 600	77,556	1 088 356	810 074	52,736	39,252
zsugorodó	430	323 813	74,431	117 413	102 380	49,146	42,853

Forrás: népszámlálási adatok 2011 és 2022, NVI adataiból saját számítás.
Source: author's own calculations based on 2011 and 2022 census data and data from the National Election Office (NVI).

A végső eredmény kimenetélére a zsugorodó települések egésze csekély hatással bírhatott, miután Budapesten kívüli települési helyi önkormányzatok közül, mindössze 430 tartozott ebbe a népességdinamika szerint felosztott kategóriába, s itt a választói névjegyzék szerint mindössze 323 000 potenciális választó lakott. Azonban látható, a zsugorodó települések választási magatartása eltért a többi település halmazában élő választóktól.

Azonban az enyhén zsugorodó és zsugorodó településhalmazt egyben vizsgáljuk, akkor 1692 települést találtunk, amelyben hárommillió választásra jogosult élt. A TISZA egyéni jelöltjei az ország településeinek majd a felében több szavazatot értek el egyéniben, mint listán, az egyéniben erősen hajrázó képviselőjelöltek többsége olyan településeken teljesített, amelyek a zsugorodó települések halmazába esnek (2. térkép). Ebből az következtethető, hogy bár a TISZA összességében ebben a halmazban kevesebb egyéni szavazatot kapott, de eleget ahhoz, hogy a Fidesz indulókat választókerületükben legyőzzék, tíz egyéni választókerület kivételével. A zsugorodó és enyhén zsugorodó települések halmazában lévő egyéni választókerületek jelentős részét megszerezték, így nyertek olyan helyeken is, ahol korábban más pártoknak esélyük sem volt megszorongatni a kormánypártok jelöltjeit. Így szereztek egyéni mandátumot például Nógrád megyében, az 1-es Salgótarjáni választókerületben, Szefkó Zoltán Péter személyében, aki a kormánypárti jelöltet, Becsó Zoltánt 7 000 szavazattal előzte meg, vagy Borsod-Abaúj-Zemplén megye teljes egészét elvitték, kivéve az Ózdi választókerületet. Tovább tallózva a választókerületeket, nagyarányú győzelmet értek el valamennyi olyan megyében, illetve megyékhez tartozó egyéni választókerületben, ahol a zsugorodó és enyhén zsugorodó települések lényegében lefedik az egész megyét. A Fidesz–KDNP jelöltjei tíz megnyert egyéni választókerületből nyolc olyan települést tömörített, amelyek népessége 5%-nál nagyobb mértékben csökkent a két cenzus közötti időben. A Fidesz–KDNP egyéni jelöltjei is a népességüket elhagyó településegyüttesekben szereztek több egyéni szavazatot, mint amit a pártjaik listájára adtak a választók (3. térkép), de többségüknek ez nem volt elég, hogy egyéni mandátumot szerezzenek. Külön kutatást érdemelne Baranya megye, ahol mind a TISZA és mind a Fidesz–KDNP egyéni jelöltjeinek a voksai meghaladták a saját pártjaik listás eredményeit, történetesen ebben a megyében csak a TISZA szerzett egyéni mandátumot. A két párt egyéni jelöltjeinek a saját pártjuk listájához mért teljesítményét összevetjük, akkor Baranya megye mellett jelentős egyéni ütközetek voltak Bács-Kiskun déli részén a kalocsai és bajai egyéni választókerületekben mindkettőben a TISZA nyerte a voksversenyt, az utóbbiban vitathatatlan győzelemmel (53,15 versus 39,26%). Ugyanilyen relatíve jó egyéni eredményt elért felek csaptak össze Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a sátoraljaújhelyi választókerületben, ahol a két esélyes felé a pártlistát több mint 3 százalékponttal meghaladta, az ütközet itt TISZA győzelemmel zárult (50,29 versus 43,58%). Ez utóbbiban Wáberer György come out-ja is szerepet játszhatott, aki a választás előtti napokban fordult nyíltan szembe a Fidesszel a Telexen adott interjúban.[2] További erős ütközőzóna volt Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a Nyíregyházi, 2-es egyéni országgyűlési választókerület településein, ahol végül is egyértelmű győzelmet a TISZA Párt egyéni indulója ért el, Szakács Péter Lajos személyében, aki Dr. Vinnai Győző előtt zárt határozott előnnyel (53,17 versus 40,46%). Még a pártjaikhoz képest erős eredményt felmutatók párviadalát sejthetjük Hajdú-Bihar megye 4-es, Berettyóújfalú központú egyéni választókerületében, ahol épp a Fidesz–KDNP jelölt nyert (47,82 versus 45,27%). Ezt a jelenséget nevezhetnénk „tükörhatásnak", ahol a két esélyes relatíve saját pártjához képest, történetesen pártlistás kimenethez képest határozottan jobb eredménnyel zár. Feltételezhetően a két jelölt kampánya, egyáltalán politikusi jelenléte a térben kölcsönösen motiválja a másik felet, amely relatíve eredményesebbé teszi a pártjához képest. Ezek a tükörhatások többnyire nem képeznek „csatatereket" (Kovalcsik – Bódi, 2025), de színesítik a választás eseményét, illetve kimenetét.

A helyi települési önkormányzatok szintjén áttekintett egyéni országgyűlési képviselők pártjukhoz mért eredménye az ország más tájain nem tükrözték egymást. Így hol a TISZA, hol a Fidesz–KDNP jelöltjei voltak pártjaikhoz képest erősebbek, ilyen volt többek között Somogy megye 4-es, siófoki választókerülete. Itt a kormánypárt jelöltje a pártjának a listás eredményét legalább 3 százalékponttal meghaladta, ellenben a TISZA Párt jelöltje saját pártjára leadott voksokhoz képest 3 százalékponttal alatta maradt a települések többségében, de mégis egyértelmű előnnyel nyert (49,87 versus 43,23%) Csatári Ernő. Az egyéni mandátum védője, Witzmann Mihály már 2014 óta, a nevezett országgyűlési választási kerület képviselője volt, bár egyéni eredménye lényegesen jobb volt pártjának listás eredményétől, de ez is kevés volt az egyéni mandátum megtartásához. Vas megye 2-es választókerületében a kormánypárt jelöltje határozottan jobb eredményt ért el a saját pártjához képest, a kihívója a TISZA Párt jelöltje viszont alatta maradt a saját pártja listás eredményének, s így a 2014 óta folyamatosan országgyűlési képviselő meg tudta tartani mandátumát, igaz mindössze 248 szavazattal, itt igen éles verseny alakult ki. Előfordultak olyan választókerületek, illetve ide tartozó települések, ahol mindkét párt egyéni jelöltje alatta maradt saját pártja teljesítményének, ilyen volt Csongrád-Csanád megye 3-as, Szentesi, vagy éppen Somogy megye 2-es, Barcsi választókerületének települései az egyéni parlamenti képviselőjelöltjei. Mindkét említett esetben kényelmes TISZA győzelemmel zárult a verseny, mivel a kormánypárt országos szinten is majd 15 százalékponttal maradt alul a kihívójának.

A választási részvétel és népességdinamika

A kedvezőbb népességdinamikájú csoportokban magasabb a részvétel, de az egyes csoportokon belül már csak gyenge kapcsolat mutatható ki aközött, hogy egy település pontosan mennyire zsugorodik, stagnál vagy növekszik.

3. táblázat: A népességdinamika – növekvő, stagnáló, enyhén zsugorodó, zsugorodó népességű települések – kapcsolata a választási részvétellel a 2026 országgyűlési választáson
Table 3: The Relationship Between Population Dynamics—Growing, Stable, Slightly Shrinking, and Shrinking Municipalities—and Voter Turnout in the 2026 Parliamentary Election

Településkategória	Települések száma	Átlagos részvételi arány (%)	Medián részvétel (%)	Szórás	Korreláció	R^2	Regressziós együttható
növekedő	540	80,975	83,052	7,887	0,166	0,027	0,096
stagnáló	922	77,810	78,772	7,174	0,135	0,018	0,347
enyhén zsugorodó	1262	75,715	76,167	6,626	0,069	0,005	0,170
zsugorodó	430	74,693	74,579	7,311	-0,053	0,003	-0,083

Forrás: népszámlálási adatok 2011 és 2022, NVI adataiból saját számítás.
Source: author's own calculations based on 2011 and 2022 census data and data from the NVI.

A teljes településállományra számított eredmények alapján a népességdinamika és a választási részvétel között pozitív irányú, gyenge-közepes erősségű lineáris kapcsolat mutatható ki. A Pearson-féle korrelációs együttható értéke r = 0,283, ami azt jelzi, hogy a kedvezőbb népességváltozással rendelkező településeken általában magasabb választási részvétel figyelhető meg. A determinációs együttható értéke R^2 = 0,080, vagyis a népességdinamika önmagában a részvételi arány települések közötti eltéréseinek mintegy 8%-át magyarázza. A regressziós együttható 0,165, ami alapján 1 százalékponttal kedvezőbb népességváltozás átlagosan 0,165 százalékponttal magasabb részvételi aránnyal jár együtt.

A csoportonkénti korrelációs és regressziós vizsgálat ugyanakkor azt mutatja, hogy az egyes népességdinamikai kategóriákon belül a népességváltozás mértéke csak gyenge kapcsolatban áll a választási részvétellel. A zsugorodó települések körében érdemi lineáris kapcsolat nem mutatható ki, míg az enyhén zsugorodó, stagnáló és növekedő csoportokban gyenge pozitív együttmozgás látható. A determinációs együtthatók alapján a népességváltozás csoporton belüli magyarázóereje alacsony, legfeljebb néhány százalékos.

A népességdinamika releváns, de nem meghatározó magyarázó tényező. A kedvezőbb népességdinamikájú települések részvételi szintje magasabb, ugyanakkor a csoportokon belüli gyenge korrelációk arra utalnak, hogy a részvételi különbségek jelentős részét más társadalmi, politikai, térségi vagy településszerkezeti tényezők magyarázhatják.

Mindez arra utal, hogy a népességdinamikai megközelítés önmagában nem képes teljeskörűen megragadni a választási részvétel települési különbségeit. A jelenség pontosabb értelmezéséhez ezért a későbbiekben többkomponensű vizsgálatra van szükség, amely a demográfiai folyamatok mellett gazdasági, társadalmi, földrajzi és településszerkezeti tényezőket is bevon az elemzésbe. Egy ilyen irányú kutatás lehetőséget adhat annak feltárására, hogy a részvételi aktivitás eltérései mennyiben kapcsolódnak a települések népességdinamikai pályájához, illetve mennyiben vezethetők vissza azok tágabb fejlettségi, funkcionális és térségi pozíciójára.

Egyszeri településsoros adatokból nem vállalkozhatunk egy „Michigan-modellt" felállítani, s amelyből hosszútávú és területi szempontból alapos ismereteket oszthatnánk meg az olvasóval, a „magyar választó" megismerése még várat magára.[3] Ha meg is valósul egyszer, annak közkincsnek kell lenni, amely a The American Voter eredményeihez hasonlóan egy alap kompaszt a politikával foglalkozók, s egyáltalán minden érdeklődő polgár számára (Campbell et al., 1960).

Jelen ismereteink alapján kijelenthetjük, a 2026-os választás nem szokványos választás volt Magyarországon, a részvétel intenzitása áttörte a korábbi üvegplafonnak számító 70% -ot. Folyamatosan kormánytöbbséget, alkotmányos többséget szerző koalíciót – négy egymást követő parlamenti választás – egy lényegében nullkilométeres párt kiütötte, s megkapta az ország választóitól a teljes és mély átalakítás jogát közjogi és közpolitikai átrendeződésre, demokratikus intézményeinek és jogrendszerének helyreállítására.

ÖSSZEGZÉS

Jelen munkában a népességdinamikát állítottuk a fókuszba, vizsgáltuk a pártok eredményességét és a választási részvétel intenzitását. Prima facie kijelenthető az országban

településszinten – kvázi helyi települési önkormányzatok szintjén – mértünk ugyan jelentős eltérést a két esélyes párt eredményességét és választási részvételét illetően, de nem volt igazolható, hogy lennének dominánsan „tiszás és fideszes települések". Ennek két oka van, egyrészt a magas részvétel bár regionálisan körülrajzolható intenzitást eredményezett, amelynek vannak településméret és népességdinamikai konzekvenciái, azaz a növekvő települések csoportján belül nagyobb és a zsugorodó települések halmazában alacsonyabb volt a részvétel, de nem állapítható meg a csoport halmazokon belül erős korreláció és nem igazolható szignifikáns magyarázóerő. A másik ok a felemelkedett párt olyan mértékben aratott győzelmet a bukott kormánypárt felett – földcsuszamlásszerű győzelem –, ami temetett, minden korábbi pártmintázatot, amely az ország térmetszetében kimutatható volt korábban. Alapvetően ez a homogenizáció a térben már 2010 után lezajlott, amikor az uralkodó párt, kvázi pártkoalíció, a saját akkor volt ellenzékét ledarálta, s ennek komposztjából megteremtette saját „háziasított" ellenzékét.

A 2026-os pólusváltásszerű választás, lényegében a korábbi dominánspárt (Bogaards, 2004) térszerkezeti beágyazottságát dúlta fel, amely igazából – sajtóban és politológiában a vidéket jelölte ki a Fidesz bástyájának, de ez a mítosz jelen választással szertefoszlott, a kormányzópárt verhetetlenségének illúziójával együtt.

Tehát nem igazolható, hogy a győztes és a vesztes pártnak lennének „tipikus" támogató településcsoportjai, ennek az az egyszerű magyarázata, hogy a TISZA lényegében minden kategóriában kapott annyi szavazatot, hogy végén – a választási rendszerfüggő módon – kiütéssel győzött. A Fidesz ezzel a „fülkeforradalom" által „szentesített" új választási rendszerrel egy kétélű kardot kovácsolt, amely most nem pusztán megvágta, hanem annak lényegébe belefordult.

A pólusváltás esszenciálisan megmutatta, hogy ha fellép egy politikai erő, amely kellő bátorsággal és vidékismerettel bír egy haszonjármű platójáról, egy kis nemzeti trikolorral legyőzheti a mélyállam (Lofgren, 2016) védelmében felépített Granada bevehetetlen erődjének tekintett vidéki Magyarország mögé bújt domináns pártot. A rendszer Akhilleusz-sarka lényegében az a választóközösség volt, amely Németh László fogalmával élve megvalósította az „atomok forradalmát". Emelkedő nemzet című írásában írt erről,[4] vannak pillanatok – egy nemzet életében jó, ha száz évében van egy ilyen pillanat – amikor minden szervezkedés nélkül átlépi önmagát, vélt- és valós korlátait s egy irányba határozottan lép a szabadulás szándékával.

JEGYZETEK

1 Feltételezve a települések jogállása, valamint lélekszáma közötti szoros kapcsolatot. Jelen tanulmány nem foglalkozik a várossá nyilvánítások problémakörével.

2 Wáberer György nagy visszhangot kiváltó interjúja a Telexen 2026. április 9-én jelent meg. A videós interjú címe: *A Fidesz felső vezetését árulónak tartom, muszáj, hogy rendszerváltás legyen – interjú Wáberer Györggyel.* Elérhető: https://telex.hu/video/2026/04/09/valasztas-2026-waberer-gyorgy-interju-oroszok-vagy-europa (Letöltés ideje: 2026.06.18.)

3 A Michigan-modell egyfajta párthűséget (party identification) feltételez adott földrajzilag körülhatárolt térben, társadalmi jellemzőkkel meghatározott csoportok vonatkozásában. Ennek oka egy több generációs identifikáció egy-egy politikai formációhoz. Meggyőződésünk szerint ez Magyar-

országon is megragadható lenne, bár ennek tényezői harminc-negyven év demokratikus választásai, tíz országgyűlési választás kimenete talán nem elég, különösen abban az esetben nem, hogy a szóban forgó pártok ígéretei, vagy kommunikációja és a valós politikai cselekvés között jelentős eltérés alakult ki. Lényegében igaz ez az esélyes pártok jó részénél, mivel amint hatalomra jutottak, mást tettek, mint amit ígértek, azaz a pártok egy jó része kaméleon párt volt, vagy éppen nem kormányzott valójában. Az elmúlt öt választást figyelembe véve a kormányzó pártnak nem is volt tényleges választási programja, azaz ellenőrizhető politikai ígérete. Lényegében mindent összevetve ez az időszak a magyar demokrácia eddigi idejének a felét töltötte ki.

4 Németh László: *Emelkedő nemzet,* Irodalmi Újság**,** 1956. november 2. Elérhető: https://www.mek.oszk.hu/01000/01013/01013.htm#7 (Letöltés ideje: 2026.06.19.)

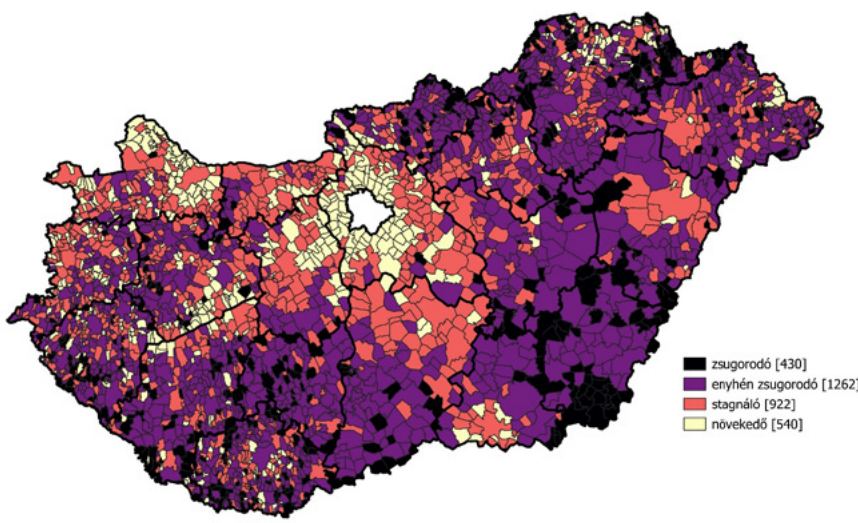
IRODALOMJEGYZÉK

- Berry, Brian Joe Lobley (ed.): *Urbanization and Counter Urbanization,* Sage, London, 1977.
- Bogaards, Matthijs: *„The Favoured Party? Concepts and Theories of Dominant Party Systems",* European Journal of Political Research*,* 2004/4, 589–614.
- Boros Tamás – Filippov Gábor: *Magyarország 2030 – Jövőkép a magyaroknak,* Osiris Kiadó – Egyensúly Intézet, Budapest, 2020, 388.
- Campbell, Agnus – Converse, Philip E. – Miller, Warren E. – Stokes, Donald E.: *The American Voter*, New York: John Wiley & Sons, 1960.
- Cunningham-Sabot, Emmanuèle – Fol, Sylvie: *Shrinking cities in France and Great Britain: A silent process?*, in: Pallagst, Karina (ed.): The Future of Shrinking Cities: Problems, Patterns and Strategies of Urban Transformation in a Global Context, Center for Global Metropolitan Studies, Institute of Urban and Regional Development, and the Shrinking Cities International Research Network, Berkeley CA, 2009, 17–27.
- Enyedi György: *Az urbanizációs ciklus és a magyar településhálózat átalakulása*, Akadémiai székfoglaló, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1984, 37.
- ESPON: *European Shrinking Rural Areas: Challenges, Actions and Perspectives for Territorial Governance (ESCAPE),* Interim Report, Luxembourg, 2020. Elérhető: https://archive.espon.eu/sites/default/files/attachments/ESPON%20ESCAPE%20Main%20Final%20Report.pdf Letöltés ideje: 2024.11.29.)
- Harvey, David: *Az urbanizációs folyamat a kapitalizmusban: egy elemzési keret*, in: Jelinek Csaba – Bodnár Judit – Czirfusz Márton – Gyimesi Zoltán (szerk.): Kritikai városkutatás, L'Harmattan, Budapest, 2013, 55–88. (Eredeti kiadás: *The urban process under capitalism: a framework for analysis*, International Journal of Urban and Regional Research, 1978/1–4, 101–131.)
- Hollander, Justin B. – Németh, Jeremy.: *The bounds of smart decline: a foundational theory for planning shrinking cities,* Housing Policy Debate, 2011/3, 349–367. DOI:10.1080/10511482.2011.585164
- Horeczki Réka – Molnár Ernő – Pirisi Gábor: *„A kicsi szép, de gyenge is?", Tűnődés a magyarországi kisvárosok településhálózatban betöltött szerepéről,* Comitatus*,* 2023/246, 191–202. https://doi.org/10.59809/Comitatus.2023.33-246.191
- Kaa, Dick J. van de: *Europe's Second Demographic Transition*, Population Bulletin*,* 1987/1, 1–59.
- Koós Bálint: *Városi zsugorodás és lakóhelyi szegregáció az ezredforduló után,* Tér és Társadalom, 2020/1, 48–68. https://doi.org/10.17649/TET.34.1.3182
- Kovalcsik Tamás – Bódi Ferenc: *Éles versenyek, helyi csatatérek társadalmi- és gazdasági háttere 1994 és 2024 között,* in: Bódi Ferenc – Pálné Kovács Ilona (szerk.): Önkormányzati választások, Az önkormányzatiság három évtizede Magyarországon, Budapest, 2025, 115–131.

Lofgren, Mike: *The Deep State: The Fall of the Constitution and the Rise of a Shadow Government*, Viking, 2016.
Martinez-Fernandez, Cristina – Audirac, Ivonne – Fol, Sylvie – Cunningham-Sabot, Emmanuèle: *Shrinking Cities: Urban Challenges of Globalization,* International Journal of Urban and Regional Research, 2012/2, 213–225. https://doi.org/10.1111/j.1468-2427.2011.01092.x
Mykhnenko, Vlad – Turok, Ivan: *East European cities – patterns of growth and decline, 1960–2005,* International Planning Studies, 2008/4, 311–342. https://doi.org/10.1080/13563470802518958
Oswalt, Philipp (ed.).: *Shrinking cities. Kulturstiftung des Bundes,* Hatje Cantz and Art Publishers, Ostfildern-Ruit (Germany), New York, 2005, 736.
Popper, Deborah E. – Popper, Frank J.: *Small can be beautiful: Coming to terms with decline,* Planning, 2002/7, 20–23.
Pirisi Gábor – Máté Éva: *Zsugorodó kisvárosok – kincstári optimizmus*, Területfejlesztés és Innováció, 2014/2, 28–39.
Sugrue, Thomas. J.: *The Origins of the Urban Crisis: Race and Inequality in Postwar Detroit,* Princeton–Oxford: Princeton University Press, 2014, 432.
UN-HABITAT: *A város- és területi tervezés nemzetközi irányelvei*, 2018. Elérhető: https://unhabitat.org/a-varos-es-teruleti-tervezes-nemzetkozi-iranyelvei (Letöltés ideje: 2024.11.13.)

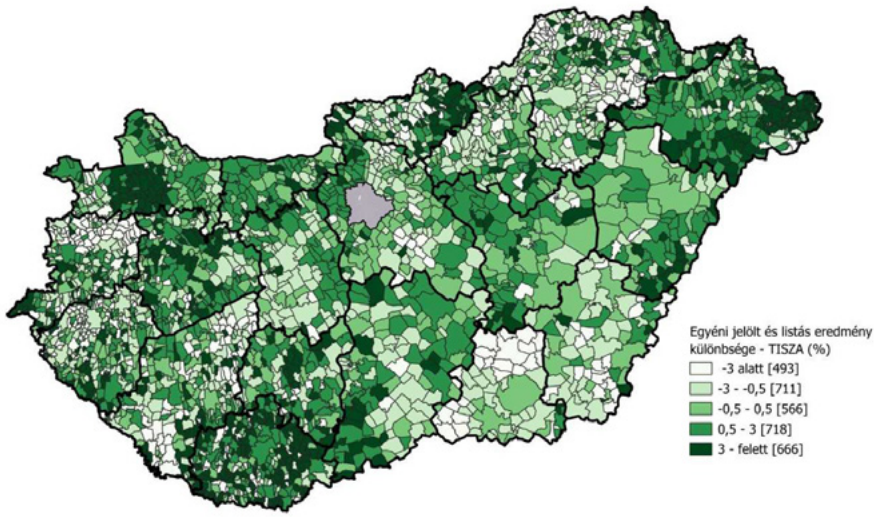
MELLÉKLET

1. térkép: Népesedésdinamika növekvő, stagnáló, enyhén zsugorodó, zsugorodó települések települési szinten
Figure 1: Population Dynamics by Settlement Type: Growing, Stagnating, Slightly Shrinking, and Shrinking Settlements

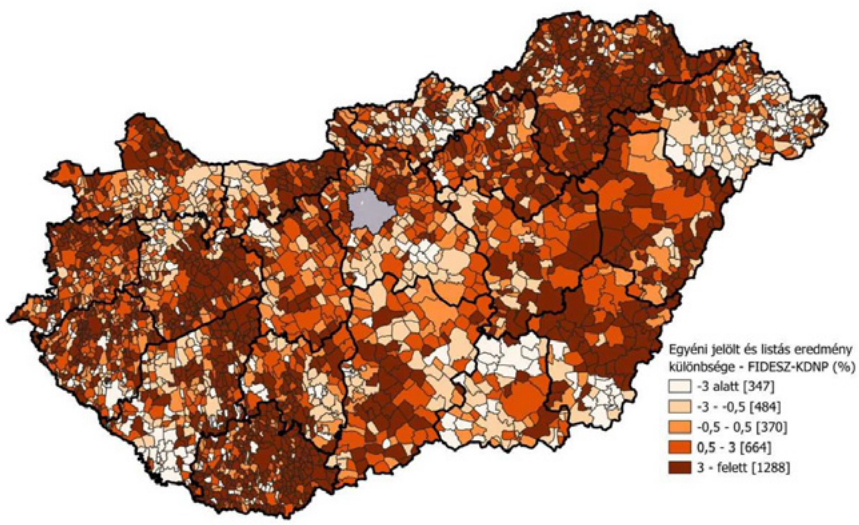
Forrás: népszámlálási adatok (2011. és 2022.) alapján saját szerkesztés.
Source: author's own compilation based on the 2011 and 2022 census data.

2. térkép: A TISZA egyéni jelöltjeinek teljesítménye a pártlistán elért eredményéhez viszonyítva települési szinten (%)
Figure 2: TISZA Individual Candidates' Performance Relative to Party List Results at the Settlement Level (%)

Forrás: az NVI adatai alapján saját szerkesztés.
Source: author's own compilation based on data from the NVI.

3. térkép: A Fidesz–KDNP egyéni jelöltjeinek teljesítménye a pártlistán elért eredményekhez viszonyítva települési szinten (%)
Figure 3: Fidesz-KDNP Individual Candidates' Performance Relative to Party List Results at the Settlement Level (%)

Forrás: az NVI adatai alapján saját szerkesztés.
Source: author's own compilation based on data from the NVI.

DOI: 10.59809/Comitatus.2026.36-258.97

FEKETE KÁROLY – DOMBI GÁBOR
– HORVÁTH CSANÁD BÁTOR

Térfoglalás és ellenhatás
A Balaton Kiemelt Térség a 2026. évi országgyűlési választásokon

Territorial Acquisition and Counter-Effect

Specifics of Lake Balaton Area in the 2026 Parliamentary Elections

•

SZERZŐK:

Fekete Károly, kutatásvezető, Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség (8230 Balatonfüred, Lóczy Lajos u. 62.), karoly.fekete@balatonregion.hu

Dombi Gábor, kutató-kutatásszervező, szociológus, Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség (8230 Balatonfüred, Lóczy Lajos u. 62.), dombigabor@balatonregion.hu

Horváth Csanád Bátor, kutató-kutatásszervező, geográfus, Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség (8230 Balatonfüred, Lóczy Lajos u. 62.), csanad.horvath@balatonregion.hu

JEL kód: R50, R58, H70

Kulcsszavak: Balaton Kiemelt Üdülőkörzet • kiemelt térség • területfejlesztés • területpolitika • országgyűlési választás • területi egyenlőtlenségek

Absztrakt: Tanulmányunk a Balaton Kiemelt Térséget érintő 6 választókerület 430 településének országgyűlési választási eredményeit vizsgálja egyes társadalmi-gazdasági és fejlesztési forráskihelyezési indikátorokkal összefüggésben. Tekintettel korábbi elemzéseinkre, különös figyelmet fordítunk a kiemelt térség azono-

sítható folyamataira mind térségi, mind országos szintre alkalmazható tanulságokat keresve. Elemzésünk feltárja a választási eredményekkel összefüggésbe hozható indikátorok és területi sajátosságok szerepét a választási eredmények alakulásában. Emellett fontos tanulságokkal szolgál a fejlesztési források kihelyezésének politikai szinten realizálódó szerepéről és súlyáról.

AUTHORS:

Károly Fekete, Head of Research, Balaton Integration and Development Agency (8230 Balatonfüred, Lóczy Lajos u. 62.), karoly.fekete@balatonregion.hu

Gábor Dombi, Research Organiser, Sociologist, Balaton Integration and Development Agency (8230 Balatonfüred, Lóczy Lajos u. 62.), dombigabor@balatonregion.hu

Csanád Bátor Horváth, Research Organiser, Geographer, Balaton Integration and Development Agency (8230 Balatonfüred, Lóczy Lajos u. 62.), csanad.horvath@balatonregion.hu

JEL code: R50, R58, H70

Keywords: *Lake Balaton Area • regional development • regional policy • territorial disparities • parlamentary elections*

Abstract: *Our study examines the results of the 2026 parlamentary elections in the 430 municipalities of the six electoral districts within the Lake Balaton Priority Region in relation to certain socioeconomic and development funding allocation indicators. Building on our previous analyses, we pay particular attention to identifiable trends within the priority development region, seeking lessons applicable at both the regional and national levels. Our analysis explores the role of indicators and regional characteristics associated with election results in shaping those outcomes. In addition, it provides important insights into the role and significance of the allocation of development funds at the political level.*

BEVEZETÉS

A Balaton régió rekreációs, üdülőkörzeti funkciójából adódóan a legkülönbözőbb státuszcsoportokból érkező tömegek számára jelent nyaralóhelyet, második otthont, vagy éppen lakó- és munkahelyet. Éppen emiatt a hazai társadalmat feszítő konfliktusok koncentrált találkozóhelye is.

Turbulens időket élt a Balaton térsége az elmúlt másfél évtizedben. A régió egyfelől koncentrált fejlesztési forráskihelyezések színtere volt. Főként a 2014–2020 közötti uniós pénzügyi programozási időszakra volt jellemző a forrásbőség, amikor az uniós társfinan-

szírozással kihelyezett támogatások egy főre eső értéke 1,7-szerese volt az országos átlagnak a kiemelt térségben (BIFÜ, 2026). Minden megyei értéknél kedvezőbb volt a balatoni egy lakosra jutó támogatás. Az EU-s támogatások mellett a hazai költségvetésből származtatott dotáció is számottevő volt, a Magyar Falu Program, vagy éppen a Magyar Turisztikai Ügynökség ágazati támogatásai révén. A korábban egyedi kormányhatározattal,[1] nevesített programokkal és projektekkel megtámogatott balatoni forráskihelyezés formája a következő programozási időszakban megváltozott, a 2021–2027-es periódusban a korábbi bőségszaru kiürült. Az uniós társfinanszírozású operatív programok keretében kifizetett források egy főre jutó értéke az országos átlag 60%-ára csökkent a jelenben is zajló programozási ciklus során, ugyanakkor a térségben megjelenő támogatások társadalmi-gazdasági tehetetlenségi ereje is számottevő volt (BIFÜ, 2026). A fejlesztési források szűkülése ellenére a Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 2024-ig jelentősen nem lassult a lakásépítések üteme sem, miközben a térség vándorlási egyenlege évtizedes távlatban magasan pozitív és a pandémia sokkját kiheverve a balatoni turizmus is rekordokat döntött 2024-25-ben (BIFÜ, 2026).

A szerzők a területfejlesztéshez köthető monitoringban, helyzetfeltárásban és programalkotásban jártasak, így ebben a munkában e szakterület elemzési szempontjai (területiség, helyi társadalmi összetétel változásai, fejlesztési beavatkozások hatásai) érhetők tetten. Korábbi elemzéseinkben rávilágítottunk a fejlesztési források bőségének tágabb kontextusára, a Balaton térségi helyi társadalom átalakulására, az ingatlanpiac mozgásaira, a speciálisan erre a térségre jellemző konfliktusok hálójának sűrűsödésére, és mindezek helyi politikumra gyakorolt hatásaira, gondolunk itt elsősorban a 2024-es önkormányzati választásokon kialakult jelenségekre (Fekete et al., 2022, 2023, 2025). A 2026. évi országgyűlési választások eredménye ráilleszthető a korábbi tanulmányokban felrajzolt ívre, ezáltal mostani tanulmányunk korábbi munkáink egyenesági leszármazottja. Az elemzés elkészítésével az volt a célunk, hogy korábbi balatoni tanulmányaink szempontjait felhasználva egyfajta sűrített térségi látleletét adjuk meg az elmúlt évek, 2026 áprilisában kicsúcsosodó folyamatainak.

Elemzésünkben egyrészt a Balaton Kiemelt Térsége kapcsán rögzíthető választási eredmények sajátosságait kívánjuk bemutatni. Ezzel azonban nem csupán egy statisztikai leltár összeállítása a célunk. A választási adatokat összevetjük egyes, a Balaton térségét jellemző társadalmi-gazdasági jelenségek indikátoraival, és döntően területi elemzési aspektusból világítunk rá olyan összefüggésekre, melyek nem csak a Balaton és régiója számára, hanem országos léptékben is hordozhatnak tanulságokat. Álláspontunk szerint a hazai területfejlesztési térszerkezet e speciális középszintű, alapvetően vidékies, sajátos identitás-struktúrákkal, intézményi fragmentáltsággal, regionális összekapcsoltsággal és széttagolt, ugyanakkor egymásra rétegződő érdekviszonyokkal leírható, szimbolikus jelentőségű tere integrál egy sor olyan attribútumot és jelenséget, melyek végső soron meghatározó momentumai voltak a 2026-os országgyűlési választási eredményeknek.

MÓDSZERTAN

Jelen vizsgálat térségi centruma a 2018. évi CXXXIX sz. Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló törvény által lehatárolt Balaton Kiemelt Üdülőkörzet (BKÜ), vagyis a Balaton térségét magába foglaló 6 egyéni választókörzet (OEVK):

– Somogy 03 (Fonyód-Marcali),
– Somogy 04 (Siófok),
– Veszprém 02 (Balatonfüred-Várpalota),
– Veszprém 03 (Tapolca-Ajka-Sümeg),
– Zala 02 (Keszthely),
– Zala 03 (Nagykanizsa) teljes területe.

1. ábra: A Balaton Kiemelt Üdülőkörzetet érintő hat választókerületben a Fidesz–KDNP-s és a TISZA Párt jelöltjei
Figure 1: Candidates of Fidesz–KDNP and TISZA Party in the Six Electoral Districts Concerned by Lake Balaton Area

Készítette: Horváth Csanád Bátor.
Source: Csanád Bátor Horváth.

A vizsgálat fókuszába került térség együtt 430 települést tartalmaz, melyből a BKÜ 180 települést fed le (41,9%), míg a kiemelt térségen kívüli terület 250 település (58,1%). A települések több mint kétötöde Zala (42,3%), harmada Somogy (33,3%), mintegy negyedrésze Veszprém megyei (24,4%). A települések 93,5%-a község (395 db) vagy nagyközség (7 db), 6,5%-a város (27 db), a megyei jogú városokat a térségben egyedül Nagykanizsa reprezentálja. A névjegyzékben szereplő választópolgárok száma a feldolgozott szavazókörökben megközelíti a 400 ezer főt (397 194 fő), ebből több mint 300 ezer fő megjelent a választáson.

Az elemzés során kiemelten fontos dimenzió a Balaton part-háttér területi dichotómiája. A területrendezési törvény melléklete 52 db (12,1%) parti és partközeli települést különít

el, amely a teljes, jelen vizsgálatban szereplő településkör 12,1%-a. A parttól távolabb eső háttértelepülések száma 128 (29,8%).

A vizsgált választási adatok gyűjtése és adatbázisba rendezése 2026 májusában zajlott a Nemzeti Választási Iroda honlapján található szavazóköri adatok leválogatásával és rendszerezésével. Az adatok rögzítése választókörzetenkénti bontás alapján Microsoft Excel (xlsx) adatbázisban történt. A választási eredmények elemzése kapcsán alkalmazott területi kódok az alábbiak: BKÜ (igen/nem), OEVK kód, megye, járás, településtípus, települési jogállás, Balaton-part/háttértelepülés. Ugyanakkor tanulmányunk jellemző területi elemzési metszete a települési szint. Vizsgálatunk arra mutatott rá, hogy ez a területi lépték, melyben markáns választásföldrajzi különbségek ragadhatók meg a Balaton térségét érintő választókerületekben.

Az elemzésben alkalmazott társadalmi-gazdasági tematikájú tartalmi változók az alábbiak: állandó népesség települési átlaga 2014 és 2024 között, kifizetett uniós források teljes összege és egy lakosra vetített értéke 2014 és 2025 között, természetes népességváltozás, letelepedéssel végződő belföldi vándorlás egyenlegének 2014–2024 közötti átlaga, öregedés, a 2022. évi népszámlálás adatai közül a diplomás népesség aránya, továbbá az összevont SZJA alapba tartozó külföldi és belföldi jövedelem, SZJA adófizetők száma, egy SZJA adófizetőre jutó összevont SZJA alapba tartozó jövedelem. Az elemzett változók adatforrása a TeIR, valamint a Fejlesztéspolitikai Adatbázis és Információs Rendszer (FAIR). Fontos megjegyezni, hogy az állandó népesség vonatkozásában vizsgált időintervallumot a 2014-től kezdődő uniós programciklus kezdetéhez, valamint az elérhető legutolsó éves adathoz igazítottuk. Az egy lakosra jutó kifizetett támogatási adatokat a 2014–2020-as programciklus kezdetétől az utolsó teljes évig bezárólag vizsgáltuk.

A tartalmi változók mérési szintje metrikus, a diszkrét mérési szinten történő elemezhetőséget kategorizálási eszközökkel biztosítottuk. A kategorizáláshoz jellemzően automatikus csoportosítási (binnelési) eljárást, visual binning módszert alkalmaztunk. Ahol ez a módszer nem volt alkalmazható, manuális beállításokon alapuló újrakódolási eljárással hajtottuk végre a kategorizálást. Az eljárásokat megelőzően eloszlás alakzati (explore) normalitás vizsgálatokat végeztünk. Az alkalmazott módszer lehetőséget biztosít arra, hogy az adatok szélsőértékeit a minta átlagához és szórásához (sigma) igazítsa.[2] Az alkalmazott eloszlás alakzati vágáspont +/- 1 SD (sigma), amely tartalmazza az átlagot. Az eljárás automatikusan négy értékklasztert alakít ki, amelyben az elsőbe az adott eloszlás kirívóan alacsony értékei, megfigyelési esetei kerülnek (\(átlag - 1SD\) alatt). A második csoportot az átlag alatti, de eloszlás alakzati normál tartományon belüli esetek alkotják (\(átlag - 1SD\) és az \(átlag\) között), a harmadik csoportba az átlag feletti, de normál eloszlás tartományon belüli esetek kerülnek (az \(átlag\) és az \(átlag + 1SD\) között. Végül a negyedik csoportot az adott eloszláson belül a kirívóan magas értékek, megfigyelési esetek alkotják (\(átlag + 1SD\) felett. Az eljárás előnye, hogy lehetővé teszi az adott értékmező átlageloszlástól különböző szélsőséges eseteinek (outlier értékek) külön klaszterezését, növeli a kategoriális metszetek következtetéseinek pontosíthatóságát. Az adatfeldolgozás és elemzés során alkalmazott módszertani arzenál az adatok mérési szintjéhez igazodva metrikus és nem metrikus statisztikai felbontást, valamint szöveganalitikai elemeket is tartalmaz. Diszkrét, nem metrikus mérési szinten, valamint a szöveganalitikai feldolgozások eredményeként előállt tartalmi változók esetében alapmegoszlások, kumulált gyakoriságsorok, többváltozós nem metrikus analízis

metszetében két és többváltozós kontingencia elemzésre került sor. A többváltozós metrikus és diszkrét elemzések során alkalmazott szignifikancia szint minden esetben $p < 0,05$.

A választási eredmények és a társadalmi-gazdasági változók többváltozós matematikai-statisztikai elemzését IBM SPSS szoftverrel végeztük. A térképi ábrázolások a nyílt forráskódú 3.34.10 verziószámú QGIS programmal készültek.

RÉSZVÉTELI ADATOK

A névjegyzékben szereplők és a szavazáson megjelentek arányát alapul véve a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet településein az átlagos részvételi arány 81,2% volt az április 12-i választásokon. Ez közel 2%-kal magasabb érték az országos átlaghoz képest (79,56%). A kiemelt térséget magába foglaló, összesen hat, teljes választókerület átlagos részvételi aránya az üdülőkörzetinél valamivel alacsonyabb, nagyjából az országos átlag körüli, de még afeletti, 79,77% érték volt. Ha csak az üdülőkörzeten kívüli településeket vesszük figyelembe, akkor valamivel az országos átlag alatti, 78,16%-os részvételi hajlandóságot látunk. Az üdülőkörzetben 3%-kal magasabb részvétel rögzíthető a teljes vizsgált területen, mint az érintett választókerületek üdülőkörzeten kívüli részén.

Választókerületi szinten a vizsgált hat körzetből Veszprém megye 2. számú egyéni választókerületében volt a legmagasabb a részvétel, itt a választásra jogosultak 82,17%-a jelent meg. Ezt követően Zala 2. (80,15%), Veszprém 3. (80,11%), Somogy 4. (79,40%), Zala 3. (79,16%) és Somogy 3. (77,1%) a sorrend.

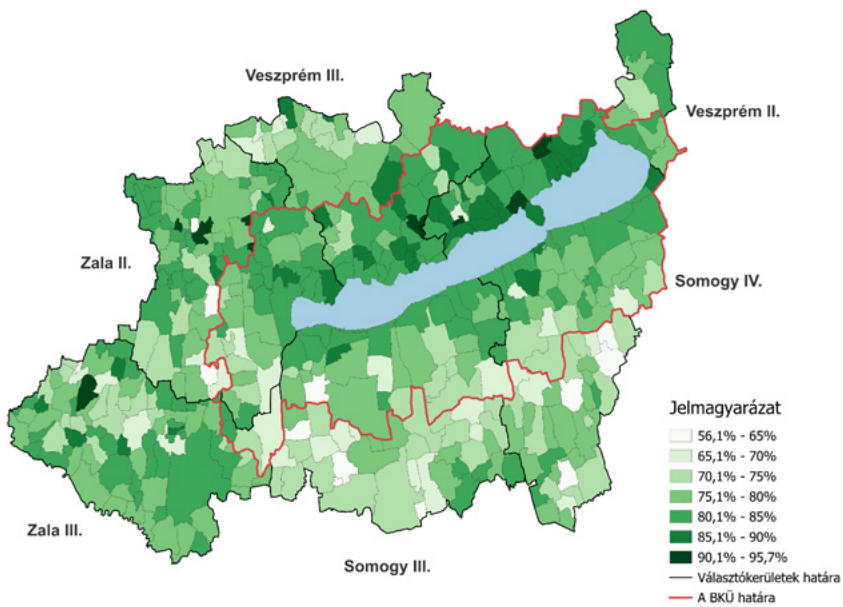
A Balaton Kiemelt Üdülőkörzeten belül, partviszonylat szempontjából is látszódnak bizonyos mértékű különbségek. Az üdülőkörzet parti, illetve partközeli településein átlagosan a szavazásra jogosultak 83,07%-a, míg a háttértelepüléseken az erre jogosultak 78,55%-a vett részt a választáson, vagyis a nagyobb népsűrűséggel, jelentősebb gazdasági erővel rendelkező, országos átlag feletti diplomás népességgel bíró parti települések lakossága valamivel aktívabbnak mutatkozott. Ezzel egyidőben az üdülőkörzet határa felé haladva a mobilizáció eredményessége csökken (1. térkép). Ez a jelenség különösen Somogyban szembetűnő, ahol éppen a BKÜ határvonala rajzolja ki a legalacsonyabb részvétellel jellemezhető települések sorát. A háttértelepülések, térképen is érzékelhető aktivitási differenciái a polgárosultabb, helyi közügyekben jellemzően aktív Balaton-felvidék, és a gyakorta passzívabb Somogy többször tárgyalt, társadalomtörténeti gyökerekből táplálkozó jelenségeit mintázzák (pl. Kabai, 2017; Oláh et al., 2017; Schleicher, 2018; Fekete et al., 2023, 2025).

A kiemelt térséget érintő választókerületek településein a legmagasabb részvételi arányok 100 fő, vagy az alatti választásra jogosulttal bíró törpefalvakban azonosíthatók. 90% feletti arányban vettek részt Bezeréden (95,6%), Zalaköveskúton, Pördefölde, Sénye és Vöckönd kistelepüléseken is. Üdülőkörzeti szempontból a 85 választópolgárral rendelkező Tagyon adja a legmagasabb részvételi értéket 91,76%-kal. 90% feletti hajlandóságot mutat még az üdülőkörzetből Aszófő, Örvényes, Veszprémfajsz és Szentbékkálla is, mind 400 főnél kevesebb választópolgárral bír, és mindegyik Veszprém megyei település. A legalacsonyabb részvételi arány az érintett választókerületekben a zalai aprófaluhoz, Kerecsenyhez (Zala 2. OEVK) kötődik, mindössze 56,15%-kal. A kiemelt térség területén a Felzárkózó Települé-

sek (FETE) programban résztvevő Somogysámson lakosai voltak a legkevésbé aktívak, de itt is közel kétharmados, 65,02%-os részvételi arány rögzíthető.

A hat érintett egyéni választókerület városait átlagosan 80,63%-os részvételi arány jellemzi, alig 1%-kal magasabb érték, mint a választókerületi átlag. Ha csak Balaton térségére fókuszálunk, akkor elmondható, hogy a kiemelt térség városaiban ehhez képest további 1%-kal magasabb aktivitás volt rögzíthető: 81,78%. Ha a vizsgálatot az üdülőkörzet parti zónájának városaira szűkítjük, az aktivitás e településkörben a legmagasabb: a parti városokban 82,67%-os átlagos részvételt látunk. A részvétel területi vetületben történő vizsgálata települési szinten ugyan mutathat jelentős szórást (ld. Somogysámson vs. Bezeréd), azonban az egyes területi relációkban kimutatható fajlagos értékek differenciái viszonylag csekélyek. Ezek az 1-2 százaléknyi eltérések ugyan nem tekinthetők jelentősnek, azonban az az előzetesen várható kép mégis kirajzolódik belőlük, hogy a magasabb gazdasági aktivitási és kedvezőbb képzettségi mutatókkal bíró településeken magasabb részvételi szint realizálódott.

2. ábra: Részvételi arányok a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetet érintő választókerületek településein
Figure 2: Rate of Participation in the Settlements of Electoral Districts Concerned by Lake Balaton Area

Adatforrás: NVI, Térkép: Horváth Csanád Bátor.
Source: National Electoral Office, Map: Csanád Bátor Horváth.

Bár a választási eredmények részletes tárgyalása tanulmányunk következő fejezetében történik meg, azt előrevetítjük, hogy a Balaton térségi eredményekre nem meglepő módon érdemi hatással volt a választási részvétel. Megállapítható, hogy azon településeken volt a legmagasabb a részvételi arány, ahol a TISZA Párt kettős győzelmet aratott (egyéniben és

listán egyaránt). Ezzel szemben abban a településklaszterben, ahol a Fidesz–KDNP tudott kettős győzelmet aratni, a részvétel az átlagoshoz képest szignifikáns mértékben alacsonyabb.

EREDMÉNYEK

Az általunk vizsgált térség egészén a mintegy 323 ezer listás szavazat többségét, 51,8%-át a TISZA Párt kapta, mely az országos TISZA-átlagtól kismértékben elmarad (53,2%). Természetszerűleg így a Fidesz–KDNP eredménye tehát valamelyest kedvezőbb, mint az országos átlagérték (39,6% vs. 38,6%). Ez a megfigyelés, vagyis az országos átlagtól enyhén elmaradó TISZA-, és azt hasonlóan kismértékben meghaladó Fidesz-eredmény a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területéről is elmondható. Ugyanakkor e területi keretben a TISZA Párt 52,2%-ot kapott, a Fidesz-KDNP pedig 39,2%-ot. Valamelyest jobban szerepelt tehát a TISZA a Balaton térségében, mint a választókerületek egészében, és különösen a sűrűn lakott parti, partközeli településkörben, illetve háttértelepülési viszonylatban a Balaton-felvidéken volt meggyőző a TISZA Párt (1. táblázat) győzelme. Különösen a Forsthoffer Ágnes magabiztos egyéni győzelmét hozó Veszprém 2. számú választókerületben volt nagyon erőteljes a TISZA Párt fölénye. Ezzel szemben a két érintett somogyi választókerületben és a zalai 2. körzetben (Keszthely) 3-4%-kal az országos eredménye alatt teljesített a választásokon győztes párt.

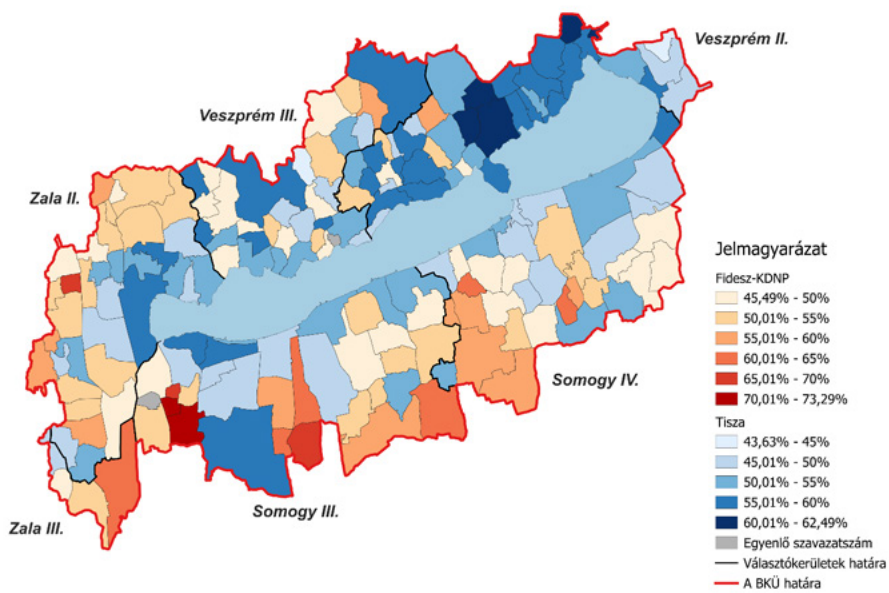
1. táblázat: Összesített listás eredmények (%) az érintett hat választókerületben
Table 1: Aggregated Results of List-Votes in the Concerned Electoral Districts

OEVK	TISZA Párt	FIDESZ–KDNP	MI HAZÁNK	DK	MKKP	NEMZETISÉGI LISTÁK
Somogy-3	**48,26**	43,85	5,69	1,14	0,52	0,54
Somogy-4	**49,81**	41,00	6,74	1,40	0,75	0,30
Veszprém-2	**56,51**	34,45	6,50	1,18	0,92	0,44
Veszprém-3	**53,17**	38,44	6,11	1,33	0,77	0,18
Zala-2	**48,00**	43,56	6,55	1,03	0,68	0,18
Zala-3	**54,45**	37,34	5,73	1,31	0,54	0,63
6 OEVK EGYÜTT	**51,84**	39,61	6,24	1,23	0,70	0,38

Forrás: Nemzeti Választási Iroda.
Source: National Electoral Office.

A parti településeken mérhető elsöprő tiszás siker számszerűsítve annyit tesz, hogy a parti települések 86%-án (45 település) nyert egyéniben és listán is a TISZA Párt (2. térkép), míg a Fidesz–KDNP hasonló eredményt csak 4 parti településen ért el. Eredményeink alapján ugyanakkor az is látszik, hogy a Fidesz–KDNP győzelmének valószínűsége a Balaton-parttól mért távolsággal egyenes arányban növekszik. A BKÜ háttértelepüléseinek több mint felén, 70 településen a korábbi kormánypártok diadalmaskodtak listán és egyéniben egyaránt. A Balaton-parti településeken a TISZA Párt listája 54,17%-os eredményt ért el (1%-kal országos átlag felett), míg a Fidesz–KDNP 37,2%-on zárt ebben a településkörben, vagyis 1,5%-kal az országos eredménye alatt teljesített. A kiemelt üdülőkörzeti háttértelepüléseken a Fidesz-KDNP ugyanakkor 42,3%-ot ért el, ami összességében közel 4%-kal kedvezőbb a korábbi kormánypárt országos eredményénél, míg a TISZA Párt e településeken nem érte el az 50%-os értéket. A 2024-es önkormányzati választásokat feldolgozó tanulmányunkban jeleztük, hogy az üdülőkörzet dunántúli belső perifériákba nyúló peremén elhelyezkedő, elmaradottabb településeken a politikai struktúrák állandósulása látszik (Fekete et al., 2025). Nagyon hasonló térbeli mintázatot követ az országgyűlési választások eredménye. A Balaton-part felől a háttértelepüléseken keresztül a belső perifériák irányába haladva a kialakult és szervesült politikai erőviszonyok jobban tudtak konzerválódni. Mind a választói aktivitás, mind pedig az eredmények kevésbé mutatják a váltás igényét a parti településekhez képest.

3. ábra: A nyertes egyéni jelölt százalékos eredménye a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet településein
Figure 3: Percentage Result of the Winner Individual Candidate in the Settlements of Lake Balaton Area

Adatforrás: NVI, Térkép: Horváth Csanád Bátor.
Source: National Electoral Office, Map: Csanád Bátor Horváth.

Fontos rögzíteni azt a tényt, hogy az elemzésünk tárgyát képező terület egészén (430 település) a Fidesz–KDNP a települések többségén szavazattöbbséget szerzett mind a listás szavazatok (51,6%), mind az egyéni jelöltek (54,4%) vonatkozásában. Ez arra mutat csupán rá, hogy a korábbi kormánypártok a kisebb lélekszámú településeken szereztek többséget: a 216 olyan településnek, ahol mind listán, mind egyéniben a Fidesz–KDNP nyert, 98%-a község, kétharmaduk üdülőkörzeten kívüli, egyharmaduk pedig üdülőkörzeti háttértelepülés.

A listás és egyéni eredmények javarészt szinkronban mozognak, de 15 olyan település van a teljes vizsgált térségben, ahol a TISZA Párt győzött listán, a Fidesz–KDNP jelöltje pedig egyéniben, míg 6 esetben fideszes listagyőzelem mellett a TISZA Párt jelöltje nyert. Azon települések mindegyike község, ahol a fideszes jelölt nyert a Tisza listás győzelme ellenére. 6 ilyen eset köthető Witzmann Mihályhoz a Somogy 4. választókerületben, 3-3 Navracsics Tiborhoz és Cseresnyés Péterhez, 1-1 pedig Móring József Attilához és Nagy Bálinthoz. A vizsgált területen Sümeg az egyetlen városi jogállású település, ahol a listás eredmények nincsenek szinkronban az egyéni eredményekkel: itt a Fidesz listás győzelme mellett kis többséggel, de a Tisza párti Balatincz Péter győzött.

Tekintettel arra, hogy Orbán Viktor 2026 januárjában arra kérte a pártja által támogatott polgármestereket,[3] hogy aktívan vegyenek részt az országgyűlési választási kampányban, érdemesnek tartottuk megvizsgálni, hogy a kiemelt üdülőkörzet területén, illetve a 6 választókerület teljes területén miként alakultak az eredmények a 2024-es önkormányzati választások eredményeihez képest. 19 olyan település van a teljes vizsgált térségünkben, ahol a Fidesz–KDNP polgármesterjelöltjei győztek 2024-ben. Ezek közül 10 településen a TISZA Párt jelöltje nyert 2026-ban. E 10 település között a Balaton partmenti települések, és ezen belül főként a városok felülreprezentáltak. A Fidesz által támogatott polgármesterrel bíró települések közül a Balatonbogláron, Balatonfüreden, Balatonkenesén, Balatonlellén, Balatonszemesen, Balatonszentgyörgyön, Fonyódon is a TISZA szerzett szavazattöbbséget, ezek mellett Ságváron (BKÜ háttértelepülés), Várpalotán és Letenyén (BKÜ-n kívüli járásközpont városok) is a kormány leváltására szavaztak a választók, annak ellenére, hogy polgármesterük a regnáló kormánypárt színeit képviseli.

A VÁLASZTÁSI EREDMÉNYEK TÁRSADALMI-GAZDASÁGI KONTEXTUSA

A hat, munkánkban érintett egyéni választókerület teljes területének 430 települését vizsgálva elmondható, hogy a teljes népesség 73,1%-a él azokon, a választókerület egészének kevesebb mint felét kitevő településeken, ahol a Tisza győzött listán és egyéniben egyaránt. Bár a Fidesz-KDNP, mint láttuk, a települések többségén nyert, azonban a teljes hat választókerületi népesség alig több, mint ötödét foglalja magába a településkör, ahol listán és egyéniben egyaránt győztek. Ez az adat nyilvánvalóan arra mutat rá, hogy a korábbi kormánypártok választói bázisa elsősorban az alacsony népességszámú településekre koncentrálódott, nagyjából az 1000 fős lélekszámnál húzódik az a határ, amely lélekszám alatt a Fidesz–KDNP nagyobb valószínűséggel nyerte meg az adott településen a választást.

Az elmúlt időszakban több tanulmányban tárgyaltuk a Balaton Kiemelt Térség népességfluktuációjának összefüggéseit a helyi társadalom, identitás, helyi politika és területpolitika viszonylatában (BIFÜ, 2026; Fekete et al., 2023, 2025). Korábbi tanulmányaink eredményei alapján fontosnak tartottuk megvizsgálni, hogy a települési szintű népességváltozás adatai miként befolyásolták az országgyűlési választási eredményeket. A választási eredményeket a 2014–2024 közötti állandó belföldi (tehát letelepedéssel járó) vándorlási egyenleg tízéves átlagértékeivel vetettük össze. A településeket e vonatkozásban három kategóriára bontottuk: negatív egyenleg (147 település), kiegyenlített (104), pozitív egyenleg (179). Összességében elmondható, hogy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területén felülreprezentáltak a pozitív egyenleggel leírható települések, a BKÜ településeinek közel kétharmada ebbe a szegmensbe sorolható. Különösen a parti településeken hangsúlyos a vándorlási nyereség (52 településből 49!), illetve választókerületi metszetben a Veszprém 2. választókerület emelkedik ki, ahol a települések több mint háromnegyedén több volt a betelepülő. De a szintén Balaton-felvidéki veszprémi 3. számú és a zalai 2. számú keszthelyi körzet településeinek relatív többsége is vándorlási népességnyereséggel jellemezhető. Eredményeink azt mutatják, hogy a Tisza Párt szignifikánsan azon településeken aratott listagyőzelmet, ahol a letelepedéssel végződő belföldi vándorlás hosszú időtávú egyenlege pozitív. Ezzel szemben a Fidesz–KDNP győzelme éppen azokon a településeken volt valószínűbb, ahonnan a népesség elvándorlása a jellemzőbb, vagy a vándorlási mérleg a vizsgált időszak alatt nem befolyásolta érdemben a helyi népesség alakulását.

A települési szintű választási eredményeket a települések öregedési mutatói szempontjából is megvizsgáltuk, szintén a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet demográfiai sajátosságaira reflektálva. Itt az öregedési index értékeit vettük alapul, amely a 65 évesnél idősebb lakosság 15 év alattiakhoz viszonyított arányát mutatja meg. A Balaton Kiemelt Térség egészének öregedési indexe meghaladja az országos érték 1,6-szorosát, az üdülőkörzetre jellemző idősödő korszerkezet különösen a parti településeken jelentős – ott, ahol, mint láttuk, a TISZA Párt aratott elsöprő sikert. Az öregedési index 2024-es települési értékei alapján négy kategóriára osztottuk a 430 települést: jelentősen fiatalodó (öregedési index <50%), fiatalodó (50-99,9%), öregedő (100-199,9%), jelentősen öregedő (200% felett). Ez alapján azt láttuk, hogy az 5 jelentősen fiatalodó, vagyis 50% alatti öregedési indexszel bíró 5 apróteleplésből (Somogy 3. OEVK: Nemesdéd, Fidesz–KDNP győzött, egyedül Valkonyán győzött a TISZA Párt. Itt az 5 település közül egyedül a Fidesz többséget mutató Tikos a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet része. A többi korszerkezeti kategóriában nem tapasztalhatók jelentős átlagtól való eltérések, ha a hat választókerület egészét vizsgáljuk (1. táblázat), vagyis az öregedési index nem látszik szignifikáns tényezőnek a választási eredmények alakításában. A települések TISZA-Fidesz megoszlását vizsgálva a teljes térség vonatkozásában enyhe Fidesz-fölény látszik, minden öregedési kategóriában a Fidesz–KDNP nyerte a települések többségét (2. táblázat). A két nagy párt közötti legcsekélyebb különbség a leginkább elöregedő településkategóriában mutatkozik, de még itt is a korábbi kormánypártok vitték el a települések nagyobb részét. Hasonló eredmények azonosíthatók a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területi keretében is, azzal az eltéréssel, hogy a TISZA Párt a BKÜ jelentősen elöregedő településeinek többségén (55,4%) megnyerte a választást, ami területileg egybevág a parti települések kapcsán azonosított Tisza-fölénnyel.

2. táblázat: A választási eredmények megoszlása az öregedési index szerinti településkategóriákban a BKÜ területét érintő 6 választókerület településein
Table 2: Election results by Settlement Category based on the Aging Index in the Settlements of the 6 Electoral Districts within Lake Balaton Area

Településkategória öregedési index (65 év felettiek fiatalkorúakhoz viszonyított %-a) szerint	**Települések száma**	**TISZA lista+egyéni győzelem (településtípus településeinek %-ában)**	**Fidesz lista+egyéni győzelem (településtípus településeinek %-ában)**	**Vegyes eredmény (településtípus településeinek %-ában)**
Jelentősen fiatalodó népesség	5	20	**80**	0
Fiatalodó népesség	43	44,2	**51,2**	4,6
Öregedő népesség	209	40,2	**51,2**	8,6
Jelentősen öregedő népesség	173	44,5	**48,8**	7,6

Adatforrás: NVI, KSH, TeIR.
Source: National Electoral Office, Hungarian Central Statistical Office, Territorial Information Data System.

A választásra jogosultak képzettségi viszonyaival is összevetettük a választási eredményeket. A Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség intézményi keretében végzett korábbi vizsgálataink arra mutattak rá, hogy az üdülőkörzet parti településein országos átlag fölötti a diplomás népesség aránya a 2022. évi népszámlálás adatai szerint.[4] Ebben a viszonyrendszerben azt látjuk, hogy a TISZA Párt diadalmaskodni tudott azon települések elsöprő többségében, ahol 20% feletti (országos átlag 2022-ben: 19%) a diplomás népesség aránya, míg az alacsonyabb képzettségi szintű településeken a Fidesz-KDNP győzelme volt gyakoribb (3. táblázat).

3. táblázat: A választási eredmények megoszlása a diplomás népesség aránya szerinti településkategóriákban, a BKÜ területét érintő 6 választókerület településein
Table 3: Election Results by Settlement Category based on the Graduted Population in the Settlements of the 6 Electoral Districts within Lake Balaton Area

Diplomás népesség aránya (%)	Település kategória db	TISZA lista+egyéni győzelem (településtípus településeinek %-ában)	Fidesz lista+egyéni győzelem (településtípus településeinek %-ában)	Vegyes eredmény (településtípus településeinek %-ában)
Nincs diplomás	12	25	**50**	25
<5,0%	60	15	**80**	5
5-9,9%	178	34,3	**57,9**	7,9
10-14,9%	95	45,3	**46,3**	8,4
15-19,9%	36	**63,9**	33,3	2,8
20-24,9%	31	**87,1**	3,2	9,7
25% fölött	18	**83,3**	11,1	5,6

Adatforrás: NVI, KSH, TeIR.
Source: National Electoral Office, Hungarian Central Statistical Office, Territorial Information Data System.

A települések jövedelmi viszonyai szerint is elemeztük a választási eredményeket a bemutatott kategorizálási eljárással csoportosítva a településeket.

Az átlagtól való eltérés mértéke szerint négy településkategóriát (nagyon alacsony, alacsony, magas, nagyon magas jövedelmű települések) képeztünk a 2024. évi egy SZJA adófizetőre jutó belföldi és külföldi jövedelem alapján. Ez alapján azt a megállapítást tehetjük, hogy a TISZA Párt alapvetően a két, jövedelmi átlag feletti településkategória településein győzött nagyobb valószínűséggel. A nagyon magas jövedelemmel rendelkező települések 70%-án, a kisebb mértékben átlag feletti jövedelmű települések 59,5%-án nyert a TISZA listán és egyéniben egyszerre, a teljes, hat választókerületet magába foglaló térséget egyben vizsgálva. Ezzel szemben a Fidesz–KDNP listán és egyéniben a nagyon alacsony jövedelmű települések 71,7%-án, míg az alacsony jövedelműek bő kétharmadán (68,1%) nyert. Fontos megjegyezni, hogy a vizsgált teljes térség adófizetőinek 12,1%-át tömöríti a BKÜ parti településeinek köre, 30%-át a kiemelt térség háttértelepülései, valamint az adófizetők 58%-a az üdülőkörzeten kívüli településeken lakik. Ezzel együtt az adófizetők népsűrűsége a parti településeken megközelíti a BKÜ-n kívüli területek adófizetői sűrűségének háromszorosát. Az SZJA adófizetők száma alapvetően azon településeken a legmagasabb, ahol a TISZA kettős győzelmet aratott. Vagyis a gazdasági aktivitás, a keresőképesség befolyásoló tényezőként azonosítható a választási eredményekben, és részben magyarázó összetevője lehet Balaton-parti sikerének is.

A FORRÁSSZERZÉS ÉS A VÁLASZTÁSI EREDMÉNYEK ÖSSZEFÜGGÉSEI

Mint azt a bevezetőben említettük, a Balaton Kiemelt Térségét a 2014–2020-as uniós programozási időszakban soha nem látott mértékű fejlesztéspolitikai forráskoncentráció jellemezte, elsősorban a forrásokhoz kapcsolódó projektlistát rögzítő 1861/2016. Kormányhatározatnak köszönhetően (Fekete et al., 2023, 2025). E forrásbőség a 2021–2027-es időszakban azonban már nem áll fenn. A kiemelt térség egy főre jutó kifizetett támogatásai nagyjából az országos érték 60%-át teszik ki, melyhez hasonló támogatási adatok a 2007–2013-as időszakban voltak jellemzőek (BIFÜ, 2026). A korábbi időszakban jelentős volumenű, majd a jelen, 2021–2027-es időszakra lecsökkent uniós forráskihelyezés hatásai, az annak révén létrejövő eredmények és konfliktusok miatt fontosnak tartottuk megvizsgálni, hogy a fejlesztési forráskihelyezés és a választási eredmények milyen kapcsolatban állnak egymással a BKÜ területén, valamint a hat vizsgált választókerület egészén. A vizsgálathoz a Fejlesztéspolitikai Adatbázis és Információs Rendszer (FAIR) 2026. évi adatait használtuk. Hazai költségvetési támogatások (Magyar Falu Program, Kisfaludy Program… stb.) monitorozására egységes adatbázis híján nem állt módunkban.

Tekintettel arra, hogy a fejlesztések hatásai hosszútávon is meghatározhatják a lakosság közérzetét és választói magatartását, a Széchenyi 2020 és Széchenyi Terv Plusz időszakot összevonva vizsgáltuk a tőkeköveteléssel, tehát visszafizetési kötelezettséggel korrigált kifizetések metszetében. 2026 februárjáig a FAIR adatai szerint a hat OEVK összes településén 794 Mrd forintnyi fejlesztési forrás kifizetése történt meg. Ez a teljes hazai kifizetett támogatás 5,35%-át teszi ki ebben az időtávban. A hat OEVK 430 településére érkező támogatások tekintetében a BKÜ 180 települése felülreprezentált a teljes, 2014–2026 február közötti időszak metszetében. Az összes kifizetés 71%-a az üdülőkörzetbe érkezett, melynek összege 565 Mrd Ft. Átlagosan egy településre a BKÜ területén 3,1 Mrd Ft, a választókerületek BKÜ-n kívüli részén 916 millió Ft fejlesztési forrás, míg egy BKÜ lakosra 2,07 millió forint, egy BKÜ-n kívüli, de a térségbe tartozó lakosra 651 ezer forint fejlesztési forrás jutott. A 2014–2026 közötti időszakban az összes kifizetett támogatás fele az 52 parti, partközeli településre érkezett a 430 településre kiterjedő hat választókerületben.

Annak ellenére, hogy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetbe érkező források léptéke országos összehasonlításban is kiemelkedő volt, és azon belül is kifejezetten a parti települések forráskoncentrációja volt a jellemző a Fidesz–KDNP kormányzás alatt, a TISZA Párt a parti települések 86%-án nyerni tudott. Emellett a FAIR adataiból az látható, hogy az uniós források több mint fele a városi jogállású településekre áramlott, habár a teljes vizsgált térségünk (a megyei jogú Nagykanizsával együtt) 28 települése, mintegy 6,5%-a városi jogállású. A TISZA Párt a városok több mint háromnegyedében nyert, a városi jogállású településekre érkező kiemelkedő fejlesztési forráskoncentráció ellenére. A kiemelt üdülőkörzet területét tekintve egyedül az egykori LHH-s kistérségi központban, Lengyeltótiban nyert (minimális különbséggel) a Fidesz–KDNP, az összes többi BKÜ városban jelentős előnnyel nyert a TISZA Párt (4. táblázat).

4. táblázat: A TISZA és a Fidesz–KDNP listás eredményei a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet városaiban
Table 4: List-Vote Results of Fidesz–KDNP and Tisza in the Cities of Lake Balaton Area

BKÜ város	TISZA listás szavazatok aránya (%)	Fidesz-KDNP listás szavazatok aránya (%)
Badacsonytomaj	53,21	38,08
Balatonalmádi	57,03	33,91
Balatonboglár	53,01	39,73
Balatonföldvár	35,45	35,45
Balatonfüred	61,31	31,29
Balatonfűzfő	56,31	35,27
Balatonkenese	52,62	40,45
Balatonlelle	51,01	41,27
Fonyód	52,90	38,19
Hévíz	50,84	41,26
Keszthely	56,68	35,53
Lengyeltóti	45,52	45,58
Marcali	58,29	34,34
Siófok	56,14	35,86
Tab	52,80	40,47
Tapolca	58,78	33,49
Zalakaros	51,09	40,26
Zamárdi	50,00	40,26
BKÜ átlag	52,2	39,2
6 érintett OEVK átlag	51,8	39,6
Országos átlag	53,2	38,6

Adatforrás: Nemzeti Választási Iroda.
Source: National Electoral Office.

Összességében a 2014–2026 február közötti kifizetett források 83%-a, ami a hat választókerületben 662 Mrd Ft összeget jelent, olyan településekre érkezett, amelyeken a TISZA kettős, listás és egyéni győzelmet aratott. Ehhez képest a Fidesz–KDNP által listán és egyéniben is megnyert 216 településre a források alig nyolcada jutott. A TISZA győzelme

jelentősen felülreprezentált azokon a településeken, ahová a kifizetések masszív tömege áramlott, és nagymértékben alulreprezentált a kifizetések tömege azokon a településeken, ahol a Fidesz–KDNP tudott kettős győzelmet aratni. 51 olyan települést azonosítottunk a 430 település közül, amelybe 2014–2026 között nem érkezett uniós fejlesztési forrás. Ezek mindegyikében a Fidesz–KDNP kapta a legtöbb szavazatot. Fontos megjegyezni ugyanakkor, hogy a Magyar Falu Programban kihelyezett költségvetési támogatásokra egységes, elemezhető adatbázis híján nincs rálátásunk. Ugyanakkor a Magyar Falu Program, jellegéből és fejlesztéspolitikai funkciójából adódóan éppen a forrásabszorpciós problémákkal küzdő kistelepülések igényeit volt hivatott kiszolgálni. Vagyis feltételezhető, hogy a hazai költségvetési támogatásból megvalósuló kistelepülési fejlesztések politikai kommunikációs és kampányhatása hozzájárulhatott a korábbi kormánypártok községekben, kistelepüléseken tapasztalható relatíve magasabb népszerűségéhez.

A fejlesztési források kihelyezése és a választási eredmények összefüggéseinek értelmezése során nem szabad elfelejtenünk az időtényezőt sem. A Balaton térségét érintő forrásbőség a 2014–2020-as időszakot jellemezte, így 2026-ra a balatoni választópolgárok alapélménye már nem feltétlenül a fejlődés és fejlesztés, a jelentős gyarapodásra számító befektetői tőke beáramlásának pozitív hatásai voltak. A KSH adatai alapján végzett számításaink szerint a kiemelt térség területén majd 15 ezerrel, bő 12-13%-kal bővült a lakásállomány 10 év alatt, mely bővülés 90%-ban a parti, partközeli településeket érintette. A BKÜ polgármesterek körében 2022-ben végzett kérdőíves vizsgálatunk arra mutatott rá, hogy mindeközben minden parti településen jelentkeznek az alapvető közüzemi infrastruktúra-hálózatokban (ivóvíz, áramellátás, szennyvízcsatorna-hálózat túlterheltsége) olyan ellátási hiányosságok, melyek különösen a nyári főszezonban az ellátási zavarok mellett a lakosság és az üdülőtulajdonosok körében elégedetlenséget, konfliktusokat szülnek (BIFÜ, 2026; Fekete et al., 2022, 2023). A Médianegyed Egyesület kutatásai (2024) eközben rámutattak arra, hogy az országos nyilvánosságban elsősorban a Balaton, egy-egy beazonosítható gazdasági szereplőhöz kötődő beruházási konfliktusai exponálódnak. A helyieket azonban nem feltétlenül a beruházó személye érdekli. A balatoni választópolgárokban sokkal inkább a beruházások közvetett hatásaként a megszokott közösségi terek eltűnése, a parti területek kisajátítása, a beépítés sűrűsödése generál feszültséget, valamint az, hogy a helyi gazdaság tartós erősödése nem látszik a beáramló tőke nyomában. Eközben érzékelhetően leszűkültek a nyilvánosság helyi és regionális csatornái mellett a helyi döntéshozatal autonóm mozgásterei is (Médianegyed, 2024). A választási eredmények arra mutatnak rá, hogy a parton, a parti településeken sűrűsödő közcélú fejlesztések nem tudták sem követni, sem ellensúlyozni a részben közcélú, de sok esetben teljesen magáncélú fejlesztések által gerjesztett elégedetlenséget és kognitív disszonanciát. Ennek révén az látszik, hogy a Balaton parti helyi társadalomban a térfoglalás egyfajta sajátos ellenállást szülhetett, és megmaradt személyes döntéshozatali jogaival igyekezett ellentartani a helyi közösségek életét meghatározó, negatív irányúnak megélt folyamatoknak.

ÖSSZEGZÉS

A Balaton Kiemelt Térsége nem csupán turisztikai régió, nem csupán a területfejlesztési politika kiemelt térsége vagy egy természeti elem köré szervező speciális térszerkezeti elem a hazai társadalmi térben. A Balaton térsége által megtestesített egyedi térbeli konstrukció politikai földrajzi értelemben is egy sajátos erőteret rajzol ki, melyre a 2026. évi országgyűlési választások élesen rávilágítottak. A kiemelt térség helyi társadalmának demográfiai, gazdasági, térbeli, településföldrajzi kontúrjai a választói magatartás térbeli elrendeződésében is élesen megjelennek. A jelentősebb gazdasági erőt magában hordozó, magasabb képzettségi szinttel, mobilitási potenciállal rendelkező, ám ezzel párhuzamosan fokozottabb népességfluktuációval és fokozott öregedéssel jellemezhető parti, partközeli településeken, valamint a városokban a Tisza Párt kiemelt preferenciája érvényesült. A Fidesz–KDNP az üdülőkörzet pereme felé haladva, a belső perifériák határvidékén szerepelt az átlagosnál jobban.

A balatoni választási eredmények fontos tanulsága, hogy ha a fejlesztési források kihelyezése során, akár közvetett akár közvetlen módon nem érvényesül a helyi közösségek érdekeinek védelme, a vertikális partnerség, akkor a fejlesztések politikai értelemben kontraproduktívvá válhatnak, még a nyilvánosság csatornáinak leszűkülése és átrendeződése mellett is. A fejlesztések a többség számára pozitív végösszegű eredményeit nem csak területi és társadalmi egyenlőtlenségek annulálhatják, hanem az egyeztetés, a szabályozók, vagy a transzparencia hiánya, melyek ódiuma végső soron visszaszáll a legfelső döntéshozói szintre. A bőségszaru súlya (2023) című tanulmányunkban rámutattunk arra, hogy a Balaton térségében sűrűsödő érdekellentétek a kezelhetőség határain túlmutatva sűrítették a régió konfliktusmátrixát, miközben a helyi és regionális érdekellentétek kezelésére alkalmas szervek autonómiája, eszközellátottsága és kompetenciái sérültek, erodálódtak. Az országgyűlési választások balatoni eredménye arra is rámutat, hogy a hatalom térbeli megosztása konfliktusokkal terhelt terekben és időszakokban nem csupán demokratikus szükséglet, hanem politikai és hatalmi érdek is. Mindez a 2026-os választáson győztes TISZA Párt számára is intő jel.

Hasonlóan fontos tanulság a jövőbeni területpolitika (és részben a politikai kommunikáció) számára, hogy a fejlesztés politikai legitimációs eszközként nem állandó és örökérvényű. Kihelyezhető forrásokban bővelkedő időszakokban sem mindegy a „mit és hogyan fejlesztünk" kérdése, hiszen a közvélemény nem feltétlenül azonnal mond értéktételet a fejlesztési beavatkozásokról, azok piacra gyakorolt hatásáról, szabályozási környezetéről. A források kiürülése, szűkülése – mely törvényszerűen bekövetkezik – felfedi az eredménykommunikáció fügefalevelei által takart hiányokat, kezeletlen szükségleteket és konfliktusokat. Olyan terekben, mint a Balaton, ahol a magyar társadalom különböző státuszcsoportjainak érintkezési felülete széles, és az endogén erőforrások, javak, tőkék értéke és hasznossága, de egyben korlátossága révén az érintkező csoportok érdekellentétei is könnyen kiéleződnek, a fejlesztési döntéseknek mindig kiemelt tétje van, és a döntéshozói felelősség jelentőségét is megemeli. A területpolitikai intézményrendszer középszintjének megerősítése, a partnerség feltételeinek biztosítása és ehhez kapcsolódóan a transzparencia következetes alkalmazása a döntéshozatalban, a kiemelt tétek és felelősségek viszonyrendszerét hozhatja szinkronba.

JEGYZETEK

1 1861/2016. Kormányhatározat.

2 A program ilyenkor matematikai alapként a standardizált értékeket (Z-értékeket) használja: \(Z = \frac{x - \mu}{\sigma}\). Alakzati értelemben akár horizontális, akár vertikálisan dilatált, szignifikáns mértékben torz eloszlások, vagy negatív értékmezőt is tartalmazó adatsorok esetében a módszer nem alkalmazható.

3 *Orbán Viktor kiadta a feladatot a fideszes polgármestereknek: MOZGÓSÍTÁS!* Elérhető: https://www.atv.hu/videok/orban-viktor-kiadta-a-feladatot-a-fideszes-polgarmestereknek-mozgositas/ (Letöltés ideje: 2026.08.21.)
Orbán Viktor: A helyzet úgy áll, hogy ezt a választást nektek kell megnyerni. Elérhető: https://24.hu/belfold/2026/01/19/orban-viktor-a-helyzet-ugy-all-hogy-ezt-a-valasztast-nektek-kell-megnyerni/ (Letöltés ideje: 2026.08.21.)

4 *A Balaton Kiemelt Térség társadalma a 2022. évi népszámlálás tükrében*. Elérhető: https://www.balatonregion.hu/uploads/190/dropped/20/22/ce/2022_cenzus_bku.pdf (Letöltés ideje: 2026.08.21.)

IRODALOMJEGYZÉK

- Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség: *A Balaton Kiemelt Térség társadalma a 2022. évi népszámlálás tükrében*, 2025. Elérhető: https://www.balatonregion.hu/uploads/190/dropped/20/22/ce/2022_cenzus_bku.pdf (Letöltés ideje: 2026.08.21.)
- Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség (2026): *A Balaton Kiemelt Térség 2025. évre vonatkozó területi monitoring jelentése*, 2026. Elérhető: https://www.balatonregion.hu/public/download/eb8c1f48cab6a0cd82c08aaa9abe7136 (Letöltés ideje: 2026.08.21.)
- Fekete Károly – Dombi Gábor – Oláh Miklós: *Önkormányzati válságkezelés a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetben, a COVID-19 járvány első hullámában*, Területi Statisztika, 2021/3, 337–355. https://doi.org/10.15196/TS610304
- Fekete Károly – Oláh Miklós – Dombi Gábor – Horváth Csanád Bátor: *A bőségszaru súlya*, in: Agg Zoltán (szerk.): Autonómia és művészet – Zongor Gábor 70 éve, Comitatus Társadalomkutató Egyesület Veszprém, 2023.
- Fekete Károly – Dombi Gábor – Horváth Csanád Bátor: *Az önkormányzati választások tanulságai a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetben*, Comitatus, 2025/252, 79–96. https://doi.org/10.59809/Comitatus.2025.35-252.79
- Kabai Gergely: *Regionalizmus és területi politika a Balaton térségében*, Doktori értekezés, PTE BTK Interdiszciplináris Doktori Iskola, 2017.
- Médianegyed Egyesület: *Törésvonalak és konfliktuszónák – a Balaton környéki települések helyi társadalmának átalakulása*, Kutatási zárótanulmány, Pécs, 2024.
- Oláh Miklós – Szabó Pál – Tóth Balázs István (szerk.): *A területi tőke és magyarországi dimenziói*, Nyilvánosságért és Civil Társadalomért Alapítvány, Balatonfűzfő, 2017, 424.
- Schleicher Vera: *Kultúrfürdő – Kulturális kölcsönhatások a Balaton térségében 1821-1960 között*, L'Harmattan, 2019, 386. https://doi.org/10.15476/ELTE.2014.054

DOI: 10.59809/Comitatus.2026.36-258.115

OLÁH MIKLÓS

Cseppben a tenger

Választókerületi esettanulmány a 2026-os parlamenti választások Veszprém megyei 2. számú választókerületének eseményeiről és az eredményekről

The Ocean in a Drop

A Constituency Case Study on the Campaign Events in the Two-Faced National Individual Constituency No. 2 in Veszprém County and the Results of the Parliamentary Elections

•

SZERZŐ:

Oláh Miklós, szociológus, közvéleménykutató, nyugalmazott területfejlesztési szakember, olahmiklos@balatonregion.hu

JEL kód: H11, H19, P48, R38, R58, Z18

Kulcsszavak: országgyűlési választások • jelöltállítás • kormányzóképesség • negatív és program alapú kampány • kontraproduktivitás • társadalmi nyilvánosság • részvétel • választási eredmények • területi különbségek • nemek szerinti reprezentáció

Absztrakt: Az ország életének jövőjét alapvetően meghatározó olyan közjogi aktusok kapcsán, mint amilyenek a parlamenti választások, érthetően mindenki a végeredményre kíváncsi. Ez azonban nyilvánvalóan számtalan olyan részlet által

meghatározott, melynek nyomon követésére és dokumentálására az esettanulmány műfaja ad lehetőséget. E munka elvégzésére különös okkal szolgál az a körülmény, hogy a négy parlamenti ciklusban kétharmados, alkotmányozó többséggel kormányzó erőnek hosszú idő után olyan új, kormányzóképesnek tűnő kihívója akadt, amelyik minden választókerületben jelöltállításra volt képes, országos pártlistát tudott állítani, innovatív közösségépítő és kommunikációs megoldásokkal szolgált és minden jel szerint komoly mértékű társadalmi támogatottságra számíthatott, vagyis eséllyel léphetett fel a válságtüneteket mutató kormánykoalíció jelöltjeivel szemben. Immár a végeredmény ismeretében az alábbi, Veszprém megyei 2-es számú választókerület történéseit feldolgozó esettanulmány a magasból nem, vagy kevésbé látható részletekkel igyekszik hozzájárulni a 2026-os, történelmi jelentőségűnek mondható parlamenti választások jobb megértéséhez.

AUTHOR:

Miklós Oláh, Sociologist, Public Opinion Pollster, Retired Regional Development Specialist, olahmiklos@balatonregion.hu

JEL code: H11, H19, P48, R38, R58, Z18

Keywords: *parliamentary elections • candidate nomination • governability • negative and platform-based campaigns • counterproductivity • public discourse • participation • election results • regional differences • representation by genders*

Abstract: *When it comes to public law events that fundamentally shape the country's future - such as parliamentary elections - it is understandable that everyone is eager to know the final outcome. However, this outcome is obviously determined by countless details, which the case study genre allows us to track and document. A particular reason for undertaking this work is the fact that, after a long period during which the ruling party governed with a two-thirds, constitutional-amending majority across four parliamentary terms, it finally faced a new challenger that appeared capable of governing - one that was able to field candidates in every electoral district, compile a national party list, offered innovative community-building and communication solutions, and, by all indications, could count on significant public support - meaning it had a real chance of competing against the candidates of the ruling coalition, which was showing signs of crisis. Now that the final results are known, the following case study -which examines the events in Veszprém County's 2nd electoral district - seeks to contribute to a better understanding of the 2026 parliamentary elections, which can be described as historically significant, by highlighting details that are not, or are only partially visible from a bird's-eye view.*

„Nagyon sok mindennek kell megváltoznia ahhoz, hogy minden maradjon a régiben..."
Giuseppe Tomasi di Lampeduza: A párduc

„Ami biztos: az a párt esélyes a győzelemre, amelyik képes meghatározni azt a végső kérdést, amire a választók többsége a szavazás pillanatában gondol, és amellyel kapcsolatban azt érzi, hogy a szavazatával válaszolni fog… A Fidesz azt akarta, hogy az idei választás központi kérdése az legyen, hogy ki tudja inkább megvédeni hazánkat az ukrán veszedelemtől. A Tisza pedig azt kérdezi, hogy kitől remélhető a jól működő állam létrehozása."

Ónody Gomperz Tamás: A kém, aki nevetett rajtam, jelen.hu, *2026.03.31.*

„MEG NE BUKTASSÁTOK A KORMÁNYT, AMÍG HAZA NEM JÖTTÜNK!"

Falfirka, Veszprém, Szilágyi László Utcagaléria – gyalogos aluljáró Zöldház felőli sarka

„Hisszük, hogy azon bukott politika után, mely Magyarországot mai minden tekintetben bomló állapotában hagyta reánk (…), szükség van a conservatio és a consolidatio politikájára."

Asbóth János: Magyar Conservaiv Politika, 1875

A VÁLASZTÓKERÜLET

A jelen esettanulmány tárgyát képező választókerület 45 Balaton-felvidéki és észak-kelet irányában Várpalotáig elnyúló települést ölel fel, közülük hat (Balatonalmádi, Balatonfüred, Balatonfűzfő, Balatonkenese, Berhida, Várpalota) város, egy nagyközség, Pétfürdő, a többi községi jogállású. A választókerület székhelye Balatonfüred. Kétarcúságát az adja, hogy Balatonfűzfőtől délnyugati irányban a lakosság életében meghatározó a turizmusgazdaság és a szőlészet-borászat, míg a kisvárostól északkelet irányában hagyományosan az ipari ágazat dominálja a gazdasági életet és a foglalkoztatás jellemzőit.

A választókerület 77 341 fős[1] állandó népességéből a 2026-os általános parlamenti választások időpontjában 73 585 fő szerepelt a választókerületi névjegyzékben. Választójoguk gyakorlása céljából közülük itthon, de állandó lakóhelyükhöz képest máshova 3103-an jelentkeztek át, a külképviseletekre pedig 1040-en jelentkeztek be ugyanebből a célból.

A demográfiailag gyors tempóban öregedő választókerület jelöltjeire végül 60 533 választópolgár (82,26%) szavazott (v.ö.: https://vtr.valasztas.hu/ogy2026/egyeni-valasztokeruletek/19/02?tab=eredmenyek). A választások napján e választókerületben 98 szavazókörben adhatták le szavazatukat az urnáknál a megjelentek.

ELŐZMÉNYEK

A közelmúltban változó területű[2] választókerület parlamenti képviselője 1990-től Szabó Tamás (MDF), 1994-től Dr. Csehák Judit (MSZP) volt. E tisztséget 1998 és 2014 között Dr. Bóka István (Fidesz) töltötte be, aki 2002-től máig egyúttal Balatonfüred polgármestere. A két tisztség összeférhetetlenné válását követően pártja színeiben 2014-ben már nem ő, hanem az egykori pápai és Veszprém megyei önkormányzati képviselő, belügyminisztériumi államtitkár, Dr. Kontrát Károly indult és nyert.

A 2026-os választásokat megelőzően minden jel (pl. Balatonalmádi parkolási rendjének megváltoztatását, a parkolás fizetővé tételét célzó önkormányzati kezdeményezés opponálása, melynek keretében helyi közvéleménykutatást is tartottak a városban) arra mutatott, hogy a választásokon ismét Kontrát indul Fidesz–KDNP színekben, aztán ez a helyzet (gyaníthatóan a kormánypárt által kezdeményezett választókerületi közvéleménykutatás eredményeire alapozva) hirtelen megváltozott. A párt vezetőségének január első hetében hozott döntését a 2026. január 10-i budapesti jelöltállító kongresszuson hirdették ki. A rendezvényen a párt bemutatta 106 egyéni képviselőjelöltjét, akik közül 41 volt új arc a 2022-es mezőnyhöz képest, köztük a Veszprém megyei 2. választókerületben induló Dr. Hegedűs Barbara.

Kontrát a képviselői Facebook- oldalán vett búcsút, amely a függelékben olvasható.

A TISZTELET ÉS SZABADSÁG PÁRT VÁLASZTÓKERÜLETI ELŐVÁLASZTÁSA

A TISZA Párt a jelöltállítási folyamatot teljesen digitális alapokra helyezte. A szavazás a párt belső, online felületén keresztül zajlott le, ahol a regisztrált támogatók és választópolgárok adhatták le voksaikat a jelölt-aspiránsokra. [3]

Az előválasztást 2025 novemberében tartották meg. Az első forduló eredményeit 2025. november 24–25-én hirdették ki, és a második forduló közvetlenül ezután indult.

A TISZA Párt kétfordulós, online előválasztásán a választókerületben Forsthoffer Ágnes közgazdász és turisztikai szakember mellett Kovács György, korábbi rendőrtiszt, nemzetközi nagyvállalatok korábbi vezetője, cégvezető, illetve Perczel Nóra ápoló, egészségügyi végzettségű szociális szakember és aktív önkéntes indult a lehetőség megszerzéséért.

Az előválasztást Forsthoffer Ágnes nyerte meg, aki az első fordulóban 46%-ot, a második fordulóban 92,6%-os elsöprő többséget szerzett. Megjegyzendő körülmény, hogy amikor az előválasztásra sor került, Forsthoffer már a TISZA alelnöke volt, miután Magyar Péter pártelnök először 2025 szeptemberének elején mutatta be őt a nyilvánosságnak.

1. táblázat: A TISZA Párt előválasztása a Veszprém megyei 2-es parlamenti választókerületben
Table 1. The TISZA Political Party's Primary Election in Veszprém County's 2nd Parliamentary District

Forduló	Forsthoffer Ágnes	Kovács György	Perczel Nóra	Eredmény/Különbség
1.	46 %	28%	26%	Forsthoffer Ágnes 18 százalékponttal vezetett Kovács előtt. Mivel senki nem szerzett abszolút többséget, az első két helyezett jutott tovább. Perczel Nóra itt kiesett.
2.	92,6%	7,4%	kiesett	Forsthoffer Ágnes 85,2 százalékpontos különbséggel nyerte meg a párharcot, ezzel ő vált a párt hivatalos országgyűlési képviselőjelöltjévé.

Forrás: https://telex.hu/belfold/2025/11/25/magyar-peter-tisza-part-jeloltallitas-eredmenyek.
Source: https://telex.hu/belfold/2025/11/25/magyar-peter-tisza-part-jeloltallitas-eredmenyek.

A JELÖLTEK[4]

A választókerületben tíz aspiráns regisztráltatta magát jelölt-jelöltként. Közülük végül hatan kerültek a szavazólapokra. Ők azok, akik a választási irodától kapott ajánlási íveket (minimum 500 hiteles ajánlást) a megadott határidőre képesek voltak összegyűjteni és leadni. Ennek a követelménynek időbeli sorrendben elsőként Forsthoffer Ágnes (TISZA) és Dr. Hegedűs Barbara (Fidesz-KDNP) február 26-án, aztán sorrendben Szabó Miklós (Mi Hazánk) március 2-án, Paál Géza (DK) március 7-én, Kiss Lívia (MKKP) és Dr. Gődény György (NÉP) március 9-én tett eleget.[5]

A két legesélyesebb politikai erő aspiránsairól általában elmondható, hogy míg a Fidesz-KDNP többnyire ebben a politikai közegben szocializált, kipróbált párttagokból, parlamenti, államigazgatási és önkormányzati tisztségviselőkből rekrutálódott, addig a TISZA „nulla-kilométeres" jelöltjeit főként a piaci és a civil szférából igazolta. Ahogy ez az összevetés a választókerületek nagy többségében, úgy a jelen esettanulmány tárgyát képező választókerületben is megfigyelhető.

Dr. Hegedűs Barbara wikipédián található mindössze 3 rövid bekezdésből álló életrajza helyett részletesebb, bár nyilvánvalóan pozitív irányban elfogult közéleti életrajzát Szeibert Attila a „Balatonfüredi lakos vagyok" fb. csoportban osztotta meg:

„Bemutatom nektek Dr. Hegedűs Barbarát

Kevés olyan politikus van ma Magyarországon, akinek az életútja ennyire következetesen, lépésről lépésre épült fel.

Dr. Hegedűs Barbara – teljes nevén Hegedűs Barbara Szilvia – a 2026-os országgyűlési képviselő-választáson a Fidesz jelöltjeként indul. De mielőtt bárki címkéket ragasztana rá, érdemes végignézni, honnan indult és hová jutott.

1991.március 14-én született Veszprémben. Ott él ma is, férjével, házasságban, két gyermek édesanyjaként.

Ez nem mellékes körülmény: aki családot nevel, az pontosan tudja, mit jelent felelősséget vállalni nemcsak szavakban, hanem a mindennapok szintjén is.

Tanulmányait a Balatonalmádi Magyar–Angol Tannyelvű Gimnáziumban kezdte, majd az Eötvös Loránd Tudományegyetemen és a Budapesti Corvinus Egyetemen folytatta, ahol nemzetközi tanulmányok alapszakon és mesterszakon szerzett diplomát. Már ekkor egyértelmű volt az érdeklődési iránya: külpolitika, nemzetközi kapcsolatok, közéleti összefüggések.

Az egyetemi évek alatt fél évet (Erasmussal) Spanyolországban töltött a Granadai Egyetem politológia szakán, később pedig két hónapos gyakorlati programon vett részt Brüsszelben, az Európai Parlamentben.

Ezek nem kirándulások voltak, hanem tudatosan épített szakmai állomások.

Olyan tapasztalatok, amelyek nélkül ma aligha lehetne valaki hitelesen európai ügyekről beszélő politikus.

Tanulmányait a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi Doktori Iskolájában folytatta, ahol biztonságpolitika témában doktorált. Kevés olyan fiatal politikus van, aki ilyen mélységben és tudományos alapossággal foglalkozott volna ezzel a területtel.

A szakmai gyakorlat sem maradt el. Dolgozott a Közigazgatási és Igazságügy Minisztérium miniszteri kabinetjének külügyi munkatársaként, majd a veszprémi Polgármesteri Hivatalban is. Vagyis nem kívülről, hanem belülről ismeri az államigazgatás és az önkormányzatiság működését.

2010-ben csatlakozott a Fidelitashoz, 2015 óta pedig a Fidesz ifjúsági szervezetének külügyekért felelős alelnöke.

Fiatalon lett a veszprémi önkormányzat képviselő-testületének tagja, és hamar bebizonyította: nem az életkor számít, hanem a felkészültség és a tettrekészség.

Ő maga is úgy fogalmazott egy korábbi nyilatkozatában, hogy nem tudatos politikusi pályára készült.

A közélet iránti érdeklődés azonban már fiatal korában megvolt benne. Az egyetemi évek, a nemzetközi tanulmányok, majd a 2010-es önkormányzati választások idején fogalmazódott meg benne, hogy aktívan szeretne tenni Veszprémért és azokért az értékekért, amelyeket fontosnak tart. Ennek lett a következménye a 2014-es felkérés is, amikor képviselőként még aktívabban bekapcsolódott a város életébe.

2024. november 5-től országgyűlési képviselőként dolgozik, miután Dömötör Csaba európai parlamenti mandátuma miatt megüresedett a hely, és az Európai Parlamentben Győrffy Balázst váltó Dömötör Csaba lemondását követően ő kapott bizalmat.

Ma már egyértelműen kijelenthető: Dr. Hegedűs Barbara egy profi, elit politikus.

Nem a hangoskodás, nem a botrányok, hanem a tanulás, a munka és a fokozatos építkezés útján jutott el oda, ahol most tart. És hogy mi a sikereinek titka? Talán az, hogy nem szerepet játszik, hanem dolgozik. A közösségért, a városáért, az országáért.

A választók dolga eldönteni, kit tartanak alkalmasnak. De egy dolgot nehéz elvitatni: ez az életút nem a véletlen műve.

Ilyen bemutatást eddig az interneten nem olvashattál.

2 órát dolgoztam ezen a poszton. Tisztelj meg azzal, hogy illendően szólsz hozzá. Köszönöm

Szeibert Attila

Kérlek oszd meg."

Forsthoffer Ágnes életrajza más forrásokból rekonstruálható.[6]

A Balatonfüreden, 1980. március 24-én született turisztikai szakember, szállodavezető, politikus, 2025-től a Tisztelet és Szabadság Párt egyik alelnöke.

Édesapja Forsthoffer Ferenc, a füredi hajógyár és a Talajerő-gazdálkodási Kft. korábbi igazgatója, 2010-ben az év vállalkozója elismerésben részesült. Édesanyja Varró Julianna Gyöngyi.

Balatonfüreden, Arácson nőtt fel, középiskolai tanulmányait a veszprémi Lovassy László Gimnáziumban végezte. 1998-ban a balatonfüredi Anna-bál Szépe verseny győztese volt.

Felsőfokú tanulmányait 1998 és 2002 között a Budapesti Gazdasági Főiskolán (pénzügy–számvitel BSc) és 2002 és 2004 között a Pécsi Tudományegyetemen (marketing MSc) folytatta és szerzett közgazdász diplomát.

2001 szeptemberétől 10 hónapot dolgozott a Deloitte tanácsadó cégnél audit asszisztensi munkakörben.

2002-től a pápai székhelyű hulladékgazdálkodással is foglalkozó Talajerőgazdálkodási Kft. pénzügyi igazgatója volt. 2002–2010 között a cég 212 millió forint értékű beruházásokat hajtott végre, melyhez 100 millió forint értékű vissza nem térítendő állami támogatást nyertek el. Ezen társaságnak 2012 óta ügyvezetője, mellette édesanyja és öccse, Ferenc a vállalat vezetői.

A családja 2006 őszén a korábbi tulajdonostól átvette a balatonfüredi Hotel Margaréta szállodát, ahol 2006 óta dolgozik és amelynek igazgatója, illetve a négycsillagos hotelt üzemeltető Fortrend Hotel Szállodafejlesztő és Szolgáltató Kft.-nek (átvételkor még Xing Long Kft) ügyvezetője. 2023. január 1-je óta a Magyar Szállodák és Éttermek Szövetségének (MSZÉSZ) a balatoni régióvezetője.

Politikai szerepvállalása.

2024-ben független önkormányzati képviselőjelöltként indult Balatonfüred 8. számú egyéni választókerületében, helyi fejlesztési programját képviselve, de nem őt, (hanem a független Kutas Bendegúzt – szerzői kiegészítés) választották meg. Közösségi aktivitásával és szakmai hátterével a turizmus, a vendéglátás, valamint a településfejlesztés területén vált ismertté.

A füredi Tiszta Víz Tisza Sziget kapcsolattartója. 2025. szeptember 7-én Kötcsén a TISZA részéről hivatalosan bejelentették, hogy ő fogja harmadik személyként betölteni a TISZA alelnöki posztját. A bejelentést követően a Lounge Event Kft. lemondta az érdekeltségében álló Hotel Margarétába tervezett két napos, száz fős rendezvényét. Forsthoffer szerint egy nagy állami cég (Magyar Posta) munkatársai már sokszor voltak a szállodában, de szeptember 8-án felsőbb utasításra, mindössze 16 órával a rendezvény előtt törölték a foglalást. Ez azután történt, hogy a TISZA kötcsei színpadán felszólalt, így véleménye szerint ez állt a háttérben. A cég ugyanakkor technikai okokra hivatkozott. Forsthoffer az esettel kapcsolatban hozzátette, hogy a propaganda és a hatalom megkezdte a vállalkozásuk tönkretételét.

Az Ellenpont.hu Forsthoffer szüleinek balatonfüredi házaként bemutatott egy luxusingatlant, de a külső képen egy másik ház volt látható. Utólag kiderült, hogy a szomszédos ingatlan képét közölték, ami pedig Mészáros Lőrinc öccsének az ingatlana. A Forsthoffer család ingatlana is állítólag 1100 négyzetméteres nagy értékű ingatlan.

Forsthoffer Ágnest 2025. szeptember 19-én a közgyűlés megválasztotta a TISZA harmadik alelnökének.

Jelmondata: „Semmi sem emel fel, csakis az alázat, semmi sem taszít le, csakis a gőg és a gyűlölség." /Szent István/

A 2026. április 12-én tartott országgyűlési választáson a Balatonfüred központú választókerületben 57,29%-os eredménnyel egyéni mandátumot szerzett. Magyar Péter április 20-án bejelentette, hogy a TISZA őt jelöli az Országgyűlés következő elnökének, amit elfogadott. 2026. május 9-én az Országgyűlés elnökének választották.

A négy másik jelölt rövid bemutatásához a felkínált, illetve kért interjúk hiányában, egy ebben a kampányban tudomásunk szerint párját ritkító fórum ad majd segítséget.

A KAMPÁNY

Általánosan ható és megfigyelhető elemek

A választási kampány hangneméről, hangulatáról okkal feltételezhetően a túlságosan nagy gazdasági, társadalmi, kulturális, politikai tétek, no és az egymást követő közvéleménykutatási eredmények, vagy pl. a Polymarket előrejelzési piaca[7] ide vonatkozó adatainak ismeretében a bizalmatlanság, a kölcsönösen kíméletlen szélsőségesség volt jellemző. A felfokozott hangulatot jól jellemzi a kormányoldal 2026. január 19-i budapesti országos önkormányzati fóruma, ahol a miniszterelnök 16 évi folyamatos, kétharmados többségben gyakorolt kormányzás után – mielőtt beszélni kezdett volna – szeretett volna mondani valamit őszintén, kőkeményen:

„A helyzet úgy áll, hogy ezt a választást nektek kell megnyernetek! Ha a trombita hangja bizonytalan, akkor az önkéntesek nem mozdulnak meg. A trombitát nektek kell fújni. Tehát úgy áll a helyzet, hogy a 2026-os választás azon dől majd el, hogy a FIDESZ–KDNP-hez tartozó vezetők, önkormányzati képviselők, a mi közösségünk hivatásos szakemberei, politikusai hajlandóak e beleállni ebbe a küzdelembe. Ha beleálltok, nyerünk, ha nem álltok bele, nem nyerünk, ha én személyesen kitenném a lelkemet, akkor se."

A választási kampányra egyrészt a két esélyes párt aktivitásának szigorúan központból vezérelt és kevés arc igénybevételével bonyolított megoldások voltak jellemzők. Mindezt azért szükséges kissé részletesebben tárgyalni, mert eltérő tartalommal és stílusban, de valójában mindkét kampány jellemezhető ezekkel a jegyekkel és választókerületi szinten is érvényesültek.

A kormánypártok a 2014-ben meghirdetett illiberális állam[8] átfogóan nem részletezett módon való továbbépítésének (pl. az ún.: ellehetetlenítési törvény megnyert választások utáni elfogadása) szándékával lépett fel. Hatalmas költségvetésű kampányukat egyrészt a többszöri koncepcionális váltás, a főszereplők időközben történő változtatása és a kampány-tematizáló elemek elavult társadalomlélektani ismeretekre való építése, ugyanakkor

a nagymértékű kontraproduktivitás jellemezte. Építhető lett volna a kampány a korábbi kampányfőnök[9] legalábbis meghatározóan pozitív elemekre épülő stratégiájára. Ilyesmivel hosszan sorolva a hosszú idejű kormányzás kétségkívüli eredményeit Áder János próbálkozott az első ízben nyilvánossá tett kötcsei piknik alkalmával, ez a lista azonban a mához közeledve egyre ritkult. A választásokat megelőző 6-7 év szakpolitikai mérlegeit nemzetközi összehasonlításban az egyre felerősödő versenyképtelenségben lehet leginkább megragadni, essen szó a nemzetgazdaság versenyképességéről, a közegészségügy, a közoktatás, a tömegközlekedés romló állapotáról, a lakossági jövedelmek vásárló erejének csökkenéséről, vagy éppen a külpolitika iránytévesztéséről.

A közélet iránt érdeklődő, több forrásból is tájékozódni tudó és hajlandó polgárok soraiban már korán, még a választás előtti év során érzékelhetők voltak zavarok a kormány által megtestesített erőtérben. Említhető itt a 2025. júniusi Budapest Pride, amelyet a hivatalos tiltás ellenére a korábbiakhoz képest tízszeres tömeg megjelenésével tartottak meg, az ellehetetlenítési törvény megszavazásának és bevezetésének elmaradása, a választók zöme által megélhető sikerek (pl. az életszínvonal emelkedésének, vagy a futball VB-re való kijutás) elmaradásáig, a kudarcok és a botrányok felszínre kerülése, az egyoldalú, félelemre épített kampány. A kormánykoalíció azzal ajánlotta magát a választók figyelmébe, hogy az egyre bonyolultabb és veszélyesebb nemzetközi helyzetben a kormányzati tapasztalatokkal rendelkező erőkre kell bízni az ország irányítását.

Nagyrészt maradt tehát a negatív kampány, az ellenfelek helyzetértékelésének és elképzeléseinek elmarasztalása, mozgásterének lehető legnagyobb mértékű csökkentése minden olyan, a kormányerők által felügyelt eszköz esetében, mint amilyen pl. a közmédia ellenzéki szereplőktől való elzárása, a hírhamisítás, a háborús veszéllyel történő fenyegetés[10], az EU-ellenes retorika vagy az olyan, hazánkban elsőként megtapasztalható „innováció", mint a TISZA mesterséges intelligencia által hamisított választási programjának széles körben történő kommunikálása, vagy a titkosszolgálatok politikai ellenféllel szembeni gátlástalan igénybevétele. A módszerek és a tartalmak előre megjósolható módon vonták magukkal a kontraproduktivitás hatását – akár olyan kicsinyes, egyben etikátlan esetekben is, mint pl. a háromszoros áron vásárolt 12 ezer nyuszimotor bölcsődések körében történő ajándékozásának[11] kampány során történt promotálása.[12] Magyarországon a „nyuszimotor"–ról senkinek sem a nagylelkű ajándékozás, ellenben többnyire mindenkinek az egyebek mellett Orbán-paródiáiról nemzetközi hírnevet szerző Bödőcs Tibor jut eszébe.[13]

A kormánykoalíció nyilvánvalóan jogsértő kampányaktivitásait a választások tisztaságának fenntartására hivatott állami szervek rendre szó nélkül hagyták.

A választási kampánynak ebben az esetben is program híján vetette bele magát a Fidesz–KDNP. Pontosabban készült a megrendelésükre egy hatszáz oldalas, AI- segítséggel megszületett és a TISZA pártnak tulajdonított változat, amire aprólékos és alapos lejáratókampány indult. Az akció lelepleződését követően ezt az aktivitást is a kontraproduktív politikai termékekhez lehet sorolni.

A TISZA programja – leegyszerűsítve– a liberális demokrácia szellemének és intézményi rendszerének visszaállítását tűzte ki célul, úgy is mondhatnánk, hogy a politikai küzdelem tétje mindössze két betűből állt. Hely hiányában – nem tárgyalva itt az un. „óellenzéki" [14] pártok kampányeszközeit és aktivitásait – a választások időpontjához közelítve, egyre

hangsúlyosabban a kétharmados győzelmet megcélzó TISZA kampányeszközei, közvetlen és közvetett támogatói köre egyre változatosabbá vált és bővült.

A TISZA győzelmét támogató kiadványok, interjúk, rendezvények sokasága mellett fontos elem volt az ezeket korábban jellemzően csak a Fidesz/KDNP megjelenésekor használt nemzeti jelképek visszavétele, az összességében és egyenként is széleskörű elérést eredményező országjárás, és nagy nyilvánosságot kaptak a kormányzathoz köthető kulcsintézményekből (pl.: NNYI, honvédség, igazságszolgáltatás, Századvég, stb.) történő dezertálások kis időközökben és egyre nagyobb gyakorisággal jelentkező sorozata bizonyára nem valamely központból szervezett akció részei, viszont egymást generáló és erősítő hatása nyilvánvaló volt, ami a soron következő közvéleménykutatási eredményekben hamarosan vissza is köszönt.

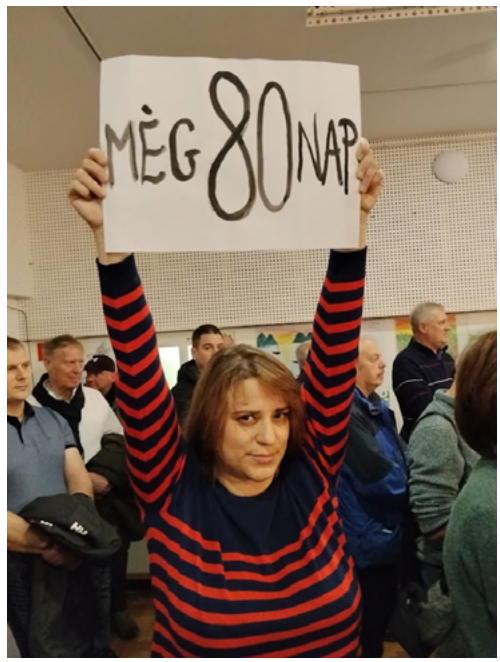
Feltűnő különbségként jegyezhető még le, hogy míg a TISZA minden esetben bárki számára hozzáférhető nyílt téren, stabilan magas látogatottság mellett és különösebb rendbontás nélkül tartotta fórumait, addig a Lázár-infók egy része zárt helyen, következés szerűen alacsonyabb látogatottság mellett került megrendezésre, mint majd látjuk, Balatonalmádiban is. Orbán Viktor kampány finisbeli országjárásának rendezvényeire bár közterekre került sor, ezeket viszont különös módon nem egyenruhás rendőrök, hanem sajtóhírek szerint[15] Kubatov Gáborhoz köthető kisportolt, feketeruhás személyzet biztosította, legfontosabb feladata pedig az volt, hogy a fórumokon ellenzéki vélemények lehetőleg ne jelenjenek meg.

Szakpolitikai vitákra a kampány során egyetlen esetben sem került sor.

KAMPÁNY A BALATONFÜRED KÖZPONTÚ VÁLASZTÓKERÜLETBEN

A Fidesznél történt jelöltváltás választókerületi bejelentésére a kampány korai szakaszában, a Balatonalmádiban január 22-én este, a Pannónia Művelődési Központban megrendezett 33. Lázár-infó keretében került sor. Itt Dr. Hegedűs Barbarának az a szerep jutott, hogy a szónok által elmondott hosszú, a korábbi hasonló fórumokon megismert tematikájú beszédet követően ő választotta ki a jelentkezők közül a kérdezőket. Az egyébként másról is elhíresült[16] rendezvényen az akkor még képviselői jogállású Kontrát is jelen volt a mintegy 350 fős tömegben, de a fórumon nem szerepelt.

1. ábra: Pillanatkép a kampány korai szakaszából
Figure 1. A Snapshot from the Early Stages of the Election Campaign

Forrás: a szerző fotója.
Source: photo of the author.

Hegedűs március 3-án Várpalotán a Thury várban szerepelt még az országjárás keretében ide utazó miniszterelnök és Szijjártó Péter társaságában. Hegedűs Barbara 10-én Balatonfüreden – szintén zárt térben, a Kongresszusi Központban Orbán Viktor társaságában tűnt fel. A jelölt kampány-naptárában még a következő márciusi programokról lehet tudni:

- 19. Barnag, Aszófő, Lovas, Balatonalmádi, Küngös, Várpalota – Kocsis Mátéval
- 23. Balatonfüred, MammaMia – Szijjártó Péterrel
- 24. Litér, Ertl Pálné Művelődési Ház Jelölt fórum Hegedűs Barbara, Paál Géza, Kiss Lívia, Szabó Miklós, dr. Gődény György részvételével
- 27. Veszprém, Óváros tér – Ovádi Péter, Navracsics Tibor, Orbán Viktor jelenlétében
- 31. újra Várpalota, Thury-vár-rendezvényterem, Kocsis Mátéval.

Forsthoffer Ágnes a választókerület minden településére eljutott, jelentősebb fórumaira nagyrészt a TISZA elnökének oldalán került sor. Az első ilyen közterületen megrendezett nyílt fórumot február 26-án tartották Alsóőrsön mintegy ötszáz érdeklődő megjelenése mellett. A polgármesteri hivatal melletti Trianon-emlékmű a máshol is hallott belpolitikai tárgyú mondandón túl kínálta magát arra, hogy érintse a párt határon túli magyar kisebbséggel kapcsolatos programjának ismertetését.

Várpalotán 24 nappal a választások előtt, március 18-án volt TISZA-fórum. Magyar itt köszönte meg a vár alatti tér egészét megtöltő tömegnek a részvételt, aki 15-én Budapestre látogatott és figyelemmel kísérte –ahogy mondta– a valaha volt legnagyobb magyar politikai rendezvényt. Itt szó esett a gyermekvédelmi intézetekben tapasztalható bántalmazásokról, az MNB alapítványok kifosztásáról, a nyilvánvalóan kormányközeli szervezet (Fidelitas) kivitelezésében megtörtént hamis (ukrán) zászlós provokációról is. Forsthoffer Ágnes „Jószerencsét"-tel köszöntötte a megjelenteket. 14 perces beszédében elmondta, hogy a hagyományos bányászat ellehetetlenülése után a térségnek ma is szüksége van a jó szerencsére, de a TISZA nem a szerencsére, hanem a párt szakértőire bízza azt a munkát, amire alapozva a megnyert választások után új jövőképpel rendelkezhessen a város és környéke. Utalt arra, hogy a kormányerők nem annyira a szakértelemre akarják bízni a sikert, hanem a megvesztegetésre, miszerint Orbánék március 10-i várpalotai látogatása után két nappal kormányrendelet jelent meg arról, hogy a kormány a várpalotai önkormányzat számára, működőképességének biztosítása érdekében, konkrét cél meghatározása nélkül 500 millió Ft támogatást nyújt a városnak. Szólt még az olyan megígért fejlesztések elmaradásáról, mint a temető mellett építendő körforgalom, a már levált korábbi városrészek irányába megvalósítandó kerékpárutak, a munkahelyek létesítése (ne legyen Várpalota az ingázók városa) pl. a turizmusipar kiépítése által, a lakások energiahatékonyságának elérése, új lakások, korszerű idősotthon építése, a tiszta ivóvíz és a levegő, vagy az évek óta bezárt művelődési központ korszerű szabadidős tevékenységet nyújtó fejlesztése, megnyitása, a közbiztonság javítása, vagy éppen a lerombolt Kálvária helyreállítása, a terület megtisztítása. Mondandójának végeztével, elköszönését követően Magyar Péter szóvá tette, hogy megérti a rendezvény 25. percében a tömegben felbukkanó polgármester kíváncsiságát, de ezt részben már kielégíthette volna, ha fogadja hivatalában a TISZA oda bejelentkező jelöltjét. A történteket kihasználva (következetesen tanácselnök asszonyként szólítva Talabér Mártát) megemlítette, hogy kormányra kerülve a TISZA – szemben a NER-rel partnerként fogja kezelni az önkormányzatokat, visszaadja hatásköreiket, forrásaikat. Kérte a polgármestert, a polgármestereket, hogy a hátralevő időben ne vegyenek részt választási csalásokban, ne fenyegessék tűzifa, közmunka megvonással, hatósági ellenőrzésekkel, zaklatásokkal a polgárokat. Itt is megemlítette, hogy az előzőekkel szemben a pár hét múlva esedékes választások után következményei lesznek a választási csalásoknak. Azt üzente az állami propaganda fogyasztóinak, hogy tartalékoljanak az eddigi és a következő 24 nap tartalomszolgáltatásaiból, ugyanis április 12 után az erre költött százmilliárdokat egészségügyre, közoktatásra fogják már költeni, majd hosszasan sorolta Orbánék abnormális gazdaság-, társadalom- és környezetpolitikájának eszközeit és következményeit, egyben kitért adó-, SZJA-, és némely esetben alapvető élelmiszerek, tűzifa ÁFÁ-jának 5%-ra csökkentésére, a vénykötelés gyógyszerek ÁFA-mentesítésének vagy a családi pótlék megduplázásának tervére. Végül magas választási részvételre buzdított, jelezve, hogy 2026. április 12-i közjogi aktusra nem egyszerű választásként, hanem népszavazásként tekint. Legvégül a fiatalokhoz szólt, mondván, tudja, hogy velük vannak, kérve, hogy segítsenek a bajban levő hazájuknak, a szülőknek, nagyszülőknek és akkor negyven év múlva lesz miről mesélni az akkori fiataloknak arról, hogy a nehéz időkben itt voltak.

A minden bizonnyal az egyik leghatásosabbra sikerült fórum sötétedéskor a Kossuth nóta közös eléneklésével ért véget, majd az elnök és kísérői tovább indultak a siófoki fórumra.[17]

A pártelnök a választásokat nem sokkal megelőzően, ahogy említette, 67 órával a szavazóhelyiségek megnyitása előtt járt még Balatonfüreden. A vasúti pályaudvar melletti parkban szólt pl. a magyar katonák csádi, 50%-os veszteségi kockázatúra becsült missziójáról, Orbán és kísérete amerikai útjáról, Magyarország EU-tagságának jelentőségéről, az európai béke feltételeit biztosító valódi garanciákról, a Balaton-térség népességmegtartó képességének feltételeiről, az uniós források hazahozásáról, korrupció megállításáról, közlekedésfejlesztésről, adócsökkentésről, a milliárdosok vagyonadójáról, nyugdíjemelésről, a környezetszennyező keleti beruházások visszaszorításáról, iskolakezdési támogatásról, a hazai közbeszéd megtisztításáról, a választási részvétel fontosságáról (a jól bevert patkószeg fontosságának példáján). Ahogy minden esetben, a szónok itt is átadta a szót a jelöltnek. Magyar Péter szónoklatát megfelezve Forsthoffer Ágnes választókerületi jelölt, egyben a TISZA alelnöke tíz perces időkeretben arról szólt, hogy ő nem le-, hanem elkötelezett ember, aki 28 év után az első esélyes ember a választókerületben a Fidesz jelölt leváltására. Említette még a helyi gazdaság, a természetvédelem megújulásának szükségességét. Nem egy párt területi képviselője akar lenni, hanem a helyiek képviselője, nem megosztó, hanem megoldó ember a Parlamentben, de szólt az ország külpolitikai irányváltásának szükségességéről is. Külön megköszönte a nők kampány során végzett munkáját. A pártelnök az alelnök munkáját megköszönve ezt követően arra kérte a jelenlevőket, hogy fogják meg egymás kezét és elszavalta Petőfi „Talpra magyar" című versének refrénjét.[18]

A két legesélyesebb jelölt rendezvényei mellett tudni lehet arról, hogy március 22-én Balatonfüreden, a Vaszary Villában Szabó Miklós Toroczkai László pártelnök társaságában jelent meg választási fórumon.

Paál Géza március 18-i fórumán Dobrev Klára pártelnök társaságában szerepelt Köveskálon, a Művelődési Ház és Könyvtárban.

Kiss Líviával a Füred tv csinált riportot elképzelései, és a választásokkal kapcsolatos véleménye megismerése céljából. Emellett március 23-án kampánybuszuk járta Balatonfüredet, melynek keretében „jó volt beszélgetni az érdeklődőkkel, találkozni a passzivistákkal, együtt lenni a jelöltekkel (Dr. Neulinger Ágnes MKKP, Sándor Balázs MKKP, Dr. Pásztor Eszter MKKP, Szücs Zoltán - MKKP Veszprém)".

PLAKÁTOK

A „plakát-harcot" ebben a választókerületben is a Fidesz–KDNP jelöltje nyerte. A központi háború és EU továbbá ukrán ellenes óriásplakátok mellett Hegedűs Barbara nagyméretű plakátjai kerültek ki először, tehát a legjobb helyekre, a legnagyobb méretben és számban a közterekre, a főutak szélére óriásplakátok is jutottak a jelölt képével. A városok egynémelyikének forgalmasabb részén voltak olyan pontok, ahonnan 8-10-et is lehetett látni egyszerre ezekből a plakátokból.

Másodjára a DK nagyméretű kétféle plakátjai jelentek meg a választókerületben, felén a pártelnök, Dobrev Klára, a többin pedig Paál Géza volt látható.

Forsthoffer kisebb méretű és nem a legszerencsésebb háttérszínekkel készített plakátjain a jelölt a pártelnökkel együtt szerepelt. A párt „MOST, ~~VAGY SOHA~~! plakátjai később kerültek ki a közterekre.

A Mi Hazánk is a DK által választott elvet választotta, a pártelnök „Le a bűnözéssel! feliratú plakátja mellet jelentek meg mindenhol Szabó Miklós plakátjai is.

A szerző megítélése szerint Kiss Lívia (MKKP) plakátjai („Embert juttatunk a parlamentbe", „Visszalopjuk az országot!") voltak a legjobb tervezésűek és a leghumorosabbak.

Gődény Györgynek (NÉP) nem voltak plakátjai és egy kivételével más egyéb kampányaktivitásáról sem lehet tudni.

A LITÉRI FÓRUM

Az egyetlen kivétel az Osváth Örs polgármester által megszervezett és vezetett litéri fórum volt, melyre 2026. március 24-én 18.00-20.30. között került sor az Ertl Pálnéról elnevezett Művelődési házban. Az eseményről másnap a Vehir.hu Veszprém megyei hírportál is beszámolt.[19]

A fórumra a nyilvántartásba vett hat jelölt kapott meghívást. Közülük a TISZA jelöltje, Forsthoffer Ágnes nem jelent meg, bár a helyet fenntartották számára. A korrektség jegyében a polgármester a fórum elején felolvasta Forsthoffer levelét, amelyben családi elfoglaltságra, a születésnapjára hivatkozott távolmaradása indokaként. A polgármester arra nem tért ki, hogy a TISZA jelöltje azt is említette, hogy nincs ellenére egy ilyen fórum, de elfoglaltsága miatt egy másik időpontot javasolt a litéri lakosok számára.[20]

A jelöltek bemutatkozási lehetőséget kaptak, ismertethették elképzeléseiket, majd a közönség soraiból érkező kérdésekre válaszoltak.

Dr. Hegedűs Barbara, a Fidesz–KDNP jelöltje elmondta magáról, hogy 2010 óta vesz részt a magyar politikai közéletben, aktivistaként kezdte pályafutását, jelenleg pedig a kormánypárt listás országgyűlési képviselője, amit szeretne egyéni mandátumos felhatalmazással folytatni a jövőben. Hegedűs Barbara kiemelte önkormányzati tapasztalatait – képviselő, majd alpolgármester is volt Veszprémben – ahol belelátott abba, hogyan kell a fejlesztéseket menedzselni, a tervezéstől a forrás megszerzésén át a megvalósításig. Emellett biztonságpolitikából doktorált, valamint nemzetközi szakbizottságokban is dolgozik. Mint mondta, megtanulta, hogy egy-egy itt hozott döntésnek mekkora súlya van még akkor is, ha földrajzilag távol vannak az egyes konfliktusok a világban. Megítélése szerint ezek a tanulmányok és tapasztalatok jól hasznosíthatók a térség érdekében a Parlamentben.

Kiss Lívia a Magyar Kétfarkú Kutya Párt jelöltje addiktológus, szociálpedagógus végzettséggel rendelkezik, de a civil szférában is tevékenykedik. Négy éve aktív a Kutyapártban, helyi kampánykoordinátor is volt, amikor sikerült egy képviselőjüket bejuttatni a veszprémi közgyűlésbe, valamint részt vett a párt országos programjának kidolgozásában is. Bemutatkozásában hangoztatta pártjának zöldpolitikáját, ami szerinte a Balaton közelében kiemelt hangsúlyt kell, hogy kapjon. Mivel addiktológiai területén is dolgozik, külön kitért a kormány drogpolitikájára, amihez képest a Kutyapárt egy sokkal liberálisabb irányt venne, a marihuánánál nagyobb problémának az alkoholizmust jelölte meg. Ezeken kívül kitért még az önkormányzatiság megerősítésére és a civil szervezetek támogatására, akiket a közfeladatok ellátásába is be kellene vonni, továbbá a Kutyapárt névadójára rezonálva egy kutyás strand kialakítását is célul tűzte ki az északi parton.

Dr. Gődény György gyógyszerész- és fitnesz edzőként mutatkozott be. A Normális Élet Pártja jelöltje azzal kezdte a bemutatkozását, hogy ő nem politikus, ugyanakkor látja, hogy nagy baj van a világgal. Egyrészről tarthatatlan a politikai megosztottság, ami már képes családokat is szétzilálni, másrészről pedig szakterületével összhangban az emberek egészségügyi állapotát nevezte meg, mint legfontosabb témát. Az embereket nem érdekli, hogy ki van hatalmon, inkább az, hogy milyen minőségben és meddig fognak élni. Gődény szerint a választókörzet egészségügyi infrastruktúrája nem rossz, ezért innen, a füredi szívkórházból indítaná el azt a programját, ami hosszú távon javítana a magyarok állapotán.

Paál Géza a Demokratikus Koalíció színeiben méretteti meg magát. Rendszerszervező és villamos üzemmérnök a fővárosban, végzettségéből adódóan próbálja a világ folyamataiban is megtalálni a rendszert és javítani rajta. A Balaton-felvidékből főleg Köveskál környékét ismeri, a Káli-medence szerelmese. Ezt a választókerületet nem nagyon ismeri, de ezt nem tartja gondnak, legalább nem veszik el a részletekben, a lényeges kérdésekre tud koncentrálni. Bemutatkozásában három témakört jelölt meg, ami számára prioritás lenne a választókörzetben: az egészségügyet – itt kijelentette, hogy a DK visszaadná az egészségügyi intézményeket az önkormányzatoknak –, a lakhatást, hiszen nagy probléma, hogy a balatoni négyzetméterárak sokszor a budapestieket is meghaladják, ezért ők bérlakásprogramot indítanának, valamint a közlekedést, hiszen a települések közti átkötő utak állapota mára sok helyen balesetveszélyes, de fejlesztenék a Várpalota-Veszprém utat is, utóbbit nem részletezte. Megválasztása esetén együttműködne az önkormányzatokkal, baloldali emberként pedig fontosnak tartja a három 8-as elvét (munka-pihenés-szórakozás).

Szabó Miklós megköszönte a szervezőknek a fórum összehozását. A Mi Hazánk jelöltje északi parti turisztikai vállalkozóként mutatkozott be (vitorlázással foglalkozik), aki a füredi önkormányzatban már szerzett képviselői tapasztalatokat. Saját magát egy mindig kritikus embernek tartja, emiatt pedig hajlandó a problémák megoldásáért a végletekig elmenni. Politikával 2020 óta foglalkozik, szerinte Toroczkai László, a Mi Hazánk elnöke az egyetlen olyan nagypolitikus, akinek a véleménye húsz éve nem változott. Megválasztása esetén a márkói dolomitbányával, a szentkirályszabadjai hulladéküggyel és a rossz utak állapotával foglalkozna.

A kérdések sorát családi érintettség miatt a kárpátaljai magyarokkal kapcsolatos tervekről tette fel Hegedűs Barbarának egy kérdező. A válaszokat 2-2 perc terjedelemben lehetett megadni.

A kérdezett jelölt válaszát a 2010-es önkormányzati adósságkonszolidációval kezdte, a litéri ipari parkkal, majd a Magyar Falu programmal folytatta, végül a kérdés felé kanyarodva elmondta, hogy nem tartja túlzásnak a háborús veszély emlegetését, elvégre Ukrajnában sem tudták az emberek 2022. február 24 előtt két héttel, hogy mi vár rájuk. Nem az ukrán néppel, hanem a miniszterelnökkel és a kormánnyal van a bajuk, az ország esetleges EU-tagsága veszélyezteti az Unió, benne Magyarország sorsát. Nem helyeselte, hogy Manfred Weber európai katonákat akar küldeni Ukrajnába. Beszélt még a kontinens energiaválságáról, a hazánkra veszélyes 2027 utáni EU-költségvetés forrásszerkezetéről, majd válaszát azzal zárta, hogy hiányzik az unióból egy Orbán Viktor kvalitásaihoz hasonló adottságú vezető.

Szabó Miklós azon megjegyzését követően, hogy a FIDESZ jelöltje szerinte több válaszra való időt is felhasznált, Kiss Lívia is hozzá kívánt szólni a kérdéshez. Leszögezte, hogy Ukrajnát általa is aláírt nemzetközi szerződések ellenére tényszerűen Oroszország támadta

meg, a megtámadott félnek pedig joga van védekezni, majd 1849-et, 1956-ot idézve hozzá fűzte: a mi szerencsénk valószínűleg abban áll, hogy nincsenek számot tevő nyersanyagaink, ásványkincseink.

A kérdéshez Paál Géza is hozzászólt. Elmondta, hogy fiai 30 és 34 évesek. Ez a háború az EU háborúja is. Ha Ukrajna elbukik, felkészül Észtország, Lengyelország, Magyarország.

A vitához hozzászóló Gődény arra emlékeztetett, hogy Ukrajna neve szó szerint azt jelenti, hogy határon levő. Oroszország győzhetne, ha akarna, szerinte hosszú háborúra kell berendezkedni.

Szabó a vitában felvetette, hogy nem érti, turisztikai szezon előtt mit keresnek a háborús óriásplakátok a Balatonnál, észrevételét Gődény is helyeselte.

Névtelen kérdező vetette fel Hegedűs egy állítására, hogy Manfred Weber nem akar katonákat küldeni a háborúba, esetleg békefenntartó egységbe, illetve egyre nagyobb gond a választókerületben a parkolás, milyen elképzelései vannak erről a jelölteknek?

A háborús tematikáról Gődény az egészségügy felé terelte a témát. Szerinte az USA-beli jógyakorlat mintájára egészségügyi népszavazást kellene nekünk is tartani és megjegyezte azt is, hogy kevés a víz a Balatonban, emelni kell a vízszintet, de az algásodás veszélyeit és az invazív fajok szaporodásának problémáját is felhozta.

Kiss Lívia a vízpartrehabilitációt tűzné napirendre, Paál az akali nádirtást ítélte el, és a szabadstrandok számát kevesellte, Szabó fájlalta Jordán Ferenc BLKI-ból való eltávolítását[21], és a borzasztó balatoni közműhelyzet megoldatlanságaira hívta fel a figyelmet.

Hegedűs mindenkit megnyugtatott: a felvetett problémákra a Fidesz-kormánynak tervei, eszközei vannak, de a végrehajtáshoz szükségük lenne még a következő ciklusra.

A napi iskolai tornaórákat nem tudják kitölteni a tanárok, Paál szerint a harcművészetek felé kellene nyitni.

A fórum végéhez közeledve a teremben jelenlévő Szedlák Attila, a község négy ciklusos (2002–2019) korábbi polgármestere kért szót Litér legfontosabb problémájával kapcsolatban. Kérdése arra vonatkozott, hogy ki mit tudna tenni a község jó minőségű ivóvíz ellátásának biztosítása dolgában?

A problémáról ismeretekkel nem rendelkező Gődény információkat kért annak részleteiről, Paál jelezte, hogy ő ehhez nem ért, de a DK-nak vannak jó vízügyes szakemberei, Szabó pedig közölte, hogy a víz fontos dolog, az emberi szervezet zöme vízből áll, ők például a Zádor-vár alatti forrásból hordanak forrásvizet, azt isszák a párjával. Hegedűs pedig jelezte, hogy tud a problémáról, 2,3 Mrd-s forrás kellene hozzá, megválasztása esetén vállalja a feladatot.

A fórum végeztével jelen tanulmány készítője jelezte, hogy a Comitatus Önkormányzati Szemle hagyományaihoz híven dokumentálni szeretnék a választókerület eseményeit, választások eredményeit, mely munkához interjút kér a jelöltek mindegyikétől. A jelenlevő jelöltek nem zárkóztak el ez elől, de a felkínált személyes, illetve az online változat közül mindenki az utóbbit választotta. A megadott címekre megküldött kérdésekre[22] a Litéren megjelent 5 jelölt nem küldött válaszokat, és ettől a gyakorlattól ezen alkalommal a TISZA más úton felkeresett jelöltje sem maradt el.

Azt, hogy mit mondott volna Forsthoffer Litéren 2026. március 24-én, ha elment volna, soha nem tudjuk meg. Kampánybeli élményeiről az alábbi forrásokból lehetett tájékozódni.

FORSTHOFFER NEM JELENT MEG, VISZONT ELŐZŐ NAPON HOZTA NYILVÁNOSSÁGRA 10 PONTJÁT

„Fél éve vagyok közszereplő" kezdetű felütéssel: Ez idő alatt jóval több becstelenséget és etikátlanságot tapasztaltam, mint előtte egész életemben összesen" – képedt el a Fidesz kampányán Forsthoffer Ágnes, a TISZA Párt alelnöke, képviselőjelölt.

A politikus 10 pontban sorolta fel a kormánypárt „Barba-trükkjeit", amelyekkel az utóbbi időben találkozhatott:

1. „Provokátorokat küldenek a pultjainkhoz a legkisebb településekre is, hogy színészi alakítással felérő magatartásukkal megzavarják beszélgetéseinket a választókkal. Arcomba kamerát és mikrofont tolva folyamatosan provokáló kérdéseket és mondatokat szajkóznak. Szavamba vágnak, lehazaárulóznak, hátha kijövök a sodromból. Miután nem jövök ki, a felvételen próbálják azt imitálni, mintha a jelenlévő emberek agresszívek lennének velük. Fizetett feladatuk elvégeztével jelentenek a megbízójuknak... Mi még szinte fel sem ocsúdtunk az elképesztő jelenetből, ők már három videót le is gyártottak a közösségi oldalaikra, melyekben nagyjából az ellenkezőjét állítják, mint ami történt.
2. Folyamatosan tüntetik el a kihelyezett tábláinkat.
3. Munkájuk elvesztésével zsarolják, fenyegetik a közalkalmazottakat, az önkormányzati cégek dolgozóit és beszállítókat, ha nem állnak be a kampányukba. Velük végeztetik a kampány fizikai részét: a kopogtatást, a táblák kihelyezését. Kötelezik őket az eseményeken, pl. Békemeneten való részvételre.
4. Lasszóval fogdossák össze az embereket a fórumaikra, a buszaikra. Jó pár polgármesterrel végeztetnek mozgósítási feladatokat. Pedig nekik van elég dolguk enélkül is...
5. Már rendezvényeket és közönséget is ellopnak. Települések szabadidős eseményein, könyvbemutatón, vállalkozói és szakmai találkozókon, átadásokon jelennek meg, olykor egyeztetés nélkül, majd saját sikerükként kommunikálják azokat. A jelöltjük mindenhol megjelenik rendezvényeket megnyitni, ünnepi beszédeket mondani, szalagot átvágni, tüzet gyújtani... Átadja még azt a fejlesztést is, aminek létrejöttéhez sem neki, sem a pártjának nem volt köze.
6. A miniszterelnöki látogatást titokban szervezik, nem hirdetik meg előre. Telefonon vadásznak és buszoztatnak rá résztvevőket. Bezsúfolják őket a füredi kongresszusi központ kistermébe, hogy elkészülhessen a fotó a »tömegről«. Az ott dolgozókat aznap szabira küldik, hogy minél kevesebben tudjanak beszámolni arról, mi és hogyan történt.
7. Hazudnak hazánk háborús fenyegetettségéről, ezáltal rettegésben tartanak embereket, köztük gyermeketek és időseket.
8. Egy polgármesterük nyíltan biztatott egy kis párt ajánlóíveinek aláírására, hogy megosszák majd az ellenzéki szavazatokat. Egy másik polgármester a település Facebook-oldalán alázott meg nyíltan, név szerint egy ellenzéki lakost.
9. A tíz éve elhunytaknak is küldenek a határon túlra levélszavazatos borítékot. Láncszavazókat gyűjtenek, fotóztatják a szavazólapot... Cserébe krumplit, hagymát és pénzt osztanak.

10. Karaktergyilkolnak. Ha már magukat nem tudják felemelni, megpróbálják a TISZÁ-t lejáratni. Ismét záporoznak a hiteltelenítő cikkek ellenem is. Új címmel újra megjelentetik azokat a tartalmakat, amelyekért a bíróság egyszer már elmarasztalta őket. Emellett próbálják vendéglátó vállalkozásunkat is »móresre tanítani«. Még a helyi jótékonysági iskolabálokat is lemondatják, miközben azzal az iskolai alapítványokat és a gyerekeket károsítják meg."

A tiszás politikus végül megjegyezte, hogy az ő etikai kódexét kőbe vésték, és szintén 10 pontból áll. Mint fogalmazott, annak is örülne, ha a fideszesek a tízparancsolatból legalább a 8. pontot betartanák. Nem írta ki, de a református számozás szerint a nyolcadik parancsolat a „Ne lopj", a katolikus számozás szerint viszont a nyolcadik így szól: „Ne tégy hamis tanúságot felebarátod ellen!"

Magára hagyott vidék, kiszolgáltatott önkormányzatok témakörben megfogalmazott véleménye:

„Beszélgetéseinkből keményen körvonalazódik, hogy a lakosság és az önkormányzatok szemében az országgyűlési képviselő egy pénzosztó személy, aki támogatásokat „tud hozni" a településekre, majd jön átvágni a szalagot...

Ez egy magyar tragikomédia, melynek csúcspontja, hogy a képviselő abból a pénzből osztogat vissza, amelyet előtte elvettek az önkormányzattól. A rendszert méltatlan pályáztatás, végtelen adminisztráció, és sok elutasítás jellemzi.

A hatalom függelmi viszonyt alakított ki a településekkel és lélegeztetőgépen tartja őket.

A polgármestereket megalázzák: a Harcosok Klubja lájkversenyben mért eredményeikért cserébe juthatnak pénzhez, legtöbbször irányított célokra.

Ezzel a gyakorlattal azonnal le kell számolni és el kell felejteni.

Véleményem szerint a jó országgyűlési képviselő nem pénzosztó, hanem inkább egy mentor kellene legyen, aki iránymutatást, szakmai segítséget ad, összehangol, együttműködéseket ösztönöz, lobbizik a megfelelő keretszabályokért, és bátorít a célok elérésében.

Hogy ezt megtehesse, az kell, amit a TISZA ígér: átlátható, érthető, tiszta szabályozás az önkormányzati finanszírozásra, a helyi döntési kompetenciák visszaadása mellett.

Az önkormányzatoknak nem egyedileg „kikönyörgött" pénzekre, hanem világos, kiszámítható, tervezhető szabályokra és döntési hatáskörökre van szükségük annak érdekében, hogy ne kiszolgáltatottak, hanem felelős gazdálkodók lehessenek.

Minden tiszteletem a településeket vezető lokálpatrióta polgármestereknek! Kitartást kívánok nekik, már nem sokáig lesznek kampánykellékek!

Április 12. után megkezdjük az önkormányzatok autonómiájának visszaállítását!

És nem leszünk olyan szánalmasak, hogy megmondjuk nekik, kit fogadhatnak megbeszélésre és kit nem!"[23]

A VÁLASZTÓKERÜLET JELÖLTJEI PÁRTJUK ORSZÁGOS LISTÁJÁN

A későbbi választási eredmények sorrendjében haladva a választókerületben induló Forsthoffer Ágnes pártja listájának 4. helyén, Magyar Péter pártelnök, Rost Andrea és Gajdos László után, Kapitány István előtt szerepelt bejutó helyen.

A Fidesz–KDNP-nek két országos listája is volt a 2026-os országgyűlési választáson. Hegedűs Barbara az eredeti, 279-es listán a 152., vagyis esélytelen helyen volt található, míg Kontrát Károly az 57. helyen szerepelt. Ennek a listának az első harmada alig különbözik a négy évvel korábbitól.

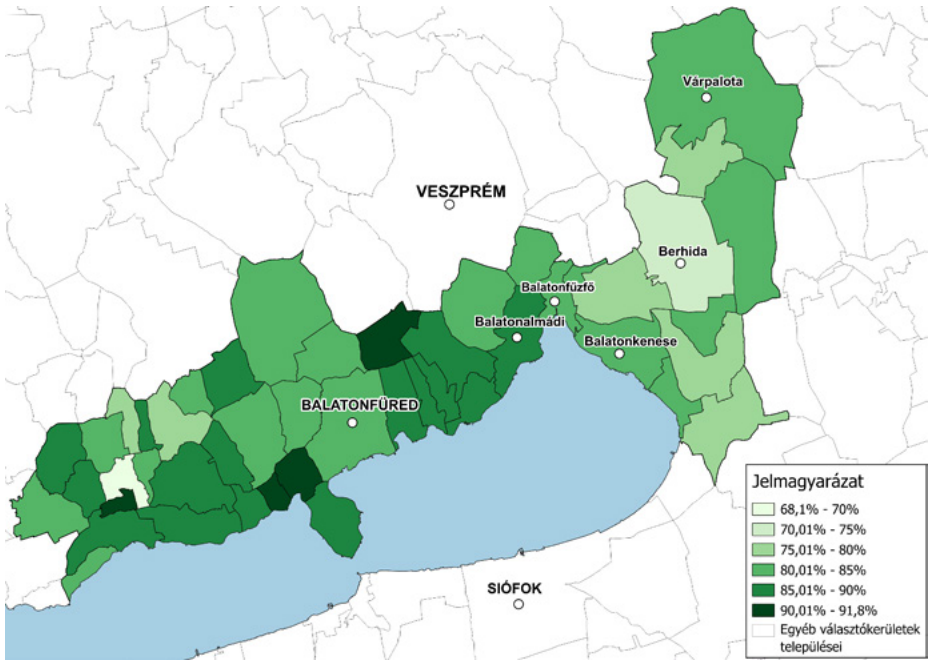
A választási eredmények ismeretében Gulyás Gergely, a Fidesz-frakció vezetője közzétette új, 42 fős listájukat, melynek az eredetijéről 24 fő adta át a helyét másoknak.[24] Ezen a pártlistán Hegedűs Barbara immár a 11. helyről került a Parlamentbe.

A Mi Hazánk pártlistáján Szabó Miklós a 77., Paál Géza a DK lista 90. helyén, Kiss Lívia pedig az MKKP- lista 32. helyén szerepelt, és egyikük sem lett országgyűlési képviselő.

RÉSZVÉTEL

A rekord magas[25] 79,56%-os országos átlagot választókerületünk 60 533 szavazó aktivitásának köszönhetően 82,26 százalékkal még meg is haladta. Bár a megyén belül valamelyest elmaradt a Veszprém központú megyei 1-es választókerület 83,77 %-os részvételétől, aktivitási mutatójával mind a 3-as (80,43 %), mind pedig a 4-es (79.34 %) választókerülethez viszonyítva nagyobb arányban vettek részt április 12-én itt a választók. A részvételi adatok települési szintű összehasonlításakor megállapítható, hogy a legmagasabb arányokkal a kisközségek esetében találkozunk. A helyben szavazati joggal rendelkezők összességéhez képest a választókerületben Tagyon (91,76 %) volt a legaktívabb, a sort pedig Veszprémfajsz (91,71 %), Aszófő (91,15 %), Örvényes, (90,73 %), Tótvázsony (84,1 %) folytatja. A városok közül elsőként Balatonalmádi (85,05 %) emelhető ki, aztán a sorban Balatonfűzfő (84,11 %), Balatonkenese (83,35 %), Balatonfüred (82,77 %) részvételi mutatója dicsérendő. A választókerület legalacsonyabb részvételi mutatóját Szentantalfa (68,07 %) produkálta.

1. térkép: Részvételi arányok a Veszprém vármegyei 2. OEVK településein[26]
Map 1. Participation Rates in the Settlements of the 2nd National Individual Electoral District in Veszprém County

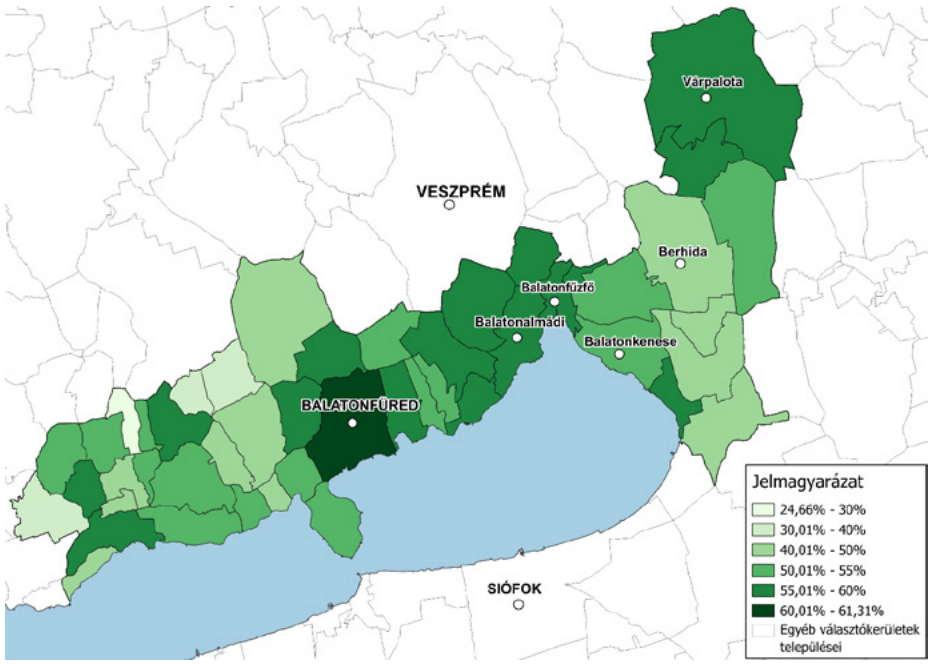
Forrás: Nemzeti Választási Iroda alapján.
Source: based on data from the National Election Office.

A VÁLASZTÓKERÜLET VÁLASZTÁSI EREDMÉNYEI

Pártlisták

A Veszprém megyei 2. számú választókerületben a TISZA 56,21%-os listás eredménnyel végzett az első helyen. Ez az eredmény a pártra Magyarországon leadott szavazatok arányához (55,76 %) és az összes (levélszavazatokkal együtt számolt listás eredményekhez (53,18) képest is magasabb arányú. A választókerületi átlaghoz képest a párt elsősorban a városokban, ezen belül is Balatonfüreden ért el jó eredményeket. A TISZA-listás szavazatok települések szerinti megoszlását az alábbi térkép szemlélteti.

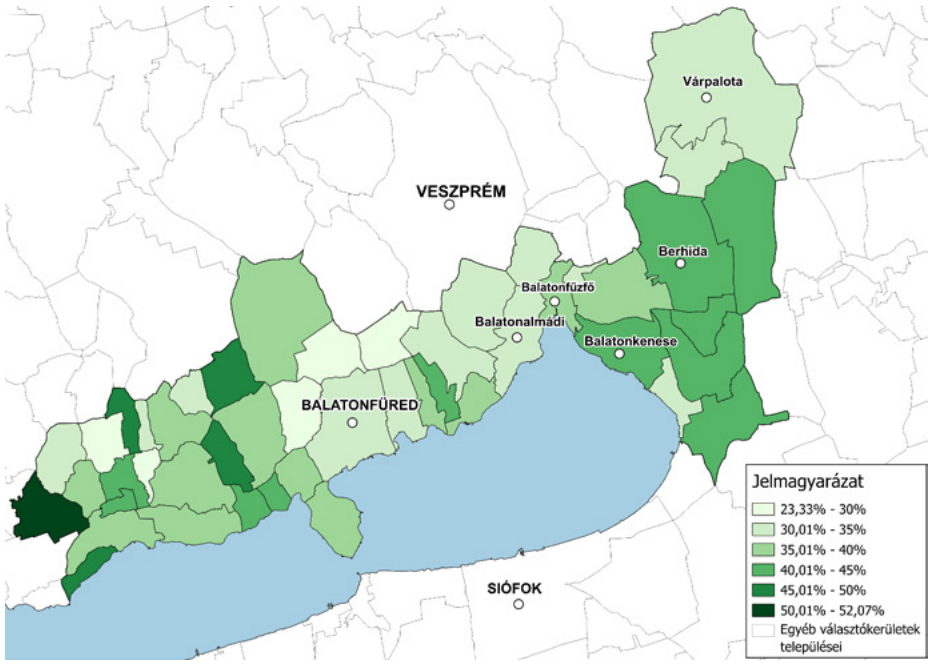
2. térkép: A TISZA Párt listás eredményei a Veszprém vármegyei 2. OEVK településein
Map 2. The TISZA Political Party's List Results in the Settlements of the 2nd National Individual Electoral District in Veszprém County

Forrás: Nemzeti Választási Iroda alapján.
Source: based on data from the National Election Office.

A FIDESZ-KDNP listájára a hazánkban választók 36,33 százaléka szavazott, összesített listás szavazataik aránya 38,61 %. A választókerületen belül a koalíció listájára adott voksok aránya ettől valamelyes alacsonyabb, 35,15 % volt, és a listára a községekben nagyobb kedvvel szavaztak, mint a városokban.

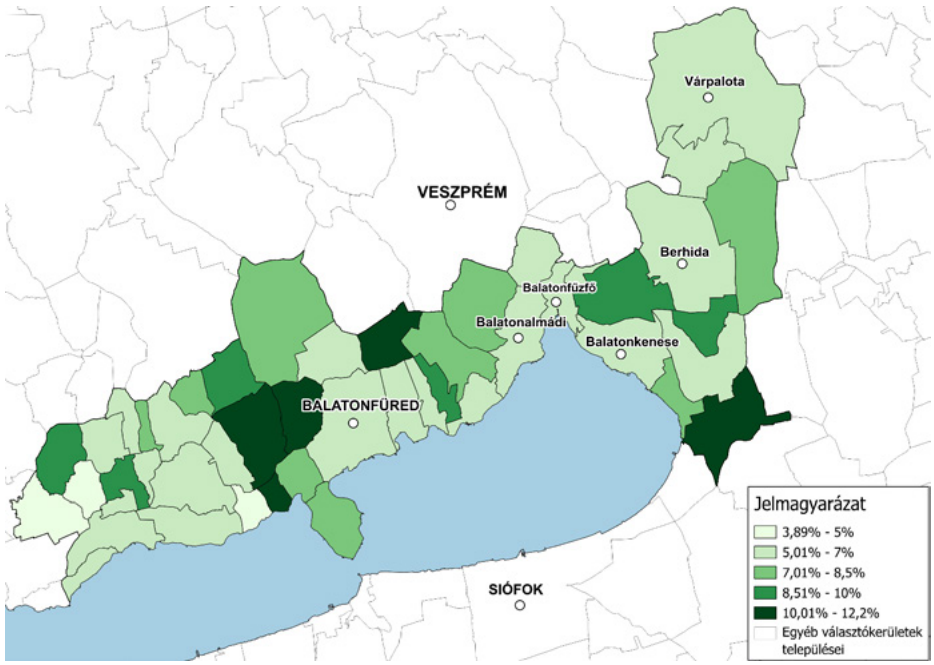
3. térkép: A FIDESZ-KDNP lista eredményei a Veszprém vármegyei 2. OEVK településein
Map 3. The FIDESZ-KDNP Political Party's List Results in the Settlements of the 2nd National Individual Electoral District in Veszprém County

Forrás: Nemzeti Választási Iroda alapján.
Source: based on data from the National Election Office.

Az országos pártlistás eredményekből a Mi Hazánk az összes szavazatot illetően 5,63 -, míg az itthon leadottakból 5,9 %-ot tudhat a magáénak. 7,09 %-os választókerületen belüli eredményük az országos átlagnál jobb. Térképünk tanúsága szerint néhány településen még tíz százalék feletti arányban is voksoltak a párt listájára.

4. térkép: A Mi Hazánk lista eredményei a Veszprém vármegyei 2. OEVK településein
Map 4. The Mi Hazánk Political Party's List Results in the Settlements of the 2nd National Individual Electoral District in Veszprém County

Forrás: Nemzeti Választási Iroda alapján.
Source: based on data from the National Election Office.

A DK mindössze 531 levélszavazata mellett a pártlistára itthon a voksok 1,16 %-a jutott. 1,3 %-os választókerületen belüli eredményük ettől kissé jobb. Az MKKP-ra itthon leadott szavazatok száma nem érte el az 51 ezret (0,85 %), a választókerületben is csak 0,09 %-ra futotta.

A pártok egyéni jelöltjeinek eredményei

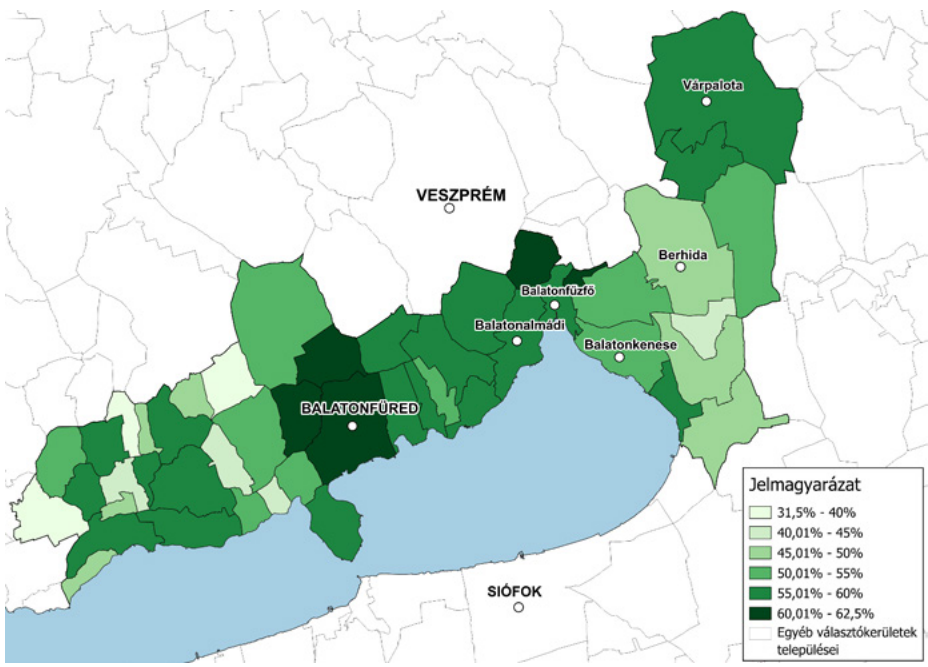
A várakozásokat igazoló két legnagyobb rivális választókerületen belüli szavazatainak száma egymástól jelentős mértékben tért el. Az április 12-én az urnáknál megjelent 60 533 választókerületi szavazóból Forsthofferre jutott 34477 (57,29 %), Hegedűsre 21304 (35,40 %), Szabóra 3336 (5,54 %), Paálra 538 (0,89%), Kissre 457 (0,76 %). Gődény mindössze 72 (0,12 %) szavazatot kapott.

Az eredmények települési mélységű elemzését a végül Parlamentbe jutott pártok jelöltjeinek eredményei esetében érdemes elvégezni.

Forsthoffer Ágnes szavazatainak választókerületen belüli terület megoszlása jól leköveti a pártlistákra jutó eredmények esetében elmondottakat. Bár csaknem minden településen győzött FIDESZ-KDNP jelölt riválisa fölött, impozáns mértékű eredményét első sorban a városlakóknak köszönheti. A választókerület hat városában mindenhol győzött, az összes leadott szavazat csaknem kétharmadát (61,94 %) gyűjtötte be, és ebben a településkörben csupán Berhidán tudta őt megközelíteni 53 voksra a kormánypárti jelölt.

Forsthoffer a községek zömében is győzött, viszont Barnagon (29/47), Örvényesen (53/57), Szentantalfán (109/111), Szentjakabfán (23/39) és Vászolyon (84/94) Hegedűs Barbarára szavaztak többen, de Küngösön (145/144), Berhidán (1494/1441), Balatonfőkajáron (373/355) és Balatonszepezden (147/144) is sikerült megközelíteni az első helyezettet a másodiknak. Itt említhető meg, hogy az egyetlen közös lakossági fórumnak helyet adó Litéren az ott egyedül meg nem jelent Forsthoffer Ágnes több mint 60%-os eredményt ért el.

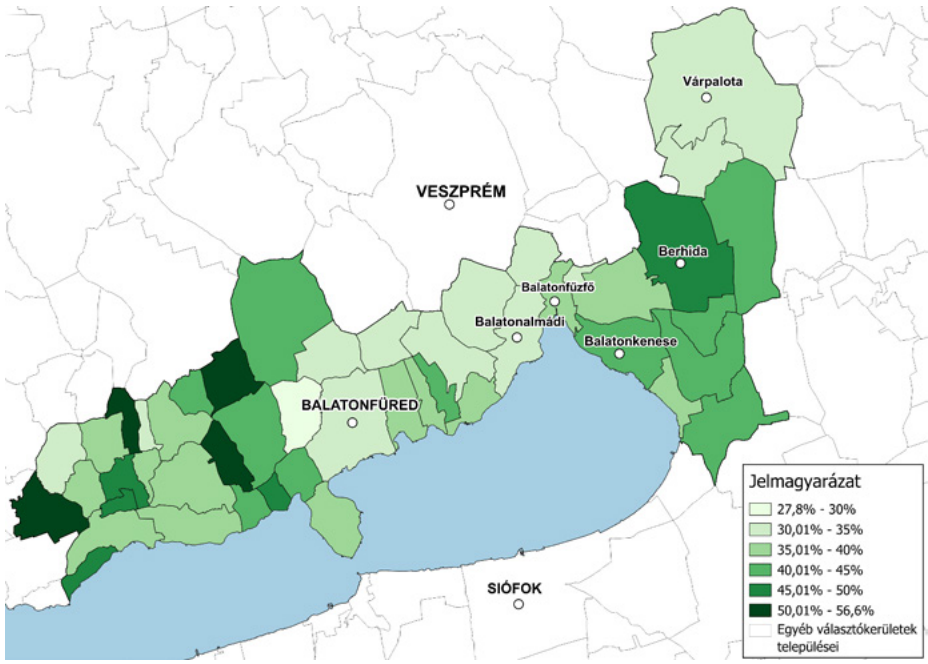
5. térkép: Forsthoffer Ágnes (TISZA) eredményei a választókerület településein
Map 5. Ágnes Forsthoffer's (TISZA) Results in the Settlements of the 2nd National Individual Electoral District in Veszprém County

Forrás: Nemzeti Választási Iroda alapján.
Source: based on data from the National Election Office.

Hegedűs Barbarára az egyéni jelölteket feltüntető szavazólapon is ott szavaztak viszonylagosan többen az urnákhoz járulók, ahol tették ezt a listás szavazás esetében. Második helyezését a harmadik helyen végző Szabó Miklós a választókerülethez tartozó települések egyikén sem tudta megközelíteni,

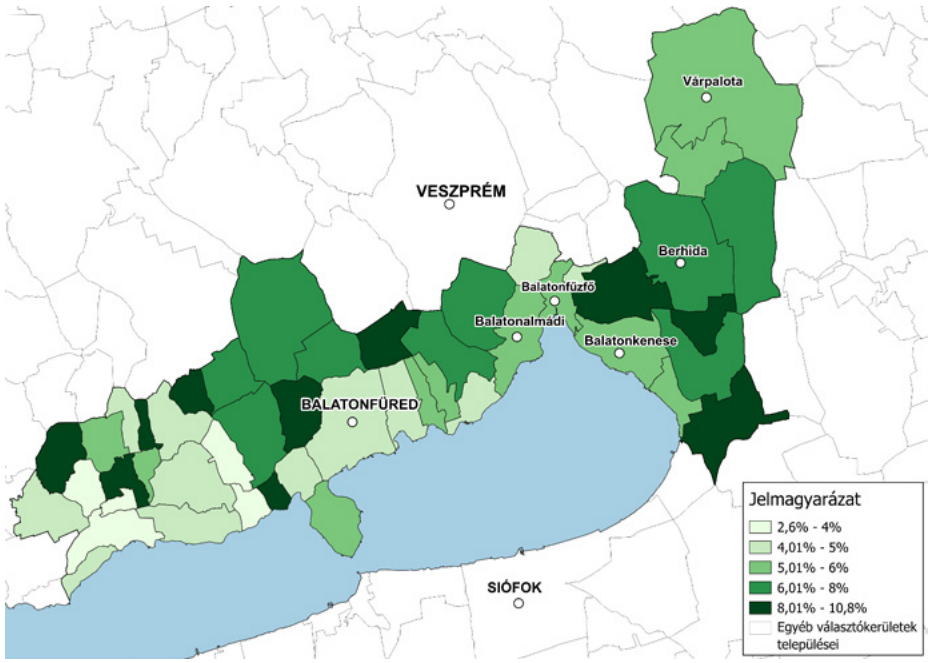
6. térkép: Hegedűs Barbara (FIDESZ-KDNP)) eredményei a választókerület településein
Map 6. Barbara Hegedűs's (FIDESZ-KDNP) Results in the Settlements of the 2nd National Individual Electoral District in Veszprém County

Forrás: Nemzeti Választási Iroda alapján.
Source: based on data from the National Election Office.

A Mi Hazánk jelöltje, Szabó Miklós számára is minden településen biztosított volt a dobogós harmadik hely.

7. térkép: Szabó Miklós (Mi Hazánk) egyéni eredményei a választókerület településein
Map 7. Miklós Szabó's (Mi Hazánk) Results in the Settlements of the 2nd National Individual Electoral District in Veszprém County

Forrás: Nemzeti Választási Iroda alapján.
Source: based on data from the National Election Office.

A szerényebb eredményeket elérő jelöltek választókerületen belül regisztrált összesített erősorrendjét Paál Géza és Kiss Lívia viszonylatában Balatonfüreden (55/90), Kenesén (9/12), Alsóőrsön (3/8), Aszófőn (3/5), Balatonfőkajáron (5/7), Csajágon (5/10), Csopakon (11/13), Dörgicsén (3/4), Felsőőrsön (4/11), Tagyonban (1/2) Tihanyban (3/6), Tótvázsonyban (3/5), Hidegkúton (0/1), Szentjakabfán (3/4) sikerült felborítani az utóbbinak, míg Balatonfűzfőn (21/21), Balatonakaliban (4/4), Balatonakarattyán (5/5), Balatoncsicsón, Balatonhenyén, Veszprémfajszon (1/1), Papkesziben (9/9) szavazatos döntetlent hozott köztük a vetélkedés végeredménye.

Gődény választókerületen belüli szavazatainak száma összesen 72, minden településen az utolsó helyen végzett, 20 településen pedig szavazatot sem szerzett.

ÖSSZEGZÉSÜL

A 2026-os magyar parlamenti választásokon a fosztóképző nélküli politikai filozófiai alternatívát képviselő erők győztek, amihez az elemzés tárgyát képező választókerület eredményei is hozzájárultak. Az országos átlagba simuló eredmények mellett a választókerület néhány körülmény kapcsán mégis felhívja magára a figyelmet. Mindenek előtt említendő az a körülmény, hogy a nemzetközi összehasonlításban itthon hagyományosan megfigyelhető nagy arányú férfi dominanciával kontrasztban ebben a választókerületben a hat jelölt fele volt hölgy, közülük a nyertes Forsthoffer Ágnes pedig ma a Parlament elnöke.

Mivel Dr. Hegedűs Barbara pártja időközben módosított listáján a 11. helyen szerepelt, a választókerületből végül – gyarapítva a hölgyek számát és arányát – ketten kerültek a Parlamentbe. Az előző parlamenti ciklusban a jelenlegivel megegyező létszámú Parlamentben 31 nő kapott szerepet, számuk jelenleg ötven fő (25,13%). Ehhez az örvendetes fejleményhez a legjelentősebb mértékben a kormányzó erővé nőtt TISZA járult hozzá. 141 képviselőjük közül 44 nő (31,2%). A FIDESZ-KDNP 52 fős frakciójában mindössze 4 nő ül, a Mi Hazánk parlamenti padsoraiban a hat képviselő közül kettő tartozik a hölgyekhez.

Talán ennél is örvendetesebb, hogy a választásokra – sokak vészjósló tippjeivel ellentétben – sor került, az 1990 előttieket nem számítva soha nem tapasztaltan magas részvétel mellett ment végbe, továbbá valószínűleg most volt a legmagasabb a fiatalok és a külföldről szavazni hazalátogatók száma és aránya, és szerencsére a választókerülethez köztudottan erős szálakkal kötődő Török Gábor politológus mondatai is jól öregedtek…[27]

A kampány félidejében említette azt fórumain először a győztes párt elnöke, aztán egyre gyakrabban ismételte, hogy nem szabad megelégedni az egyszerű kormányváltással, a négy cikluson át alkotmányozó többséggel kormányzó hatalom káros hagyatékának lebontásához és az ország újjáépítéséhez, valóban működővé és emberségessé tételéhez stabil kétharmadra van szükségük. A kérés teljesült, a Tisztelet és Szabadság pártjának ilyen arányban szavaztak bizalmat, képviselői 70,85 %-os, 141 fős többségben foglalták el helyüket a 199 képviselőt számláló Parlamentben. A legfontosabb kérdés most már az, hogy mihez kezdenek ezzel a többséggel.

Ugyanakkor legalább ennyire fontos felvetés, hogy a jelenlegi Parlamentben van-e, lesz-e olyan erő, amelyik alkalmas a jól felkészült és konstruktív ellenzék szerepére. A Fidesz mai állapotát tekintve jól szemléltethető, hogy milyen eredménnyel végződhet az, ha egy alkotmányozó többséggel rendelkező erőnek több cikluson keresztül sincs komolyan vehető, hiteles, felkészült ellenzéke.....

FÜGGELÉK

„Kedves Választóim, Támogatóim, Barátaim és Kollégáim!

Lezárul egy fontos fejezet az életemben: lejár országgyűlési képviselői mandátumom, véget ér a 36 évet átölelő közéleti és politikai feladatom.

Hálával és meghatottsággal tekintek vissza az elmúlt évekre évtizedekre, amelyek során megtisztelő volt szolgálni közösségünket és hazánkat.

Köszönöm mindenkinek a bizalmat, a támogatást, a biztató szavakat és a közös munkát.

Köszönöm azoknak is, akik vitáikkal, kritikáikkal segítettek abban, hogy mindig jobb döntésekre törekedhessek. Egy közösség ereje ugyanis nem az egyetértésben, hanem az egymás iránti tiszteletben és az együtt gondolkodásban rejlik.

Hálásan köszönöm a családom támogatását, hogy végigkísértek az úton és mindenben támogatnak.

Külön hálával tartozom munkatársaimnak, kollégáimnak és barátaimnak, akik emberileg és szakmailag is mellettem álltak ezen az úton. Az együtt megélt pillanatok, a közös sikerek és a nehézségekben tanúsított összetartás örök értéket jelentenek számomra.

A közéleti szolgálat számomra mindig felelősséget és megtiszteltetést jelentett. Képviselői munkám most véget ér, de az emberek iránti elkötelezettség, a közösség szolgálata és a hit a közös értékeinkben továbbra is megmarad.

Szívből kívánok mindenkinek békességet, egészséget és sok erőt a jövő kihívásaihoz.

Tisztelettel és hálával:

Kontrát Károly”

JEGYZETEK

1 TEIR, 2024.

2 A rendszerváltás időszakában Veszprém megye 7 parlamenti egyévi választókerületből állt. A 2011-ben elfogadott új választási törvény szerint az országgyűlési képviselők választása a korábbiaktól eltérően egyfordulós, amivel az addig inkább arányos rendszert inkább többségire változtatta. Megszűnt a részvételi küszöb, a választás akkor is érvényes, ha azon a jogosultak felénél kevesebben vesznek részt.
A parlament 199 fősre csökkent. Az országgyűlési választáson megszűntek a területi listák, tehát a választók közvetlenül az országos pártlistákra szavaznak. Jelentősen módosult a listás helyek szétosztását befolyásoló töredékszavazatok számítása: az új törvény szerint nem csak az egyéni választókerületekben alulmaradt jelöltekre adott szavazatok, hanem az egyéni választókerület győztesei után is jár „töredék” (győzteskompenzáció) — annyi, amennyi a győztes és a második helyezett szavazatainak különbsége, mínusz 1.
További változás, hogy az országos listákra a határon túli magyar állampolgárok is szavazhatnak.
A mai, elemzés tárgyát képező választókerület a korábbi 2. számú Balatonfüred központú és az 5. számú, Várpalota központú választókerület összevonásával jött létre.

3 Forrás: https://telex.hu/belfold/2025/11/25/magyar-peter-tisza-part-jeloltallitas-eredmenyek (Letöltés ideje: 2026. 08. 21.)
https://hvg.hu/itthon/20251117_Itt-a-Tisza-elovalasztasi-listaja-mindenki-megnezheti-kik-kozul-kerul-ki-Magyarek-106-egyeni-kepviselojeloltje (Letöltés ideje: 2026. 08. 21.)

4 A hivatalosan jelöltté vált aspiránsoktól, ahogy a választókerület leköszönő képviselőjétől jelen tanulmány készítője interjút kért, ezekre az eredeti szándék szerint az életutakra is kitérő interjúkra azonban nem kerülhetett sor, ezért más forrásokat kellett választani.

5 Olgyay Zoltán (OVIP), Német Viktor (A Szolidaritás Pártja, Munkáspárt), Milek Rita (Középpárt) nyilvántartásba vételét visszautasították, míg Ország Iván (Jobbik) március 6-i közlése szerint nem kívánt indulni.

6 https://hu.wikipedia.org/wiki/Forsthoffer_%C3%81gnes (Letöltés ideje: 2026. 08. 21.)

7 A platformon jelentős forgalommal futnak a magyar vonatkozású események is: a 2026-os országgyűlési választás győzteséről szóló fogadásokon már több millió dollárnyi tét gyűlt össze.
A legutóbbi elérhető adatok szerint ezek alapján 54-46 arányban vezetett Magyar Péter Orbán Viktorral szemben. A rivális Kalshi platformon ugyanezen a fogadáson 38 ezer dollárnyi forgalom mozdult meg, ez alapján pedig Orbán Viktor vezet 53 százalékos eséllyel. (24.hu, 2026.01.19. –polimarcet.com – ra hivatkozva)

8 Orbán Viktor miniszterelnök az erdélyi Tusnádfürdőn (Tusványoson) tartott, 2014-es beszédében hirdette meg a magyar állam illiberális alapokra helyezését. Kifejtette, hogy a liberális demokrácia kifulladt, és olyan új, nem liberális államformát épít, amely nem a nyugati értékeket követi, hanem a nemzeti érdekeket és a munkaalapú társadalmat helyezi előtérbe.
https://www.google.com/search?q=illiber%C3%A1lis+demokr%C3%A1cia+Orb%C3%A1n+Viktor%2C+tusv%C3%A1nyosi+besz%C3%A9d&rlz=1C1NHXL_huHU808HU808&oq=&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUqCQgAEEUYOxjCAzIJCAAQRRg7GMIDMgkIARBFGDsYwgMyCQgCEEUYOxjCAzIJCAMQRRg7GMIDMgkIBBBFGDsYwgMyCQgFEEUYOxjCAzIJCAYQRRg7GMIDMgkIBxBFGDsYwgPSAQkzMTQwajBqMTWoAgiwAgHxBUc5MDTq_2Ff&sourceid=chrome&ie=UTF-8 (Letöltés ideje: 2026. 08. 21.)

9 Gyürk András korábbi kampányfőnök helyébe Orbán Balázs lépett, akitől a közvéleménykutatási számok ismeretében egyes vélemények szerint maga a miniszterelnök vette át a kampány közvetlen irányítását.

10 A Magyar Hang fontos írásából (2026. 9. évfolyam, március 20-26-i száma 13. o.) kiderül, hogy ilyen valós helyzetekben kik lennének a felelősek, milyen és mekkora kapacitások állnak rendelkezésre a fővárosban, a megyei jogú városokban, a megyékben. A felelős szereplőktől beérkezett minimális mértékű adatokból kiderül, hogy ilyen esetekre sem a főváros, sem a vidéki Magyarország témafelelősei (fővárosi, megyei, MJV önkormányzatok) valójában nincsenek felkészülve.

11 Választókerületünkben ez a feladat még Kontrát Károlynak jutott.

12 Telex: https://telex.hu/gazdasag/2026/06/08/balasy-gyula-cegei-muanyag-kismotor-vasarlas-kulturalis-es-innovacios-miniszterium (Letöltés ideje: 2026. 08. 21.)

13 Google: https://www.google.com/search?q=b%C3%B6d%C5%91cs+tibor%2C+nyuszimotor&rlz=1C1NHXL_huHU808HU808&oq=&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUqCQgAECMYJxjqAjIJCAAQIxgnGOoCMgkIARAjGCcY6gIyCQgCECMYJxjqAjIJCAMQIxgnGOoCMgkIBBAjGCcY6gIyCQgFECMYJxjqAjIJCAYQIxgnGOoCMgkIBxAjGCcY6gLSAQkzODAxajBqMTWoAgiwAgHxBaGDTiL3JApj&sourceid=chrome&ie=UTF-8 (Letöltés ideje: 2026. 08. 21.)

14 Magyar Péter által használt gyűjtőfogalom a TISZA párt megjelenése előtti, a NER-rel különböző mértékben szimbiózisban levő politikai szereplőkre.

15 444.hu: https://444.hu/2026/05/30/a-rendorseg-elkezdte-meggyanusitani-az-orban-tavaszi-orszagjarasan-eroszakosan-fellepo-alternativ-rendfenntartokat (Letöltés ideje: 2026. 08. 21.)

16 Itt hangzott el Lázár János szájából az elhíresült vécékefés mondat, miszerint az építési és közlekedési miniszter kijelentette: amennyiben nincsenek migránsok, a magyar munkaerőpiacon belső tartalékként a cigányságra kell támaszkodni az olyan munkák elvégzésében, mint például az InterCity vonatok mosdóinak takarítása. mely a megjelentek körében nem keltett különösebb felháborodást.

17 Bing-videók, továbbá vö.: https://veszpremkukac.hu/magyar-peter-varpalotan-megallitjuk-az-orbani-maffiat/ (Letöltés ideje: 2026. 08. 21.)

18 vö.: https://veszpremkukac.hu/kampanyhajra-magyar-peter-oriasi-a-tet_unikum/ (Letöltés ideje: 2026. 08. 21.)

19 vehir.hu https://vehir.hu/cikk/83905-ritka-mint-a-feher-hollo-a-politikaban-ervek-es-ellenervek-menten-vitaztak-a-jeloltek-egy-kivetelevel- (Letöltés ideje: 2026. 08. 21.)

20 Facebook: https://www.facebook.com/zsolt.igrinyi (Letöltés ideje: 2026. 08. 21.)

21 atlatszo.hu: https://atlatszo.hu/kornyezet/2022/05/16/egy-bombaeros-intezet-ki-tudna-allni-a-balatonert-de-most-a-politikai-iranyitja-a-tudomanyt-interju-jordan-ferenccel/ (Letöltés ideje: 2026. 08. 21.)

22 ***Interjú kérdések:***

1. Családi háttér, lakóhely, helyi társadalmi beágyazottság, választókerülethez való viszony:
2. Képzettség:
3. Civil szakmai életút:
4. Általános közéleti irányú motiváció:
5. Politikai beágyazottság:
6. Civil szervezeti beágyazottság:
7. Hogyan jellemezné az elmúló kormányzati ciklus politikai-közéleti történéseit?
8. A 2026-os képviselőjelöltség motivációi:
9. Saját elhatározás alapján, vagy felkérésre vállalta-e az indulást?
10. Hogyan jellemezné a választókerületet?
11. Milyen tényezők alakítják a 2-es VK területi tőkéjét, melyek a térség erősségei, gyengeségei?
12. Mi a választókerületi programjának a lényege?
13. Pontosan mikor adta le az ajánlásokat a választási irodának?
14. Szerepel-e a neve jelölő szervezete országos listáján, ha igen, hányadik helyen?
15. Milyennek gondolja saját egyéni választókerületi megválasztás esélyeit?
16. Mi az első három dolog, amihez győzelem esetén hozzákezdene, mit változtatna: a.,mivel gazdagítaná a választókerületet, b., mely dolgok megszűntetésén dolgozna?
17. Esetleges választási vereséget követően vannak-e politikai, vagy egyéb területen további tervei a választókerület térségét illetően?
18. Van-e tippje a választások győztes formációját illetően, egyszerű többség, valamelyik oldalon esetleges 2/3?

19. Felröppenő hazai híradások felvetik annak lehetőségét, hogy április 12-én lesznek e egyáltalán parlamenti választások Magyarországon? Mi errről az Ön véleménye?
20. Van-e olyan kérdés, amit nem érintettünk, de helye lehetne ebben az interjúban?

23 Forsthoffer Ágnes fb-oldala, 2026.01.31.

24 A Fidesz-KDNP közös listájáról összesen 24-en mondtak le mandátumukról: Bánki Erik (a lista 30. helyéről), Demeter András (31.), Földesi Gyula (34.), Gál Kinga (4.), Jakab István (12.), Kovács Zsolt (33.), Kósa Lajos (7.), Kövér László (3.), Kubatov Gábor (6.), Latorcai János (10.), Lezsák Sándor (11.), Menczer Tamás (36.), Mohácsy István (14.), Molnár Ágnes (27.), Németh Szilárd (8.), Nyitrai Zsolt (41.), Orbán Viktor (1.), Rogán Antal (23.), Selmeczi Gabriella (18.), Semjén Zsolt (2.), Soltész Miklós (39.), Sztojka Attila (15.), Tapolczai Gergely (16.) és Zsigmond Barna Pál (42.).
A jelölőszervezetek április 30-án azt kérték, a mandátumokat az NVB adja ki rendre Bencsik Jánosnak (aki az országos lista 131. helyén szerepelt), Czirbus Gábornak (85.), Csibi Krisztinának (130.), Hankó Balázsnak (51.), Hargitai Jánosnak (118.), Koncz Zsófiának (88.), Hegedűs Barbarának (152.), Máthé Zsuzsának (84.), Molnárné Lezsák Annának (46.), Nagy Bálintnak (96.), Németh Balázsnak (47.), Panyi Miklósnak (170.), Pócs Jánosnak (122.), Radics Bélának (158.), Seszták Miklósnak (78.), Szécsi Zoltánnak (211.), Szűcs Gábornak (218.), Takács Árpádnak (83.), Takács Péternek (123.), Tuzson Bencének (49.), Varga Zsoltné Szalai Piroskának (237.), Vitályos Eszternek (48.), Witzmann Mihálynak (103.) és Zsigó Róbertnek (121.). A jelölőszervezetek május 1-jén módosították korábbi bejelentésüket és azt kérték, Nyitrai Zsolt mandátumát Szécsi Zoltán helyett a lista 100. helyén szereplő Horváth Lászlónak adja ki az NVB.

25 1990:65,1%, 1994:68,9%, 1998:57.0%, 2002:70,5%, 2006:67,6%, 2010:64,4%, 2014:61,8%, 2018:70,2%, 2022:70,2 % (2010-ig: első fordulós adatok!)

26 A tanulmányban szereplő térképek elkészítéséért a szerző itt mond köszönetet Horváth Csanád geográfusnak.

27 „Remélem, nem öregszik majd rosszul, amit most írok, de – ha a Tisza nyeri a választást – én alapvetően (közjogi és nem kommunikációs értelemben) sima hatalomátadásra és nagyon kemény ellenzékiségre számítok a Fidesz részéről."/Ha a Fidesz elveszíti a választást, meglepne, ha ilyen trükközésbe kezdenének, Török Gábor, 24.hu, 2026.03.30./

Oláh Gergely Máté: Kampány 2026-0646

DOI: 10.59809/Comitatus.2026.36-258.147

NÉMETH SÁNDOR – POZSGAI ANDREA

Rendszerváltástól rendszerváltásig

Vas vármegye 2. országos egyéni választókerület (Sárvár) 2026-os országgyűlési választási eredményeinek elemzése

From One Regime Change to the Next

Analysis of the 2026 National Parliamentary Election Results for Vas County's 2nd National Election District (Sárvár)

•

SZERZŐK:

Németh Sándor, adjunktus, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Berzsenyi Dániel Pedagógusképző Központ, Földrajzi Tanszék, Szombathely, ORCID: 0000-0002-0885-0005

Pozsgai Andrea, adjunktus, Széchenyi István Egyetem, Területi Tudományi és Vidékfejlesztési Tanszék, Győr, pozsgai.andrea@sze.hu, ORCID: 0000-0003-3375-7459

Jel kód: Z18

Kulcsszavak: Észak-Vas • Sárvár • Vas vármegye 2. országos egyéni választókerület

Absztrakt: Vas vármegye 2. országos egyéni választókerület a választások során nagyrészt a jobboldal győzelmét hozta. Így volt és maradt ez a Fidesz–KDNP 2026-os parlamenti választáson történt földindulásszerű vereségénél is, így ilyen szempontból ez egy országosan ritka jelenség, ami különlegessé teszi a választókerületet. A tanulmány célja ennek a választástörténeti és -földrajzi okainak feltárása és elemzése.

AUTHORS:

Sándor Németh, Senior Lecturer, Department of Geography, ELTE Berzsenyi Dániel Teacher Training Centre, Szombathely, ORCID: 0000-0002-0885-0005

Andrea Pozsgai, Senior Lecturer, Széchenyi István University, Department of Regional Science and Rural Development, pozsgai.andrea@sze.hu, ORCID: 0000-0003-3375-7459

Jel code: Z18

Keywords: *Northern Vas • Sárvár • Vas County • 2nd National Election District*

Abstract: *The 2nd national district of Vas County largely resulted in a victory for the right wing during the elections. This was the case even during the Fidesz–KDNP's earth-shattering defeat in the 2026 parliamentary elections, making it a rare phenomenon on a national scale and a unique feature of this district. The aim of this study is to explore and analyze the historical and geographical reasons behind this phenomenon.*

BEVEZETÉS

A 2026-os magyarországi országgyűlési választások a több mint másfél évtizede regnáló Fidesz–KDNP kormányzásának végét, az általuk kiépített ún. Nemzeti Együttműködési Rendszer (NER) bukását, egyúttal a kihívó TISZA Párt kétharmados győzelmét hozta. Vas vármegyében viszont a 3 választókerületből csak a Szombathely központú 1-esben volt váltás, a 2-esben és a 3-asban a listás TISZA-siker mellett a Fidesz–KDNP régi egyéni jelöltjei maradtak a képviselők.

Jelen tanulmány célja a Sárvár székhelyű 2-es országos egyéni választókerület előzményeinek és a 2026-os országgyűlési választási eredményeinek települési és településkategóriánkénti elemzése. A kerület nem annyira a múltja, hanem a jelene miatt került be a hírekbe, hiszen itt indult Magyar Péter miniszterelnök-jelölt névrokona, ami a TISZA Párt szerint a választók megtévesztését szolgálta, emiatt rendőrségi feljelentés is történt. A bulvárhírek mellett legalább ennyire fontos az általános választástörténeti és -földrajzi tanulságok levonása.

A VAS (VÁR)MEGYE 2. ORSZÁGOS EGYÉNI VÁLASZTÓKERÜLET ELŐZMÉNYEI, 1990–2010

A rendszerváltás Vas megyében és az öt választókerület kialakítása

A politikai átmenet az országos folyamatokkal egyidőben Vas megyében is 1988 őszén kezdődött, a vidéki Magyarországon az elsők között. Megjelentek a politikai nyilvánosság új, a hivatalos pártsajtón kívül eső fórumai, az első független lapok, úgymint a Tér-Kép, a Nyugati Szél és a Magyar Nyugat. 1988 végén országos szinten az akkor állampárton, a Magyar Szocialista Munkáspárton (MSZMP) belül a reformisták kerültek hatalomra a régi kommunista vonallal szemben (Kozma, 1991).

Grósz Károly miniszterelnök nem tudta végrehajtani a sürgető pénzügyi és gazdasági reformokat a tervgazdasági kereteken belül, ezért 1988 őszén kénytelen volt lemondani. Utódja a kormányfői székben Németh Miklós lett, 1988. november 24-től a köztársaság 1989. október 23-i kikiáltásáig minisztertanácsi elnökként, majd onnan 1990. május 23-ig, az első szabadon választott kormány beiktatásáig miniszterelnökként.

Vas megyében is a reformisták győztek az MSZMP-n belül, így megindulhatott az országos szinten kiállított pártstruktúra vidéki bázisainak felépítése. Szombathelyen az ellenzéki mozgalmak egyik bölcsője a ma is működő Életünk című irodalmi folyóirat szerkesztősége és a Forgó közben (ma Belsikátor) lévő írószövetségi helyiség, a Forgó Club volt (Agg, 1996). Az első szombathelyi, egyúttal vasi ellenzéki tömörülés az 1988. október 14-én megalakult Éhen Gyula Kör. Szombathely második alapítójának nevezett, a dualizmus kori város dinamikus fejlődését előmozdító polgármesterről elnevezett szervezet civil kör maradt, nem alakult át párttá.

1988 szeptemberében a második lakiteleki találkozón kimondták a Magyar Demokrata Fórum (MDF) megalakulását, és mivel létezett ideiglenes alapszabály, lehetővé vált az új párt vidéki szervezeteinek az életre hívása is. 1989. október 24-én az Életünk szerkesztőségében alakult meg az MDF Vas Megyei Szervezete és még ebben az esztendőben megalapították a Fiatal Demokraták Szövetségének (Fidesz) vasi szervezetét is. 1989. január 17-én életre hívták a helyi Szabad Demokraták Szövetségét (SZDSZ), majd az ellenzék első egységes megmozdulásának tekinthető 1989. március 15-i szombathelyi nagygyűlés következett, ahol dr. Gyurácz Ferenc irodalomtörténész, a Vasi MDF egyik alapító tagja mondott nagy hatású és történeti jelentőségű beszédet (Gyurácz, 1993).

A hatalom békés átadása érdekében 1989. május 25-én Szombathelyen is megalakult az Ellenzéki Kerekasztal, amely a belső ellentétek miatt nem tudta betölteni jelentőségét. 1989-ben megalakult a Független Kisgazdapárt (FKGP) és a Kereszténydemokrata Néppárt (KDNP) vasi tömörülése is. A Magyar Szocialista Munkáspárt 1989. október 7-i kongresszusán kimondták, hogy az MSZMP-ből létrehozzák a Magyar Szocialista Pártot (MSZP). Ezzel párhuzamosan létrejöttek az állampárt utódpártjának megyei szervezetei is. 1989 végére kialakult az a magyar pártstruktúra, amely sok kisebb szereplő mellett öt nagyobb új ellenzéki pártot (MDF, SZDSZ, FKGP, Fidesz, KDNP) és egy megújult régit (MSZP) foglalt magában, és amelyek jó eséllyel indulhattak az 1990-re tervezett országgyűlési választásokon.

A Németh-kormány idején fogadta el az országgyűlés a rendszerváltáshoz elengedhetetlenül szükséges törvényeket, amelyek biztosították a békés és lehetőség szerint zökkenőmentes átmenetet. 1989 októberében fogadta el az országgyűlés az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989. évi XXXIV. törvényt. A jogszabályban rögzítették, hogy az újonnan megalakuló parlament létszáma 386 fő lesz, akikből 176 képviselő egyéni, 152 területi (megyei és fővárosi), 58 fő pedig kompenzációs listáról kerül a törvényhozásba. A választás kétfordulós volt, vagyis, ha az első fordulóban egyik jelölt sem érte el a szavazatok abszolút többségét, akkor a három legtöbb voksot kapott jelölt részvételével egy második fordulóban dőlt el a mandátum sorsa. A törvény 2. számú melléklete tartalmazza a megyénkénti egyéni választókerületek számát, ennek értelmében Vas megye öt egyéni választókerületre tagolódott.

Vas megyének 1990-ben hét városa volt, közülük három Celldömölk, Szentgotthárd és Vasvár nem lett egy-egy országos egyéni választókerület központja. A Vas 01. számú körzetet a megyeszékhely 65 db szavazóköréből 39 db képezte. A Vas 02-es kerület Szombathely fennmaradó 26 szavazóköréből és további 27 községből állt, a megyeszékhely agglomerálódó térségének elsősorban déli szektorát magában foglalva, az országhatár és a 87-es főút mentén egészen majdnem a 8-as főút vonaláig. A Vas 03. számú, Kőszeg központú kerület a névadó várostól kiindulva a megye északi részét csaknem teljesen elfoglalva keletre nyúlt meg és összesen 62 települést számlált. A Vas 04-es választókerület központja Sárvár volt és a megye teljes keleti felét elfoglalta, beleértve még egy várost, Celldömölköt és további 44 db, nagyrészt Rába-völgyi, kemenesaljai és kemenesháti községből állt. A Körmend központú Vas 05-ös kerületnek további kettő városa volt (Szentgotthárd és Vasvár), valamint 74 községből állt, lefedve az Őrséget, a Rábamente egy részét és a Vasi-Hegyhátat (Választás, 1990).

Az 1990. évi országgyűlési választások Vas megyében

Az 1990. évi országgyűlési választások első fordulójára 1990. március 25-én, a másodikra április 8-án került sor. Az első fordulóban viszonylag magas, 65%-os volt az országos részvételi arány, ami nem csoda, hiszen az 1945-ös nemzetgyűlési választások után először lehetett újra szabad voksolást tartani. A második fordulóban a szavazásra jogosultaknak már csak a 45%-a járult az urnákhoz.

12 párt tudott országos listát állítani, amelyből hat jutott a parlamentbe. A legtöbb szavazatot az MDF kapta, de csak 164 mandátumot, a parlamenti helyek bő 42%-át szerezte meg, így koalíciót kötött az FKGP-val és a KDNP-vel. Az MDF listavezetőjéből miniszterelnökké megválasztott Antall József vezetésével jobbközép kormány alakult. Az ellenzék vezető ereje a választásokon második helyen végzett liberális, antikommunista SZDSZ, amelynek lobbierejét mutatja, hogy ők adták a köztársasági elnököt, Göncz Árpád személyében. A parlamentbe jutott még az akkor szintén liberális nézeteket valló Fidesz és az állampárt mérsékelt baloldali utódpártja, az MSZP.

Vas megye választópolgárainak 76%-a járult az urnákhoz, ami a legmagasabb volt az országban, a hagyományosan legaktívabb Budapesten is „csak" a választópolgárok 74,25%-a szavazott (Agg, 1996). Az első fordulóban a 86 vasi településen 80-95% közötti volt a

részvétel, és ezek a települések a megye nyugati és déli részén, az egykori határzónában elhelyezkedő, részben horvát és vend nemzetiségi falvak voltak. Kisebb volt az aktivitás a keleti, sárvári választókerületben. Listán is győzött és egyéniben is tarolt az SZDSZ. Az öt választókerület közül négyet megnyert: a Vas 01-ben (Szombathely) Dr. Hankó Faragó Miklós (SZDSZ) 1% különbséggel verte az akkor MDF színekben induló Hende Csabát. A Vas 02-ben (Szombathely környéke) is szoros volt a verseny, az SZDSZ jelöltje, Rácskai Jenő kevesebb, mint 2%-os differenciával győzte le az MDF-es Ádám Károlyt. A Vas 03-at (Kőszeg) biztosan hozta az SZDSZ-es Horváth Vilmos a KDNP-s dr. Kovács Árpáddal szemben. Saját szülőföldjén veszített a Vas 05-ös választókerületben (Körmend) induló, egyházasrádóci születésű Für Lajos (MDF) történész, későbbi honvédelmi miniszter az SZDSZ-es Mészáros Bélával szemben. Az egyetlen kakukktojás a megyében a 04-es, Sárvár központú körzet volt, ahol az MDF-es színekben induló dr. Gömbös Ferenc kapta a mandátumot.

Mai szemmel érdekes, hogy az ország egyik legkonzervatívabb, legvallásosabb megyéjében, különösen az aprófalvas, határmenti, részben nemzetiségi – horvát, német és vend – területeken miként lett ilyen nagy támogatottsága a liberális SZDSZ-nek. A kulcsszó ebben az esetben nem a liberalizmus, hanem az antikommunizmus volt, amelyet a parlamentbe készülő pártok közül az SZDSZ képviselte a leghatározottabban, és a választók kizárólag ezt hallották ki a párt üzeneteiből, a körükben már akkor sem túl népszerű liberális nézeteket kevésbé. Ez lehet a magyarázata annak, hogy Vas megyében az 1990-es országgyűlési választásokon az állampárt utódszervezete, az MSZP és az akkor még harciasan antiklerikális Fidesz számára nem termett túl sok babér.

Az 1994-es országgyűlési választások Vas megyében

A rendszerváltást követő első parlamenti ciklusban jelentkező gazdasági gondok és társadalmi feszültségek megroppantották a kormányzó pártok népszerűségét. Az 1994-es országgyűlés választásokat követően ugyanaz a hat párt maradt a parlamentben, de az erőviszonyok teljesen átrendeződtek. A rendszerváltás kori demokráciával, piacgazdasággal és főleg a jóléttel kapcsolatos eufória és illúzió eltűnt és a politikai inga az ellentétes oldalra lendült.

A választás első fordulójára 1994. május 8-án, a másodikra 29-én került sor. Előbbin 69%-os, utóbbin 55%-os volt a választási részvételi arány. A kormánypártokat elsöprő eredmény született, amelynek fő nyertese az MSZP volt. A négy évvel azelőtt még a létéért küzdő baloldali párt országosan a listás szavazatok csaknem egyharmadát, míg az egyéni mandátumok 84%-át söpörte be. Vörösbe borult az ország választási térképe, hiszen a 204 hellyel a parlamenti patkó 54%-át ők egyedül töltötték meg.

Az MDF ekkor vált nagypártból kispárttá, amit meggyorsított, hogy a pártból kizárt, Csurka István vezette csoport megalapította a szélsőjobboldali, nemzeti Magyar Igazság és Élet Pártját (MIÉP). Az FKGP és a KDNP is ekkor lépett a zsugorodás útjára, régi társadalmi bázisukat már soha többé nem nyerték vissza. A Fidesz ebből nem tudott profitálni, nem szerzett egyéni mandátumot és 7%-ot elérve a legkisebb frakció lett. Az SZDSZ maradt a választások után is a második legnagyobb erő, de megindult az eróziója és hagyományos fellegvárai több helyütt, elsősorban Budapesten elvesztek.

Vas megyében a részvételi arány a maga 74,4%-val 1994-ben is a legmagasabb volt az országban (Agg, 1996). A listás szavazást – még ha minimális különbséggel is – az MSZP nyerte az SZDSZ-szel szemben, 25,8-25,6% arányban, a nagyobb munkás hagyományokkal rendelkező sárvári és a „vasutas" celldömölki választókerületben viszont 33-22% volt ez az arány, míg Kőszegen és Szentgotthárdon ugyanez fordítva (Lenner, 1998). A megyeszékhelyen minimális, 1% volt közöttük a különbség, míg a körmendiben viszonylag erős maradt az MDF (Választás, 1994). A négy évvel azelőtt egyéni mandátumot szerzett SZDSZ-es képviselő mindegyike újrázott, a sárvári kerületben viszont az MSZP-s Szabó Lajos váltotta az MDF-es képviselőt. Ez politikatörténeti kuriózum, hiszen sem előtte, sem azóta Szombathelyen kívül nem nyert baloldali jelölt egyéni mandátumot Vas megyében.

Az 1994-es parlamenti választásokat követően az MSZP és az SZDSZ koalícióra lépett és Horn Gyula vezetésével kormányt alakított. Az együttműködésük azért mindenképpen különös volt, hiszen a kommunista előéletű és a liberális szemléletű párt frigye magában rejtette a későbbi konfliktusait, amelyek mindkettőjüket koptatták.

Az 1998-as országgyűlési választások Vas megyében

Az országgyűlési választások első fordulójára 1998. május 10-én, a másodikra május 24-én került sor, a korábbi voksolásokhoz képest alacsonyabb, 56, illetve 57%-os részvételi aránnyal és szoros csatát hozott a kormányzó MSZP és a megerősödött ellenzéki Fidesz között. Az MSZP több listás helyet (50 db) szerzett, mint a Fidesz (48 db), de a kétfordulós választási rendszert kihasználva a második fordulóra a jobboldali pártok – az MDF, az FKGP és a Fidesz – egymás javára visszaléptették a jelöltjeiket. Különösen aktív volt ebben az FKGP, amely 82 helyen léptette vissza képviselőjelöltjeit vagy a Fidesz vagy az MDF javára. Az MDF a 2,8%-os listás eredményével a parlamenti küszöböt sem érte el, de 17 egyéni mandátummal mégis frakciót tudott alakítani. Mivel az MSZP a koalíciós partnere, az SZDSZ végzetes meggyengülése miatt ilyen tartalékokkal nem rendelkezett, kevesebb egyéni mandátumot és végső soron parlamenti helyhez jutott, mint a Fidesz. Az SZDSZ összeomlásának fő oka alighanem az MSZP-vel 1994-ben kötött koalíciója, az antikommunista elveinek megtagadása. A liberális párt fellegvárait, így Vas megyét is egyértelműen a Fidesz vette át az 1990-es évek végére. A parlament hatpárti maradt, csak egy változás történt az összetételében, a KDNP kiesett, míg a MIÉP bejutott oda.

Vas megyében a rendszerváltás után először a Fidesz nyerte a listás szavazást (35%), mögötte az MSZP végzett (27%). A 9%-ot szerző SZDSZ-t a FKGP (14%) is megelőzte. Az öt vasi választókerületből négyben a Fidesz jelöltjei – az 1-esben dr. Gyimesi József, a 2-esben Sági József, a 3-asban Básthy Tamás, a 4-esben Kovács Ferenc – győztek, míg az 5-ösben az MDF színeiben induló, de a Fidesz által is támogatott Németh Zsolt, aki azóta is a kerület képviselője, most már a szűkebb pátriájára utaló V(asvári) Németh Zsolt névvel.

A Fidesz 148 megszerzett hellyel nyert ugyan, de önállóan nem tudott volna kormányt alakítani, ezért koalíciós partnerekre volt szüksége. Noha a Fidesz elnöksége a választások után többször hangsúlyozta, hogy „a sasok nem kapkodnak legyek után", a párt elnöke, a kis pártok benyújtották a számlát, amit a Fidesz kénytelen volt elfogadni. Orbán Viktor megegyezett az FKGP és az MDF elnökeivel, Torgyán Józseffel, illetve Lezsák Sándorral

és így alakulhatott meg az első Orbán-kormány 1998. július 8-án. A két kisebb kormánypárt számára végzetessé vált a nagy testvér ölelése, belviszályok következtében az MDF és az FKGP is meggyengült a ciklus végére, utóbbi végleg kiesett a parlamentből. Az ezredfordulótól egyértelműen polarizálódott a politikai élet, amelynek kettő sarka, az MSZP körül kialakult baloldali-liberális platform és a Fidesz által összefogott, liberálisból egyre inkább konzervatívvá váló tömb.

A 2002-es országgyűlési választások Vas megyében

Az országgyűlési választások első fordulójára 2002. április 7-én, a másodikra április 21-én került sor, a korábbi voksolásokhoz képest sokkal magasabb, 70, illetve 73%-os a rendszerváltás utáni időszakot tekintve rekord részvételi aránnyal. A nagy érdeklődésnek a fő oka, hogy a szembenálló politikai pártok szervezetten és nagy számban mozgósították szimpatizánsaikat a voksolás előtt. A rendszerváltás utáni Magyarországon ez volt az első tömegek mozgósításával együtt járó kampány.

A választás első fordulóját minimális különbséggel az MSZP nyerte a Fidesz előtt a listás és az egyéni helyek vonatkozásában egyaránt. Az első forduló estéjén tartott sajtótájékoztatóján Orbán Viktor, a Fidesz listavezetője a „sokan vagyunk, de nem vagyunk elegen" legendás mondatával próbálta mozgósítani táborát. Ez azonban csak részlegesen sikerült, hiszen a 188 mandátummal a Fidesz megnyerte a választást a 178-at szerző MSZP előtt. Mivel azonban az SZDSZ éppen csak bejutott a parlamentbe (5,5%), a MIÉP pedig éppen nem (4,6%), a kialakult három párti parlamentben ismét összeállt az MSZP-SZDSZ koalíció és az MSZP – egyébként pártonkívüli – listavezetőjének, Medgyessy Péternek a vezetésével alakult meg az új kormány.

Vas megyében a Fidesz nagyon megerősödött. A listás szavazatok 53%-át szerezte meg, míg az MSZP 32%-ot, az SZDSZ pedig csupán bő 5%-ot. Az egyéni választókerületek közül csak a Vas 01-ben született MSZP–SZDSZ siker, dr. Hankó Faragó Miklós révén és maradt Szombathely a baloldal utolsó vasi és egyik utolsó országos bástyája. A másik négyben döntő fölénnyel egytől-egyig a Fidesz jelöltjei újráztak (Választás, 2002).

Orbán Viktornak a 2002. május 7-én a budapesti Dísz téren tartott beszédében hangzott el a „haza nem lehet ellenzékben" kijelentése, amellyel jelezte, hogy a hatalom legitimitását nem ismeri el és itt hívta fel támogatóit a polgári körök alakítására. A Medgyessy-kormány pergőtűz alatt kezdte meg munkáját, hiszen hivatalba lépése után néhány héttel a Magyar Nemzet cikke nyomán napvilágra került Medgyessy ügynökmúltja (az ún. D 209-es ügy). Ez országos tüntetéshullámot indított el, ami a Budaházy György által szervezett Erzsébet-hídi blokádban csúcsosodott ki 2002. július 4-én. Innentől datálható az a 2026-os országgyűlési választásokig tartó folyamat, amelynek során a Fidesz fokozatosan kisajátította a nemzet fogalmát, saját magát beállítva egyedül követendő erkölcsi mércének, a haza kizárólagos képviselőjének. Ez volt az egyik, ha nem éppen az első lépés a centrális erőtér kiépítéséhez vezető úton.

Medgyessy Péter miniszterelnökségéhez köthető a jóléti osztogatásokkal jellemezhető ún. 100 napos program, továbbá hazánk belépése az Európai Unióba (2004. május 1.). A ciklus alig több mint a felét töltötte ki, hiszen a 2004-es európai parlamenti választáson az

MSZP alulmaradt a Fidesszel szemben és a koalíciós partnerrel folytatott vitában is veszített, így 2004 augusztusában kénytelen volt lemondani. Utódja a miniszterelnöki poszton az addigi sportminisztere, Gyurcsány Ferenc, akivel a kormánypárt ráfordult a következő választásokra.

A 2006-os országgyűlési választások Vas megyében

Az országgyűlési választások első fordulóját 2006. április 9-én, a másodikat pedig 23-án tartották. A részvételi arány némileg elmaradt a négy évvel azelőttitől, de a 68% és a 64% így is magasnak mondható. Ennek az oka, hogy mindkét nagy – MSZP–SZDSZ és Fidesz–KDNP alkotta – tömböt egy-egy jó szónoki képességekkel rendelkező politikus vezetett és az akkori kampányban került sor az idáig utolsó miniszterelnök-jelölti vitára, amelyet az elemzők nagy része szerint egyébként Gyurcsány Ferenc nyert meg Orbán Viktorral szemben.

A választásokon kis különbséggel ismét az MSZP diadalmaskodott. A listás voksok tekintetében először a parlamenti választások történetében előzte meg a Fidesz az MSZP-t (45,71%-41,90%), de az egyéni mandátumokban 98-68-ra a szocialisták győztek, ráadásul a további parlamentbe került kettő párt – az MDF és az SZDSZ – közül az utóbbi szerepelt jobban, így maradhatott az MSZP–SZDSZ koalíció. Országos listát rajtuk kívül csak a MIÉP és a 2003-ban alakult Jobbik Harmadik Út koalíciója tudott alakítani, de ők nem jutottak be az országgyűlésbe. A KDNP a kisgazdák után szintén véglegesen megszűnt önálló párt lenni, beleolvadt a néppártosodó Fidesz által formálódó pártszövetségbe.

Vas megyében sem történt semmi jelentős változás. A listás szavazást nagy fölénnyel a Fidesz nyerte, az egyéni körzetek mindegyikében is újrázott az addigi győztes, kivéve a Vas 02-t, ahol dr. Gyimesi József helyett a korábban MDF-es, de akkorra már Fidesz–KDNP-s dr. Hende Csaba indult és győzött (Választás, 2006).

A választások után megalakult a második Gyurcsány-kormány, amely lényegében a megalakulásától kezdve az ellenzék pergőtüzébe került és defenzívába kényszerült. A miniszterelnök által 2006. május 25-én Balatonőszödön zárt körben tartott beszédét 2006. szeptember 17-én idáig ismeretlenek nyilvánosságra hozták, ami egyszer és mindenkorra – nem kicsit, nagyon – hiteltelenné tette Gyurcsány Ferencet. Rajta keresztül a karaktergyilkosság áldozata lett saját pártja is. Innentől kezdve a szocialisták minden választást elvesztettek és a koalíciós partnerrel folytatott vita miatt nem az ő jelöltjük, hanem a jobboldali Sólyom László lett a köztársasági elnök, akinek nagy szerepe volt a vizitdíjról és a kórházi napidíjról szóló népszavazási kezdeményezés célba juttatásában. A voksolás szétverte a kormánykoalíciót (az SZDSZ kilépett onnan), amelyet a 2008-ban kirobbant gazdasági válság pecsételt meg. Gyurcsány 2009 márciusában lemondott, helyére a nemzeti fejlesztési és gazdasági miniszter, Bajnai Gordon került. Az SZDSZ lényegében megszűnt létezni, az MSZP kispárttá vált, míg a Fidesz történetében először igazi nagypárttá.

A 2010-es országgyűlési választások Vas megyében

Az országgyűlési választások első fordulóját Sólyom László köztársasági elnök a lehető legkorábbi időpontra, 2010. április 11-re, a másodikat pedig 25-re tűzte ki. Az előzetes várakozások alapján nem volt kérdés a kormányváltás, legfeljebb mandátumok eloszlása. A Fidesz messze megnyerte a listás szavazást (42,86%) és kettő – MSZP által behúzott budapesti – választókerület kivételével valamennyi egyéni mandátumot is bezsebelte, így egyedül abszolút többséget (68%) szerzett az új országgyűlésben. Rajta kívül csak az MSZP, a Jobbik és az alig egy évvel azelőtt alapított, alapvetően a liberális egykori SZDSZ szavazókra építő Lehet Más a Politika (LMP).

Vas megye választási térképe teljesen narancsba borult. Az utolsó baloldali fellegvár, Szombathely is elesett, ahol a fideszes dr. Puskás Tivadar nagy fölénnyel legyőzte az MSZP-s dr. Nemény András. A másik négy választókerületben maradt mind a négy addigi képviselő (Választás, 2010).

A fülkeforradalomnak is nevezett elsöprő választási győzelem után a Fidesz megkezdte a rendszerváltás utáni két évtized lezárását és egy új korszak létrehozását célzó NER kiépítését. Ennek a középpontjában a valódi tömegpárttá váló Fidesz áll, amely politikai értelemben az ún. centrális erőteret hozta létre, amely valamennyi mérsékelt politikai erőt magába foglalva nem hagy teret más riválisnak, így a rendszert népfrontszerűen bebetonozza. Ezt szolgálta többek között egy új, végletekig lojális köztársasági elnök, dr. Schmitt Pál megválasztása, új alaptörvény bevezetése és a választási rendszer átalakítása. A rendszer stabilan működött, talán egyszer remegett meg, Schmitt Pál plágiumügyénél. Ezt viszonylag gyorsan és jól kezelték, hiszen Schmitt 2012. április 2-án lemondott, helyére Áder János került, aki kettő ciklust töltött ki 2012–2022 között. Az ellenzék nem talált magára, nem tömbösödött, hanem éppen ellenkezőleg, tovább osztódott. Az MSZP-ből Gyurcsány Ferenc vezetésével kilépett politikusok megalakították a Demokratikus Koalíciót 2011-ben. 2013-ban pedig az LMP-ből kivált a Párbeszéd Magyarországért (PM) nevű platform, ami ezen a néven párttá alakult.

A választókerületi rendszer átalakítása, 2011

Az országgyűlési választásokat szabályozó, eredetileg 1989-ben elfogadott törvényt az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény módosította. A változtatások mindegyike a kormánypárt erősségeit fokozta, az ő túlhatalmát konzerválta.

A főbb változtatások:

a. A parlamenti helyek számát 386-ról 199 főre csökkentette. Ezzel versengő pártok mozgásterét szűkítette.
b. Választójogot kaptak a külhoni magyar állampolgárok. A kormányzati erőforrásokkal megtámogatott szomszédos országokban élő magyarság a kormánypártra szavazók táborának nagy tartalékát jelentették. A nyugati országokban élő, jobbára a kormánnyal kritikusabb honfitársaink részére viszont megnehezítették a voksolást.

c. Kétfordulós helyett egyfordulóssá vált az országgyűlési képviselők választása. Ezzel a kormánypárti tömbbel, a centrális erőtérrel szembeni ellenzéki taktikázás, visszaléptetés lehetetlenné vált.
d. Megszűntek a területi listák, a továbbiakban csak országos listán vagy egyéni választókerületben lehet mandátumot szerezni. A kompenzációs számítás nem a gyengébbnek, hanem az erősebbnek kedvez.

Mindezek a Fidesz számára biztosították a legtöbb szavazatot, amelyek pedig a mandátumszámításnál az elért eredménynél több parlamenti mandátumot jelentettek a győztes számára.

A VAS (VÁR)MEGYE 2. ORSZÁGOS EGYÉNI VÁLASZTÓKERÜLET TÁRSADALOM- ÉS TELEPÜLÉSFÖLDRAJZI JELLEMZŐI

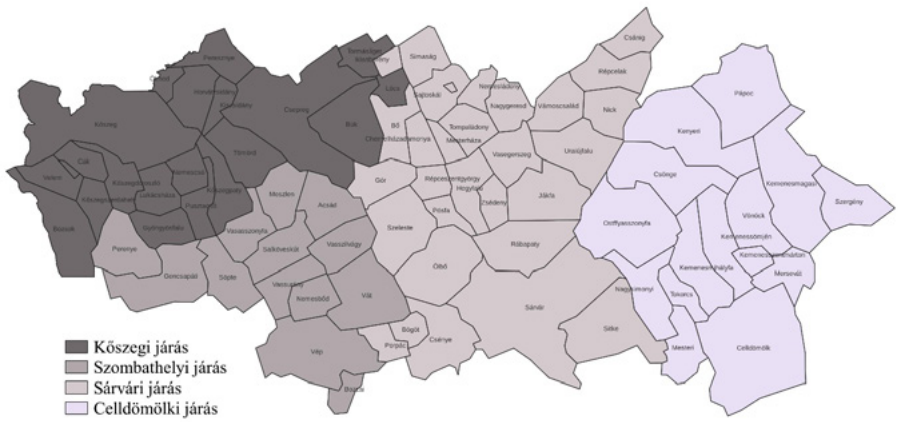
A Vas vármegyei 2. számú országgyűlési egyéni választókerület egyike annak a 106 választókerületnek, amelyre a 2011. évi CCIII. törvény Magyarország területét felosztja. A választókerület székhelye Sárvár.

A jogszabály alapján Vas területe a korábbi öt helyett három választókerületre oszlik. Az 1-es kerület nagyjából a régi 1-es és a 2-es összevonásával jött létre. Magába foglalja Szombathely városát, továbbá 11, nagyrészt a város osztrák határ felőli oldalán elhelyezkedő, részben horvát és német nemzetiségű községet. Szombathelytől a keleti megyehatárhoz húzott képzeletbeli egyenestől északra található a 2-es, délre pedig a 127 települést számláló, Körmend központú 3-as választókerület. A Vas 2-es kerületet ezért Észak-Vasnak is nevezik.

A 2-es választókerület társadalmi és településföldrajzi szempontból egyaránt átmenetet képez az 1-es és a 3-as között. Megalakulásakor, 2011-ben 85 858, 2022-ben némileg kevesebb, 83 078 fő élt. Utóbbi időpontban az 1-es választókerületben 86 915 fő, a 3-asban 79 520 fő lakott (Népszámlálás, 2022). 2022-ben az átlagos településméret az 1-esben 7442,91 fő, a 2-esben 1078,93 fő, míg a 3-asban 626,14 fő volt. Az 1-es választókerület egyközpontú, a vármegye lakosságának közel egyharmadát magába foglaló Szombathely a székhelye és az egyetlen városi rangú települése, a 3-asban öt, a 2-esben hét város (Bük, Celldömölk, Csepreg, Kőszeg, Répcelak, Sárvár, Vép) található. Utóbbiban a városok térben és nagyság szerint is egyenletesen oszlanak el, a legnagyobbak a járási székhelyek.

A közigazgatási beosztást figyelembe véve a 2-es választókerület területe négy járásra terjed ki. Magába foglalja a Kőszegi járás egészét, valamint a Szombathelyi, a Sárvári és a Celldömölki járás északi részét, utóbbi kettő esetében azok székhelyeit is (1. ábra).

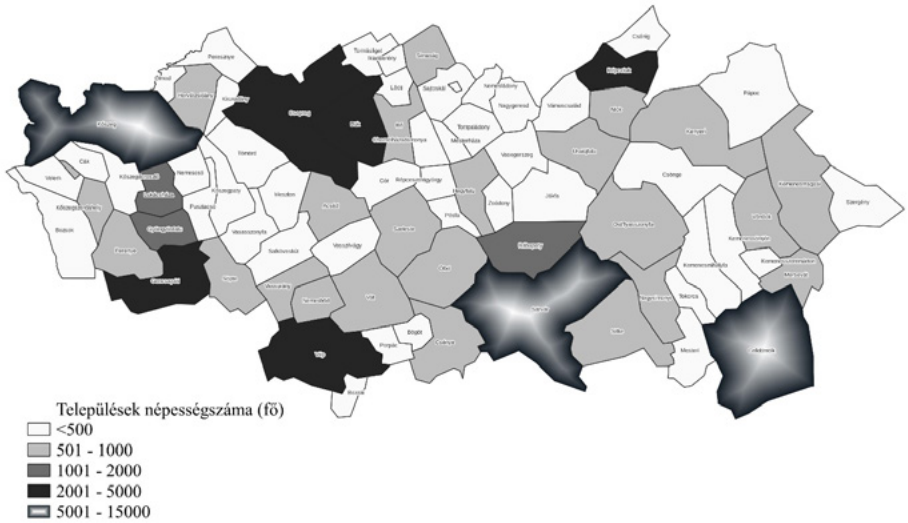
1. ábra: A Vas vármegye 2. országos egyéni választókerület helye a járási rendszerben
Figure 1: The Location of the 2nd National Individual Election District of Vas County within the County System

Forrás: saját szerkesztés.
Source: own editing.

Településföldrajzi szempontból nyugat-keleti irányban változik az urbanizáltság foka. A nyugati része a Szombathely-Kőszeg agglomerálódó térség része, kelet felé a települések mérete csökken, a Kemeneshát-Kemenesalja térsége már kifejezetten vidékies jellegű terület. Kettő tízezer fő feletti város van a választókerületben, Sárvár és Kőszeg, egy 5000-10 000 fő közötti, Celldömölk, a további négy 5000 fő alatti törpeváros (2. ábra).

2. ábra: A Vas vármegye 2. országos egyéni választókerület települései népességszám-kategóriánként
Figure 2: Settlements in the 2nd National Individual Election District of Vas County, by Population Category

Forrás: saját szerkesztés.
Source: own editing.

A választókerület legjelentősebb nemzetiségi csoportja a német 1616 fő, illetve a horvát 818 fő, nagy részük az osztrák határ menti településeken él. Négy nagyobb gazdasági központja van, amelyben három egy-egy nagyobb ipari foglalkoztató otthona (Bük-Nestlé, Lukácsháza-Schott, Répcelak-Linde), míg Sárváron több nagyobb termelőegység is működik (Flex, Sága stb.). Észak-Vas a vármegye turisztikai központja, hiszen Bük és Sárvár hazánk TOP 10-es turisztikai célpontjai közé tartozik, a két város adja a vármegyében eltöltött vendégéjszakák négyötödét.

A VAS (VÁR)MEGYE 2. ORSZÁGOS EGYÉNI VÁLASZTÓKERÜLET VÁLASZTÁSI EREDMÉNYEI A VÁLASZTÓKERÜLETEK ÁTALAKÍTÁSA UTÁN, 2014–2022

A 2014-es országgyűlési választások Vas vármegyében

A 2014-es országgyűlési választásokra április 6-án került sor és ez volt az első olyan voksolás, amelyet az új választási és alaptörvény alapján bonyolítottak le. A választás egyfordulós lett, a határon túliak is részt vehettek benne és jelentősen lecsökkent a parlamenti helyek száma, mindezen elemek révén a Fidesz–KDNP felé lejtett a pálya. Ezt fokozta a módosított pártfinanszírozás, amely ösztönözte az ellenzéki tábor további aprózódását elősegítő új, csak a választásokra létrehozott pártok, az ún. kamupártok alapítását.

Az egyfordulós választási rendszer arra kényszerítette az atomizálódott pártstruktúrát, hogy mégis működjenek együtt. A baloldali-liberális oldalt az MSZP, a DK, a Bajnai Gordon vezette EGYÜTT, a PM és a kérészéletű Magyar Liberális Párt (MLP) alkotta választási szövetség, a közös listát állító ÖSSZEFOGÁS képviselte. A választáson az országos lista tekintetében viszonylag nagy volt köztük a különbség (45%–25%), de a 106 egyéni mandátumból 96-ot a Fidesz–KDNP nyert, 10-et az ÖSSZEFOGÁS, amelyből 8-at Budapesten. Ez a választás tovább fokozta a pártszimpátia alapján a főváros-vidék ellentétet.

A megalakult négypárti – Fidesz–KDNP, ÖSSZEFOGÁS, Jobbik, LMP – országgyűlésben az új választási törvény alkalmazása után is kétharmados (66,83%) többséget szerzett. Megalakulhatott a harmadik Orbán-kormány.

Vas vármegye mindhárom körzetében újrázott a Fidesz. Az új Vas 1-es kerületben dr. Hende Csaba ismét legyőzte dr. Nemény András, ezúttal 45%–31%-os arányban. A Vas 2-ben Básthy Tamás nyugdíjba vonulása után Ágh Péter indult a Fidesz színeiben és győzött is abszolút többséggel (52%) Fehér Lászlóval, Celldömölk polgármesterével szemben. Ugyanígy tett, kb. ugyanilyen arányban a Vas 3-asban V. Németh Zsolt Bana Tibor jobbikos politikussal szemben (Választás, 2014).

A 2018-as országgyűlési választások Vas vármegyében

A 2018-as országgyűlési választásokat április 8-án rendezték meg. A négy évvel azelőttihez képest jelentős változás, hogy a Fidesz–KDNP kihívói közül a teljes körű baloldali összefogás nem valósult meg, csak az MSZP és a PM lépett szövetségre, a DK és az LMP külön utakon járt. Új pártként jelentkezett be a Magyar Kétfarkú Kutya Párt (MKKP) és régi induló volt a Jobbik.

Az alapvetően a migránsválságra épülő központi kampánynak köszönhetően magas, 70%-os részvétel mellett a kormánypárt lényegében megismételte a négy évvel azelőtti eredményét, csupán néhány egyéni mandátumot vesztett. Ekkor szakadt valóban ketté az ország: Budapest ekkor vált igazán ellenzéki fellegvárrá, míg a vidék masszívan a Fidesz–KDNP fennhatósága alá. A megalakult parlament ötpárti lett, amelyben a második erő, vagyis a legnagyobb ellenzéki párt a Jobbik lett, majd utána az MSZP–PM, az LMP, végül a DK következett.

Vas vármegyében egyéni képviselői mind újráztak. A Vas 1-esben megismétlődött a Hende-Nemény párharc, szinte ugyanazzal az eredménnyel, mint négy éve. A Vas 2-esben Ágh Péter simán, 61-18% arányban maga mögé utasította a jobbikos Rába Kálmánt, míg a Vas 3-asban V. Németh Zsolt 63-28%-os arányban ismét diadalmaskodott Bana Tibor felett. Vas vármegyében a Fidesz–KDNP támogatottsága magas szinten állandósult, ezzel párhuzamosan a baloldal tovább erodálódott és az 1-es körzet kivételével a többiben a Jobbik vált a második legerősebb politikai párttá (Választás, 2018).

A 2022-es országgyűlési választások Vas vármegyében

A leköszönő Áder János köztársasági elnök által április 3-ra kiírt választáson az amúgy is favorit kormánypártok esélyeit tovább növelte, hogy a félelemre épített kampánystratégiájukhoz újabb muníciót kaptak. A 2015-ös migránsválság alkalmával bevezetett, majd a Covid-19 világjárvány alatt fenntartott veszélyhelyzetet a nem sokkal a választások előtt, 2022. február 24-én kirobbant orosz-ukrán háború okán ismét meghosszabbíthatták. Két nagyobb botrány robbant ki a választások előtt, 2021-ben, a Schadl–Völner-ügy, illetve a Pegasus-ügy, amelyek önmagukban a kormány bukását kellett volna magával vonnia. A Fidesz azonban olyannyira jól elfektette azokat, hogy semmilyen hatással nem voltak a voksolásra.

A továbbra is atomizált ellenzék nem tudott semmilyen narratívával fellépni, amely a választók ingerküszöbét elérte volna. Helyette újra belesétáltak abba a csapdába, amelyet a választási törvény 2011-ben megásott nekik, a kényszerű együttműködésre, a kívülről aggályosnak mutatkozó előzetes alkukra, osztozkodásra. A baloldali ellenzék pártjai ismét összefogtak, amihez csatlakozott a Jobbik is és belső előválasztást, mintegy castingot tartottak, hogy a kormánypárti jelölttel szemben ismét csak egyetlen ellenfél álljon ki. Ez oda vezetett, hogy a Jobbik balliberális irányba történő elmozdulásával a jobboldaliak egy csoportja kivált onnan Toroczkai László vezetésével és megalapította a Mi Hazánk nevű pártot 2018-ban. A Fidesz–KDNP, a baloldali összefogás, a Mi Hazánk mellett az MKKP és kettő, a kifejezetten a választásokra alapított párt, a Megoldás Mozgalom (MEMO) és a Normális Élet Pártja (NÉP) állított országos listát.

A pártok mindegyike intenzív kampányt folytatott, ezért a választási aktivitás nagyon magas volt (70%), ami az előzetes várakozások szerint az ellenzéknek kedvező. Ezután jött a hidegzuhany, a végletekig kifejtett mozgósítás a kormányzópártnak kedvezett és a korábbiaknál is nagyobb arányú, 67,84%-os győzelmet aratott, akkorát, amely – Orbán Viktor szavaival élve – a Holdról is látható. Vidéken a baloldal mindössze kettő kerületet nyert meg, viszont Budapesten a 18-ból 17-et. Ezzel vált végletesen a Budapest-vidék dichotómia a pártszimpátia vonatkozásában. A kormány szemében Budapest „bűnös város" lett.

Vas vármegyében semmi változás nem történt, ugyanazok győztek mindhárom körzetben, mint négy évvel azelőtt. A Vas 1-esben dr. Hende Csaba ezúttal dr. Czeglédy Csabát győzte le, a 2-esben Ágh Péter hatalmas fölénnyel (64,38%) Hencz Kornélt, míg a 4-esben V. Németh Zsolt még nagyobb arányban (66,4%) Bana Tibort (Választás, 2022).

A VAS (VÁR)MEGYE 2. ORSZÁGOS EGYÉNI VÁLASZTÓKERÜLET VÁLASZTÁSI EREDMÉNYEI A 2026-OS ORSZÁGGYŰLÉSI VÁLASZTÁSOKON

Az országos kampány és eredmények

A 2022–2026-os kormányzati ciklusban olyan események történtek, amelyek bő egy évtized után valóban megrendítették a kormányzópártok megingathatatlannak tűnő támogatottságát. 2022-től az Európai Unió gyakorlatilag befagyasztotta a támogatások utalását, ami nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a pandémia és az energiaválság után a magyar gazdaság nem talált magára, és a magát patriótának valló kormánypárt a nagy multinacionális vállalatok támogatásával próbálta újra beindítani a növekedést, de ez nem sikerült. A legnagyobb – és mint kiderült, a végzetes – ütést a 2024 februárjában kirobbant ún. kegyelmi ügy vitte be, amely Novák Katalin köztársasági elnök és Varga Judit igazságügyi miniszter lemondásához vezetett. A tiltakozó akciók egy új kormányellenes mozgalom kialakulásához vezettek, amelynek élére Varga Judit korábbi férje, a Fidesz hatalmának egyik korábbi haszonélvezője, Magyar Péter állt. A tömörülés egy korábban alakult szervezet nevét, a Tisztelet és Szabadság (rövidítve: TISZA) Párt nevét vette át.

A TISZA nem sétált be abba a csapdába, mint a korábbi kihívók és nem működött együtt senkivel. Ez a következetes elutasítás vezetett oda, hogy a korábbi ellenzék (Magyar Péter szóhasználatával „óellenzék") szavazóit elszipkázta és a balliberális szavazókat bezsebelte, amihez csalódott fideszesek és pártnélküli liberálisok is csatlakoztak. A magát centrista jobbközép pártnak meghatározó TISZA népfrontista gyűjtőpárttá vált és így egy súlycsoportba került a kormányzópárttal.

A Novák Katalint váltó Sulyok Tamás köztársasági elnök által 2026. április 12-re kiírt választást hatalmas érdeklődés övezte. Közel 6 millió szavazó adta le a voksát, ami 79,5%-os részvételi arányt jelent. Most a fideszesek bíztak abban, hogy a magas részvétel nekik kedvez. Ők is csalódtak. A listás szavazatokat illetően kiegyenlítettebb volt a küzdelem (45-42 fő a TISZA javára), de az egyéni helyeknél már sokkal nagyobb volt a különbség (96-10 fő). Így a megalakult hárompárti parlamentben a TISZA 141 fős frakciója 71%-ot jelent, a Fidesz–KDNP-nek 52, a Mi Hazánknak 6 fős a képviselete. A Fidesz–KDNP teljesen elveszítette Budapestet és korábbi fellegvárainak (Észak-Zala, Sopron környéke, Somogy stb.) zömét. Mindössze az ország, jellemzően szegényebb vidékein, Nógrádban, a Hajdúságban, a Nyírségben őrizte meg pozícióit. Ebbe a mintázatba nem illik bele, hogy Vas vármegyében is.

Vas vármegyében az országban a legnagyobb volt a részvételi arány, 83,49%-os, ami itt viszont a Fidesz-nek kedvezett. A Vas 1-es kerületben a TISZA párti Rápli Róbert tisztán, 56,32%-38,12% arányban legyőzte a Fidesz jelöltjét, Vámos Zoltán vasi főispánt. Vas 2-ben Ágh Péter szoros küzdelemben – 46,25%-45,80% arányban – győzte le Strompová Viktóriát, míg a 3-asban V. Németh Zsolt bő 5,5%-kal Horváth Nándor Zsoltot (Választás, 2026).

A Vas 2. választókerület indulói

A Vas 2-es választókerületben az öt – a Fidesz-KDNP, a TISZA, a DK, a Mi Hazánk és az MKKP – országos pártlistára és ugyancsak öt egyéni jelöltre lehetett szavazni.

A Fidesz–KDNP ebben az 1998 óta minden alkalommal megnyert kerületben a 2014 óta a körzetet magabiztosan hozó Ágh Pétert indította. Az indulók közül egyedül neki volt komolyabb politikai múltja. A FIDELITAS-ból indult, majd 2002-ben, mindössze 20 évesen került be a szombathelyi közgyűlésbe, ahol 2014-ig folyamatosan tag volt, közben 2006-ban országos, 2010-ben megyei listáról került be a parlamentbe. 2014-ben a sárvári kerület képviselőjévé választották, amit 2018-ban és 2022-ben is megismételt, mindkétszer hatalmas fölénnyel. 2022–2026 között az Építési és Közlekedési Minisztérium államtitkára is volt. Kampányának legfőbb erőssége, hogy folyamatosan jelen volt a választókerületben, napi kapcsolatban volt a polgármesterekkel, a helyi rendezvényeken rendszeresen megjelent.

A TISZA jelöltje a felvidéki születésű, de régóta Sárváron élő Strompová Viktória idegenvezető. Ő lakóhelyén 2019-ben eredménytelenül, de 2024-ben már sikeresen indult az önkormányzati képviselői posztért. A helyben is kezdő politikust országos ismertségét Lázár János miniszternek köszönheti, aki a kampányba „szlovák asszonynak" nevezte a képviselőt. Ő nehezebben tudott személyes kampányt folytatni, mert ismertsége Sárváron kívül alacsony volt, és a régóta fideszes fellegvárnak számító Vas 2-esben a településvezetők megtanulták az öncenzúrát és nem keresték az alkalmat egy ellenzéki politikussal történő találkozásra.

A Mi Hazánk az informatikus programozót, Dala Ferencet indította, aki a Vas Vármegyei Közgyűlés tagja ebben a ciklusban. A Demokratikus Koalíció több helyütt visszaléptette jelöltjeit az országban, itt azonban nem. Színeikben Deák Gábor, egy multinacionális vállalatnál dolgozó projektmenedzser indult a mandátumért.

Független jelöltként egy Magyar Péter nevű, a politikai életben addig ismeretlen, állítólag dr. Hende Csaba holdudvarához tartozó bucsui – tehát nem is a körzetben élő – szobafestő, akinek a neve megegyezik a TISZA Párt miniszterelnök-jelöltjének nevével. A TISZA szerint ez a választók megtévesztése miatt történt és Ágh Péter állt az akció mögött.

A Vas 2. választókerület eredményei

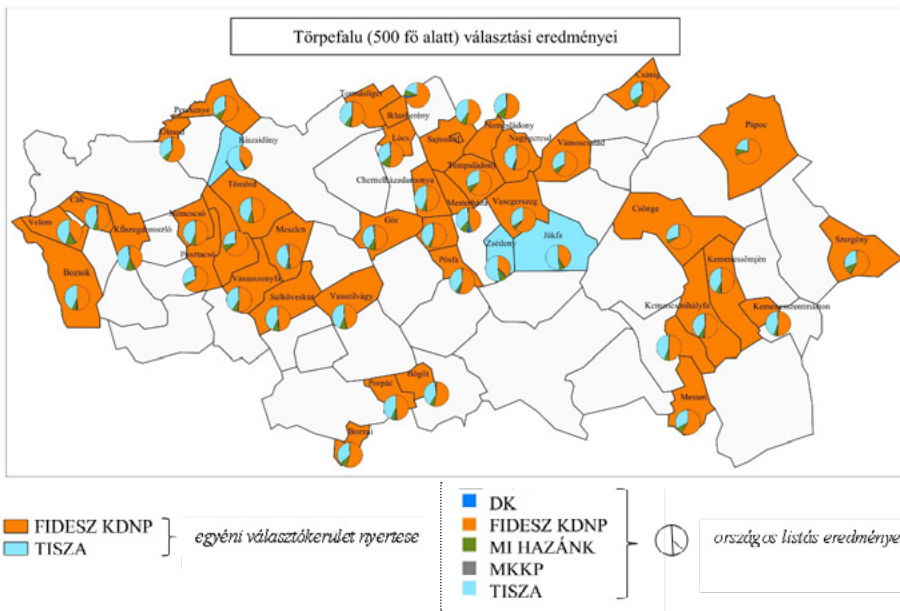
A választókerületben a részvételi arány – 83,52% – csaknem azonos a vármegye egészének átlagával, alacsonyabb az 1-esnél (84,57%), de magasabb a 3-asnál (82,33 %). A pártlistákra leadott szavazatok alapján a TISZA végzett az élen, majd a Fidesz–KDNP és a Mi Hazánk volt a sorrend.

Az egyéni jelöltek közül az 55 570 db leadott érvényes szavazatot figyelembe véve minimális, 248 db (0,96 százalékpontnyi) szavazatkülönbséggel nyert Ágh Péter (25 700 db) a második helyezett Strompová Viktória (25 452 db) előtt. A 2022-es eredményéhez képest Ágh Péter támogatottsága abszolút értékben is jelentősen, 20,25 százalékponttal visszaesett, hiszen akkor 32 226 szavazattal közel kétharmadot ért el, ami 2,5-szerese a második helyezett szavazatszámának. A különbség elolvadt, de az előny kitartott. A harmadik helye-

zett Dala Ferenc lett 3069 (5,52%), a negyedik Magyar Péter 909 (1,64%), az ötödik pedig Deák Gábor 440 (0,79%) szavazattal.

Településkategóriánkénti bontásban nagy különbségek mutathatók ki az eredményeket illetően. A választókerület 77 településéből 43 db 500 fő alatti törpefalu, ami a településállomány 56%-a (3. ábra).

3. ábra: A 2026-os országgyűlési választás eredményei Vas vármegye 2. országos egyéni választókerület 500 fő alatti településein (törpefalvak)
Figure 3: Results of the 2026 Parliamentary Election in the Settlements with fewer than 500 Populations (Very Small Villages) in the 2nd National Individual Election District of Vas County

Forrás: saját szerkesztés a Nemzeti Választási Iroda adatai alapján (2026).
Source: based on data from the National Election Office (2026).

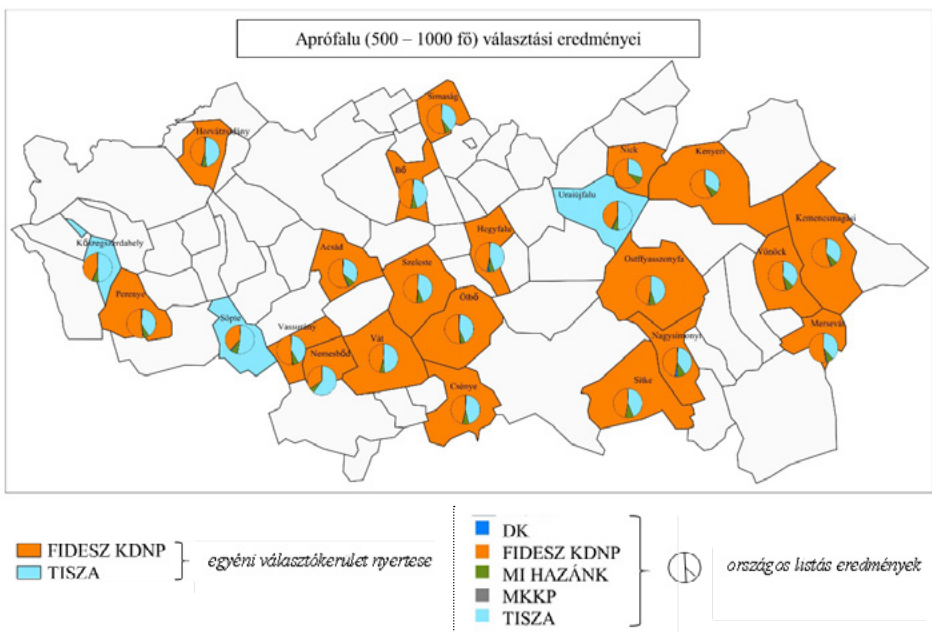
A 43 község mindegyikében mind az országos listára, mind pedig az egyéni képviselőkre leadott szavazatok alapján a TISZA és a Fidesz–KDNP közötti küzdelem volt tapasztalható. Nem volt olyan település, ahol az első kettő hely ne közöttük dőlt volna el. A Mi Hazánk mindenütt a harmadik erő volt, de sehol sem ért el átütő sikert.

A listás szavazatok alapján a 43 településből mindössze négyben győzött a TISZA, egy helyütt, Kőszegdoroszlón pedig holtversenyben végzett a Fidesz–KDNP-vel (42%-42 %). A TISZA a legnagyobb arányú győzelmét Kiszsidányban aratta, ahol 56%-ot ért el, míg a Fidesz-KDNP csak 40%-ot. Zsédenyben 53%-36%, Jákfán 51%-42%, Velemben pedig 45%-41% volt az arány a javukra. A Fidesz–KDNP pártlistája tarolt ebben a településkategóriában, a legnagyobb mértékben Iklanberényben és Pápocon győzött, előbbi helyen 70%-19%-os, utóbbiban pedig 70%-22%-os arányban.

Az egyéni képviselőjelöltekre leadott szavazatok alapján a Fidesz–KDNP előnye még inkább tetemes, csak három törpefaluban győzött Strompová Viktória, Kiszsidányban 52%-43%, Zsédenyben 50%-39%, Jákfán pedig 49%-43% arányban. Ágh Péter magabiztosan hozta a többi települést, a legnagyobb arányban Iklanberényt, 73%-16%-ban. A listás és az egyéni eredmények erősen korrelálnak egymással, Velem község kivételével ugyanaz lett a győztes jelölt, mint az őt delegáló párt.

Az 500–1000 fős aprófalvak között ugyanaz a mintázat rajzolódik ki, mint a kisebb települések körében (4. ábra).

4. ábra: A 2026-os országgyűlési választás eredményei Vas vármegye 2. országos egyéni választókerület 500–1000 fő közötti településein (aprófalvak)
Figure 4: Results of the 2026 Parliamentary Election in the Settlements with Populations between 500 and 1,000 (Small Villages) in the 2nd National Individual Election District of Vas County

Forrás: saját szerkesztés a Nemzeti Választási Iroda adatai alapján (2026).
Source: based on data from the National Election Office (2026).

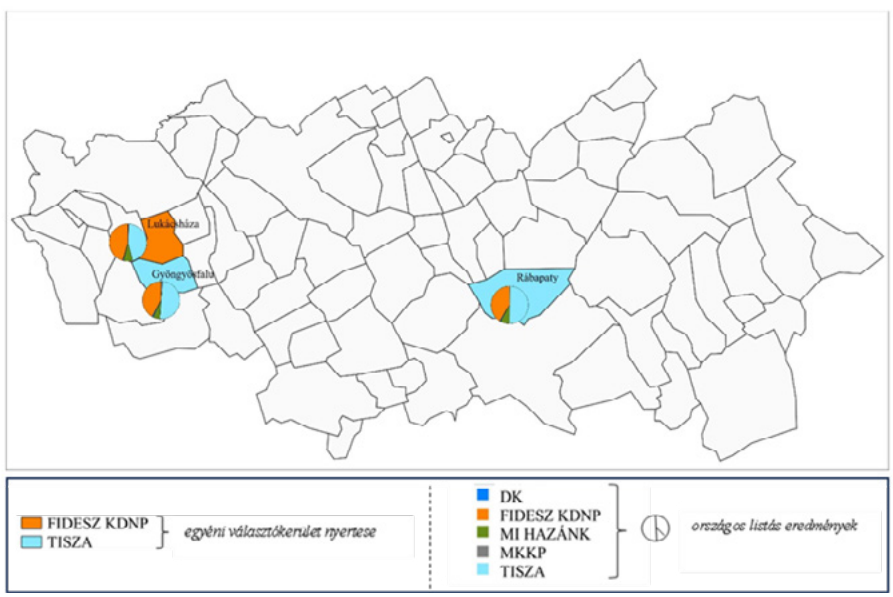
Ebbe a településkategóriába a választókerület 23 községe tartozik. Több mint egynegyedükben, hat településen a TISZA megelőzte a listás szavazáson a Fidesz-KDNP-t. Közülük abszolút győzelmet kettőben aratott, Nemesbődön 59%-25%-os, Söptén 52%-38%-os aránnyal. Négyben relatív fölényben volt a TISZA. Kőszegszerdahelyen és Uraiújfaluban 49%-43%-os, Horvátzsidányban és Váton pedig 48%-46%-os arányban szerezte meg a voksokat a két nagy párt. A másik véglet Nick, ahol a Fidesz–KDNP 62%-29% arányban verte a TISZA pártot, de Acsádon, Kenyeriben, Kemenesmagasiban, Peresznyén és Simaságon is 50% feletti eredményt ért el a kormánypárt listája.

Az egyéni szavazatok alapján Strompová Viktória mindössze három településen nyert, közülük a legnagyobb, 50%-39%-os arányban Söptén. Ágh Péter a legnagyobb különbségű győzelmét Nicken aratta, 65%-28%-os arányban, de meggyőzően szerepelt Kenyeriben (59%-33%), Acsádon és Kemenesmagasiban (mindkét helyen 58%-33%).

A listás és az egyéni győzelmek helyszínei között itt több az eltérés, mint a törpefalvak esetében. A hat TISZA-lista győztes településből csak három községben, Kőszegszerdahelyen, Söptén és Uraiújfaluban kapott több szavazatot Strompová Viktória, mint Ágh Péter, Horvátzsidány, Nemesbőd és Vát a regnáló képviselőt választotta újra. Fordított eset nem fordult elő, nincs olyan község ebben a kategóriában, ahol Strompová annak ellenére nyert volna, hogy a lakosság többsége Fidesz–KDNP szavazó.

A kisfalvak/törpevárosok (1000–2000 fő) csoportjába itt mindössze három település tartozik, Gyöngyösfalu, Lukácsháza és Rábapaty, amelyek mindegyike községi jogállású (5. ábra).

5. ábra: A 2026-os országgyűlési választás eredményei Vas vármegye 2. országos egyéni választókerület 1000–2000 fő közötti településein (kisfalvak/törpevárosok)
Figure 5: Results of the 2026 Parliamentary Election in the Settlements with Populations between 1,000 and 2,000 (Small Villages/Small Towns) in the 2nd National Individual Election District of Vas County

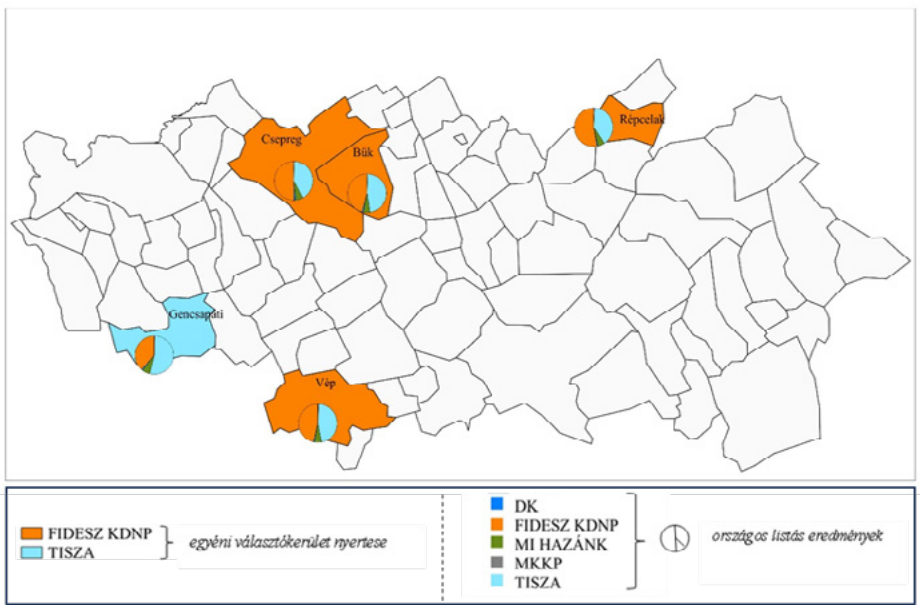

Forrás: saját szerkesztés a Nemzeti Választási Iroda adatai alapján (2026).
Source: based on data from the National Election Office (2026).
Megjegyzés: az egynél több szavazókörrel rendelkező települések esetén az érintett település összes szavazókörének összevont eredménye került bemutatásra.
Note: In the case of municipalities with more than one voting district, the aggregate results for all voting districts in the municipality in question were presented.

A törpe- és aprófalvak csoportjához képest itt nagyon kiegyenlített volt a küzdelem a két nagy párt listája és jelöltjei között. A TISZA és a Fidesz–KDNP listáira leadott szavazatokat tekintve Gyöngyösfaluban 50%-42%, míg Rábapatyon 50%-41% volt a TISZA javára, míg Lukácsházán a lehető legkisebb arányban, mindössze egy szavazattal győzött a kormánypárt. Az egyéni küzdelem is ugyanezt képezi le. Gyöngyösfaluban 48%-45%-os, Rábapatyon 48%-42%-os arányban Strompová Viktória nyert, ellenben Lukácsházán 47%-43%-os arányban Ágh Péter. Ezt a településkategóriát tehát itt megnyerte a TISZA, de a listákra leadott szavazati arányok között nagyobb volt a különbség, mint az egyéni jelöltek között.

A Fidesz–KDNP és a TISZA 2026-os országgyűlési választási rivalizálásának településhálózati vetülete általában az volt, hogy a legkisebb településeken a TISZÁ-hoz vagy legalább önmagához képest erősebb volt a Fidesz–KDNP, majd a hierarchián felfelé haladva szinte egyenletesen a TISZA erősödése volt prognosztizálható. Ez az országos mintázat a Vas 2-ben csak részben igaz. Lentről indulva itt ugyanis a nagyfalvak/törpevárosok (2000–5000 fő) kategóriájában visszaerősödött (6. ábra).

6. ábra: A 2026-os országgyűlési választás eredményei Vas vármegye 2. országos egyéni választókerület 2000–5000 fő közötti településein (nagyfalvak/törpevárosok)
Figure 6: Results of the 2026 Parliamentary Election in the Settlements with Populations between 2,000 and 5,000 (Large Villages, Small Towns) in the 2nd National Individual Election District of Vas County

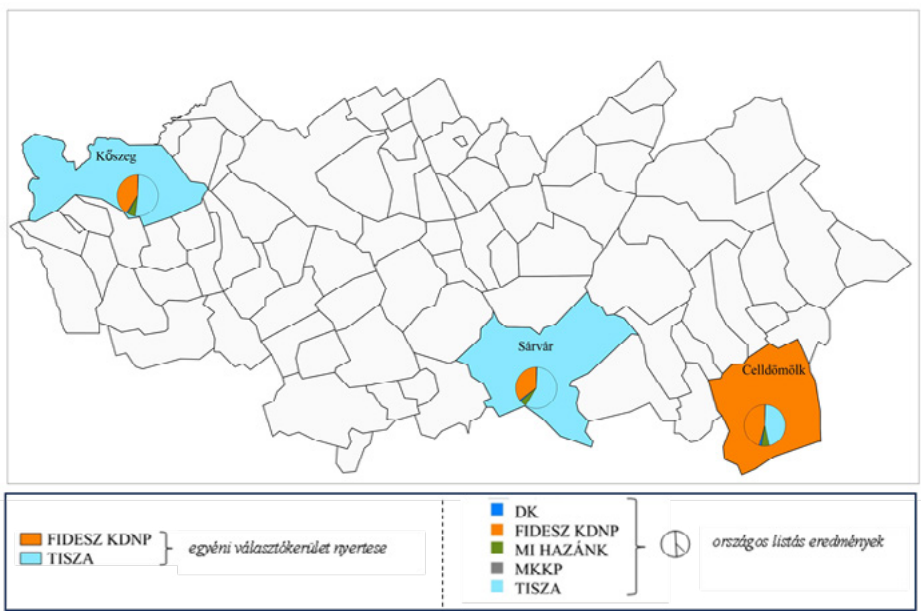

Forrás: saját szerkesztés a Nemzeti Választási Iroda adatai alapján (2026).
Source: based on data from the National Election Office (2026).
Megjegyzés: az egynél több szavazókörrel rendelkező települések esetén az érintett település összes szavazókörének összevont eredménye került bemutatásra.
Note: In the case of municipalities with more than one voting district, the aggregate results for all voting districts in the municipality in question were presented.

A Vas 2-es kerületben öt település tartozik ebbe a kategóriába, amelyek közül négy város (Bük, Csepreg, Répcelak és Vép), egy (Gencsapáti) pedig községi jogállású. Gencsapátiban listán és egyéniben egyaránt a TISZA párt, illetve jelöltje győzött a Fidesz–KDNP ellenében, meggyőző különbséggel, 53%-39%, illetve 51%-40% arányban. Bükön már felemás volt a kép, hiszen listán kis differenciával – 47%-46%-kal – a TISZA diadalmaskodott, egyéniben viszont Ágh 47%-ot ért el, Strompová 45%-ával szemben. Vépen is szoros volt a verseny a listán, a két nagy párt egyaránt 46-46%-ot ért el, egyéniben Ágh Péter 48%-44% arányban előzte meg Strompová Viktóriát. Csepregben már a Fidesz–KDNP-nek állt a zászló, listán 50%-42%, egyéniben 53%-40%-nyi különbséggel utasította maga mögé a TISZA pártot. Érdekes, hogy a nagyfalvak/törpevárosok között a Fidesz–KDNP és Ágh Péter a legnagyobb arányú győzelmét a korábban baloldali fellegvárnak számító és jelenleg is MSZP-s vezetés alatt álló Répcelakon aratta, listán 13 százalékpont (pp), egyéniben pedig 15 pp volt a különbség a kihívóval szemben. Fontos megállapítás, hogy mind az öt helységben Ágh Péter minden esetben jobban, Strompová Viktória minden esetben gyengébben szerepelt saját pártja listás eredményéhez képest.

A Vas 2-es számú kerületében a kisvárosok (5000–15 000 lakos) közé három település tartozik, Celldömölk, Kőszeg és Sárvár, amelyek közül Celldömölk tízezer fő alatti, a másik kettő annál népesebb (7. ábra).

7. ábra: A 2026-os országgyűlési választás eredményei Vas vármegye 2. országos egyéni választókerület 5000–15 000 fő közötti településein (kisvárosok)
Figure 7: Results of the 2026 Parliamentary Election in the Settlements with Populations between 5,000 and 15,000 (Small Towns) in the 2nd National Individual Election District of Vas County

Forrás: saját szerkesztés a Nemzeti Választási Iroda adatai alapján (2026).
Source: based on data from the National Election Office (2026).

Megjegyzés: az egynél több szavazókörrel rendelkező települések esetén az érintett település összes szavazókörének összevont eredménye került bemutatásra.
Note: In the case of municipalities with more than one voting district, the aggregate results for all voting districts in the municipality in question were presented.

A választókerület központjában, legnépesebb településén, a több mint három évtizede fideszes többségű képviselő-testület és polgármester vezette Sárváron a TISZA elsöprő arányú győzelmet aratott a Fidesz–KDNP felett. Listán 58%-32% volt a különbség, egyéniben pedig 57%-36%. A szintén régóta fideszes Kőszegen is hasonlóan alakult a listás és egyéni eredmény egy kicsit kisebb különbséggel, 51%-41%, illetve 50%-43% aránnyal. Ezzel szemben a hosszú évtizedekig baloldali vasutasvárosban, Celldömölkön listán a TISZA és a Fidesz–KDNP között 46%-46%-os holtverseny alakult ki, és – ha szűken is (47%-45%) –, de Ágh Péter győzött a tiszás jelölttel szemben. A három kisvárosnál is igaz az állítás, ami a kisebb településeknél, az az, hogy Ágh Péter minden esetben jobban szerepelt pártjánál, Strompová viszont gyengébben.

A Vas 2-es kerületben a választás település-kategóriák szerinti elemzése szerint a legfontosabb megállapítás az lehet, hogy a legkisebb helységekben a Fidesz–KDNP-nek az előnye tapasztalható, míg a kisvárosok körében a TISZA tett szert többségre. A köztük lévő csoportok billegők, azaz csatatér-települések. Területi bontás szerint nem mutathatók ki egyértelműen frontvonalak a Vas 2-es területben, a kevés TISZA-többségű helység mozaikszerűen helyezkedik el, talán a nagyobb városok közelében elhelyezkedő kisebb településeken nagyobb a támogatottságuk, talán a kiköltözések miatt. Ilyen hipotézis szerint Kiszsidány Kőszeg, Jákfa, Rábapaty és Zsédeny Sárvár, Gencsapáti pedig Szombathely szuburbiájának tekinthető. Ennek igazolására vagy cáfolására jelen kutatás ebben az irányban is kiterjeszthető.

ÖSSZEGZÉS

Az 1990–2026 között tartott országgyűlési választások eredményei alapján a következő politikai és választási földrajzi következtetések vonhatók le Vas egészére, illetve a vármegye 2. számú országos egyéni választókerületére vonatkozóan:

- Szombathely kivételével a (vár)megye egészében a jobboldali érzelmű választópolgárok voltak és vannak többségben. Az MSZP-s Szabó Lajos sárvári körzetben aratott 1994-es győzelmét nem számítva a baloldali pártoknak itt nem termett babér.
- Az országban, a vármegyében és a Vas 2-es körzetből is eltűntek a baloldali jelöltek, a baloldali alternatíva. A TISZA fellépése a baloldali pártokat (az „óellenzéket") eltüntette, a Fidesz–KDNP-t „csak" meggyengítette.
- Mivel a TISZA személyében jobbról érkezett kihívója a Fidesz–KDNP-nek, valós esélye volt az új ellenzéki pártnak a Vas 2-es kerületben a hatalomátvételre.
- A választás itt is a két nagy párt listája és jelöltjei között dőlt el, ebbe a rivalizálásba más szervezet érdemben nem tudott beleszólni. A meggyengült Fidesz-KDNP egy kipróbált, erős jelöltet, Ágh Pétert indított, míg a TISZA a politikában viszonylag kezdő, inkább csak helyben ismert politikust nevezett be a versenybe.

– Pártjának vesszőfutása ellenére Ágh Péter megnyerte a körzetet, míg Strompová Viktóriának sem a TISZA ereje, sem pedig Lázár János „reklámja" sem volt elegendő a győzelemhez.
– A településkategóriákon felfelé haladva az országos tendenciákkal szemben itt nem lineáris a TISZA Párt támogatottságának a növekedése, illetve ezzel párhuzamosan a Fidesz–KDNP gyengülése. A törpevárosok köre a leginkább billegő településtípus.
– A TISZA-fölényt mutató kisebb települések mindegyike városok közelében helyezkedik el, így gyanítható, hogy a trónkövetelő mozgalom lokális megerősödése összefügghet a városokból való kiköltözésekkel.
– A Fidesz–KDNP támogatottsága nincs egyenes arányban az adott településre érkezett kormányzati és/vagy uniós támogatások mértékével. A Fidesz–KDNP kerületi fellegvárai, Sárvár és Kőszeg a NER fő támogatási és pályázati haszonélvezői voltak, mégis itt veszített legnagyobb arányban a korábbi kormánypárt. A szerényebb adottságú, a leépülő szolgáltatású aprófalvakban kitartott a Fidesz–KDNP támogatottsága. A pártok települési szintű megítélése ezeken a helyeken inkább érzelmi, semmint értelmi kérdés.
– A korábban baloldali településeken, főleg Répcelak és Celldömölk városokban az utóbbi két évtizedben a Fidesz–KDNP támogatottsága megnőtt és furcsamód a TISZA alternatívaként történt megjelenésével sem változott meg a helyzet ezeken a helyeken.
– A pártpreferenciák regionális eloszlása a Vas 2-es választókerületben nem egyértelműen kimutatható, hiszen a TISZA-többségű települések mozaikszerűen helyezkednek el. Talán csak az jelenthető ki nagy biztonsággal, hogy a Kemenesalja a Fidesz–KDNP egyik fő támogatói bázisává vált a választókerületben.

IRODALOMJEGYZÉK

Agg Zoltán: V*as megye politikai térképéről*, in: Csapó Tamás (szerk.): Átalakulás Vas megyében – Tények-esélyek, Szombathely, 1996, 37–49.

Gyurácz Ferenc: *Egy „populista" följegyzései*, Szombathely, 1993, 353.

Kozma Gábor: *Vörös alkony – Vas megye 1988–1990*, Szombathely, 1991, 120.

Lenner Tibor: *A kisvárosok az átalakulás folyamatában Vas megye példáján*, PhD értekezés, Szeged, 1998, 120.

INTERNETES FORRÁSOK

Népszámlálás 2022: https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/statikus-tablak (Letöltés ideje: 2026. 06. 08.)

Választás 1990: https://valtor.valasztas.hu/valtort/jsp/tm2.jsp?EA=2 (Letöltés ideje: 2026. 05. 31.)

Választás 1994: https://valtor.valasztas.hu/valtort/jsp/tm2.jsp?EA=8 (Letöltés ideje: 2026. 05. 31.)

Választás 1998: https://static.valasztas.hu/ujweb/index.htm (Letöltés ideje: 2026. 05. 31.)

Választás 2002: https://static.valasztas.hu/parval2002/so02/ered_ind.htm (Letöltés ideje: 2026. 06. 01.)

- Választás 2006: https://static.valasztas.hu/parval2006/hu/09/9_0.html (Letöltés ideje: 2026. 06. 08.)
- Választás 2010: https://static.valasztas.hu/dyn/pv10/outroot/vdin2/hu/eredind.htm (Letöltés ideje: 2026. 06. 08.)
- Választás 2014: https://static.valasztas.hu/dyn/pv14/szavossz/hu/eredind.html (Letöltés ideje: 2026. 06. 13.)
- Választás 2018: https://valtor.valasztas.hu/valtort/jsp/tm2.jsp?EA=38 (Letöltés ideje: 2026. 06. 13.)
- Választás 2022: https://vtr.valasztas.hu/ogy2022 (Letöltés ideje: 2026. 06. 14.)
- Választás 2026: https://vtr.valasztas.hu/ogy2026 (Letöltés ideje: 2026. 06. 14.)

JOGSZABÁLYOK

- 1989. évi XXXIV. törvény az országgyűlési képviselők választásáról
- 2011. évi CCIII. törvény az országgyűlési képviselők választásáról

DOI: 10.59809/Comitatus.2026.36-258.171

MEZEI KATALIN

Kinek a sorsa?

A 2026-os országgyűlési választás tanulságai Győr-Moson-Sopron vármegye 5. számú országos egyéni választókerületében

Whose Fate is it?

Lessons from the 2026 Parliamentary Election in National Individual Constituency No. 5 of Győr-Moson-Sopron County

SZERZŐ:

Mezei Katalin egyetemi docens, Széchenyi István Egyetem Albert Kázmér Mosonmagyaróvári Kar Területi Tudományi és Vidékfejlesztési Tanszék, mezei.katalin@sze.hu, ORCID: 0000-0002-7099-646X

Jel kód: D72

Kulcsszavak: országgyűlési választás • Győr-Moson-Sopron megye • Mosonmagyaróvár

Absztrakt: Győr-Moson-Sopron vármegye 5. számú egyéni választókerülete a Fidesz hagyományosan erős bástyája, ahol 1998–2022 között csak egyszer tudott nem fideszes jelölt nyerni, és bár azt a független közvéleménykutatók a 2026-os választások idején már csatatér választókerületként azonosították, mégis sokakat meglepett a tiszás jelölt győzelme. A cikkben arra keressük a választ, hogy vajon a fideszes jelölt vesztette el, vagy a kihívó tiszás jelölt nyerte meg a választók bizalmát, és hogy mi köze van mindennek a helyi/területi identitáshoz.

AUTHOR:

Katalin Mezei, Associate Professor, University of Győr Faculty of Agricultural and Food Sciences Department of Regional Science and Rural Development, mezei.katalin@sze.hu, ORCID: 0000-0002-7099-646X

Jel code: D72

Keywords: *parliamentary election • Győr-Moson-Sopron County • Mosonmagyaróvár*

Abstract: *Individual Constituency No. 5 in Győr-Moson-Sopron County is traditionally a stronghold of Fidesz, where a non-Fidesz candidate won only once between 1998 and 2022, and although independent pollsters had already identified it as a battleground district ahead of the 2026 elections, the victory of the TISZA candidate still came as a surprise to many. In this article, we seek to answer whether the Fidesz candidate lost or the challenger from TISZA won the voters' trust.*

BEVEZETÉS

A helyi/területi identitás kérdéskörével számos tudományág foglalkozik, hiszen más terminológiával és más módszertannal írható le a fogalom annak függvényében, hogy kit vagy mit helyezünk a vizsgálat középpontjába. A jelenség vizsgálható az egyén oldaláról (pszichológia), emberi közösségek, társadalmi csoportok oldaláról (szociológia, politológia), de középpontba állítható a kultúra (néprajz) vagy a hely is (földrajz). A fogalomalkotás fénykorát az 1980-as években élte (Somlyódyné, 2007), míg a strukturális vizsgálatok inkább már az 1990-es évekre tevődtek (Szabó, 2022). A regionális tudomány képviselőit a helyi/területi identitással kapcsolatban pedig elsősorban mindig is maga a területi szint érdekelte, amihez kötődően vizsgálhatják az önazonosság kérdését. Ebben a tekintetben tehát az a fő kérdés, hogy mi az a területi szint, ameddig helyi identitásról beszélhetünk.

Valószínűleg nem szokványos helyi/területi identitási alapon vizsgálni a 2026-os országgyűlési választás egyéni választókerületi eredményeit, mégis erre teszünk kísérletet a Győr-Moson-Sopron (GYMS) megyei 5. (Mosonmagyaróvár) országos egyéni választókerület (OEVK) vonatkozásában. Egyrészt fontos identitás képző ismérvnek tűnik a sok tekintetben traumatikus, közös történelmi múlt. Másrészt határozottan felmerül a közös intézményekhez való erős kötődés kérdése a térségben, amit különösen érdekes megvilágításba helyez a 2011. évi CCIII. törvény az országgyűlési képviselők választásáról, amely újra rajzolta a rendszerváltás óta működő választási körzeteket, és jelentős mértékű átalakítást eredményezett a korábbi 4. sz. Mosonmagyaróvári választási körzet vonatkozásában is. Harmadrészt nem szabad elfeledkeznünk arról, hogy ez az OEVK egyike az ország belső és külső migráció által leginkább érintett területeinek, aminek szintén nem elhanyagolható szerepe lehet a választási eredményekben. Végül pedig nem tűnik megkerülhetőnek az a

kérdés sem, hogy az egyéni választókerületi jelöltek helyi identitását miként ítélik meg az itt élők, vagyis mennyire bíznak abban, hogy a jelöltek valóban hatékonyan tudják képviselni és érvényesíteni az itt élők érdekeit.

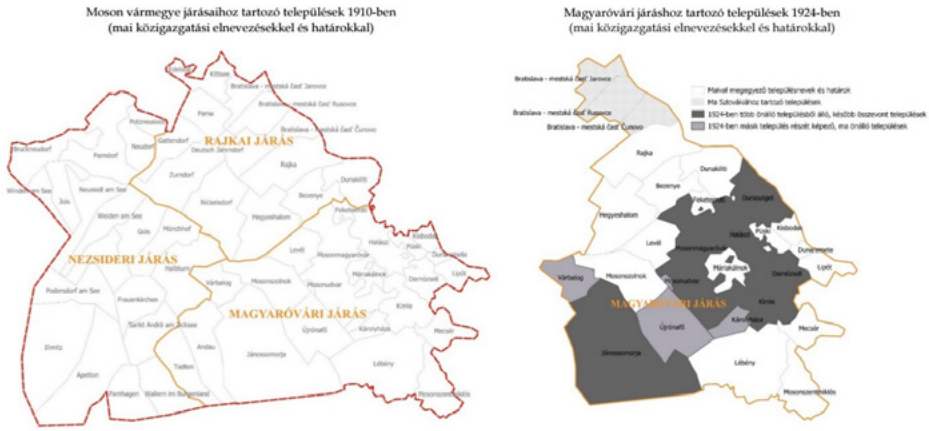
GYŐR-MOSON-SOPRON (VÁR)MEGYE 5. SZ. ORSZÁGOS EGYÉNI VÁLASZTÓKERÜLET MÚLTJA

Történelmi traumák

Talán semmi sem képes annyira egy közösséghez való tartozás élményét adni, mint az adott helyen közösen megélt, sokszor kellően fel nem dolgozott történelmi traumák. Mosonmagyaróvár és természetes vonzáskörzete életében pedig számos ilyet tudunk azonosítani. Ha választási eredményeket befolyásoló identitáspontokról beszélünk, akkor a jelenleg is élő, közvetlen érintettek okán a közelmúlt eseményeinek vélhetően erősebb hatás tulajdonítható, viszont nem lehet eltekinteni a területrendszer integritását érintő távolabbi múlt történéseinek hatásától sem.

Ebben a belátható múltban Mosonmagyaróvárra mint volt vármegyei és járási székhelyre a legnagyobb csapást Trianon mérte, hiszen a vármegye a döntéssel gyakorlatilag elvesztette területének mintegy kétharmadát. Az elcsatolt települések Ausztriához kerültek, aminek következményeként 1924-re meg is szűnt Moson vármegye önállósága. Ez a csonkolás persze nemcsak a közigazgatást érintette, de az évszázadok óta fennálló természeti, társadalmi, közlekedési és gazdasági kapcsolatokat is szétzilálta. Mosonmagyaróvár elvesztette gazdasági kapcsolatai jelentős részét és ennek következményeként malomipari és vízi kereskedelmi központ szerepét egyaránt. Később az első bécsi döntéssel (1938) felvidéki érintettek híján nyilván nem kerültek vissza települések Moson vármegyéhez, viszont a csehszlovák féllel ennek hatására elmérgesedett a viszony, aminek következményeként a második világháborút lezáró párizsi béke nyomán 1947-ben további három magyar település került át Csehszlovákiához (Dunacsún, Horvátjárfalu és Oroszvár). Megjegyezzük, hogy a csehszlovákok Rajka településre is igényt tartottak a tárgyalások során, de azt még a nagyhatalmak is túlzott igénynek minősítették, éppen azért, mert a település határában megépült vízépítési műtárgy (Trianoni zsilip) határon túlra kerülésével Magyarország vízkormányzási szempontból kiszolgáltatott helyzetbe kerülhetett volna a szomszédos országtól. Az 1. ábra. a korabeli Moson vármegye településeit mutatja be az 1910-es népszámláláskor érvényben lévő járási (Magyaróvári, Nezsideri, Rajkai) besorolás alapján, illetve szemlélteti a trianoni döntés 1924-től érvényben lévő közigazgatási következményeit a korábban vizsgált, Magyarországon maradt települések vonatkozásában, amelyek immár beolvadtak Győr, Moson és Pozsony vármegyébe, és a korábbi három járásból is csak egy (Magyaróvári) maradhatott meg.

1. ábra: Moson vármegye településeinek közigazgatási besorolása 1910-ben és 1924-ben
Figure 1: Administrative Classification of the Settlements of Moson County in 1910 and 1924

Szerkesztette: Pozsgai Andrea.
Edited by Andrea Pozsgai.

Talán a sors fintora, hogy a korábban jelzett vízkormányzási probléma a rendszerváltozás hajnalán ismét jelentkezett a térségben, és immár természeti katasztrófaként eszkalálódott. A Bős-Nagymaros Vízlépcsőrendszer tervezésére, kivitelezésére és működtetésére 1977-ben Csehszlovákiával kötött államközi megállapodást Magyarország 1989-ben egyoldalúan felmondta. A következmények ismertek: a szlovákok megépítették az ún. „C" variánst, amit 1992-ben üzembe is helyeztek. Ezzel gyakorlatilag az öreg-Duna medréből áttérítették a folyót a mesterségesen létrehozott ún. felvíz csatornába, aminek következtében a folyó természetes szárazföldi delta-vidékéről, a szigetközi ágrendszerből eltűnt a víz, addig Magyarországon még nem tapasztalt ökológiai katasztrófát eredményezve. A károk enyhítését szolgáló műszaki megoldást (Dunakiliti Fenékküszöb) csak 1995-ben sikerült üzembe helyezni, amikorra a térség már visszafordíthatatlan természeti károkat szenvedett.

Fellendülés a rendszerváltás után – erősödő külső és belső migráció

A rendszerváltozással a város és a térség helyzeti energiái hirtelen megváltoztak; ami eddig hátrány volt, az most előnnyé változott. Az új, demokratikus Magyarország a határmenti fekvésben, a Nyugathoz való közelségben már nem a veszélyt látta, hanem éppen a fizikai kapcsolódási lehetőséget. Ugyanez érződött a gazdasági viszonyokban is, hiszen a külföldi működőtőke szinte azonnal megjelent a térségben, és az akkor itt alapított cégek ma is a térség gazdasági motorjaként működnek, és jelentősen hozzájárulnak az egész megye prosperitásához.

A gazdasági fellendülés, a határok korábbiakhoz képest jóval könnyebb átjárhatósága, az egyre rugalmasabbá váló külföldi (ausztriai) – akár csak szezonális – munkavállalás né-

pességmegtartó ereje egyértelműen érződött, hiszen miközben az ország népessége 1980 óta folyamatosan csökkent, a város népessége viszont stabil maradt, sőt, ha visszafogottan is (1980 és 2000 között évtizedenként 1-1%-kal), de növekedett. Később, az ország EU-s csatlakozásával a város és a térség egyre vonzóbb belső migrációs célponttá vált, aminek eredményeként az ideköltözők nem feltétlenül a városban, vagy a térségben helyezkedtek el, hanem a határon túl, elsősorban Ausztriában, és csupán az olcsóbb lakhatás és megélhetés miatt választották lakóhelyként Mosonmagyaróvárt, vagy a környékbeli településeket, így a népesség már számottevően (2001 és 2011 között 5%-kal) nőtt.

2004 után annyiban változott a helyzet, hogy a város és térsége már nemcsak belső, de egyre inkább külső migrációs célponttá is vált. Ennek alapvetően két forrása volt, egyrészt a csatlakozás után megkezdődött a szlovák lakosság beköltözése a térségbe, elsődlegesen a Szlovákiával határos szigetközi települések vonatkozásában. Ez a folyamat a 2010-es években felerősödött, a COVID idején adminisztrációs okok (határzár) miatt a nyilvántartott szlovák népesség száma extrém módon megnövekedett, de a beköltözés azóta is folyamatos. A külső migráció másik jellemző formája a térségben a helyi cégek foglalkoztatási igényeinek kielégítését szolgáló külföldi munkavállalók megjelenése, főleg munkaerőközvetítő cégek közreműködésével. A térségben a gazdasági fellendülés, a magasabb keresetek miatt külföldre ingázó aktív helyi munkaerő okán 2010-től komoly munkaerő-utánpótlási problémák jelentkeztek. Ezért jelentek meg a külföldi (2010-től elsősorban szerb és ukrán), majd 2020-tól a harmadik országbeli (főleg fülöp-szigeteki és indonéz) vendégmunkások. Ezen, más szociokulturális közegből érkező munkavállalók integrálása a helyi társadalomba, nagy kihívást jelent elsősorban Mosonmagyaróvár önkormányzata számára.

A másik, kevéssé dokumentált következménye a belső és külső migrációnak a térségben a jelentős, hivatalos nyilvántartásban nem szereplő, mégis az adott térségben informálisan lakóhellyel rendelkező, a lakóingatlanokat életvitelszerűen használó látens népesség. A rejtőzködő életforma nyilván kevéssé szoros szomszédsági viszonyokat feltételez, így a nagyobb települések jellegzetessége. Mosonmagyaróváron a közlekedési hálózatok, a közművek, a közszolgáltatások túlterheltsége miatt a szubjektív zsúfoltság érzet a 2020-as évekre állandósult. Mivel a 2022-es népszámlálás nem igazolta vissza, hogy a hivatalos, utánkövetett népességnyilvántartás adatai ne lennének helytállóak, az önkormányzat több kísérletet is tett a város valós népességének felmérésére, amit 2025-ben kombinált (primer adatfelvételezést és szekunder adatbázisok összetett statisztikai elemzését tartalmazó) módszerrel sikerült megbecsülni. A tanulmány (Mezei et al., 2026) 14-15%-os népességtöbbletet mutatott ki a városban. A látenciából adódóan ez a réteg jellemzően nyilván nem Győr-Moson-Sopron 5. OEVK egyéni jelöltjeire adta le a szavazatát a 2026-os országgyűlési választáson (még ha fizikailag itt is vett részt rajta), de hogy a probléma, és annak mértéke a választások előtt nyilvánosságra került, annak hatását a választási eredményekre nem lehet kizárni.

Intézményi identitáspontok a mosonmagyaróvári térségben

Nemcsak a történelmi eseményeknek van identitásképző hatása, de legalább ennyire fontos lehet a helyi intézményekhez való kötődés is. GYMS 5. OEVK esetében két ilyen identitáspontot is tudunk azonosítani, az egyiket az oktatás, a másikat az egészségügy területén.

A mosonmagyaróváriak számára egyetemük, ma Széchenyi István Egyetem Albert Kázmér Mosonmagyaróvári Kara az egyik legfontosabb identitáspont. Nagyon büszkék arra, hogy ez az intézmény nemcsak Magyarország, de egész Európa első, kisebb megszakításokkal folyamatosan működő agrár-felsőoktatási tanintézete, amit Albert Kázmér szász-tescheni herceg 1818-ban Magyaróvári Gazdasági Felsőbb Magántanintézet néven alapított azzal a céllal, hogy saját birtokai számára képezzen elméleti és gyakorlati tudással rendelkező mezőgazdászokat. A történelem viharai nem kímélték az intézményt, de a számtalan átszervezés eredményeként ma is élő és prosperáló intézmény, ami nemcsak a helyi elit képzésében játszott meghatározó szerepet, de számos híres agrárszakembert adott az országnak is. Valójában Mosonmagyaróváron a helyi és a választókerület képviseletében az országos politikában kevés kivételtől eltekintve mindig is óvári gazdászok[1] játszották a főszerepet.

1 táblázat: Az országgyűlési egyéni képviselőválasztások és önkormányzati választások nyertesei a mosonmagyaróvári OEVK és Mosonmagyaróvár vonatkozásában (1990–2026)
Table 1: Winners of the National Assembly Single-Member Constituency and Municipal Elections in Mosonmagyaróvár, based on data from the OEVK and the city (1990–2026)

Választási év (OGY)	Képviselő	Párt	Óvári gazdász	Választási év (Önk)	Polgármester	Támogató
1990 OGY	Dr. Székelyhidi László	MDF	-	1990 (Önk)	Plutzer István	független
1994 OGY	Dr. Nagy Frigyes	MSZP	+	1994 (Önk)	Stipkovics Pál	MSZP
1998 OGY	Dr. Pap János	Fidesz	+	1998 (Önk)	Stipkovics Pál	MSZP
2002 OGY	Dr. Pap János	Fidesz	+	2002 (Önk)	Stipkovics Pál	MSZP
2006 OGY	Dr. Tóth Tiborné dr.	MSZP	-	2006 (Önk)	Szabó Miklós	Fidesz–MDF
2010 OGY	Dr. Nagy István	Fidesz–KDNP	+	2010 (Önk)	Dr. Nagy István	Fidesz–KDNP
2014 OGY	Dr. Nagy István	Fidesz–KDNP	+	2014 (Önk)	Dr. Árvay István	Fidesz–KDNP*
2018 OGY	Dr. Nagy István	Fidesz–KDNP	+	2019 (Önk)	Dr. Árvay István	Fidesz–KDNP
2022 OGY	Dr. Nagy István	Fidesz–KDNP	+	2024 (Önk)	Szabó Miklós	MPKE**
2026 OGY	Dr. Porpáczy Krisztina	TISZA	-			

** Mosonmagyaróvári Polgári Kerekasztal Egyesület–Momentum–MSZP–MMN–LMP–Zöldek*
*** Fidesz–KDNP–Nemzeti Fórum Egyesület–Mosonmagyaróvári Polgári Kerekasztal Egyesület–Mosonmagyaróvári Lakástulajdonosok és Bérlők Egyesülete*
Forrás: saját szerkesztés a Nemzeti Választási Iroda által közölt adatok alapján.
Source: Compiled by the author based on data released by the National Election Office.

Az 1. táblázat tanúsága szerint a rendszerváltás óta tízszer választott a mosonmagyaróvári térség országgyűlési képviselőt, és csak háromszor választott olyat, aki nem kötődött az óvári egyetemhez. Két országgyűlési képviselő viszont egyben kormánytag is volt, hiszen Nagy Frigyes 1996–1998 között, míg Nagy István 2018–2026 között töltött be földművelésügyi, illetve agrárminiszteri pozíciót. Meg kell jegyeznünk, hogy az óvári gazdászok reputációja ebben a kormányzati minőségben sokkal szélesebb, hiszen ha csak a rendszerváltás utáni időszakot nézzük, akkor is további két minisztert adott az alma mater Magyarországnak; Gergátz Elemér 1991–1993 között töltötte be a tisztet, míg a jelenlegi agrárminiszter, Bóna Szabolcs is az óvári egyetemen szerzett diplomát.

Van viszont egy másik intézmény is, amihez a mosonmagyaróváriak minden körülmények között ragaszkodnak, és ez nem más, mint a város kórháza. A Magyaróvári Karolina Kórház ugyanis időben hasonló történelmi múltra tekint vissza, mint az egyetem, hiszen még 1863-ban alapították. Fénykorában, az 1970-es években az intézményben 360 ágyon történt a gyógyítás, 2006 óta azonban számos strukturális változás következett be, aminek eredményeként az aktív ágyak száma jelentősen csökkent, a hangsúly a krónikus ellátásra helyeződött át. A kórházban jellemzően már nem helyi orvosok dolgoznak, az ügyeleti rendszer pedig több osztály esetében fennakadásokkal működik. Köztudott, hogy más középvárosok is küzdenek hasonló problémákkal, és az egészségügy jelenlegi anyagi és humán kapacitásai mellett nagy kihívás a nem súlyponti kórházak megőrzése, de 2026-os országgyűlési választások során Mosonmagyaróváron a városi központú OEVK-ban a képviselőjelöltek kampányában ez lett az egyik központi téma. A nyertes Porpáczy Krisztina tiszás jelölt legfőbb vállalása a kórház megmentése, ellátásbiztonságának javítása volt. Fontos megjegyezni, hogy Porpáczy Krisztina hitelesen képviseli az ügyet, hiszen hosszú évek óta háziorvosként praktizál a Mosonmagyaróvár melletti Máriakálnokon, már 2023 óta nyíltan, az országos médiában (Partizán interjú, 2023) is felvállalja véleményét a kérdésben. Nem véletlen, hogy Hegedűs Zsolt egészségügyi miniszter alapellátásért felelős államtitkárnak kérte fel.

Úgy tűnik, hogy vannak olyan intézmények a térségben, amelyek identitáspontként működnek. Az azonban izgalmas kérdés, hogy vajon mi az a területi kiterjedés, ahol még egyértelműen érződik a hatásuk. Úgy is fogalmazhatunk, hogy vajon helyi vagy regionális szintű a kötődés a fenti identitáspontokhoz, és hogy vajon mekkora jelentősége van mindebben az adminisztratív határoknak.

Ahogy a bevezetőben már kifejtettük, a helyi/területi identitás kérdésköre könyvtárnyi irodalommal rendelkezik. Írásunkban nem kívánunk hozzájárulni ehhez az elméleti vitához. Számunkra a területi identitás regionális fejlesztéspolitikai diskurzusa az érdekes, amit Somlyódyné (2007) szemléletesen foglal össze a régió mint területi entitás oldaláról. Ugyanakkor számunkra országgyűlési választási szempontból a területfejlesztésben alsó középszintnek nevezett területi szint lehet a mérvadó. Az alsó középszint a megye alatti, település fölötti köztes szintet jelöli. Az EU-ban a Statisztikai Célú Területi Egységek Nómenklatúrájában ez a NUTS4, kistérségi szint volt, viszont 2003-tól már a Helyi Adminisztratív Egységek (LAU) rendszerében szerepelt, mint LAU1 szint, 2017-től az egyszerűsített, összevont LAU rendszerben pedig már csak opcionálisan szerepel ez a területi szint, amennyiben az adott ország a települések helyett a kistérségi szintű egységeket tekinti a legkisebb építőkockának a területfejlesztésben. A mi szempontunkból az a lényeg, hogy a kistérségi szint helyinek minősül

az EU kohéziós politikájában, így a mosonmagyaróvári térségben a fentiekben beazonosított identitáspontokat helyi identitásképző ismérveknek tekintjük.

2026-OS VÁLASZTÁSI EREDMÉNYEK GYŐR-MOSON-SOPRON (VÁR)MEGYE 5. SZ. ORSZÁGOS EGYÉNI VÁLASZTÓKERÜLETÉBEN

Győr-Moson-Sopron (vár)megye 5. sz. országos egyéni választókerületének területi lehatárolása

Magyarországon a közigazgatási alsó középszint fejlődéstörténete sajátos utat járt be, amiről átfogó képet nyújt Hajdú (2005). A járás rendszer és az azt 1983-ban felváltó városkörnyéki és a nagyközségkörnyéki igazgatási rendszer megszűntetésével 1990–2013 között nem voltak alsó középszintű közigazgatási egységek Magyarországon, csupán statisztikai-tervezési céllal, alulról jövő kezdeményezések útját létrehozott kistérségek, amelyek azonban 2007-ig nem fedték le hézag- és átfedésmentesen az ország teljes területét. 2013-tól aztán ismét létrejöttek a járások, amelyek lehatárolásánál fontos szempont volt, hogy amennyire csak lehet, a valós térhasználathoz igazodjanak (Szalkai, 2012).

Az 1990-es évek magyarországi parlamenti választásain az egyéni választókerületek (OEVK) lehatárolását alapvetően az 1989. évi XXXIV. törvény, valamint az annak végrehajtására kiadott 2/1990. (I. 11.) Minisztertanácsi rendelet szabályozta. Mivel az országgyűlési egyéni választókerületek akkori lehatárolásánál nem volt érvényes alsó középszintű közigazgatási felosztás, amihez alkalmazkodni lehetett volna, így alapvetően az alábbi jogi, demográfiai és földrajzi szempontokat vették figyelembe (Vida, 2024):

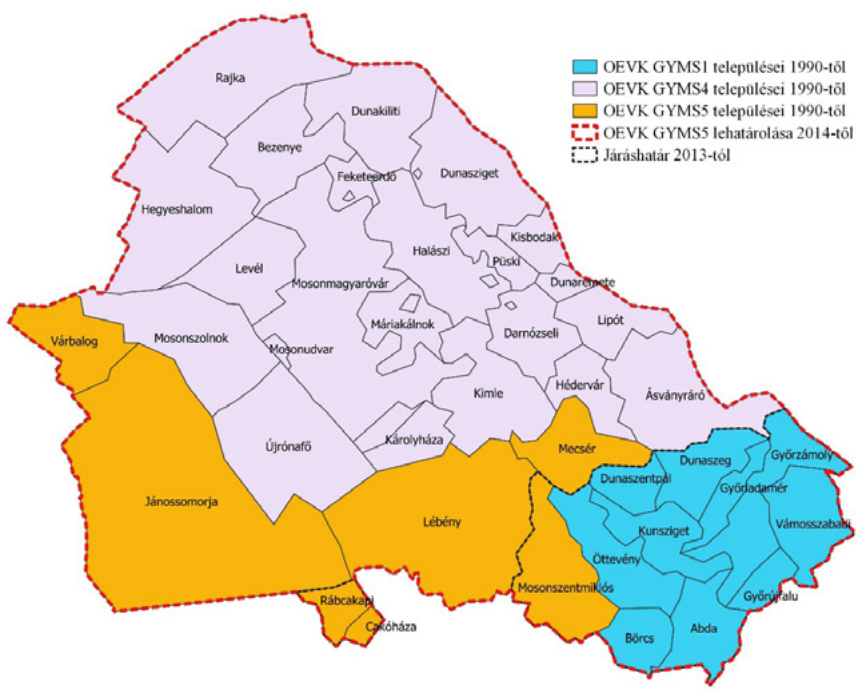
- Közigazgatási határok tiszteletben tartása: A választókerületek nem léphették át a megyehatárokat és Budapest határát. Az egyéni kerületek kizárólag egy adott megyén (vagy a fővároson) belül jöhettek létre.
- Lakosságszámra vonatkozó ajánlás: A jogszabályi előírás szerint az egyéni választókerületeket úgy kellett kialakítani, hogy átlagosan 60 000 választópolgár tartozzon egy-egy egységhez.
- Területi és funkcionális egység: A lehatárolás során törekedni kellett arra, hogy egy-egy város és a hozzá szorosan kapcsolódó funkcionális vonzáskörzete (agglomerációja) lehetőleg egy választókerületet alkosson.
- Helyi és történelmi sajátosságok: A kerületek határainak kijelölésekor figyelemmel kellett lenni a nemzetiségi, vallási, történelmi és egyéb helyi jellegzetességekre is.
- Földrajzi, szomszédsági viszonyok: A kerületeket összefüggő területként kellett kialakítani (nem hozhattak létre exklávékat), a területi folytonosság elvét követni kellett.

Mindez Győr-Moson-Sopron megye vonatkozásában azt jelentette, hogy a lehatárolás hűen követte a korábbi járási struktúrákat és a természetes kistérségi központokat. Ennek megfelelően külön egyéni választókerületet kapott a saját vonzáskörzetével Mosonmagyaróvár, amelynél alapvetően a korábban már bemutatott Moson vármegyéből Trianon után megmaradt Magyaróvári járás településeit vették alapul, de már a szocialista gazdasági kör-

zetekre is tekintettel voltak. Az akkori lehatárolásnál a 60 ezer fős népességi korlát miatt a megyében még 7 db választókerület kialakítása volt indokolt, ezek közül a 4. sz. OEVK volt a Mosonmagyaróvári (2. ábra).

Az országgyűlési képviselők választásáról szóló 2011. évi CCIII. törvény alapjaiban reformálta meg a magyar választási rendszert; jelentősen csökkentette a parlamenti képviselők létszámát és átalakította a mandátumszerzés szabályait. Országos szinten a korábbi 176-ról 106-ra csökkent az egyéni választókerületek száma, amivel párhuzamosan értelemszerűen megnövekedett egy-egy választókerület területe és lakosságszáma. Így a korábbi 60 ezer főről 72 ezer főre nőtt az átlagos népességszám OEVK szinten, viszont egyben rugalmasabbak is lettek a szórásra vonatkozó előírások, hiszen +/- 15% a megengedett mérték, de akár a 20% is tolerálható, és a benchmark már nem az országos, hanem a vármegyei szint, így összességében országos szinten nőttek a lakónépességi különbségek az OEVK-k között. Győr-Moson-Sopron vármegyében az átalakítás eredményeként a korábbi 7 helyett 5 egyéni választókerületet hoztak létre. A korábbi 4. sz. mosonmagyaróvári központú OEVK innentől a vármegye 5. sz. egyéni választókerülete lett. Az átalakítás eredményét a 2. ábra mutatja.

2. ábra: Győr-Moson-Sopron (vár)megye 4., illetve 5. országos egyéni választókerülete az 1990-es, illetve a 2024-es lehatárolás szerint
Figure 2: The 4th and 5th National Single-Member Districts of Győr-Moson-Sopron County, according to the 1990 and 2024 District Boundaries

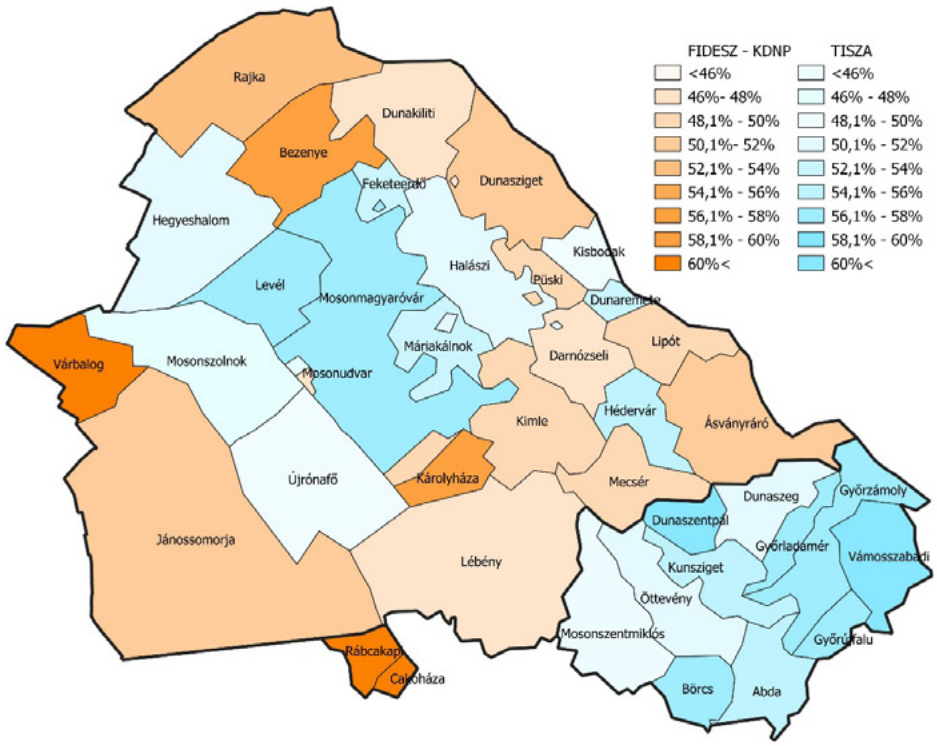
Szerkesztette: Pozsgai Andrea.
Edited by Andrea Pozsgai.

A 2. ábra tanúsága szerint a Győr-Moson-Sopron megyei 5. egyéni választókörzetet pillanatnyilag 39 település alkotja, vagyis majdnem megkétszereződött 1990-hez képest 2011-től az OEVK településeinek száma. 10 település érkezett a győri járás északnyugati részéből, ezek korábban mind Győr-Moson-Sopron megyei 1. egyéni választókörzetéhez tartoztak. 7 település érkezett a korábbi Csorna központú Győr-Moson-Sopron megye 5. egyéni választókörzetből, igaz közülük csak két olyan település van, ami ma (2013-tól) a csornai járáshoz tartozik (Cakóháza és Rábcakapi), a többi tradicionálisan a mosonmagyaróvári járás része, de Mosonszentmiklós saját kérésére 2013-ban a győri járáshoz csatlakozott. Egy eltérés van még az 1990-es és a 2024-es lehatárolás között, ez Mosonudvar település, ami 2010-ben vált ki önálló településként Mosonmagyaróvár városból.

Győr-Moson-Sopron (vár)megye 5. sz. országos egyéni választókerületének 2026-os választási eredményei

Győr-Moson-Sopron (vár)megye 5. sz. országos egyéni választókerületének 2026-os választási eredményeit a 3. ábra szemlélteti. A választókerületben egyéni mandátumot Dr. Porpáczy Krisztina (TISZA) szerzett, aki a szavazatok 52,76%-át kapta. A második helyen Dr. Nagy István (Fidesz–KDNP), akkori agrárminiszter végzett, aki a szavazatok 40,71% szerezte meg. Mindkét jelölt jobb egyéni eredményt ért el, mint saját pártja az adott vármegyében a listás szavazatok vonatkozásában (TISZA 52,61%, Fidesz–KDNP 39,21%). A részvételi hajlandóság (82,98%) magasabb volt az országos szintnél (77,8%), a külképviseleten vagy átjelentkezéssel szavazók aránya (3,1%) hozzávetőlegesen az országos átlagnak megfelelő volt.

3. ábra: Győr-Moson-Sopron vármegye 5. országos egyéni választókerület 2026-os választási eredményei
Figure 3: 2026 Election Results for the 5th National Individual Constituency of Győr-Moson-Sopron County

Szerkesztette: Pozsgai Andrea, adatforrás: Nemzeti Választási Iroda – Választás 2026.
Edited by Andrea Pozsgai, Data source: National Election Office (Nemzeti Választási Iroda – Választás 2026).

A választókerületi végeredményt nézve a 12%-os különbség az első és a második helyezett között meggyőző fölénynek tűnik, viszont, ha megnézzük az eredményeket települési bontásban, már sokkal összetettebb kép rajzolódik ki előttünk, ami jellegzetes területi mintázatot mutat. Úgy tűnik, hogy a TISZA győzelmének két fontos bástyája volt: egyrészt Mosonmagyaróvár városa, ami a teljes választókerületben a szavazásra jogosult népesség közel 35%-át adja, másrészt a győri járásból a 2011-es választási törvény előírásainak megfelelően a választókerülethez csatolt települések blokkja. Nem véletlen, hogy utóbbi településeket nem sikerült megnyernie a korábbi képviselőnek, aki alapvetően a már megkezdett munka folytatására kért felhatalmazást az egyéni kampányában. Ezzel viszont csak azokat tudta maga mellé állítani, akik a korábban, történeti megközelítésben bemutatott identitáspontokat valóban a magukénak érezték. Ezek a települések tradicionálisan soha nem tartoztak Mosonmagyaróvár funkcionális térségébe, mindig is Győrhöz kötődtek, és különösen az ezredforduló óta Győr szuburbán térségéhez tartoznak. Egyszerűen nem lehet őket az ag-

rárium hoz és a mosonmagyaróvári egyetemhez kapcsolódó szlogenekkel megnyerni, mert a mindennapjaikat Győr funkcionális körzetében élik, ezer szállal kapcsolódnak ahhoz a városhoz, és a fejlődésüket alapvetően ebben a viszonyrendszerben tudják elképzelni. Nem véletlen, hogy a győri járáshoz tartozó településeken a tiszás jelölt nagyobb arányú győzelmet aratott (55%–37%), mint a választókerület egészében.

A másik magyarázandó eredmény a Mosonmagyaróvár városában született, ahol Porpáczy Krisztina a szavazatok 57,98%-át kapta, míg Nagy István csak 35,3%-ot. Külön érdekes a 13. szavazókör eredménye, hiszen ide számolták bele a külképviseleten és az átjelentkezéssel szavazók szavazatit is, aminek eredményeként a tiszás jelölt 69,22%-ot, míg a Fidesz–KDNP-s jelölt csupán 25,61%-ot kapott. Valóban felmerül itt a kérdés, hogy vajon a tiszás jelölt nyerte meg vagy a fideszes vesztette el a körzetet.

Korábban már utaltunk rá, hogy a tiszás jelölt olyan identitáspontot helyezett a kampánya középpontjába, amivel minden városlakót meg tudott szólítani. Ha a lakosság hozzászokott, hogy egy közszolgáltatást helyben tud elérni, akkor kevéssé hatnak rá az immár csak a megyeközpontban igénybe vehető egészségügyi szolgáltatásokat hatékonysági okokkal indokló politikusi érvelések. Ráadásul bár a térségben megyei összehasonlításban még mindig jelentős a működő vállalkozásokon belül az agrár profilúak részaránya (településenként 5-9% közötti érték), ez a városra nyilván már kevéssé érvényes. Arról nem is beszélve, hogy 2020 óta sokasodnak a megoldatlan problémák a városban. A gazdasági növekedés megtorpant, már csak harmadik országbeli vendégmunkásokkal lehet kielégíteni a helyi vállalatok foglalkoztatási igényeit, akiknek társadalmi integrálása kihívást jelent a város számára, a vendégmunkások és a hivatalos kimutatásokban nem szereplő, a várost mégis életvitelszerűen használó népesség extrém módon terheli a város fizikai és humán infrastruktúrákat, nehezíti a köz- és magánszolgáltatásokhoz való hozzáférést, nem is beszélve a zöld felület rovására gombamód szaporodó társasházakról. A várost elkerülő autópálya körgyűrű hiánya, a városon belüli úthálózat fejlesztés elmaradása, a közösségi közlekedés szervezési nehézségei már nem új keletű problémák, ezekkel a korábbi országgyűlési képviselőt már korábban is szembesítette a lakosság. Megoldási javaslatként már az előző ciklus végén felmerült, hogy megyei jogú városként Mosonmagyaróvár több lehetőséghez juthatna, viszont a város 2022-ben beadott ezirányú pályázatát a döntéshozók nem támogatták, így abban az évben csak Esztergom és Baja kapta meg ezt a kiemelt közigazgatási rangot, miközben mindkét település népessége elmarad Mosonmagyaróvárétól, ráadásul a lakosság lélekszáma mindkét nyertes településen csökkenő, ellentétben Mosonmagyaróvárral. A helyi lakosság nagyon csalódott volt a döntés kapcsán, és az országgyűlési képviselő akkori kommunikációja alapján úgy ítélte meg, hogy az nem tett meg mindent a siker érdekében. A városlakók elégedetlenségére utaló jel volt az is, hogy a 2024-es önkormányzati választásokon a városlakók csupán 37,75%-a voksolt a várost két cikluson át vezető Fidesz–KDNP-s jelöltre (dr. Árvay István), miközben egy városi civil egyesület jelöltje, Szabó Miklós (aki korábban [2006–2010] éppen Fidesz színekben volt már polgármester a településen) a szavazatok 51,5%-ával tudott nyerni.

Érdemes azokat a településeket is alaposabban megvizsgálni, ahol a Fidesz–KDNP-s jelölt tudott nyerni. Ezek között két területileg egybefüggő nagyobb blokkot találunk. Az egyik a Várbalog – Jánossomorja – Lébény – Mecsér – Rábcakapi – Cakóháza öv, ami gyakorlatilag a 2011-es választási törvénnyel került át a csornai központú, akkori Győr-Moson-Sopron megye 5. OEVK-ból a jelenlegi mosonmagyaróvári központú Győr-Mo-

son-Sopron vármegye 5. OEVK-ba. Utóbbi két település egyébként maga is a csornai járáshoz tartozik, aminek azért van nagy jelentősége, mert az egész megyén belül ebben a járásban a legmagasabb az agrárvállalkozások részaránya (településenként 14-19%), így a Fidesz–KDNP-s jelölt által kormányzati szinten képviselt agráros témák ezen települési körben pozitív visszhangra találtak. Nem véletlen, hogy a csornai volt ez egyetlen OEVK a vármegyében, ahol 2026-ban ugyan nagyon szoros küzdelemben, de a Fidesz–KDNP-s jelölt, a Magyar Falu Programot kormánybiztosként koordináló, Gyopáros Alpár tudott nyerni éppen a jelenlegi agrárminiszterrel, Bóna Szabolccsal szemben.

A másik Fidesz–KDNP-s jelölt által megnyert településcsoport a Rajka–Bezenye–Dunakiliti–Dunasziget öv, ahol megítélésünk szerint nem a magas arányú agrárnépesség volt a mérvadó, hanem az, hogy ezeket a településeket érinti leginkább a szlovák népesség betelepülése. Ez alapvetően annak köszönhető, hogy a Pozsonyi agglomeráció egyre inkább szétterül, és a szlovákiai viszonyokhoz képest olcsó magyarországi ingatlanok a közvetlen határmenti elhelyezkedésű településeket teszik igazán vonzóvá. A 2022-es népszámlálás ezeken a településeken már jelentős szlovák népességet mutatott ki (Rajkán 63%, Bezenyén 22%, Dunakilitin 14%, Dunasziget 6%), így esetükben a bevándorlás ellenes fideszes retorika meggyőzőnek tűnhetett.

KÖVETKEZTETÉSEK, TANULSÁGOK

Tanulmányunkban Győr-Moson-Sopron vármegye Mosonmagyaróvár központú 5. OEVK 2026-os választási eredményeinek területi mintázatát vizsgáltuk. Kiinduló feltételezésünket, miszerint korrelációt lehet kimutatni a településméret és az eredmények között (értsd: minél kisebb egy település, annál inkább Fidesz–KDNP túlsúlyt, illetve fordítva, minél nagyobb a település, annál inkább TISZA túlsúlyt mutat) olyannyira nem sikerült bizonyítani, hogy ilyen hipotézis kimondására nem is vállalkoztunk. Sokkal valószínűbbnek tűnik, hogy a fent bemutatott helyi identitási elemek játszottak inkább szerepet az eredmények kialakulásában. Ugyanakkor viszont magyarázatra szorul, hogy mi indokolta éppen ezen helyi identitási elemek vizsgálatát a választás kimenetelére vonatkozóan. Ezzel kapcsolatban a szerző a választásokat megelőző évben több alkalommal készített mélyinterjúkat a város vezetőivel, illetve több ízben, többféle személyi összetételben fókuszcsoportos megbeszélésekre is sor került külön a városvezetéssel, és külön más városi véleményvezérekkel. Ezekből egyértelműen leszűrhető volt, hogy a történelmi traumákat (köztük az ország-, megye-, járáshatárok változását), a nagy múltú helyi intézmények (egyetem, kórház) sorsát, a megyei jogú városi rang megszerzésének kérdését elsősorban a tősgyökeres lakosság körében érzik fontos, választási eredményt esetlegesen befolyásoló tényezőnek. A lakosság azon részében, akik gazdasági megfontolások alapján csak pár hónapja-éve érkeztek a városba, ezek az identitáspontok kevésbé hatnak, igaz náluk jóval nagyobb fluktuáció is tapasztalható, ráadásul jellemzően ők alkotják azt a mintegy 15%-ra becsült látens népességet a városban, akik nem szerepelnek a népességnyilvántartásban, ezért vélhetően nem is itt adták le a szavazatukat.

Természetesen a fent jelzett személyes és csoportos interjúk csak a hipotézisek megfogalmazásában segítették a szerzőt. Azok visszaigazolását viszont egy nyilvános városi rendezvény adta. 2026. április 16-án – négy nappal a választások után – került sor a Szigetköz

Expo Konferenciára Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata, a Széchenyi István Egyetem és a Győr-Moson-Sopron Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara közös szervezésében. A konferencia témája idén „Okos város, okos vidék" volt, és annak záróakkordjaként lakossági fórumra került sor, ahol a térség frissen megválasztott országgyűlési képviselője ebben a minőségében először mondott nyilvános beszédet. A fórumon nyilvános kerekasztal beszélgetésre került sor, amely a város polgármestere mellett helyi véleményvezérek[2] részvételével zajlott. A pódiumbeszélgetés alapvetően demográfiai kérdéseket középpontba állítva a város múltjáról, jelenéről és jövőjéről szólt, és teljes egészében visszaigazolta a korábban vizsgált helyi identitáspontokat (Szigetköz EXPO 2026).

Hogy miért hitték el a város és a térség lakói Porpáczy Krisztinának, hogy hitelesebben tudja képviselni az érdekeiket, mint az ötödik ciklusára készülő Nagy Istvánnak, abban minden bizonnyal szerepe volt az őket támogató pártok eltérő kampánystratégiájának is. A TISZA a városban is nagy jelentőséget tulajdonított a személyes jelenlétnek. Magyar Péter a választások előtti egy évben háromszor járt a városban (utoljára 2026.04.09-én), és szabadtéri rendezvényeken közvetlenül szólította meg a lakosságot, míg a Fidesz részéről, bár voltak kormánytagok a meghívottak között (volt például Lázár infó is 2026.02.25-én), a kampányrendezvényekre jóval szűkebb körben, zárt térben, kevéssé önszerveződő alapon került sor.

A települési szintű eredmények ismeretében nyilván felmerül a kérdés, hogy lehetett-e volna olyan területi lehatárolást alkalmazni a Győr-Moson-Sopron vármegye 5. OEVK-ban, hogy az Fidesz–KDNP győzelmet hozzon, de nem találtunk olyan, reálisnak tűnő forgatókönyvet, ami ilyen eredményre vezetett volna. Vizsgáltuk az OEVK-t a központi település, Mosonmagyaróvár nélkül, illetve az utólag hozzácsatolt győri járáshoz tartozó települések nélkül is, de a tiszás jelölt győzelmét egyik sem veszélyeztette. A legszorosabb eredmény akkor született volna, ha Mosonmagyaróvárt és a győri járás településeit is kiszedtük volna az OEVK eredményeiből, de még ez a verzió is 215-tel több szavazatot hozott volna a TISZA jelöltjének.

JEGYZETEK

1 Az intézmény alumni szervezete az Óvári Gazdászok Szövetsége, innen az elnevezés.

2 Résztvevők: Bella Sándor – alelnök, Mosonmagyaróvári Városvédő Egyesület; Csiszár Péter – ügyvezető, Flesch Károly Nonprofit Kft.; Dr. Mezei Katalin – egyetemi docens, Széchenyi István Egyetem Albert Kázmér Mosonmagyaróvári Kar; Schopf Márton – ügyvezető, tervező, SM Építész Kft.; Szabó Miklós – Mosonmagyaróvár Város Polgármestere.

IRODALOMJEGYZÉK

Hajdú Zoltán: *Magyarország közigazgatási földrajza,* Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs, 2005, 332.

Mezei Katalin – Berkes Judit – Páthy Ádám –Tóth Péter: *A városi látens népesség becslésének lehetséges módszertani megközelítései*, Szociológiai Szemle, 2026/4. (Megjelenés alatt.) https://doi.org/10.51624/SzocSzemle.23311

■ Partizán interjú Porpáczy Krisztinával, 2023. Elérhető: https://www.youtube.com/watch?v=O3G_htD8ahI (Letöltés ideje: 2026.07.01.)
■ Somlyódyné Pfeil Edit: *Mozaikok a regionális identitás értelmezéséhez*, Tér és Társadalom, 2007/4, 57–71. https://doi.org/10.17649/TET.21.4.1139
■ Szabó Lilla: *Helyi identitás, Adalékok a helyi identitás fogalmának értelmezéséhez,* Autonómia és Társadalom, 2022/1, 83–99. https://doi.org/10.52895/AT.2022.2.2.4
■ Szalkai Gábor: *A járások kialakításának módszertani megalapozása*, Területi Statisztika, 2012/3, 215–230.
■ Vida György: *A magyar országgyűlési választási rendszer területi egyenlőtlenségei 2002 és 2022 között,* Saldo, Budapest, 2024, 143. https://doi.org/10.62133/SALDO.TGOI8128

INTERNETES FORRÁSOK

■ Magyarországi népszámlálások térképeken (1900–1941). Elérhető: https://nepszamlalasok.hu (Letöltés ideje: 2026.06.20.)
■ Népszámlálás 2022. Elérhető: https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/statikus-tablak (Letöltés ideje: 2026.06.25.)
■ Nemzeti Választási Iroda, Választás 1990. Elérhető: https://valtor.valasztas.hu/valtort/jsp/tm2.jsp?EA=2 (Letöltés ideje: 2026.06.11.)
■ Nemzeti Választási Iroda, Választás 1994. Elérhető: https://valtor.valasztas.hu/valtort/jsp/tm2.jsp?EA=8 (Letöltés ideje: 2026.06.11.)
■ Nemzeti Választási Iroda, Választás 1998. Elérhető: https://static.valasztas.hu/ujweb/index.htm (Letöltés ideje: 2026.06.11.)
■ Nemzeti Választási Iroda, Választás 2002. Elérhető: https://static.valasztas.hu/parval2002/so02/ered_ind.htm (Letöltés ideje: 2026.06.01.)
■ Nemzeti Választási Iroda, Választás 2006. Elérhető: https://static.valasztas.hu/parval2006/hu/09/9_0.html (Letöltés ideje: 2026.06.11.)
■ Nemzeti Választási Iroda, Választás 2010. Elérhető: https://static.valasztas.hu/dyn/pv10/outroot/vdin2/hu/eredind.htm (Letöltés ideje: 2026.06.11.)
■ Nemzeti Választási Iroda, Választás 2014. Elérhető: https://static.valasztas.hu/dyn/pv14/szavossz/hu/eredind.html (Letöltés ideje: 2026.06.13.)
■ Nemzeti Választási Iroda, Választás 2018. Elérhető: https://valtor.valasztas.hu/valtort/jsp/tm2.jsp?EA=38 (Letöltés ideje: 2026.06.13.)
■ Nemzeti Választási Iroda, Választás 2022. Elérhető: https://vtr.valasztas.hu/ogy2022 (Letöltés ideje: 2026.06.14.)
■ Nemzeti Választási Iroda, Választás 2026. Elérhető: https://vtr.valasztas.hu/ogy2026/egyeni-valasztokeruletek/08/05?tab=telepulesek-szavazokorok (Letöltés ideje: 2026.06.15.)
■ Szigetköz EXPO, 2026. Elérhető: https://szigetkozexpo.hu/#exporol (Letöltés ideje: 2026.06.30.)

JOGSZABÁLYOK

■ 1989. évi XXXIV. törvény az országgyűlési képviselők választásáról.
■ 2011. évi CCIII. törvény az országgyűlési képviselők választásáról.
■ 2/1990. (I. 11.) Miniszertanácsi rendelet az országgyűlési egyéni és területi választókerületek megállapításáról.

Oláh Gergely Máté: Kampány 2026-2125

DOI: 10.59809/Comitatus.2026.36-258.187

GUTAI ISTVÁN

Nem vagyunk a lavór alján[1] ifj. Figler János (1977) Részlet egy készülő falurajzból[2]

We are still not at Rock Bottom

•

SZERZŐ:

Gutai István, nyugalmazott könyvtárigazgató, szociográfus,
gutaiistvan50@gmail.com

AUTHOR:

István Gutai, Retired Library Director, Sociographer,
gutaiistvan50@gmail.com

Édesapámat segédlelkész korában megrágalmazták, amitől akkora haragra gerjedt, hogy el akarta hagyni a lelkipásztori hivatást és segédápoló lett a szekszárdi kórház pszichátriai osztályán. Édesanyám ott volt szakápoló. Megismerkedtek és összeházasodtak. Két gyerekük született: én és Hédi, a húgom. Szekszárd egyik lakótelepén laktunk, majd édesapám visszatért a lelkészi pályára és a szedresi gyülekezet lelkipásztora lett.

Szüleink (a mi részvételünkkel) macskagyökér, retek, dinnye... termesztésével egészítették ki jövedelmüket. Házasságuk azonban nem bizonyult tartósnak, de gyerekeik érdekében mindig együttműködtek. (Édesanyám az utolsó percekig látogatta édesapámat a kórházban.)

A válás után édesanyámmal visszaköltöztünk Szekszárdra, majd második férjével Gyönkre. Az egészségügyi szakközépiskolát Szekszárdon végeztem, pályámat 1995-ben a gyönki idősek otthonában kezdtem. Hédi Szegeden a jogi egyetemen diplomázott és Budapesten helyezkedett el, majd élettársával hazaköltözött elhunyt dédszüleink házába. Miután nagyszüleim is meghaltak, az ő házukban édesapám egyedül maradt és hívott: „Fiam, itt a nagy ház, a gyümölcsös,

a termőföld; és a húgod már itthon van, miért nem jössz te is haza?" Hazajöttem, rendbe tettem a ház fölső szintjét és 2006-tól négy évig vezető ápolóként a szakmámban dolgoztam a helyi szociális otthonban.

Harminckét éves koromban választottak meg először polgármesternek. Akkor már lehetett érzékelni a település egy részének bizonyos elégedetlenségét a falu akkori vezetésével kapcsolatban. Édesapám is unszolt, hogy próbáljam megmérettetni magam. Amikor híre ment a faluban, hogy indulok a választáson, egyre többen biztattak. Úgy láttam, alkalmasnak tartanának, belém helyezik bizalmukat. Én pedig úgy éreztem, hogy legalább megpróbálom. Hárman indultunk a polgármesterségért. Egy nyugodt kampány után huszonhat szavazattal nyertem. Ferde szemmel nézett rám a jegyző és a hivatal dolgozóinak nagy része. Nem énrám számítottak.

Az első év rengeteg tanulással telt. Volt bennem olyan igény, hogy szeretném a lehető legjobban csinálni. Jogszabályokat tanulmányoztam, szervezeti működési szabályzatot; igyekeztem beleilleszkedni a rendszerbe.

2010-2012-ben még valóban úgy lehetett érezni, hogy a lavór alján van Sárpilis. Benne voltunk az ország leghátrányosabb településeinek jegyzékében:[3] magas volt a munkanélküliség, az elöregedés, sok volt az üresen álló ház.[4]

A munkaügyi központ 28 500 forint foglalkoztatást segítő támogatást folyósított százegyvenkét sárpilisi embernek, akinek se munkahelye, se munkanélküli segélye nem volt. Akkor (az öregek otthonával együtt) hétszázharminc volt a lakosság száma. Ugyanezen támogatásban részesülők száma tavaly már csak tizennégy volt.

A munkanélküliség is minimális. A sárpilisiek jellemzően Szekszárdra járnak dolgozni. Hosszú távon mindenki megtalálja a képzettségének megfelelő munkát. Sokan, a kevésbé kvalifikáltak a különböző összeszerelő üzemekben. Van, aki a nyomdában dolgozik, vannak pedagógusok is, a paksi atomerőműbe is járnak néhányan. A falunak alapvetően jó a közlekedése: Szekszárd és Bátaszék tízegynéhány kilométerre van, autóval pár perc alatt elérhető. Szekszárdról húszpercenként jön, majd megy a busz; az első négy óra húszkor, az utolsó hajnali fél négykor.

Helyben is van munkahely. A falu határában a régi sertéstelepet magántulajdonba vette egy holland vállalkozó. Ott is dolgoznak heten-nyolcan Pilisről. Van a szárító, a közfoglalkoztatottak jellemzően a település gondozásában vesznek részt. Az önkormányzatnak is vannak alkalmazottai és van még óvodánk is. Tíz-tizenöt mesterember (festő, vízvezetékszerelő, esztergályos, szerelő, szerszámkészítő...) él Pilisen. Úgyhogy nincs már a lavór alján Sárpilis.

A 2010-es évek második felében elkezdtek a környékbeli városokból idetelepülni, jellemzően kvalifikált, fiatal, gyermekes családok vásárolták meg az üresen álló családi házakat. Ennek volt egy kis árfelhajtó hatása is. Lehet mondani, hogy lett egy kis kertvárosi funkciója a településnek. Az ingatlanárak itt alacsonyabbak, mint a városban, de az alapinfrastruktúra itt is rendelkezésre áll: vezetékes víz, gáz, szennyvízelvezetés, járdák, szélessávú internet... mind megvan.

Nem látom realitását annak, hogy itt újra iskola legyen. Országosan is kevesebb a gyerek, az óvoda után bármelyik szomszédos település iskolájába beírathatja gyerekét a pilisi szülő. Szabad iskolaválasztás van. Kislányom, Adrienn Őcsényben másodikos. A közlekedés fejlettsége megkönnyíti az utazást, az érintettek is elfogadták ezt a helyzetet.

Az önkormányzat talált új funkciókat az iskola épületének: ott van az óvoda, a gyermek- és felnőtt orvosi rendelő, a civil szervezetek használják az emeleti helyiségeket.

A Gerlicemadár Hagyományőrző Néptánc Egyesület a legnagyobb létszámú, amely egyre nő. Vidékről is járnak ide táncolni. Kolbert Margit kiváló szakemberként vezeti az egyesületet. Sok helyre hívják őket bel- és külföldi szereplésekre.

Másik a Sárpilisi Polgárőr Egyesület. Húsz körüli taglétszámmal dolgozik. A polgárőrök rendszeresen járőröznek a faluban, rendezvényeket, kerékpárversenyt biztosítanak, halottak napján a temető rendjére ügyelnek. Nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy Sárpilisen jó a közbiztonság. Egy beköltöző család a házvásárlás előtt a police.hu oldalon választotta ki településünket a legbiztonságosabbnak tartottak közül. Az elmúlt öt évben az első három biztonságos település között vagyunk Tolna megye 109 települése között.

Tavaly két bűncselekmény történt a faluban, azok se voltak súlyosak. Térfigyelő kamera kilenc kritikus pontnál van, úgyhogy még biciklit se érdemes lopni.

Harmadik a Sárköz Természetjáró Egyesület, tizenöt-tizenhat fővel. Részt vesznek a település szépítésében, még a szemétszedésben is.

Sajnos, pár egyesületünk megszűnt, a horgászoké és a nyugdíjasoké is. Úgy látszik, nincsenek vezetésükre alkalmas emberek.

Szívesen adnánk helyiséget és anyagi támogatást is, ha alakulna ifjúsági klub. Focizgatnak a gyerekek a pályán, hetente kétszer van asszonytorna a tornateremben, de versenyszerű sportolás most nincs Sárpilisen.

Helyi önálló intézmény az önkormányzat. A legnagyobb az idősek otthona volt, negyven évig működött (az elnéptelenedő iskola épületeiben). Különböző állami intézkedések miatt nem sikerült megtartani. Az állam bezárta, a lakókat Palánkra költöztette. Hetvenöt fővel azonnal csökkent a lakosságszám, de nem csak az volt veszteség. A kijáró idősek használták a postát, a boltot, a kocsmát. Huszonöt helyi munkahely is megszűnt, ami nagyon érzékenyen érintette a települést.

Az épület a Nemzeti Vagyonkezelő tulajdonába került, és az teljesen magára hagyta. Fájó, hogy egyre romlott az állapota. Tavaly megkaptuk az államtól az épületet saját tulajdonba, felmértük helyzetét és kiderült, még nincsenek visszafordíthatatlan károk benne. Megpróbáljuk magánbefektetőnek eladni és szeretnénk, ha újra idősek otthona lenne. Lehetne hospice is, az is felmerült.

A kocsma is megszűnt. A társadalomban lezajló változások, a személyes találkozások csökkenése itt is érezteti hatását. Nem lehetett gazdaságosan működtetni. A postánál is érezhető ez a változás: nincs levél, távirat, újság... Már csak postapontként működik, a postásnak még két másik postapontot kell vezetnie, hogy megélhessen belőlük.

2020 és 2024 között a pályázatok nagyban segítették az önkormányzatot. Nagyon sikeres időszak volt, amikor a Magyar Falu Program megindult. Olyan forrásokhoz jutottunk, amilyenekről az előző években álmodni se mertünk. Utcák aszfaltburkolatai újultak meg, a temetőkerítés újjáépült, a községháza belső felújítása megtörtént, korszerűsítettük az iskolaépület fűtésrendszerét, hőszigetelését, kommunális eszközöket szereztünk be... A csapadékvíz elvezetésére is sikeresen pályáztunk, 160 kapubejáró épült.

2024 óta csökkent a pályázati kalapba jutó pénz, kevesebb a pályázat is, nehezebb nyerni. Most nyertünk ugyan 121 millió forintot mezőgazdasági elkerülő út építésére. A sertéstelep és a szárító felé kerülné el a falut a tervezett útszakasz. A kamionok azon fognak

közlekedni a szűk utcák helyett. Nyertünk egy elektromos autót, amit a falu üzemeltetésében fogunk használni. A tizennégy, tizenöt igénylőnek Őcsényből hozzák az ebédet, amit házhoz viszünk. A házigondozó minden nap meglátogat tizenhat rászorulót.

A könyvtár kötelező feladat, jól működik, Szabó Mónika rendezvényeket is szervez, a megyei könyvtárral jó a kapcsolata, évente egy-két rendezvényt ingyen kap tőlük. A tájházat is ő vezeti. Az én polgármesterségem alatt tudtuk régi formájába visszaállítani. Ezer fölött van a saját tulajdonunkban levő kiállítási tárgyak száma. Nagy részük helybeliek adományaiból származik. Vásároltunk is. A Mózes néniről, Zsíkó Erzsébetről festett képet megvettük a családtól, mert úgy gondoltuk, a tájházban van a helye. Megvásároltuk Oláh Márta teljes hagyatékát.[5] Az ország sok részéből jönnek tanulmányozni a gyöngyfűzéssel foglalkozó kézművesek, olyan jelentős a gyűjtemény.

Nekünk nincs Balatonunk, a pilisi hegyen se lehet síelni, de a sárközi népművészet iránti kíváncsiság miatt a tájház elég látogatott. Iskolai osztályok, nyugdíjas klubok jönnek leginkább.

Az erdélyi Kilyénnel kialakított testvértelepülési kapcsolatot úgy örököltem. Egy Székelyföldről áttelepült pedagógus házaspár a mi iskolánkban talált munkát, nekik köszönhetjük, ők szorgalmazták leginkább. Azóta is jól működik.

Az egyházközség már missziós terület, de legalább még nem fília. Én magam is presbiter vagyok. Nagyapám is presbiter volt és gondnok; édesapám pedig tíz évig szolgálta szülőfaluja református gyülekezetét. Kevesen vagyunk, de vasárnaponként megtartjuk az istentiszteletet. Harminc egynéhányan fizetünk egyházfenntartói járulékot, ennek ellenére nem szorulunk semmilyen anyagi támogatásra. Az államtól évi 1 600 000 forintot kapunk az egykor elvett református iskoláért. Minden évben van egymillió forint tartalékunk a kiadások mellett. Szeretnénk megszólítani a templomba nem járó embereket, majálist szervezünk a parókia udvarán grillezéssel egybekötve. Templomfelújításra eddig sikertelenül pályáztunk. Az előző években pályázati pénzből rendbe tettük a tetőt, a torony ablakait. A harangokat saját erőből javíttattuk meg. Szükség lenne külső szigetelésre, festésre; folytatjuk a pályázást.

Helyi nyilvánosság most nincs. A rendszerváltozás után két helyi újság is megjelent: a Sárrázó és a Hírmondó. A helyi televízió sikeresen működött, de most anyagi okokból szünetel. Nagyon hiányzik a falunak. Újra fogjuk indítani.

UTÓSZÓ

Az én személyes várakozásaim és a hozzám eljutott információk alapján a falu közvéleménye egyértelműen a kormánypártok győzelmét valószínűsítette. Az utóbbi időszak jóléti intézkedései sok sárpilisi családot érintettek. (A 13., 14. havi nyugdíj, a CSOK, a falusi CSOK, az otthonfelújítási támogatás, a két-három gyerekes anyák adómentessége...)

A bizonytalan külgazdasági környezet, a világban zajló háborúk, az energiaválság azt a gondolatot ébresztette bennem, hogy a magyar ember a járt utat a járatlanért el nem hagyja, főleg bizonytalan és kritikus időben.

A Fidesz és a TISZA Párt nagyjából hasonló módszerekkel és kapacitással jelent meg kampányában a faluban: 5-6 szórólap, 15-20 plakát, egy alkalommal aláírásgyűjtő

stand. Ugyanakkor érzékelhető volt, hogy mind a két párt legsúlyosabban a közösségi médiumokban építi föl kampányát. A DK, a Mi Hazánk, a Kétfarkú Kutya Párt 2-3 plakát kihelyezésével igyekezett szavazatokat gyűjteni. Más párt semmilyen formában nem jelent meg a településen.

Sárpilisen a 452 választásra jogosult állampolgárból 320 adta le szavazatát, ami 71,1%-os részvételi arányt jelent.

Horváth István, a Fidesz-KDNP jelöltje 160 szavazatot kapott, Sárosi József (Tisza) 118-at, Bakó Norbertre (Mi Hazánk) tizennégyen voksoltak. A Fidesz–KDNP listáját százhatvanegyen, a TISZÁ-ét százhuszonketten, a Mi Hazánkét tizennyolcan választották a mi falunkban. A DK és a Kétfarkú Kutya Párt néhány szavazatot kapott.

Az országos és a választókerületi eredményt a település nagy része megdöbbenve és értetlenül fogadta; többen csalást vagy tervezett, szándékos hatalomátadást gyanítottak.

Az önkormányzati rendszer átalakítása időről időre fölmerülő kérdés. Úgy gondolom, hogy a TISZÁ-nak jelenleg kellő felhatalmazása van ahhoz, hogy rendszerszintű átalakításokat végezzen el. A kampányban elhangzott részükről, hogy még az idén időközi önkormányzati választásokat is tartanának. Ezt el tudom képzelni, hiszen jelenleg nagyrészt Fidesz vezetésűek a városok, községek.

Az országgyűlési választáson aratott nagyarányú győzelmet és annak politikai lendületét esetleg ki lehet használni egy önkormányzati választáson, amikor a településeken is politikai fordulat következhet be, vagyis: a TISZA Párt az önkormányzatok szintjén is jó pozícióba kerülhetne. Félelmem ezzel kapcsolatban: az esetleges átalakítások vesztesei a kistelepülések önkormányzatai lesznek. Vagy forráselvonás következik be a nagyobb települések javára, vagy bizonyos lakosságszám alatt az önkormányzatokat megszüntetnék, azáltal ott a helyi autonómia és érdekképviselet nem érvényesülne.

Eddigi információink szerint az alábbi módosítások vélelmezhetőek: a közfoglalkoztatás, a nemzetiségi önkormányzatok megszűntetése vagy átalakítása, a területi közigazgatás (kormányhivatal, járási hivatal, kormányablak) újra gondolása, a nemzeti dohányboltok megszüntetése, a közoktatás átszervezése, az egészségügyi ellátórendszerek átalakítása.

Hogy mit látnék szívesen és mihez nem nyúlnék? A legfontosabb kérdések (kétségek) számomra, hogy a tervezett átalakítások következtében a majdani új rendszer jobban szolgálja-e a településünkön élők érdekeit. Bármilyen átalakítást üdvözlök, ha az pozitív irányú elmozdulást eredményez az eddigiekhez képest. Ha a sárpilisi emberek vesztesei lesznek a tervezett átalakításoknak, akkor persze én is csalódott leszek.

JEGYZETEK

1 A nyilatkozó polgármester édesapja Figler János (1949–2026) református lelkész, Tolna megye 2. számú választókerületének országgyűlési képviselője (1990–1994, Magyar Demokrata Fórum), az emberjogi, kisebbségi és vallásügyi állandó bizottság tagja. 1998-tól szülőfalujában folytatta és 2008-ban ott fejezte be lelkipásztori szolgálatát. A lavór alján című visszaemlékezését A mi falunk, Sárpilis című falurajzomban közöltem. In: Gyönyörű a szibériai erdő, Vallomások, szociográfiák, Pro Pannonia Kiadó Pécs, 246.

2 A visszaemlékezés alapjául szolgáló interjú 2026. március 12-én készült Sárpilisen.

3 105/2015. (IV.23) Korm. rendelet a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről.

4 Féja Géza a hatvanas évek elején Sárpilist a Sárköz legizgalmasabb és meleg emberi viszonyok falujának tartotta, melynek lakóit „mély érzelmi kapcsolat fűzi össze". [...] „Nyolcszáz lélek párját ritkító kulturális tevékenységet végez. Iskolájának nevelő munkája eszményi." – írta Sarjadás, Sárközi élmények és utazások című könyvében. (Szépirodalmi Kiadó, 1963, 191, 182.)

Kunszabó Ferenc közel tíz év múlva járt a faluban. Azt vizsgálta, akárcsak a többi sárközi faluban, „hogyan tagolódott be az ország parasztsága az 1945-tel kezdődő társadalmi-gazdasági rendbe". (Sárköz, Magyarország felfedezése könyvsorozat, Szépirodalmi Kiadó, 1972.)

A szociográfus tíz év múlva tekint vissza, milyen helyzetet rögzíthetett 1970-ben: „Az akkor 781 lakosú község tanácsát Decsre vitték, a szövetkezetet viszont a várdombival egyesítették [...] a község lakosainak árufelvásárló, értékesítő és beszerző szövetkezetét (Áfész) Bátaszékre helyezték. A mintaszerűen működő iskola felső tagozatát megszüntették, amivel a 10–14 éves gyerekeket buszra kényszerítették. Mindezek következtében a község hivatalos élete meghalt, a közélet mélypontjára süllyedt." (Makacs maradandóság, Magvető Kiadó, 1982, 132. p.)

A település jövőjét illetően két köztiszteletben álló lakója is borúlátó: Ács Mihály: „... ez egy haldokló község. Fiatal nem marad meg egy ideje. A népi együttes sincsen már meg, pedig az jól összehozta a falu apraját-nagyját. [...] A falu házainak kétharmadában idős emberpárok élnek. Sok az üres ház. A felszabadulás után? Akkor intenzíven fejlődött a község, megépült mindenhol a betonjárda... hamar kiépítették a vízvezeték-hálózatot... A kulturális és sportélet is virágzott egészen a 70-es évek elejéig. Szép közösségi életünk volt ... Nézetem szerint elnéptelenedik ez a község... szemetesek az árkok, még a templom elé is ürítettek szemetet..."

Gergely János: „Az iskola elköltözése után indult meg az elvándorlás. Előtte igen nagyhírű község volt ez... Az újévi istentiszteleten hallottam, hogy 1984-ben 17-en haltak meg, s csak négy gyerek született... Én bízom benne, hogy visszatérnek [a fiatalok]. A múlt évben 3 szekszárdi család vett itt házat, most innen járnak a városba dolgozni." (Tolna Megyei Népújság, 1985. február16. 4.)

Mi történt itt az évszázad utolsó évtizedében, amikor elkezdődött a nagy emberi átalakulás színjátékának következő felvonása? Milyen helyi konfliktusok keletkeztek, milyen remények ébredtek, és lohadtak le? Milyen lehetőségek nyíltak? Miképpen tanulta újra a település azt, amit már elfelejtett: önmaga kormányzását? Milyenek voltak az útkeresés kínjai? Hogyan lett a rendszerváltozás megújító lehetőségeivel élő Sárpilis az új rendszer „állatorvosi lova"? (Új Magyarország, 1992. június 30–július 3.) Egyáltalán és röviden: milyen volt helyben a magyar rendszerváltás? Ezekre a kérdésekre A mi falunk Sárpilis című szociográfiámban igyekeztem válaszolni. (In: Gyönyörű a szibériai erdő, Pro Pannonia Kiadó, 2005, 182.)

5 Oláh Márta (1964–2012) gyöngyfűző népi iparművész, Király Zsiga-díjas, a Népművészet Ifjú Mestere. Felnőtt fejjel tanulta meg a gyöngyfűzést Oláh Éva decsi népi iparművésztől. (Balázs Kovács Sándor jegyzete)

DOI: 10.59809/Comitatus.2026.36-258.193

MÜLLER DÉNES

Kinek a nevében?

In Whose Name?

•

SZERZŐ:

Müller Dénes, közéleti gondolkodó, érdeklődésének középpontjában az önkormányzatiság és az intézményi működés mellett a közéleti és társadalmi folyamatok tágabb összefüggései állnak

AUTHOR:

Dénes Müller, a Public Affairs Thinker, focuses his attention not only on local government and institutional operations but also on the broader contexts of public and social processes

Az önkormányzati vezetők és a pártpolitika viszonya a rendszerváltás óta visszatérő témája a magyar közéletnek. A polgármester egyszerre választott helyi politikus és a település egészének képviseletére felhatalmazott vezető. Ez a kettős szerep a választási kampányok idején különösen láthatóvá válik, amikor a településvezetők országos politikai vitákban és pártpolitikai küzdelmekben is megszólalnak. A cikk azt vizsgálja, hogy az ilyen nyilvános kiállások miként befolyásolják az érintett személy által képviselt intézmények és közösségek megítélését. A tét különösen nagy akkor, ha az érintett egy országos önkormányzati érdekszövetség vezetője is: ilyenkor a pártpolitikai szerepvállalás nemcsak a saját önkormányzatára, hanem az érdekképviseleti szervezet hitelességére, mozgásterére és intézményi elfogadottságára is visszahat. A jelenség vizsgálata nyilvánosan hozzáférhető közösségimédia-bejegyzésekre, sajtóanyagokra és egyéb nyilvános megszólalásokra épül, és arra a következtetésre vezet, hogy a tét nem elsősorban jogi, hanem intézményi és etikai természetű.

Az önkormányzati szerepvállalás Magyarországon soha nem volt teljesen elválasztható az országos politikától. A helyi önkormányzatok vezetői egyszerre választott politikai szereplők és a település egészének képviseletére felhatalmazott önkormányzati vezetők. Ezért kampányidőszakban különösen élesen vetődik fel

a pártpolitikai kiállás és a települési képviseleti szerep viszonya. Ez önmagában nem rendkívüli jelenség: a választott önkormányzati vezetők politikai véleménynyilvánítása a demokratikus közélet része. A lényegi határ ott húzódik, ahol a helyi képviseleti szerep, az országos pártpolitikai aktivitás és az önkormányzati érdekképviseleti tisztség a nyilvánosság számára már nehezen választható el egymástól.

Ez a feszültség jól megmutatkozott a 2026-os országgyűlési választások kampányában, amikor számos polgármester nyíltan részt vett valamely politikai oldal támogatásában. Volt, aki közös nyilatkozatot írt alá, volt, aki kampányrendezvényen szólalt fel, mások közösségi médiafelületeiken mozgósítottak vagy jelölteket ajánlottak. Önmagában egyik magatartás sem szokatlan a magyar politikában. Több mint három és fél évtizeddel a rendszerváltás után ugyanakkor egyre erősebb az igény arra, hogy a településvezetői és a pártpolitikai szerepek viszonyát pontosabb intézményi szempontok alapján értelmezzük.

A helyzet különösen érzékeny akkor, amikor az érintett önkormányzati vezető egyúttal valamely országos önkormányzati érdekszövetség vezetője is. Ilyenkor ugyanis már nem csupán saját önkormányzatának, hanem politikailag sokszínű önkormányzati közösségeknek az érdekképviseletét is ellátja. A kettős képviselet ezért esetükben élesebben veti fel a szerepek elhatárolásának igényét. Nem az a fő kérdés, hogy joguk van-e politikai véleményt nyilvánítani vagy kampányolni. A valódi tét az, hogy amikor ezt teszik, kinek a nevében szólalnak meg.

A jelenség nem újkeletű. A kettős politikai szerep korábban intézményes formában is jelen volt a magyar önkormányzati rendszerben. A 2014-es önkormányzati ciklus kezdetéig a polgármesteri és az országgyűlési képviselői mandátum egyidejű betöltése nem számított összeférhetetlennek. A szabályozás későbbi módosítása részben arra a vitára reagált, hogy a helyi és az országos képviseleti szerepek között adott esetben érdekellentét alakulhat ki. A jogszabályi változás után a probléma nem tűnt el, csupán más formában jelent meg: ma elsősorban a településvezetői, az érdekképviseleti és a pártpolitikai szerepek találkozásánál válik láthatóvá.

A kérdés nem elsősorban abban ragadható meg, hogy létezik-e általános jogszabályi tilalom az önkormányzati vezetők vagy az önkormányzati érdekszövetségek vezetőinek politikai véleménynyilvánítására. A választott önkormányzati vezetők közügyeket érintő megszólalásai főszabály szerint a politikai véleménynyilvánítás alkotmányos védelme alá tartoznak (Magyarország Alaptörvénye IX. cikk (1) bek.). A kampányidőszakban tett konkrét megszólalások ugyanakkor választási jogi vizsgálat tárgyává válhatnak, különösen akkor, ha a megszólalás kampánytevékenységnek minősül, és annak körülményei – például az önkormányzati infrastruktúra, hivatalos kommunikációs felület vagy közhatalmi pozíció használata – felvetik a választási eljárás alapelveinek sérelmét (2013. évi XXXVI. törvény 2. § (1) bek. c), e) pont, 141. §).

Mindez ugyanakkor nem jelenti azt, hogy az önkormányzati érdekképviseletek vezetőinek le kellene mondaniuk politikai véleményük nyilvános kifejezéséről. A polgármesterek választott politikai szereplők, akik demokratikus felhatalmazással rendelkeznek arra vonatkozóan, hogy országos közéleti kérdésekben is állást foglaljanak. Az önkormányzati érdekképviseleti tisztség önmagában nem szünteti meg ezt a politikai legitimációt. A vita ezért nem elsősorban a politikai véleménynyilvánítás jogáról, hanem annak intézményi következményeiről, mindenekelőtt az érdekképviseleti szervezet hitelességére és mozgásterére gyakorolt hatásáról szól.

Az önkormányzati vezetők helyzete ebből a szempontból sajátos. Egyrészt választott politikusok, akik választási versenyben nyerik el tisztségüket. Másrészt olyan önkormányzati vezetők, akiktől a közvélemény gyakran a település egészének képviseletét és bizonyos fokú intézményi semlegességet vár el. A két szerepfelfogás közötti feszültség időről időre megjelenik a választási kampányok során, különösen akkor, amikor a településvezetői tisztséghez kapcsolódó nyilvánosság és kommunikációs eszközök pártpolitikai célokkal találkoznak.

A 2026-os választási kampány során több önkormányzati vezető esetében is születtek olyan választási bizottsági vagy bírósági döntések, amelyek éppen a közhatalmi tisztség és a kampánytevékenység határainak megítélésével foglalkoztak (Index, 2026; NVB, 2026; Telex, 2026). Egy település vezetőjeként a helyi közösséget képviseli, politikusként egy politikai közösséghez kötődhet, érdekképviseleti vezetőként pedig eltérő politikai összetételű önkormányzatok nevében lép fel.

A nyilvánosság számára azonban ezek a szerepek nem mindig választhatók el élesen egymástól. Ha egy országos önkormányzati szövetség vezetője nyíltan részt vesz egy parlamenti párt kampányában, a közvélemény nem csupán egy polgármestert lát benne, hanem az adott érdekképviselet vezetőjét is. Ezért a politikai szerepvállalás szükségszerűen visszahat az általa vezetett érdekképviseleti szervezet hitelességére, mozgásterére és intézményi reputációjára is. A különbség nem feltétlenül abban áll, hogy a megszólalás milyen politikai tartalmú volt, hanem abban, hogy milyen intézményi pozícióból hangzott el. Amikor egy országos önkormányzati érdekképviselet vezetője a saját nyilvános felületein kampányol, a közvélemény számára nehezen választható el egymástól a polgármesteri, az érdekképviseleti és a pártpolitikai szerep. Az önkormányzati érdekképviseletek erejét hagyományosan az adja, hogy politikai hovatartozástól függetlenül képesek megszólítani és képviselni valamennyi tagönkormányzat érdekeit. Minél erősebben kapcsolódik egy vezető egy adott politikai táborhoz, annál inkább felmerül, hogy ez erősíti vagy éppen szűkíti az érdekképviselet lehetőségeit.

Magyarországon 3178 települési önkormányzat működik, és a választási kampány során számos polgármester vállalt nyílt politikai szerepet. Jelen írás mégsem a polgármesterek általános kampánytevékenységét vizsgálja. A figyelem azokra az önkormányzati vezetőkre irányul, akik egyúttal országos önkormányzati érdekképviseletek vezetői is.

Ennek oka nem pusztán a vizsgálat terjedelmi korlátja. Egy település polgármestere elsősorban saját közösségének a választott képviselője, ezért politikai aktivitása alapvetően a helyi választópolgárok és a helyi közélet összefüggésében értelmezhető. Egy országos önkormányzati szövetség vezetője ugyanakkor politikailag sokszínű önkormányzatok és eltérő világnézetű településvezetők érdekképviseletét is ellátja. Esetükben a pártpolitikai szerepvállalás már túlmutat a helyi politikán: álláspontom szerint közvetlenül érinti az általuk vezetett érdekképviseleti szervezetek hitelességét, mozgásterét és intézményi megítélését is.

A cikk nem vállalkozik valamennyi önkormányzati szövetségi elnök vagy vezető tisztségviselő kampánytevékenységének teljes körű feltárására. A bemutatott példák a legnagyobb közösségi médiafelületeken, a sajtóban és más nyilvános fórumokon hozzáférhető megszólalások alapján rajzolják ki a vizsgált jelenség főbb mintázatait. A fókusz ezért nem a kampányolás megengedhetősége, hanem annak intézményi következménye: miként értékelhető a pártpolitikai szerepvállalás akkor, amikor az érintett személy több száz, adott esetben ezres nagyságrendű önkormányzat érdekeinek országos képviseletére is felhatalmazást kapott. A tét így nem elsősorban jogi, hanem intézményi természetű.

A 2026-os országgyűlési választási kampány nyilvános megszólalásainak és közösségi médiafelületeinek áttekintése alapján az országos önkormányzati szövetségek vezetői közül több esetben is azonosítható volt egyértelmű és nyilvános pártpolitikai szerepvállalás; egy további eset pedig inkább árnyalja, mintsem bővíti ezt a kört.

A vizsgált önkormányzati szövetségi vezetők közül talán Szita Károly esetében jelenik meg a legélesebben a különböző képviseleti szerepek találkozása. Ennek oka nem csupán az, hogy a 2026-os országgyűlési választási kampányban nyíltan támogatta a Fidesz–KDNP jelöltjeit, hanem az is, hogy pályafutása során hosszú időn keresztül egyszerre töltött be önkormányzati, parlamenti, pártpolitikai és érdekképviseleti tisztségeket (Somogy.hu, é. n.).

Szita Károly, Kaposvár polgármestere a vizsgált időszakban a Megyei Jogú Városok Szövetségének elnöke volt. Bár a cikk írásának időpontjában már ismertté vált, hogy távozik a szövetség éléről, és helyét Cser-Palkovics András vette át, az országgyűlési választási kampány során még az egyik legjelentősebb önkormányzati érdekképviseleti szervezet vezetőjeként vett részt a közéletben (HVG, 2026a).

A választási kampány során közösségi médiafelületein több alkalommal is közvetlenül támogatta Gelencsér Attila országgyűlési képviselő újraválasztását és a Fidesz–KDNP listáját (Szita Károly Facebook-oldala, 2026). Szerepvállalása ugyanakkor nem korlátozódott a kampányidőszakra. A Megyei Jogú Városok Szövetségének elnökeként kezdeményezője volt annak az önkormányzati fellépésnek is, amelyben a polgármestereket arra kérte, hogy képviselő-testületeikkel tárgyalják meg és határozatban utasítsák el a TISZA Párt feltételezett megszorítási terveit. A kezdeményezéshez saját közlése szerint több mint 1600 település polgármestere csatlakozott (Híradó.hu, 2026).

A különböző képviseleti szerepek találkozása Hanusi Péter, Mátészalka polgármestere és a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének (TÖOSZ) elnöke esetében is jól megfigyelhető a közösségi médiában. A választási kampány során több alkalommal nyilvánosan támogatta Kovács Sándor országgyűlési képviselő újraválasztását. A kampány időszakában nem csupán egyéni nyilatkozatokban állt ki a kormánypárti jelölt mellett. Aláírója volt annak a nyilatkozatnak is, amelyben 41 polgármester fordult a választókerület választópolgáraihoz azzal a felhívással, hogy az országgyűlési választáson ismét Kovács Sándor, a Fidesz–KDNP jelöltje mellett döntsenek (Magyar Hang, 2026a). A kampány időszakában Hanusi Péter polgármesterként támogatta azt a Szita Károly által kezdeményezett önkormányzati fellépést is, amely a TISZA Pártnak tulajdonított, vitatott önkormányzati megszorítási tervek elutasítására irányult. Mátészalka azon települések között szerepelt, amelyek képviselő-testülete határozatban is támogatta a kezdeményezést, a döntés mellett pedig Hanusi Péter nyilvános bejegyzésben is érvelt. Nyilvános Facebook-oldala is egyszerre polgármesteri és TÖOSZ-elnöki felületként jelenik meg (Hanusi Péter Facebook-oldala, 2026).

A szerepek elhatárolása azonban nem kizárólag az érintett személy saját minősítésétől függ. Hiába tekint egy önkormányzati érdekszövetségi vezető valamely megszólalására kizárólag polgármesteri szerepvállalásként, a nyilvánosság és a tagönkormányzatok szemében az érdekképviseleti tisztség ettől még nem válik láthatatlanná. Éppen ezért az ilyen szerepvállalások hatása nem csupán az egyéni politikai szándék, hanem az intézményi pozíció társadalmi érzékelése felől is értelmezhető.

Lipők Sándor, Kemecse polgármestere és a Kisvárosok Szövetségének elnöke a kampány során szintén több, a Fidesz–KDNP mellett érvelő tartalmat osztott meg nyilvános közéleti felületén, és több olyan rendezvény megszervezésében is szerepet vállalt, amelyeken Seszták Miklós országgyűlési képviselő volt a meghívott vendég. A politikai szerepvállalás itt sem önmagában érdekes, hanem azért, mert egy országos önkormányzati érdekképviselet vezetőjének nyilvános szerepvállalásáról van szó (Lipők Sándor Facebook-oldala, 2026).

Külön figyelmet érdemel a Digitális Polgári Körökhöz (DPK) kapcsolódó szerepvállalás is. Hanusi Péter a Teremtésvédelmi Digitális Polgári Kör, Lipők Sándor a Kisvárda és Térsége, Rétköz Digitális Polgári Kör, Szita Károly pedig a Somogyország szíve Digitális Polgári Kör alapító tagjaként jelent meg. A lényegi különbség nem a politikai részvétel ténye, hanem annak intézményi keretezése: míg Szita Károly és Lipők Sándor esetében a hivatalos DPK-oldalakon az alapítói minőség nem kapcsolódott össze önkormányzati érdekszövetségi tisztség feltüntetésével, Hanusi Pétert a KDNP.hu-n közzétett hír kifejezetten Mátészalka kereszténydemokrata polgármestereként és a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének elnökeként is azonosította; ugyanebben az alapítói felsorolásban Szabó István Derekegyház polgármestereként és a TÖOSZ Csongrád-Csanád vármegyei tagozatának vezetőjeként szerepelt. Ez már nem pusztán magánemberként vállalt politikai részvétel, hanem az önkormányzati érdekképviseleti tisztség pártos közéleti szerveződésben való megjelenítése. Álláspontom szerint ez olyan szintlépés, amely már túl van az intézményileg elfogadható szerepelhatárolás határán (KDNP.hu, 2025; Digitális Polgári Kör, é. n.a; Digitális Polgári Kör, é. n.b).

A Digitális Polgári Körökhöz kapcsolódó kitérő után visszatérve a kampányidőszak nyilvános megszólalásaihoz, Pajna Zoltán, a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat elnöke és a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségének elnöke esetében is megjelent a kormánypárti kampánytartalmak nyilvános megosztása (Magyar Hang, 2026b; Pajna Zoltán Facebook-oldala, 2026). Bár ő nem polgármester, hanem megyei önkormányzati vezető, szerepe a cikk szempontjából mégis releváns, mivel egy országos önkormányzati érdekképviselet elnökeként is jelen van a nyilvánosságban. Ez az eset is azt mutatja, hogy a többes önkormányzati és érdekképviseleti szerepek nemcsak polgármesterek, hanem más választott önkormányzati vezetők esetében is felvethetik az intézményi elhatárolás kérdését. A jelenséggel még abban az esetben is szükséges foglalkozni, ha adott helyzetben a szövetséget alkotó helyi önkormányzatok mindegyikének a vezetője azonos politikai erőhöz tartozik, mint jelenleg a MÖOSZ-nál, ahol mindegyik megyei közgyűlési elnök fideszes.

A jelenség ugyanakkor nem kizárólag a kormánypárti önkormányzati vezetők esetében figyelhető meg. Hasonló kérdéseket vet fel Karácsony Gergely szerepvállalása is, aki Budapest főpolgármestereként egyúttal a Budapesti Önkormányzatok Szövetsége elnöke, továbbá a Magyar Önkormányzatok Szövetségének (MÖSZ) társelnöke is. A választási kampány során több alkalommal is nyíltan állást foglalt a politikai változás mellett, és közösségi médiafelületein mozgósított a választásokon való részvétel érdekében (Karácsony Gergely Facebook-oldala, 2026). Más megszólalásaiban annak a reményének adott hangot, hogy a TISZA Párt megnyeri a választást.

Karácsony Gergely esetében tehát nem a kormányoldal, hanem egy akkor még ellenzéki politikai erő támogatása jelent meg; e szerepvállalás kapcsán az NVB jogsértést is megállapított (NVB, 2026; Telex, 2026). Az intézményi értékelés szempontjából azonban ez

másodlagos. Ugyanaz a szerepelhatárolási probléma jelenik meg akkor is, amikor egy önkormányzati szövetség vezetője a kormánypártok mellett, és akkor is, amikor egy ellenzéki politikai erő mellett vállal nyilvános szerepet. Éppen ez teszi a jelenséget intézményi, és nem elsősorban pártpolitikai problémává.

A kép árnyalásához ugyanakkor érdemes megemlíteni Gémesi Györgynek, a Magyar Önkormányzatok Szövetsége elnökének kampányidőszakban tett nyilvános megszólalásait is. Egy márciusi posztja szerint Gémesi a MÖSZ által kidolgozott önkormányzati reformjavaslatokat valamennyi választáson induló pártnak megküldte, majd április 9-én a közösségi oldalán beszámolt a TISZA Párt egyik képviselőjelöltjével folytatott egyeztetésről (Gémesi György Facebook-oldala, 2026), amelynek során a párt önkormányzati programját összevetette a MÖSZ szakmai javaslataival. Ez az eset ugyanakkor eltér a korábban bemutatott példáktól. A nyilvános megszólalások nem tartalmaztak választási mozgósítást, szavazásra való felhívást vagy egy konkrét politikai erő melletti közvetlen kiállást. Mégis jól mutatják, hogy az önkormányzati érdekképviseletek vezetői a kampányidőszakban gyakran olyan helyzetekbe kerülnek, ahol a szakpolitikai érdekképviselet és a pártpolitikai szereplők közötti kapcsolat a nyilvánosság számára is láthatóvá válik.

A teljesség kedvéért megjegyzendő, hogy Szabó Gellért, a Magyar Faluszövetség elnöke és Kőszegi Tamás Gábor, a Községek és Kistelepülések Országos Önkormányzati Szövetségének elnöke esetében a jelen írás készítésekor nem találtam olyan nyilvánosan elérhető internetes forrást, amely a vizsgált időszakban hasonló jellegű, egyértelmű kampánytevékenységet vagy pártpolitikai szerepvállalást igazolt volna.

A konkrét kampányhelyzetek értékelése mellett érdemes röviden felidézni azt a tágabb önkormányzati normarendszert is, amelyben az érdekképviseleti szervezetek szerepe értelmezhető. A Helyi Önkormányzatok Európai Chartája nem tartalmaz kifejezett szabályt arra, hogy egy önkormányzati érdekszövetség vezetője milyen keretek között vállalhat pártpolitikai szerepet. A Charta ugyanakkor a helyi önkormányzást a helyi lakosság érdekében gyakorolt felelősségként határozza meg, és elismeri a helyi önkormányzatok jogát arra, hogy közös érdekeik védelmére és előmozdítására létrejött szövetségekhez tartozzanak. Ebből nem következik pártpolitikai semlegességi kötelezettség, de megerősíti azt az intézményi elvárást, hogy az önkormányzati érdekképviseletek a politikailag sokszínű helyi közösségek közös érdekeit jelenítsék meg (1997. évi XV. törvény 3. cikk (1) bek., 10. cikk (2) bek.).

Az érdekszövetségek sajátossága, hogy erejük nem közvetlen választói felhatalmazásból, hanem tagönkormányzataik bizalmából fakad. Működésük alapja éppen az, hogy eltérő politikai hátterű települések számára is közös érdekképviseleti fórumot biztosítsanak. Hitelességük ezért nagymértékben azon múlik, hogy tagjaik mennyiben érzik magukat képviselve a szervezetben, politikai hovatartozásuktól függetlenül. A tét ezért etikai is: a pártpolitikai szerepvállalás nem gyengítheti annak az érdekképviseleti szervezetnek a hitelességét, amelyet az érintett személy vezet.

A vizsgált jelenség arra is utal, hogy az önkormányzatiság fejlődésével párhuzamosan egyre nagyobb jelentősége lehet azoknak az intézményi és etikai normáknak, amelyek világosabb keretet adnak a településvezetői, az érdekképviseleti és a pártpolitikai szerepek viszonyának.

Ebben szerepet játszhatna az is, ha az önkormányzati érdekszövetségek etikai kódexben vagy belső iránymutatásban rögzítenék az érdekképviseleti tisztség és a pártpolitikai szerepvállalás elhatárolásának alapelveit.

Ebből a szempontból nem önmagában a kampánytevékenység a lényeges, hanem annak hatása az érdekképviselet hitelességére, tárgyalási pozícióira és kapcsolatrendszerére. Az egyértelmű politikai kötődés rövid távon erősítheti az érdekképviselet kapcsolatrendszerét és befolyását, ugyanakkor szűkítheti annak lehetőségét, hogy a szervezet valamennyi politikai szereplő és valamennyi tagönkormányzat nevében hitelesen lépjen fel.

Mindez nem jelenti azt, hogy a polgármesterek könnyű helyzetben lennének. A helyi közösségek vezetőiként egyszerre kell településük érdekeit képviselniük és eligazodniuk az országos politika erőterében. A 2026-os választási kampány során ráadásul a pártok részéről is egyre nyilvánvalóbbá vált az az elvárás, hogy a helyi politikai hálózatok aktív szerepet vállaljanak a mozgósításban. Jól mutatta ezt Orbán Viktor 2026 januárjában, az Országos Önkormányzati Fórumon elhangzott beszéde, amelyben a fideszes polgármesterekhez fordulva úgy fogalmazott: „A helyzet úgy áll, hogy ezt a választást nektek kell megnyernetek" (24.hu, 2026). A kijelentés nem csupán kampányüzenet volt, hanem annak nyílt elismerése is, hogy az önkormányzati világ a pártok számára fontos politikai erőforrás és mozgósító hálózat.

Talán nem véletlen, hogy a közelmúlt politikai elemzéseiben egyre gyakrabban jelenik meg az önkormányzati világ mint politikai „aranytartalék". A HVG beszámolója szerint a Fideszben a megyei és települési önkormányzatokat tekintik a párt „aranytartalékának", Navracsics Tibor pedig kiemelt szerepet kapott az önkormányzati kabinet újraalapításában és vezetésében. Mindez azt mutatja, hogy az önkormányzati világ pártpolitikai stratégiai szinten is felértékelődött (HVG, 2026b).

Az önkormányzatok azonban többet jelentenek egy párt szervezeti hátországánál. Valódi jelentőségük nem abban áll, hogy melyik politikai oldal milyen mértékben képes támaszkodni rájuk, hanem abban, hogy ezek az intézmények jelentik a demokratikus közélet legközvetlenebb szintjét. A polgármester az a közéleti szereplő, akivel a választópolgár nem a televízió képernyőjén, vagy csak a közösségi médiában találkozik, hanem a saját településén, saját mindennapi problémáin keresztül.

Ha az önkormányzati szövetségek vezetői meg kívánják őrizni az általuk vezetett szervezetek hitelességét, akkor legfontosabb feladatuk talán nem valamely politikai oldal erősítése, hanem az eltérő politikai közösségekhez tartozó településvezetők, önkormányzatok és helyi közösségek érdekeinek együttes képviselete.

Az ellentmondás ezért nem önmagában a kampányolás lehetőségében áll, hanem abban, hogy amikor egy polgármester, egy érdekképviseleti vezető vagy egy önkormányzati szövetség elnöke megszólal a nyilvánosság előtt, egyértelmű marad-e a nyilvánosság számára megszólalásának képviseleti alapja és intézményi kerete. Talán éppen erre lenne szükség: kevesebb nagypolitikai logikára és több önkormányzati szakpolitikára, kevesebb pártpolitikai lojalitásra és több települési együttműködésre, hogy az önkormányzatiság ne veszítse el saját hangját az országos politikai verseny zajában.

Ha erre sikerül hiteles választ adni, és megőrizni az önkormányzati intézmények és érdekképviseletek méltóságát a mindenkori politikai verseny közepette is, akkor az önkormányzati rendszer valóban aranytartalék maradhat. Nem valamely politikai erő, hanem a magyar demokrácia számára.

JOGSZABÁLYOK

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.).
- 1997. évi XV. törvény a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájáról.
- 2013. évi XXXVI. törvény a választási eljárásról.

INTERNETES FORRÁSOK

- 24.hu (2026): Orbán Viktor: *A helyzet úgy áll, hogy ezt a választást nektek kell megnyerni*. Elérhető: https://24.hu/belfold/2026/01/19/orban-viktor-a-helyzet-ugy-all-hogy-ezt-a-valasztast-nektek-kell-megnyerni/ (Letöltés ideje: 2026.06.08.)
- Digitális Polgári Kör (é.n.a): *Kisvárda és Térsége, Rétköz.* Elérhető: https://dpkor.hu/dpk/kisvarda-es-tersege-retkoz/ (Letöltés ideje: 2026.06.13.)
- Digitális Polgári Kör (é.n.b): *Somogyország szíve.* Elérhető: https://dpkor.hu/dpk/somogyorszag-szive/ (Letöltés ideje: 2026.06.13.)
- Gémesi György Facebook-oldala (2026): *Nyilvános Facebook-oldal*. Elérhető: https://www.facebook.com/gemesigy (Letöltés ideje: 2026.06.08.)
- Hanusi Péter Facebook-oldala (2026): *Nyilvános Facebook-oldal.* Elérhető: https://www.facebook.com/drhanusipeter (Letöltés ideje: 2026.06.08.)
- Híradó.hu (2026): *Már több mint 1600 település polgármestere támogatja a Tisza megszorító csomagja elleni fellépést – jelentette be Szita Károly*. Elérhető: https://hirado.hu/belfold/cikk/2026/01/06/mar-tobb-mint-1600-telepules-polgarmestere-tamogatja-a-tisza-megszorito-csomagja-elleni-fellepest-jelentette-be-szita-karoly (Letöltés ideje: 2026.06.08.)
- HVG (2026a): *Szita Károly távozik a Megyei Jogú Városok Szövetségének éléről, Cser-Palkovics András az új elnök*. Elérhető: https://hvg.hu/itthon/20260603_szita-karoly-fideszes-polgarmester-tavozik-a-megyei-jogu-varosok-szovetsegenek-elerol-cser-palkovics-andras-az-uj-elnok (Letöltés ideje: 2026.06.08.)
- HVG (2026b): *Orbán Viktor Navracsics Tiborra bízza a Fidesz aranytartalékát*. Elérhető: https://hvg.hu/itthon/20260604_orban-viktor-navracsics-tiborra-bizza-majd-a-fidesz-aranytartalekat (Letöltés ideje: 2026.06.08.)
- Index (2026): *Kimondta a Kúria, nem volt kampányjellegű Pintér Bence fideszes képviselőkre tett megjegyzése.* Elérhető: https://index.hu/belfold/2026/04/15/pinter-bence-gyor-polgarmester-kuria-fidesz-nemzeti-valasztasi-bizottsag-itelet-valasztas-2026/ (Letöltés ideje: 2026.06.08.)
- Karácsony Gergely Facebook-oldala (2026). Elérhető: https://www.facebook.com/karacsonygergely (Letöltés ideje: 2026.06.08.)
- KDNP.hu (2025): *Megalakult a Teremtésvédelmi Digitális Polgári Kör*. Elérhető: https://kdnp.hu/hirek/megalakult-teremtesvedelmi-digitalis-polgari-kor (Letöltés ideje: 2026.06.13.)
- Lipők Sándor Facebook-oldala (2026). Elérhető: https://www.facebook.com/sandor.lipok.7 (Letöltés ideje: 2026.06.08.)
- Magyar Hang (2026a): *A méltatlanná válás 41 arca.* Elérhető: https://hang.hu/vendegoldal/a-meltatlanna-valas-41-arca-187201 (Letöltés ideje: 2026.06.08.)
- Magyar Hang (2026b): *Több milliós állami fizetést kapnak, durván kampányoltak a Fidesz mellett*. URL: https://hang.hu/magyar-hang-plusz/megyei-onkormanyzat-millios-fizetes-durva-kampanyolas-187438 (Letöltés ideje: 2026.06.08.)
- NVB (2026): *225/2026. NVB határozat – a Fidesz Magyar Polgári Szövetség és a Kereszténydemokrata Néppárt jelölőszervezetek által V. F. meghatalmazott útján benyújtott fellebbezés tárgyában.* Elérhető: https://www.valasztas.hu/hatarozat?id=69de4d1d2e88be0002472043%230001 (Letöltés ideje: 2026.06.08.)

■ Pajna Zoltán Facebook-oldala (2026). Elérhető: https://www.facebook.com/pajnazoltan (Letöltés ideje: 2026.06.08.)
■ Somogy.hu (é. n.): *Szita Károly.* Elérhető: https://somogy.hu/somogyrol/eletrajzok/szita-karoly.html (Letöltés ideje: 2026.06.08.)
■ Szita Károly Facebook-oldala (2026). Elérhető: https://www.facebook.com/polgarmester (Letöltés ideje: 2026.06.08.)
■ Telex (2026): *Szentkirályi Alexandra feljelentette Karácsony Gergelyt, az NVB jogsértést állapított meg.* Elérhető: https://telex.hu/belfold/2026/04/15/szentkiralyi-alexandra-karacsony-gergely-feljelentes-valasztas-budapest-nvb (Letöltés ideje: 2026.06.08.)

Oláh Gergely Máté: Kampány 2026-1788

DOI: 10.59809/Comitatus.2026.36-258.203

TÓTH ÁKOS

Legyűrni a hatalom hübriszét[1]

Overcoming the Hubris of Government Power

SZERZŐ:

Tóth Ákos, újságíró, a Jelen munkatársa

AUTHOR:

Ákos Tóth, Journalist, Contributor to Jelen

„Ki bízta ránk a nagy munkát, a rend gyarapítását és a szabadság hirdetését
ne kérdezzük kicsinyes töprengéssel, de szorgalmasan végezzük
a dolgunk és úgy, mintha csakugyan mesterei lennénk az alkotásnak
mintha egy palota felépítéséhez kezdenénk a semmiből
s mutassuk meg a tömör, kemény falak máris emelkednek a magasságok felé
holnap tető alá kerülnek s az egész ott áll majd
a tér közepén rendületlenül."
(Kassák Lajos: Az igaz költőkhöz)

Ideje volt már Orbánt is elzavarni, s a magyar társadalom megtette, ami tőle tellett – Orbán Viktort úgy zavarta el, olyan elsöprő erővel és lelkesedéssel, kitörő hittel, hogy úgy tűnik, innen már nincs visszaút, kiváltképp azok után, hogy Orbán Viktor nem igazán látszik belátni, hogy miben tévedett. Megsúgjuk neki: mindenben. Tévedett a külpolitikájában, tévedett a belpolitikában, elmérte saját erejét és elmérte a társadalmi megosztottság zaklatott indulatait, elmérte a kontroll hiányának jelentőségét, elmérte Simicska Lajos szerepének fontosságát, mert ha van Simicska Lajos, akkor nincs Matolcsy-klán, ha nincs Matolcsy-klán, akkor nincsenek egymást gerjesztő dzsentri fiúk Matolcsy Ádámostul, Tiborcz Istvánostul, mert Simicska még tudta, hogy nem lehet büntetlenül ezermilliárdokat kivenni a rendszerből, óvatosabban kell ezt csinálni, mit ne mondjunk, puritánabbul, de nem, Orbán Viktornak nem kellett semmilyen kontroll az

ő nagy féktelenségében és magabiztosságában. Mindenben tévedett, s ez a minden, mivel ösztönös politikai tehetségről lévén szó, egyetlen nagy félreismeréséből fakadt: annak hitéből, hogy mindent le lehet nyomni ennek a népnek a torkán.

De nem lehet.

Ironikus, hogy épp ő, a magyar néplélek állítólagos nagy ismerője nem ismerte föl azt, hogy igen, sok mindent meg lehet tenni a cseléddel, sok mindent meg lehet tenni a jobbággyal, sok mindent meg lehet tenni a paraszttal, sok mindent meg lehet tenni az alávetettel, de egyszer csak arra ébred a nagyúr, hogy rágyújtották a kastélyát.

A választáson győztes erőknek, a TISZA-kormánynak és a példátlan felhatalmazású miniszterelnöknek ezzel az örökséggel kell megküzdeni – a füstölgő romokon kell új, szilárd, generációkon át fennmaradó épületet felhúzni, amely alatt nyugovóra lelhet az eddig alávetett is, s ahol van helyük ugyan a korábbi nagyuraknak és kápóiknak, de a pozíciójukat kijelöli a többség néma megvetése; ideje, hogy végre minden és mindenki az őt megillető helyére kerüljön.

A feladat példátlan nagyságú, mert nemcsak szimbolikus lépések sorozatának kell kísérnie, hanem nagyon is kézzelfoghatóknak is – az uniós pénzeket haza kell hozni. És nemcsak az uniós pénzeket kell hazahozni, hanem azokat úgy kell beforgatni, hogy nélkülük is működőképes legyen a gazdaság. A hazai iparszerkezetet át kell alakítani. Az oktatási rendszert minden elemében meg kell változtatni, a szociális rendszert gyökerestül átalakítani. Eközben Orbán rendszerének embereitől meg kell szabadulni. Nem felülni a volt döntéshozók demokráciaféltő – istenem, a volt igazságügyi miniszter óvná most a demokráciát! – szólamainak, a bűnösök bűnhődjenek, vállalják a felelősséget azért, hogy 16 év alatt egy ország jövőjét lopták el, élükön Orbán Viktorral. Tudjuk meg, valóban feltaláló-e Rogán Antal, aki kormánybéli tevékenységében nem feltalálónak, sokkal inkább végrehajtónak tűnt, nézzék meg, hogyan jutott Lázár János birtokok tömkelegéhez, derüljön ki, valóban elárulta-e hazáját és az Európai Uniót Szijjártó Péter; mindenféle bizonyosság nélkül is gyanítható, hogy a válasz esetükben nyilvánvaló. Ha pedig nem az, mégsem az, legyen bár csak egy leheletnyi kétely is ezt illetően, akkor az is világosan derüljön ki, s hagyják őket megélni a maguk életét, a maguk sorsát, majd a tükör és a lelkiismeretük elvégzi, amit kell.

Magyar Péter kormánya rendszer-váltó lendülettel esett neki az irdatlan feladatnak, s lépések sora jelzi a jó irányt: az uniós pénzek hazahozatalához szükséges törvények elengedhetetlenek voltak, a külpolitika végre erőteljesfordulattal kedvező szélirányba állt, a szemérmetlen és alattomos, utolsó pillanatos kifizetéseket felfüggesztik, a Szuverenitásvédelmi Hivatalt felszámolják és így tovább. Irgalmatlan munka zajlik a háttérben. A többség pedig egyelőre megértéssel nézi, hogy miként próbálják „lépésről lépésre, tégláról téglára" elhordani azt, ami a TISZA-kormányra maradt; épp ezért még senki nem veti a szemükre, hogy törvényt nem így kell alkotni. Hogy persze, van sürgős jogalkotás, de az nem járja, hogy a legfontosabb ügyeinkről – ilyen a közmédia is – mindenféle társadalmi és szakmai egyeztetés nélkül hozzanak törvényjavaslatot. Az nincsen rendben, hogy a médiakormányzás jegyében a TISZA képviselőit hermetikusan elzárják a kérdések elől. Az nincsen rendben, hogy Magyar Péter még egy utolsó, „négyszemközti" beszélgetésen győzködi a magában az alkotmányosság őrét épp most fölfedező Sulyok Tamást arról, hogy mondjon le, mert már láttuk ezt: láttuk már Györgyi Kálmán legfőbb ügyészt lemondani egy Áder Jánossal folytatott négyszemközti beszélgetés után, mert megzsarolták; ebben az országban politi-

kus politikust ne zsarolgasson, hanem, ha erre kapott példátlan felhatalmazást – márpedig erre kapott Magyar Péter, aki azzal kampányolt, hogy elzavarja a NER döntéshozóit egytől egyig –, akkor oldja meg, van rá alkotmányos módja.

Magyar Péter ma bármit megtehet ebben az országban – de a kegyelmi állapot nem tart örökké, és érdemes volna jól sáfárkodni vele: mikor lehetne, ha nem ekkora támogatottsággal, ha nem ekkora felhatalmazással nekiesni például a nyugdíjrendszer halaszthatatlan átalakításának? Mikor lehetne, ha nem most, igazságosabbá tenni a személyi jövedelemadó rendszerét? Mikor lehetne, ha nem most, nekiállni az oktatási szegregáció felszámolásának, mikor, ha nem most, a generációkat szegénységben tartó szabad iskolaválasztás megszüntetésének, mikor, ha nem most, egy valódi, új, modern önkormányzati törvény kidolgozásának? Ezekhez kell az igazi bátorság, nem ahhoz, hogy a miniszterelnök Orbán Viktor sajtósával szópárbajozzon a Karmelitában vagy kiossza Gulyás Gergelyt a Parlamentben.

A kegyelmi pillanatok sajátossága az, hogy előbb-utóbb, de elmúlnak – ezt már Orbán Viktor tudja a legjobban –, ám van, ami nem múlik soha: ez a hatalom hübrisze. És a hatalom hübrisze már csak olyan, hogy állandóan ott sutyorog, motoszkál, állandóan politikai gondolkodásmódra sarkall még rendszerváltás idején is, mérlegel, oszt-szoroz, előnyöket vet össze hátrányokkal és kiszámítható vagy kiszámíthatatlan következményekkel; a hatalom hübrisze elodáz elodázhatatlan feladatokat a hatalom kiterjesztése és megtartása érdekében, a hatalom hübrisze állít bizonyos területekre gyengekezű, hozzá nem értő minisztert, a hatalom hübrisze jelenik meg ott, ahol elsősorban nem új önkormányzati törvényen gondolkodnak, hanem alkotmányellenesen előrehozott választásokon, kétciklusra korlátozott polgármestereken.

A hatalom hübrisze mindig ott sompolyog a háttérben, de legyűrhető – a legegyszerűbben a nyilvánosság tudja megfékezni. A nyilvánosság pedig képes nemcsak önmérsékletre inteni, hanem bátorságot is adni az elengedhetetlenhez – az elengedhetetlen átalakításokhoz pedig valódi politikai merészség kell. Magyar Péterben ez a politikai merészség megvolt ellenzékben, a kérdés, hogy kitart-e benne a kormányra kerülése után is.

Ami most történik, egy generáció utolsó szépítési lehetősége azok után, hogy majdnem helyrehozhatatlanul elrontotta, ami neki adatott egykoron, s egy újabb generáció visszahozhatatlan esélye arra, hogy őneki ne kelljen majdan szépítenie egyszer – az már nem biztos, hogy sikerülhet.

JEGYZETEK

1 Kelt: 2026. június 14-én, két hónappal a sorsdöntő választások után.

Oláh Gergely Máté: Kampány 2026-9946

DOI: 10.59809/Comitatus.2026.36-258.207

TÁBORI FERENC

Egy könyv a magyar parlamenti választások történetéről

A Book on the History of Hungarian Parliamentary Elections

SZERZŐ:

TÁBORI FERENC, adjunktus, Pannon Egyetem, alelnök, Veszprém Vármegyei Önkormányzat közgyűlés

AUTHOR:

FERENC TÁBORI, Assistant Professor, Pannon University; Vice Chair, General Assembly of the Veszprém County Council

A közelgő parlamenti választások kapcsán érdemes elővenni a korábbi voksolásokról szóló könyveket. A tudományos igényű művek mellett ismeretterjesztő kiadványok is megjelennek, s mivel ezek inkább eljutnak az olvasókhoz, mint az akadémiai szektor (egyetemek, kutatóintézetek) által kiadott könyvek, ezért foglalkoznunk kell velük. Így vagyunk a Húzzuk a keresztünk című kötettel, annál is inkább, mivel a megjelenésekor az internetes portálokon nagy médiafigyelmet kapott. Az Index.hu például így harangozta be (Kozár A., 2022):

„Izgalom, dráma, tragédiák, bohózatok. Révész Sándor újságíró, publicista Húzzuk a keresztünk, A magyarországi választások története 1905–2018 címmel a korábbi választási kampányok és végeredmények tanulságait mérlegeli: hogyan döntöttek elődeink, ha egyáltalán dönthettek, milyen körülmények között szavaztak vagy szavaztunk nemrég mi magunk is." Milyen izgalmak is várnak a kíváncsi olvasóra?

„Révész könyvében betekinthetünk a kulisszák mögötti küzdelmek világába, elénk tárul a hazugságok és manipulációk természetrajza, megtudjuk, hogyan változtak szavazástól szavazásig olyan alapfogalmak, mint baloldali, jobboldali, nemzeti, liberális, szocialista.

Elénk áll az elitpolitika száz évének teljes panoptikuma Vázsonyi Vilmostól Csurka Istvánig; egykorú civil és választási riportfotók illusztrációival, a parlamenti választások végeredményeinek táblázataiban pedig elhűlve böngészhetjük százalékokban kifejezett múltunkat és jelenlegi vívódásainkat." Informálódhatunk a szerzőről is, nem akárkiről van szó!

Révész Sándor Pulitzer-emlékdíjas újságíró, történész, a Beszélő, majd a Népszabadság szerkesztője, jelenleg a HVG munkatársa, a Mozgó Világ kolumnistája korábbi nagy hatású portrékötetei – Antall József, Aczél György, Gimes Miklós, Dobi István életútjának rekonstruálása – után tanulságos politikatörténeti összefoglalót nyújt, melyben kiderül, mindenki a maga keresztjét húzza. Oldalfüggetlenül."

Azt, hogy Révész történész is lenne, az, mint az alábbi észrevételeinkből kitűnik, finoman szólva is véleményes. Hogy miért foglalkozunk mégis a kötettel, annak egyetlen oka van. Bízunk benne, hogy a szerző, amennyiben új kiadásban, a legutóbbi választásokról szóló elemzésekkel kiegészítve kívánja megjelentetni művét, akkor figyelembe veszi a kritikát és kijavítja a hibákat, s ezzel sokat lendít a nagyívű dolgozat tényszerűségén. Lássuk, mi az, ami leginkább kifogásolható szakmai szempontból!

A magyar politikatörténettel, s ezen belül különösen a választások történetével sokan vannak úgy, hogy azt gondolják, jól ismerik, és nem tartják nehéz feladatnak az arról való írást. Pedig igazából magyar politikatörténeti művek írása, főleg monográfiáké jelentős kihívásnak tekinthető. Ez két fő oknak köszönhető: egyfelől, számos alaptörténeti kutatást még nem végeztek el, így többek között a két világháború közti kormánypártok is komoly alapkutatást igényelnének történetük, belső viszonyaik stb. szempontjából. Másfelől, az egyes korszakok, sőt még az 1990. utáni kormányzati ciklusok megítélése szakmai (történész, politológus, szociológus) körökben sem egyértelmű; a mindennapi közbeszédet nem is kell talán bemutatni.

Révész Sándor újságíró mentségére szolgál, hogy a „Húzzuk a keresztünk" című monográfiájának bevezetésben azt írja: „Ez nem tudományos kutatáson alapuló monográfia..." „Ez publicisztikus ismeretterjesztő mű.." Ezek mellett azt is őszintén leírja, hogy a politikai és világnézeti beállítottságát ezen műve is tükrözi.

A bevezető után főleg azon a szemüvegen keresztül igyekeztem nézni a szóban forgó művet, hogy az milyen mértékben teljesíti az ismeretterjesztés célját.

A könyv kézhezvételekor az első, ami feltűnő, az az időkeret választás, mivel 1905-től 2018-ig kívánja bemutatni a választásokat a szerző. Magyarország politikatörténetében egyértelmű korszakhatár az első világháború. Így vagy az összes 1867 utáni választást bele kellett volna venni a műbe, vagy pedig az 1920-assal kellett volna kezdeni.

Az egyes fejezeteket végigolvasva feltűnő volt – ha már ismeretterjesztésről van szó -, hogy a választási rendszereket és azok változásait a szerző nem mutatta be, csak itt-ott felületesen utalt rájuk, illetve a választásra jogosultak körét sem ismertette pontosan. Pedig ismeretterjesztés szempontjából ez fontos lett volna, hisz a magyar laikus olvasók elsöprő többségének még a mostani választási rendszer alapjairól sincs ismerete, nemhogy a korábbi korok választási rendszereiről. Arról nem is beszélve, hogy érdemes lett volna az adott választási rendszert elhelyezni valamilyen általánosabb kontextusban, például az 1900-as évek elején már egyértelműen szűk volt európai összevetésben a választásra jogosultak köre, 1922-től pedig unikálisnak számított az ország nagy részében alkalmazott nyílt szavazás, hogy csak a legalapvetőbb vonásokat említsük.

A választási eredmények ismertetésénél a szerző a bevezetőjében jelezte, hogy az 1990. előtti eredményeket a Wikipédia adatai alapján foglalta táblázatba. Egyetemi oktatóként nem véletlen nem fogadjuk el, ha a hallgatók a Wikipédiát használják forrásként. Többek között az 1990 előtti választási eredményekről sincsenek pontos adatok az említett honlapon. Sajnos ezeket Révész Sándor minden ellenőrzés és forráskritika nélkül átvette.

A könyv alcíme és bevezetője is azt a célt tűzte ki, hogy a választások történetét ismertesse. Ez sajnos megint csak nem teljesült, hisz a szerző inkább az egyes ciklusok egyes eseményeit ismertette, és alig esett szó a választási kampányok lefolyásáról, az egyes pártok milyen kampányeszközöket, milyen jelszavakat, üzeneteket használtak. Ez igaz a könyvben megjelenő fényképanyagra is, az 1990 előtti fejezeteknél a fotók többsége a mindennapi életet mutatja be, tehát nem a kampányokat, nem a politikai szereplőket, pedig ha nem is nagy mennyiségében, de található képanyag a korábbi választásokról is.

Ha a leírt törzsszöveget nézzük, akkor a szerző elfogultsága egyértelműen érződik. Ezt nem is taglalnám külön. A mű publicisztikai jellege, illetve az, hogy a szerző főtevékenységét nézve újságíró, erősen kiütközik.

Az egyes törvényhozási ciklusok ismertetésekor a szerző előnyben részesítette a negatív előjelű, botrányosnak tekinthető eseményeket, illetve a kormányok többségét kritikával illette, és azok vitára okot adó döntéseit, intézkedéseit ismertette. Révész Sándor ezzel a magyar politikai kultúrára jellemző attitűdöt jelenítette meg és erősítette meg, nevezetesen a politikai cinizmust, a politikusok negatív megítélését és azt, hogy a politikát eleve bűnös, piszkos tevékenységnek tekintik.

A negatív események csokorba gyűjtésénél is nagyobb probléma, hogy számos történeti tévedés, illetve politikatudományi szempontból szakmaiatlan megállapítás található a könyvben. Elsőként visszatérve a választási eredményekre, a mandátumszámok az 1905-ös, 1906-os és 1910-es alsóházi választások eredményeinél sem egyeznek az e korszakkal foglalkozó legelismertebb szakirodalomban, a Boros Zsuzsana – Szabó Dániel-féle Parlamentarizmus Magyarországon (1867-1944) című kötetben ismertetett mandátumszámokkal (Boros Zsuzsanna – Szabó Dániel, 2008.) Ennél is súlyosabb tévedés az 1920-as választások ismertetése, itt a szerző ezt egy táblázatba foglalja, annak ellenére, hogy 1920-ban az idegen csapatok megszállása miatt nem is lehetett az ország egész területén egyszerre mindenhol megtartani a választásokat, így azt három külön alkalommal tartották meg. Ez főként azért probléma, mert nem egy választókerület félbe volt vágva a megszállás által. Ezért nem egyben tartották 1920 januárja után, hanem 1920 nyarán, majd 1921 októberében is rendeztek új választást. A mandátumszámok közlése végképp nem felel meg egyetlen, a korszakkal foglalkozó mű mandátum ismertetésének sem. Itt a pártnevek és mandátumelnevezések tanulsága szerint a választási eredményekbe bele lett keverve az egyes pártokból ciklus közben ki/belépő képviselők száma is, de még így se jók a számok. Az ezt követő választásoknál sem mindig pontosak az adatok. A szerző itt megnézhette volna Hubai László Magyarország XX. századi választási atlasza című 3 kötetes könyvét (Hubai, 2001.)

A két világháború közötti választási eredményeknél szakszerűtlen volt annak ismertetése is, hogy melyik párt hány szavazatot kapott, mivel az egyéni választókerületekben egyénekre szavaztak és nem egy esetben az is előfordult, hogy egy párt (köztük a kormánypárt is) egy kerületben 2-3 jelöltet állított, voltak ún. egyhangú kerületek, továbbá egyes jelöltek pártállásának beazonosítása is problémás a korszakban, így nem lehet pontosan összeadni,

melyik párt választói támogatottsága mekkora volt. A szerző itt gyakran utalt a választási eredmények, illetve a választási rendszer aránytalanságára, figyelmen kívül hagyva a választási rendszerek elméletével foglalkozó politikatudományi szakirodalmat, amely különbséget tesz többségi és arányos választási rendszerek között, illetve az arányosság mellett a kormányozhatóság követelményét is figyelembe veszi a választási rendszerek elemzésénél. Itt is érdemesebb lett volna előbb megnézni a vonatkozó hazai és külföldi elméleti szakirodalmat (Gallagher – Laver – Mair 2011.; Farrell 2011.; Kovács 1997.).

Történeti tévedésekből csak néhányat megemlítve a szerző azt írja, hogy 1920-ban egy nagyobb, és 4 kisebb kisgazdapárt volt. Alapvetően egy kisgazdapárt volt, amely a ciklus során többször is nevet váltott, mellette voltak liberális és keresztény pártok, amelyekben tényleg voltak a Kisgazdapártból kilépő képviselők, illetve ezek is használták a nevükben a kisgazda szót, de egyik sem volt agrárpártnak tekinthető. Emellett a Kisgazdapártot egyszerre festi le a régi elittel szemben álló pártnak, illetve olyan pártnak, amelyben, a régi elit tagjai és a szegényparasztságot képviselni akarók is egyszerre foglaltak helyet. Utóbbi megállapítás a helyes. Az akkori másik jelentős pártot, a Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártját (KNEP) a kisgazdákkal szemben egy egységes pártnak festi le, miközben KNEP-ben is számos irányzat volt, és onnan is sorba léptek ki a képviselők a ciklus során. A Pártlexikon használata itt segítette volna az adatok és tények pontos közlését. (Magyarországi politikai pártok lexikona 1846-2010, 2011.)

Szintén az 1920-as választásoknál probléma, hogy Révész Sándor általános választójogról beszél, miközben 24 év volt a korhatár, a nőkkel szemben műveltségi cenzus volt érvényben, bizonyos kivételekkel mindenkitől féléves egyhelyben lakást követeltek meg, illetve nem szavazhattak azok, akik közsegélyből éltek, vagy csőd alatt álltak. Előbbi cenzusok alapján az akkori választójog nem felel meg az általános választójog fogalmának.

Sajnos irodalomjegyzék híján nem tudhatjuk, milyen forrásra alapozva írja a szerző, hogy a fehérterrornak 1919 augusztus és 1920 márciusa között mintegy 3-5 ezer halálos áldozata volt. A magyar wikipédia szerint ugyanis, "a higgadtabb történészi értékelések szerint nagyságrendileg ugyanannyi áldozata volt, mint a megelőző vörösterrornak (500-600 között, esetleg több, de jóval 1000 alatt)". Létezik 300-as becslés is. (Romsics I., 2018.)

A szerző felületességét az is jellemzi, hogy például a kisgazda Kovács Béláról azt írja, hogy 1947-ben a KGB tartóztatta le, de ez sem helytálló, mert a KGB 1954-ban jött létre. (Addig NKVD-nek hívták.) Még több kisebb pontatlanság is található a kötetben.

Ami miatt mégsem mehetünk el a könyv mellett, az a viszonylag magas példányszáma. Az Európa Kiadó gondozásában megjelent kötet még ma is kapható, könyvtárakban is elérhető, s így jobb híján némi betekintést nyújthat az elmúlt évtizedek politikai eseményeibe. A magyar nyelvű wikipédia önkéntes szerkesztői az 1990-től kezdődő időszakra vonatkozóan már jobb munkát végeztek, így a rendszerváltozás utáni választásokról, az adatokat illetően megfelelő eligazodást nyújt a szerző. Itt már vannak hivatkozások is, bár elsősorban napilapokra.

Összeségében mégis az állapítható meg, hogy a mű a zavaró szakmai hibák és történeti tévedések miatt nem tudja az ismeretterjesztés funkcióját ellátni, mert részben hibás ismereteket terjeszt. Azt a célját sem teljesíti, hogy bemutassa a választások történetét, mert nem igazán erről szól a mű, mindemellett a politikatörténeti folyamatok megértését sem segíti, mert a politikai szereplőkkel és jelenségekkel kapcsolatos pejoratív gondolkodást erősíti, pe-

dig ha a politikai folyamatokat igazán meg akarjuk érteni, pont az ilyen gondolkodás módot kell félretennünk.

Így a szerzőnek végül talán csak az az egy célkitűzése sikerült, hogy publicisztikai művet írjon.

IRODALOMJEGYZÉK

- Boros Zsuzsanna – Szabó Dániel: *Parlamentarizmus Magyarországon (1867–1944)*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2008.
- Farrel, David M.: *Electoral Systems – A Comparative Introduction*, Pulished by Palgrave Macmillan, London, 2011.
- Gallagher, Michael – Laver, Michael – Mari, Peter: *Representative Government in Modern Europe*, McGraw – Hill Higher Education, Maidenhead Berkshire, 2011.
- Hubai László: *Magyarország XX. századi választási atlasza 1920–2000,* I–III. kötet, Napvilág Kiadó, Budapest, 2001.
- Kovács László Imre: *Választás és választási rendszer*, in: Fábián György (szerk.): Választási rendszerek, Osiris Kiadó – Láthatatlan Kollégium, 1997, 11–23.
- Kozár Alexandra: *Itt a könyv a hazai választások történetéről,* 2022. https://index.hu/kultur/2022/03/09/valasztasok-revesz-sandor/
- *Magyarországi politikai pártok lexikona 1846–2010*, főszerk. Vida István, Gondolat Kiadó – MTA-ELTE Pártok, Pártrendszerek, Parlamentarizmus Kutatócsoport, Budapest, 2011.
- Romsics Ignác: *Rendszerváltások és számonkérések 1918–1920*, in: Romsics Ignác: A Nagy Háború és az 1918–1919-es magyarországi forradalmak, Helikon, 2018.

Oláh Gergely Máté: Kampány 2026-4113

DOI: 10.59809/Comitatus.2026.36-258.213

AGG ZOLTÁN

A szerkesztő jegyzetei

Editorial Notes

•

SZERZŐ:

AGG ZOLTÁN nyugalmazott egyetemi docens, Pannon Egyetem
comitatus91@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9004-6234

JEL kód: Z00

AUTHOR:

*ZOLTÁN AGG, Retired Associate Professor, University of Pannonia,
comitatus91@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9004-6234*

JEL code: Z00

HÁROM ÉS FÉL ÉVTIZED

Ha nem ünnepeljük magunkat, nem ünnepel minket senki. Hiába is várjuk, hogy a megyék szövetsége, de legalább Veszprém megye önkormányzati vezetői egy üdvözlő táviratot küldjenek...Ne legyenek illúzióink, a politikusok mai generációjának a társadalomkutatás csak akkor fontos, ha számukra is hasznos. Tisztelet a kivételeknek, akik még akkor is támogatnak, ha kritikát fogalmazunk meg.

„Régi értelmiségi illúzió, hogy elgondolásaink leírásával változtathatunk a világ dolgain" – így kezdődik a Comitatus első számának programadó vezércikke. „A szó elszáll – az írás nyomot hagy. A gondolatok néha megelőzik korukat, néha visszhangra találnak, de szerencsés esetben annyira felerősítik egymást, hogy a gondolatok ereje arra a varázslatra is képes talán, hogy a politikai döntésekre is befolyása legyen." (Agg, 1991:2.)

Bizakodjunk abban, hogy a leszerepelt politikusokat felváltja egy új generáció, akikre számíthatunk. Ígérem, hogy ők is számíthatnak ránk!

Tekintsünk hát vissza a folyóiratunk immár több mint harmincöt éves történetére.

Arcok, villanások: először, aki nélkül semmi sem lett volna az ötleteinkből. Zongor Gábor, a közös történetünk: Államigazgatási Ifjúsági Napok, cikkek a Figyelőben, az Állam és Igazgatásban; kutatási terv az aprófalvak problémáiról, Alkotó Ifjúság Munkaközösség.

Zongor Gábor megbízott vb titkár, majd megyei közgyűlési elnök lesz, Oláh Miklós szociológust még osztályvezető korában odaveszi a szervezési és jogi területre, létszámcsökkentés idején ... „Legyél tanácsadó!" – kapom az ajánlatot. „Egyedül nem megy, szeretnék egy kis csapatot a szociológussal és a szakkönyvtárvezetővel. – Jó de akkor megkapod az informatikai csoportot is." Fedőnevünk közigazgatási és informatikai szolgáltató iroda, a továbbképzéseket is mi szervezzük. Könyvkiadás, tanulmánykötetek. „Legyen egy sorozat, közigazgatási tanulmányok! – Nem jó, ezzel egy folyóirat indítását veszélyeztetjük. – OK, akkor alapítsunk folyóiratot, de előbb csináljuk meg az egyesületet, mert egyesület az alapíthat folyóiratot. – Jó, de mi legyen a neve?

Megyekutatás? Semmiképp, az túl provinciális. Önkormányzati Szemle? Ez már jobb. Hogyan is mondják a megyét latinul?" Sajnos csak latin-magyar szótár van a szakkönyvtárban. Németül valami komitat, latinul biztos cével. Patka László meg is találta a szótárban, comitatus, azaz vármegye. Így már jó: Comitatus Önkormányzati Szemle.

Előzmények: 1990. szeptember 28. péntek, Marica söröző, jelenkutatók Oláh, Zongor, Agg, később jön Hudi József is. Társadalomtudományi folyóirat lenne jó. Vörösberényi konferencia, májusban: „megyekutatók országos hálózata", előadók: Pálné Kovács Ilona, Mandel Miklós, Nemes Nagy József, később ők alapító szerkbiz. tagok. Egyesület vezetőség: Agg elnök (Zongor nem vállalta), Oláh titkár, Debreczenyi János pénztárnok. Huszonöt tag köztük: Gáspár Lujza, Nikodémus Antal, Novotnik Imre (Budapest), Riez Elek (Tata), Kovács Katalin (Pécs), Hornyik Lajos (Szekszárd), Zsupanek Péter (Egerszeg), Varga-Ötvös Béla (Köveskál). Később csatlakozott Lados Mihály (Győr) és Csatári Bálint (Kecskemét) is...

Lengyeltótiban megyei elnöki találkozó. Gyenesei István mint házigazda, Kőtörő Miklós a megyék szövetségének elnöke. Ők voltak a fő támogatók. Na és a szobatársam Jakab István, Heves megyei elnök, aki az önkormányzat nevében rögtön húsz példányra előfizetett. Sajnos már egyikük sem él...

1991. július 15. A megjelenés napja, előtte több hónapos előkészületek. Az egész iroda, az említetteken kívül Csalagovits István, Erős Melitta, Déli Harangozó János, Jurics Edit, Klein Mónika csak ezzel foglalkozott (leírás, kiadványszerkesztés, fénymásolás a mutatványszámhoz, olvasószerkesztés, korrektúra.) Tördelőszerkesztő Bözö Papa (Borváró Zoltán), illusztrációk Györgydeák György. Egy nagyon „pöpec" (copyright Oláh) kis kiadvány született, amint azt a mellékelt ábra is mutatja.

1. kép: A Comitatus első számának borítója
Figure 1: The cover of the first issue of Comitatus

Képaláírás: a Comitatus első számának borítója.
A többi már történelem. (Agg – Oláh, 2018)

AZ ÖNKORMÁNYZATI HAGYOMÁNYOKRÓL

Több mint húsz éve a veszprémi városi tv kulturális magazinjában kellett beszélgetni az önkormányzati hagyományokról. A kedves és okos riporternő aziránt érdeklődött, hogy milyen múltja van hazánkban az önkormányzatiságnak. Véleménye szerint ez nyilván nem 15 éves történet.

Valóban, mondtam – bár nem vagyok történész. A megyei önkormányzatiságnak valóban több évszázados múltja van. Megye akkor is volt, amikor az ország elveszett, a vármegyék voltak az ellenállás fészkei – bár ez Veszprém megyére kevésbé volt jellemző, mint pl. Zalára. A feudális és a polgári önkormányzatokban azonban csak igen szűk rétegek képviseltették magukat. Demokratikus önkormányzat Magyarországon csak 1990 óta létezik, nem csoda, hogy még gyerekcipőben jár. (Azóta ez a cipő is kilyukadt.)

S, hogy mi a jellemző a helyi önkormányzatokra? Szerencsére még mindig nagyobb az együttműködés és a tenni akarás, mint ami a parlamentben tapasztalható. Településeken a pártelkötelezett polgármesterek is elsősorban lokálpatrióták. Sajnos a pártharcok már a megyegyűléseket is elérték – kis parlamentek működnek kormánypárt-ellenzék felállással.

1994-ben az is felvetődött, hogy a választási rendszer a megyékben a kistérségekre alapuljon, de akkor a pártérdekeknek a listák jobban megfeleltek. Ilyen erős politikai legitimitású megye szélesebb hatásköröket érdemelt volna, de a pártközpontok nem akarták, hogy erős megyék jöjjenek létre. Nem akarták, hogy a megyei jogú városok is képviselettel rendelkezzenek anyamegyéjükben, s ezzel el is vetették a viszály magvát a megye és székhelye között. Egy új választási rendszerrel ezt is orvosolni lehetne – feltéve, ha lenne rá politikai akarat.

Kérdezték még, hogy mi lesz a régiókkal? Lesz-e valaha önkormányzati régió. A legszívesebben azt mondtam volna akkor, – hiszen mit is mondhatott volna a megyei önkormányzati szövetség folyóiratának szerkesztője: Nem, nem, soha! Illetve: nem lesz, hanem van – az egyedül legitim önkormányzati régió, a megye. (Vö. Agg, 2005.)

„Politikusan" csak annyit mondtam, leghamarabb 8-12 év múlva lesz csak új régió.[1]

Ma már úgy gondolom, hogy a létező tervezési-statisztikai régiók bázisán kell létrehozni a területfejlesztési támogatásokról döntő választott gyűléseket, felváltva a megyegyűléseket, melyekre ebben a formában semmi szükség. (Vö. Iker, 2025; Farkas, 2026; Kalamár, 2026.) Erről egy könyvbemutatón már korábban szóltam, de a „coming out"-ról nem írt az eseményről egyedül tudósító Önkormányzat. Úgy tűnik, hogy ismét kinyílt a megye vagy régió vita, bár többek szerint (pl. Zongor, 2026) nem így kell elkezdeni az önkormányzati reformot. Kétségkívül szükség van kutatásokra éppen úgy, mint a járások kialakításakor (ld. Csite et al., 2011). Folyóiratunk, ahogy évtizedekkel ezelőtt, most is nyitott az ilyen szakmai vitákra, szerkesztőink és szerzőink örömmel szerepet vállalnak szakértői műhelyekben és konferenciákon, bár, ahogy Oláh Miklós mondta: még egy rendszerváltás lebonyolítását nem vállaljuk, azt már rábízzuk a következő generációkra (X, Y, Z).

HIVATKOZÁSOK

- Agg Zoltán: *Program és „varázslat”*, Comitatus Önkormányzati Szemle, I. évf./1. szám, 1991, 2. (A szerkesztő aláírásával)
- Agg Zoltán írta és szerk., közreműködött Oláh Miklós: *„A megyék védelmében”*, Comitatus Önkormányzati Szemle, XV. évf./különszám, 2005, 80.
- Csite András – Oláh Miklós – Szalkai Gábor (szerk.): *A területi közigazgatás reformját elősegítő tanácsadás a modern kori járások központjainak és lehatárolásának tárgyában*, 2011. Elérhető: https://hetfa.hu/wp-content/uploads/2012/02/JARAS_osszefoglalo_tanulmany.pdf
- Farkas Károly: *Másnapi idealizmus*, Élet és Irodalom, 2026. április 17.
- Iker Károly: *Javaslat átfogó önkormányzati reformra*, Népszava, Szép Szó melléklet, 2025. október 18., 6–7.
- Kalamár Kálmán: *Önkormányzati reformot, de hogyan?,* Népszava.hu, Szép Szó, 2026. Elérhető: https://nepszava.hu/3328152_onkormanyzati-reformot-de-hogyan?
- Zongor Gábor: *Önkormányzati rendszer: vegyünk egy nagy levegőt, és rugaszkodjunk neki*, Jelen, 2026. július 29.

JEGYZETEK

1 Nem véletlenül alakult ki az elmúlt évszázadokban a megyei igazgatási rendszer. Ez volt az a lépték, ami a megye lakossága számára még elfogadható volt. Vannak olyan ágazatok, amelyek irányításának megfelelő léptéke a megyei szint. Ilyen egyértelműen a mezőgazdaság, de a közoktatás és a szociális ellátás sem szervezhető regionális léptékben. A tervezési-statisztikai régiókat nem azzal a céllal hozták létre, hogy igazgatási körzeteket alkossanak, hiszen közlekedésföldrajzi szempontból – akármelyik megyeszékhely legyen is a régióközpont – mindenképpen nagy térségek kerülnek hátrányos helyzetbe. Nem véletlen, hogy Veszprém megyéből 11 település is Győr-Moson-Sopron megyéhez csatlakozott. E csatlakozási hullám utolsó ütemében Veszprémvarsány és térsége azért választotta inkább Győrt – többek között –, mert tartott attól, hogy a veszprémi székhely megszűnése esetén még inkább perifériára kerül. Az alapprobléma a koncepcióban van, amikor megyei feladatokat kívánnak regionális szintre telepíteni, ahelyett, hogy a minisztériumi feladatokat decentralizálnák. Írtam több mint húsz éve.

Oláh Gergely Máté: Kampány 2026-2251

Szerzői útmutató

(rövid változat)

Author's guide

A Comitatus Önkormányzati Szemle a Comitatus Társadalomkutató Egyesület tudományos folyóirata. A szerkesztőség elsődlegesen a területi egységeket, településeket, a társadalmat érintő témák valamelyikében íródott kéziratok benyújtását várja.

A benyújtott kéziratok elbírálásának és elfogadásának joga a szerkesztőbizottságot illeti meg. A kéziratok közlési formáját szigorúan ellenőrizzük, és csak a minden tekintetben megfelelőket fogadjuk el. Az előírásnak nem megfelelő anyagokat szerzőinknek visszaadjuk, hogy a hiányosságokat pótolhassák. Nem megfelelően kidolgozott, tematikailag nem idevágó, nem értelmezhető szerkezetű kéziratokat a szerkesztőség nem fogad el és erről értesíti a szerzőt. A szerkesztőség kéziratot nem őriz meg.

KÉZIRAT BENYÚJTÁSA

Az írások ajánlott terjedelme tanulmányok esetén 15-20 000 karakter, kisebb cikkek (recenziók, megemlékezések stb.) esetében 5-10 000 karakter. A kéziratok maximális terjedelme 40 000 karakter lehet (szóközökkel, irodalomjegyzék nélkül), ennél hosszabb írás csak kivételes esetben, a szerkesztőbizottság engedélyével jelenhet meg.

A kéziratokat elektronikus formában, mellékletként kérjük beküldeni a comitatus@sze.hu szerkesztőségi e-mail címre. A kéziratokat .doc vagy .docx kiterjesztésben tudjuk elfogadni. Az anonimitás biztosítása érdekében kérjük, hogy a szerzők a tanulmányban ne tüntessék fel személyes adataikat, egy külön fájlban közöljék a következőket (magyarul és angolul): név, tudományos fokozat, beosztás, intézmény/munkahely, e-mail cím, levelezési cím, ORCiD-azonosító.

LAPZÁRTÁK HATÁRIDEJE

Kéziratok beérkezési határideje:	A közlés első lehetséges határideje:
Február 15.	első szám
Április 15.	második szám
Június 15.	harmadik szám
Október 15.	negyedik szám

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy az egyes cikkek közlési sorrendjét, maga határozza meg.

SZAKMAI BÍRÁLAT

A kézirat benyújtását követően a szerkesztőség ellenőrzi, hogy a kézirat beilleszkedik-e a folyóirat profiljába és megfelel-e a szerzői útmutató alapkövetelményeinek. Amennyiben a kézirat nem felel meg ezeknek a feltételeknek, minden további lektorálás nélkül visszautasítható. A követelményeknek megfelelő kéziratok esetén a főszerkesztő megbízza a szerkesztőséget a kézirat szakmai bírálatának lebonyolításával. A kéziratok bírálata anonim referensi rendszerben működik (kettős vak bírálat), amely során a főszerkesztő, illetve a főszerkesztőhelyettes a szakmai bírálatra olyan személyeket kér fel, akik a bírálandó tanulmány témájában jártasak és a szerzőtől függetlenek. A szaklektorok és a szerző(k) nem ismerhetik egymás kilétét. A szaklektorok mérlegelik a felkérést, figyelembe véve a megküldött tanulmány témájában való jártasságukat, az összeférhetetlenség lehetőségét, valamint megadott határidőt. Ezután jelzik a főszerkesztőnek/főszerkesztő helyettesnek, hogy elfogadják vagy elutasítják a szakmai bírálatra való felkérést. Amennyiben nem tudják vállalni a kézirat szakértői véleményezését, lehetőség szerint, más szaklektort is javasolhatnak. A szaklektorok egy bírálati lap segítségével véleményezik a kéziratot és javaslatot tesznek annak közlésére. A főszerkesztő és a főszerkesztő helyettes mérlegeli a visszaküldött véleményeket és a szakértői véleményezés alapján közösen döntenek a kézirat közzétételéről. A kézirat közlésére vonatkozó döntést a szerkesztőségi titkár e-mailben közli a szerzővel.

Az általános formázást tartalmazó SZERZŐI ÚTMUTATÓ MINTA elérhető a folyóirat honlapján: https://comitatus.sze.hu/

A tanulmánynak tartalmaznia kell a magyar és angol nyelvű címet, absztraktot (körülbelül 1500 karakter), 3-5 kulcsszót, illetve a JEL kódot. Az absztrakt tartalmazza a tanulmány célját, mutassa be a cikk felépítését, valamint a főbb eredményeket.

Ábrák, grafikonok, táblázatok

Az ábrákat, grafikonokat és a táblázatokat a szövegbe építve is küldje be. Az illusztrációk felbontása minimum a 2Mpixel (1920x1080) és 3Mpixel (2340 x 1080) körüli méret legyen. Ábrákat, grafikonokat, táblázatokat számozással, címmel (magyar és angol), forrásmegjelöléssel kell ellátni. A vizuális eszközök az online megjelenésben színesek, a nyomtatott formában fekete-fehér/szürkeárnyalatos kivitelezésben készülnek. Ábrákat, grafikonokat, táblázatokat csak korlátozott számban tudunk közölni. Kérjük, hogy az ábrákat külön fájlban is csatolja a kézirathoz. Az ábrák szerzői jogainak rendezése a kézirat szerzőjének felelőssége.

Szövegközi hivatkozások

A szakirodalmi hivatkozások minden esetben a főszövegben szerepelnek zárójelben, a mondatvégi vagy a mondatközi írásjel előtt, kékkel szedve, a következő hivatkozási formát használva: Szerző, évszám (pl. Csatári, 2008). Több műre való hivatkozás esetén az egyes tételeket pontosvesszővel kell elválasztani (pl. Csatári, 2008; Kovács, 2010, 2013). A szövegtörzsben szereplő közvetlen hivatkozás esetében a zárójelben történő hivatkozásnál az oldalszám is szerepeljen (pl. Kovács, 2016:3.). Többszerzős műre való hivatkozás esetén három szerző fölött az első szerző utáni et al. rövidítést kell használni.

Irodalomjegyzék

A főszöveget az Irodalomjegyzék követi a szerzők (szerkesztők) neve szerinti betűrendben, a https://comitatus.sze.hu/ weboldalon elérhető szerzői útmutatóban ismertetett formázási alapelvek alapján.

FONTOS: Minden olyan irodalomtételnél, ahol van DOI azonosító, fel kell tüntetni! Javasolt keresési felület: https://search.crossref.org/

A szerkesztő munkájának megkönnyítése érdekében minél kevesebb formázást használjon, követve az általános formázási mintát. A szöveg végén, az irodalomjegyzék előtt helyezze el az esetleges köszönetnyilvánítást, illetve itt nevezze meg a kézirat megjelenését támogató intézményeket, szervezeteket, ösztöndíjakat.

Kéréseink figyelembevételét előre is köszönjük!

A szerkesztőség

Oláh Gergely Máté: Kampány 2026-3779

Oláh Gergely Máté: Kampány 2026-3793

Oláh Gergely Máté: Kampány 2026-4121